АНЕКС ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

ОШ „ИВО АНДРИЋ“ ПРАЊАНИ

Назив школе:	**Основна школа „Иво Андрић“**
Место и адреса:	**Прањани, бб**
Број тел./фикса(секретар):	**032/841-521**
Број тел.директора:	**032/841-220**
Адреса електронске поште:	**os.pranjani@mts.rs**
Име и презиме директора:	**Зоран Пантовић**

Шифра делатност **8520**
Матични број **07177291**

Прањани, 2020.година

Основна школа „Иво Андрић“
Број:500/6
Датум: 28.6.2020.
П р а њ а н и

На основу члана 61. Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. Гласник РС“ бр. 88/2017), члана 27. и 28. Закона о основном образовању и васпитању („Сл. Гласник РС“ бр. 55/13 и 101/2017) и члана 34. Статута Основне школе „Иво Андић“ у Прањанима на предлог Наставничког већа, Школски одбор је на својој седници од 28.6.2020. године донео:

А Н Е К С Ш К О Л С К О Г П Р О Г Р А М А
ЗА ТРЕЋИ И СЕДМИ РАЗРЕД
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА
за период од 2020. до 2024. године

Председник Школског одбора

Данијела Ракићевић

АНЕКС ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА ОШ „ИВО АНДРИЋ“ 2020-2024.

Ред. бр.	САДРЖАЈ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА			Страна
0.	**Уводне напомене**			**4**
	Полазне основе програмирања			**4**
1.	**Циљеви Школског програма**			**5**
	Специфичности школе			**7**
	Материјално-технички и просторни услови рада			**8**
2.	**План наставе и учења основног образовања и васпитања**			**15**
3.	**Програми обавезних предмета по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање**			**22**
	Први циклус	**Трећи разред**	Српски језик	**23**
			Математика	**27**
			Природа и друштво	**30**
			Енглески језик	**35**
			Ликовна култура	**43**
			Музичка култура	**47**
			Физичко и здравствено васпитање	**51**
	Други циклус	**Седми разред**	Српски језик	**55**
			Математика	**65**
			Енглески језик	**70**
			Ликовна култура	**80**
			Музичка култура	**84**
			Историја	**89**
			Географија	**98**
			Физика	**105**
			Биологија	**112**
			Хемија	**116**
			Техника и технологија	**126**
			Информатика и рачунарство	**133**
			Физичко и здравствено васпитање	**138**
		Осми разред	Техника и технологија	**169**
			Информатика и рачунарство	**173**
			Физичко и здравствено васпитање	**177**
4.	**Изборни програми по разредима, начин и поступци за њихово остваривање**			
	Трећи разред		Пројектна настава	**151**
			Верска настава-православни катихизис	**155**
	Седми разред		Немачки језик	**143**
			Верска настава	**161**
			Грађанско васпитање	**148**
5.	**Програмске активности по разредима , начин и постипак за њихово остваривање**			
			Чувари природе	**166**
6.	Посебни програми образовно васпитног рада			**214**

АНЕКС ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА ОШ „ИВО АНДРИЋ“	2020-2024.

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Основно образовање и васпитање остварује се на основу Школског програма.

Школски програм омогућава оријентацију ученика и родитеља, односно другог законског заступника у избору школе, праћење квалитета образовно-васпитног процеса и његових резултата, као и процену индивидуалног рада и напредовања сваког ученика.

Школским програмом обезбеђује се остваривање наставних планова и програма према потребама ученика и родитеља, школе и заједнице тј. локалне самоуправе. Разрађен је по циклусима и образовним подручјима и доступан је свим ученицима, родитељима и осталим заинтересованим за рад и живот школе. Школски програм представља основу на којој сваки наставник и стручни сарадник планира и реализује свој рад.

Чланови Стручног актива за развој школског програма су:

1. Зоран Пантовић, директор школе
2. Данијела Ракићевић, педагог школе
3. Милева Глишић, наставник математике
4. Слободанка Гавриловић, наставник српског језика
5. Јелена Александров, наставник историје
6. Мирјана Матовић, наставник енглеског језика
7. Саша Васиљевић, наставник разредне наставе
8. Драган Алуровић, наставник разредне наставе

ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ПРОГРАМИРАЊА

- Закон о основном образовању и васпитању („Сл.гласник РС“ бр. 55/2013 и 101/2017);
- Закон о основама система образовања и васпитања („Сл. Гласник РС“ бр. 88/2017);
- Закон о раду („Сл.гласник РС“ бр. 24. и 61/2005, 54/09 и 32/2013, 75/2014, 13/2017–одлука УСРС);
- Закон о уџбеницима („Сл. Гласник РС“ бр. 27/2018);
- Правилник о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручног сарадника (Сл.гласник РС, бр. 81/2017);
- Правилник о степену и врсти образовања наставника и стручних сарадника у основној школи ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 11/2012 и 15/2013, 2/2016, 10/2016, 11/2016, 2/2017, 3/2017);
- Правилник о врсти стручне спреме наставника, који изводе образовно-васпитни рад из изборних програма у основној школи („Сл.гласник РС- Просветни гласник“ бр. 11/2012 и 15/2013, 10/2016, 11/2016, 2/2017);
- Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања („Сл. Гласник РС – Просветни гласник“ бр. 10/2017);
- Правилник о наставном плану и програму за први и други разред основног образовања и васпитања („Сл гласник РС“ бр10/04,.20/04, 1/05, 3/06, 15/06, 2/08, 2/10, 7/10, 3/11, 7/11-I, 7/11-II, 1/13, 4/13, 14/13, 5/14, 11/14, 11/16-I, 11/16-II, 6/17);
- Правилник о наставном плану и програму за први, други, трећи и четврти разред основног образовања и васпитања и наставном програму за трећи разред („Сл.гласник РС“ бр.1/05, 15/06, 2/08, 2/10, 3/11, 7/11-I, 7/11-II, 1/13, 11/14, 11/16-I, 11/16-II);
- Правилник о наставном програму за четврти разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС– Просветни гласник“ бр.3/06, 15/06, 2/08, 3/11, 7/11-I, 7/11-2, 1/13, 11/14, 11/16-1, 11/16-II, 7/17);

- Правилник о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за V разред основног образовања („Сл.гласник РС – Просветни гласник“ бр.6/07, 2/10, 7/10- други пропис, 3/11, 1/13, 4/13, 11/16-I, 11/16-II, 8/17);
- Правилник о изменама и допунама Правилника о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања ("Службеном гласнику РС - Просветни гласник", бр. 9/2017);
- Правилник о наставном програму за шести разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС – Просветни гласник“ бр.5/08, 3/11, 1/13, 5/14-I, 5/14-II, 11/16-I, 11/16-II);
- Правилник о изменама и допуни Правилника о наставном програму за шести разред основног образовања и васпитања ("Службеном гласнику РС - Просветни гласник", бр. 3/2018);
- Правилник о наставном програму за седми разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС – Просветни гласник“ бр. 6/09, 3/11, 8/13, 11/16-I, 11/16-II);
- Правилник о наставном програму за осми разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС – Просветни гласник“ бр. 2/10, 3/11, 8/13, 5/14, 11/16-I, 11/16-II);
- Правилник о програму за остваривање екскурзија у првом и другом циклуцу основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС – Просветни гласник“ бр.7/10 и упутства министарства просвете о реализације екскурзија и наставе у природи бр 610-790/2010-01-од 16.09.2010);
- Правилник о оцењивању ученика у основновном образовању и васпитању („Сл.гласник РС – Просветни гласник“ бр.67/13);
- Правилник о норми часова непосредног рада са ученицима („Сл.гласник РС – Просветни гласник“ бр. 2/92, 2/00, и допис МПС бр.011-00-97-2003-08);
- Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање („Службени гласник РС – Просветни гласник““, број 76/10);
- Правилник о општим стандардима постигнућа – образовни стандарди за крај обавезног образовања, („Сл.гласник РС – Просветни гласник“, бр. 5/10);
- Правилник о образовним стандардима за крај првог циклуса обавезног образовања за предмете српски језик, математика и природа и друштво („Сл.гласник РС – Просветни гласник“ бр.5/2011);
- Правилник о вредновању квалитета рада установа („Сл.гласник РС“ бр. 9/2012); - Правилник о стандардима компетенција за професију наставника и њиховог професионалног развоја („Сл.гласник РС – Просветни гласник“ бр. 5/11);
- Правилник о стручно-педагошком надзору („Службени гласник РС", бр. 34/2012); - Правилник о ближим условима организовања целодневне наставе и продуженог боравка, („Службеном гласнику РС“', бр. 77/2014);
- Закон о заштити од пожара („Службеном гласнику РС“, бр. 1/10);
- Правилник о безбедности и здрављу на раду („Службеном гласнику РС“, бр. 20/12).
- Правилник о календару образовно-васпитног рада основне школе за школску 2018/19. годину („Сл.гласник РС – Просветни гласник“ бр. 10/18);
- Анализа рада и резултата рада, извештаји, записници и друга бројна документација стручних органа школе и надлежних институција;
- Бројно стање ученика и расположивог школског простора.
- Остали подзаконски акти
- Нормативни акти школе
- Образовне потребе ученика, родитеља, локалне заједнице
- Школски развојни план
- Самовредновање и вредновање рада школе

Школски програм се доноси на основу наставног плана и програма у складу са Законом.
Поједини делови Школског програма иновирају се у току његовог остваривања.

За израду Школског програма велику подршку и препоруку имами смо од просветног саветника из Школске управе Чачак, Данијеле Ковачевић-Микић.

1. ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Циљ израде Школског програма првенствено је у томе: да обухвати све процесе и активности усмерене на остваривање исхода (циљева) наставе и учења уз коришћење обавезних и препоручених садржаја. Циљевима означавамо исходишну тачку коју желимо достићи и према којој треба да буду усмерени појединачни напори свих учесника у реализацији васпитнообразовне делатности.

Овај документ уважава и поштује све учеснике у образовном процесу. Уважава и поштује личност, лична својства, узрасне и развојне карактеристике ученика. Уграђује у процес образовања и васпитања потребе ученика и родитеља, потребе локалне заједнице, и труди се да све то усклади са потенцијалима школе.

За квалитет образовања треба да буду одговорни не само наставници и школа, већ и сви остали заинтересовани актери – родитељи, као и локална заједница.

Школски програм утемељен је на **начелима:**

1) усмерености на процесе и исходе учења;
2) заснованости на стандардима, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма;
3) уважавања узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирања ставова и усвајања вредности код ученика;
4) хоризонталне и вертикалне повезаности у оквиру предмета и између различитих наставних предмета;
5) поштовања индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и могућности личног избора у слободним активностима;
6) заснованости на партиципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења;
7) уважавања искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе;
8) развијања позитивног односа ученика према школи и учењу, као и подстицања учениковог интересовања за учење и образовање у току целог живота;
9) коришћења позитивне повратне информације, похвале и награде као средства за мотивисање ученика;
10) уважавање узрасних карактеристика у процесу психофизичког развоја обезбеђивањем услова за живот и рад у школи;

ПРИНЦИПИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

- Образовање једнако и доступно за сву децу;
- Образвање које поштује индивидуалне разлике;
- Образовање засновано на стандардима;
- Образовање усмерено на исходе и процес учења;
- За квалитет образовања су одговорни сви актери образовног система (наставници, родитељи, ученици, локална заједница...)
- Образовање засновано на искуственим, активним, игровним, партициативним методама наставе, учења и разноноврсним облицима оцењивања којима се подиже квалитет постигнућа;
- Образовање које уважава свакодневно искуство ученика и знања која они стичу ван школе и која повезују са садржајима наставе;
- Образовање које код ученика развикја позитиван однос, ставове и вредности према школи и подстиче интересовање за непрекидно образовање;
- Образовање засновано на тековинама и прати достигнућа савремене науке;
- Образовање и васпитање којима се негује сарадња, толеранција, моралне вредностои којима се осигурава пуно поштовање права детета, ученика и одраслог.

СПЕЦИФИЧНОСТИ ШКОЛЕ

Матична школа се налази у Прањанима, у свом саставу има две осморазредне школе у Каменици и Брезни и пет четвороразредних школа у Богданици, Гојној Гори, Коштунићима, Теочину и Срезојевцима. У матичној школи имамо осам одељења од првог од осмог разреда и продужени боравак. У Каменици имамо шест одељења, од првог до четвртог су комбинована одељења (два) и од петог до осмог чиртири одељења. У Брезни имамо пет одељења, од првог до четвртог једно одељење и од петог до осмог четири одељења, а ради и предшколска група. У четвороразредним школама имамо комбинована одељења (први и трећи, други и четврти разред) и предшколске групе у Богданици, Гојној Гори, Теочину и Срезојевцима.Са предшколским групама раде учитељи.

Наша школа се налази у руралној средини. Од Чачка је удаљена 26 km,а од Горњег Милановца 39 km. У селу не постоји ниједан културни центар, па се све културне и спортске манифестације одржавају у школи. Школа се труди да организује што већи број активности (спортски –трунир, изложбе, песнички час, луткарске и позоришне представе, филмске пројекције, квизове знања итд.) Деца у школи могу похађати ваншколске активности карате, трубачку и фолклорну секцију.

Посебни догађаји у школи су промоција малих школица и то: „Илиндански дани“ у Каменици,(организује се ликовна колонија, културне приредбе и сарадња са месном заједницом и школом), „Митровдански дани“ у Брезни,(обележава почетак рада прве приватне школе 1842.г. на нашем терену), „Шаховски турнир“ у Богданици, „Теочински дани“ на Теочину и „Меморијал посвећен Петровској блокади“у Горној Гори. Наша школа је учестовала у разним пројектима и то: „Еко- школа“, „АЦЕС“, „Школа без насиља“, фестивалима „Зрачак вири“, „Лето са мизама“ и Дечијим фестивалу литкарства.

Од ове школске године наша школа учествује у пилот пројекат „Обогаћен једносменски рад“ имамо једанајест ваннаставних активности поред матичне школае и ИО-Каменица, ИО-Гојна Гора и ИО-Теочин. Ученици су се изјашњавали и од родитеља смо добили сагласност за присуство деце у ваннаставним активностима. Школа је понудила широку лепезу ваннаставних активности и то: Креативна школа уметности, Домаћинство у школи- мали кувари, Креативно стваралаштво, Мапа ума, НТЦ систем учења, Луткарство, Атлетиком до здравља, Практична и примењена математика, Школа спорта, Плесна кореографија, Гимнастика, Играм , сликам, стварам.

Школа у протеклом периоду покушава да измени систем извођења наставе и учини да она биде занимљивија ученицима тако што наставници изводе интегративну, диференцирану, пројектну, амбијенталну наставу и часове сценарију активног учења у настави. Из искуства ученика сазнајемо да је таква настава интересантнија, занимљивија и да су они активни у процесу учења.

Ради боље сарадње са родитељима и њиховог активнијег укључивања у рад школе формирали смо Клуб наставника и родитеља.

Како би пратили нове трендове и актуелности у образовању формирали смо Интернет тим који има задатак на интернету приналази све оно што је актуелно и примењиво у образовно- васпитном раду.

Екскурзије се изводе по наставном плану и програму сваке године, али због малог броја ученика сви ученици од првог до четвртог разреда имају једнодневниа, а ученици петог и шестог разреда иду заједно и ученици седмог и осмог разреда..

Највећи број ученика и наставника су путници.

МАТЕРИЈАЛНО - ТЕХНИЧКИ И ПРОСТОРНИ УСЛОВИ РАДА

ОШ „Иво Андрић“ је организована као самостална осморазредна васпитнообразовна установа.

Настава се у школи одвија на српском језику.

За извођење васпитно-образовног рада од I до VIII разреда Школа располаже следећим просторијама које углавном одговарају прописаним нормативима:

Кабинети за информатику	3
Кабинети музичку културу	1
Учионице за разредну и предметну наставу	26
Учионица за припремни разред *	1
Учионице за продужени боравак	1
Фискултурна сала	1
Библиотека	1
Канцеларија	5
Зборница	3
Кухиња са трпезаријом	4
Архива	1
Санитарни простор	9
Отворени спортски терени за кошарку, одбојку и фудбал	5

*Уколико има пет и више предшколаца школа обезбеђује простор за васпитача и предшколску групу.п

Настава се изводи у првој смени у матичној школи и издвојеним одељењима. Сви ученици имају своје учионице. Просторије у школи у потпуности служе својој намени.

Кабинет информатике – дигитална учионица :Опремљен са 25 рачунара + 1 сервер и прикључком на интернет (Академска – АМРЕС мрежа) који се активно користе у процесу наставе не само информатике већ и других наставних предмета. На рачунарима је инсталиран комплет ЦД- дискова за биологију, хемију, физику, математику, енглески језик. Школа је прикључена на кабловски интернет.

Фискултурна сала се налази у матичној школи и има велику и малу салу. Велика сала служи за спортске активности, турнире, а мала сала за приредбе, позоришне представе, квизове и предавања. У саставу школе имамо и спортске терене за фудбал и кошарку са одговарајућом расветлом.

Библиотека располаже са 7.500 књига из домаће и стране литературе, како из обавезне лектире тако и популарних дела намењених деци и младима. Библиотекар је задуженеа за рад док мала сала школске библиотеке обезбедиће и организоваће време рада тако да сви ученици у школи у своје слободно време могу да позајмљују и враћају прочитане књиге. Ту су и наслови из стручне литератире, намењени наставницима. Осим тога библиотека је опремљена и рачунаром, тако да ће библиотекар увек имати податке о најчитанијим књигама, о броју читалаца, као и о томе које наслове треба обновити. Постојећи фонд се допуњује новим издањима. Просторија у којој се налази библиотека није просторно адекватна.

Продужени боравак: Простор за продужени боравак је уређен према педагошким стандардима, организован је за ученике I и II разреда. У овим одељењима раде једна учитељице задужене да реализују програм образовно-васпитног рада али и да са ученицима у слободном времену утврђују тај програм. У учионицама у боравку се налазе: 1 ТВ пријемника прикључена на к, видео пројектор који служи за гледања

цртаних филмова. У холу боравка по два ученика деле ормарић за одлагање одеће и обуће. Урађен је санитарни чвор у згради боравка.

Рад школске кухиње: У школској кухињи запослена је једна куварица која припрема храну за матичну школи и издвојена одељења Каменицу, Брезну и Гојну Гору, где постоји трпезарија за обедовање ученика и наставника. У кухињи се припрема доручак и ужина за продужени боравак.У школској 2016/2017. донацијом принцезе Катарине Карађорђевић и Општине Горњи Милановац, реновирана је кухиња са трпезаријом у матичној школи.

Канцеларије школе: Од осталих капацитета у школи постоје и просторије за рад директора, секретара, педагога, психолога, финансијске службе и наставничких канцеларија, које су опремљене 6 рачунара и 5 лап-топовима, 7 штампача, 2 фотокопир апарата и клима уређајима.

Учионице су снабдевене намештајем који задовољава тренутне потребе школе, али га треба мењати и обнављати. У школи се поклања велика пажња уређивању и оплемењивању животне средине. Настојаће се да панои у учионицама и у холу буду приказ стваралаштва ученика и живота школе. У учионицама постављене су беле табле.

Наставна средства

Опремљеност наставним средствима је следећа:

Наставна средства	**количина**
графоскоп	**4**
касетофон са ЦД-ом	**9**
мини линија са ЦД-ом	**1**
ТВ апарат	**8**
ПЦ рачунара	**30**
Лаптоп	**35**
Ласерски штампач	**6**
Дигитална камера	**1**
Видео бим	**15**
Озвучење са појачалом	**1**
Микрофони	**1**
Клавир	**1**
Фотокопир апарат	**1**
Учила за биологију	**3**
Учила за физику и хемију	**3**
Справе за физичко васпитање	**6**
Разредна словарица	**9**
Карте за географију	**20**
Карте за историју	**20**
Звучну карту Србије	**9**

Сви рачунари у школи прикључени су на интернет; у свим учионицама, боравку и школском дворишту доступан је одличан WiFi сигнал.

Школа је споља и изнутра делимично покривена видео надзором. Просторије за руковођење и друге пратеће просторије административних радника школе опремљене су у складу са важећим нормативима. Канцеларије имају адекватан иочуван намештај, компјутерску и др. техничку опрему. Опрема, одржавање, осветљење и намештај наставничке канцеларије одговарају својој намени

Просторије за педагога и психолога школе су такође потпуно опремљене да омогућују квалитетан рад. Школски домар има на располагању посебну просторију за рад и смештање алата и опреме.

Школски простор је тако организован да представља безбедно, подстицајно и пријатно место за ученике и наставнике.

Школа располаже потребним и савременим наставним средствима (књиге, радни материјали, аудио-визуелна средства, компјутери...) која су у функцији разноврсних метода и облика рада са ученицима. При коришћењу кабинета, као и фискултурне сале постоји утврђени распоред и евиденција о коришћењу.

Сви материјално-технички ресурси су доступни наставницима и ученицима и у функцији су наставних и ваннаставних активности. Постоји план коришћења материјалнотехничких ресурса. Ученици се упућују и подстичу на самостално коришћење одређених ресурса, нарочито информационе технологије.

Подаци о структури и врсти стручне спреме запослених говоре да је у школи запослен стручан и професионалан наставни и ненаставни кадар. Оваква структура запослених омогућава квалитетан рад школе.

Дужина радног стажа запослених оствареног у школи омогућује квалитетну размену искуства наставног кадра у циљу унапређивања квалитета рада.

Школа има прецизан финансијски план. У јулу месецу предаје се финансијски план за наредну календарску годину (на основу буџета из предходне године и параметара који су дати).

Средства Републичког буџета редовно се уплаћују. На рачун школе уплаћују се средства Општинског буџета, који укључује и помоћ локалне заједнице.

Самостални извори прихода доприносе повећању расположивих финансијских средстава. Остварују се издавањем школског простора (фискултурне сале), органозовањем претплате уџбеника и фотографисањем ученика (о чијем утрошку одлучује Савет родитеља), прикупљањем секундарних сировина (пет амбалаже и старе хартије), организацијом семинара и такмичења, спровођењем акција уз подршку ђачких родитеља. Одређена средства остариће се продајом ученичких радова приликом организовања Новогодишњег и Ускршњег вашара.

Сва финансијска средства, користе се строго наменски, у складу са финасијским планом и Годишњим планом рада школе. Расподела средстава врши се према приоритетним потребама школе, а у складу са одлукама Педагошког колегијума и Школског одбора.

Сарадња просветних радника са ђачким родитељима и локалном заједницом је на завидном нивоу. Школа сарађује и са радним организацијама које су у реону школе.

2. ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Основна школа „Иво Андрић“ је општеобразовна установа општег типа. Настава се одвија у два циклуса на српском језику.

ГОДИШЊИ ФОНД ОБАВЕЗНЕ, ИЗБОРНЕ, ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ Млађи разреди									
Ред. број	**А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ**	**ПРВИ РАЗРЕД**		**ДРУГИ РАЗРЕД**		**ТРЕЋИ РАЗРЕД**		**ЧЕТВРТИ РАЗРЕД**	
		нед.	**год.**	**нед.**	**год.**	**нед.**	**год.**	**нед.**	**год.**
1.	Српски језик	5	180	5	180	5	180	5	180
2.	Енглески језик	2	72	2	72	2	72	2	72
3.	Математика	5	180	5	180	5	180	5	180
4.	Свет око нас	2	72	2	72	-	-	-	-
5.	Природа и друштво	-	-	-	-	2	72	2	72
6.	Ликовна култура	1	36	2	72	2	72	2	72
7.	Музичка култура	1	36	1	36	1	36	1	36
8.	Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	108	3	108		
9.	Физичко васпитање							3	108
УКУПНО А:		19	684	20	720	20	720	20	720

Ред. број	**Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ/ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ**	**нед.**	**год.**	**нед.**	**год.**	**нед.**	**год.**	**нед.**	**год.**
1.	Верска настава/ Грађанско васпитање	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Народна традиција							1	36
3.	Од играчке до рачунара							1	36
4.	Пројектна настава			1	36	1	36		
5.	Дигитални свет	1	36						
6.									
У К У П Н О Б		2	72	2	72	2	72	2	72
У К У П Н О А+Б		20	720	21	756	22	792	22	792

Ред. број	**ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА**	**ПРВИ РАЗРЕД**		**ДРУГИ РАЗРЕД**		**ТРЕЋИ РАЗРЕД**		**ЧЕТВРТИ РАЗРЕД**	
		нед.	**год.**	**нед.**	**год.**	**нед.**	**год.**	**нед.**	**год.**
1.	Редовна настава	20	720	21	792	22	792	22	792
2.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	36
3.	Додатни рад							1	36
	Настава у природи	7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње	

Ред. број	**ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА**	**ПРВИ РАЗРЕД**		**ДРУГИ РАЗРЕД**		**ТРЕЋИ РАЗРЕД**		**ЧЕТВРТИ РАЗРЕД**	
		нед.	**год.**	**нед.**	**год.**	**нед.**	**год.**	**нед.**	**год.**
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Ваннаставне активности	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72
3.	Екскурзија	1-3 дана годишње		1-3 дана годишње		1-3 дана годишње		1-3 дана годишње	

ГОДИШЊИ ФОНД ОБАВЕЗНЕ, ИЗБОРНЕ, ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ Старији разред									
Ред. број	**А. Обавезни наставни предмети**	**пети разред**		**шести разред**		**седми разред**		**осми разред**	
		нед.	**год.**	**нед.**	**год.**	**нед.**	**год.**	**нед.**	**год.**
1.	Српски језик	5	180	4	144	4	144	4	136
2.	Енглески језик	2	72	2	72	2	72	2	68
3.	Ликовна култура	2	72	1	36	1	36	1	36
4.	Музичка култура	2	72	1	36	1	36	1	36
5.	Историја	1	36	2	72	2	72	2	68
6.	Географија	1	36	2	72	2	72	2	68
7.	Физика	-	-	2	72	2	72	2	68
8.	Математика	4	144	4	144	4	144	4	136
9.	Биологија	2	72	2	72	2	72	2	68
10.	Хемија	-	-	-	-	2	72	2	68
11.	Техника и технологија	2	72	2	72	2	72	2	68
12.	Информатика и рачунарство	1	36	1	36	1	36	1	34
13.									
14.	Физичко и здравствствено васпитање	2	72+54[1]	2	72+54[1]	2	72+54[1]	2 -	72+54[1] -
УКУПНО А:		24	864	25	900	26	936	26	884
Ред. бр.	**Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ/ ПРЕДМЕТИ**	**пети разред**		**шести разред**		**седми разред**		**осми разред**	
		нед.	**год.**	**нед.**	**год.**	**нед.**	**год.**	**нед.**	**год.**
1.	Верска настава/ Грађанско васпитање	1	36	1	36	1	36	1	34
2.	Немачки језик	2	72	2	72	2	72	2	68
УКУПНО Б:		2	72	2	72	2	72	3	102
УКУПНО А+Б		27	972	28	1008	30	1080	30	1020
ред.бр.	**Г.ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА**	**пети разред**		**шести разред**		**седми разред**		**осми разред**	
		нед.	**год.**	**нед.**	**год.**	**нед.**	**год.**	**нед.**	**год.**
Слобосне наставне активности:									
1.	Чувари природе					1	36		
2.	Свакодневни живот и прошлос							1	34
3.	Цртање, сликање и вајање	1	36						
4.	Шах			1	36				
5.	Допунска настава								
6.	Додатна настава								
УКУПНО Г:		3	108	3	108	2	72	2	68

ред. бр.	**ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА**	**пети разред**		**шести разред**		**седми разред**		**осми разред**	
		нед.	**год.**	**нед.**	**год.**	**нед.**	**год.**	**нед.**	**год.**
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	34
2.	Слободне (ваннаставне) активности	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	34-68
3.	Екскурзија	2 дана годишње		2 дана годишње		2 дана годишње		3 дана годишње	

Ученик бира један од понуђених наставних предмета и изучава га до краја циклуса.

Ученик бира спортску грану са листе коју нуди школа на почетку школске године, организује се у току прве смене.

Школа поред обавезних изборних предмета, ученицима нуди још четири изборна предмета од којих ученик бира један, према својим склоностима.

Избор слободних активности зависи од интересовања ученика, планираће се Годишњим програмом рада школе за наредну школску годину.

У току школске године биће организована такмичења од III до VIII разреда из свих наставних предмета по распореду које одреди Министарство просвете Републике Србије. У циљу афирмације образовно-васпитног рада, постигнућа ученика и подизања квалитета образовања школа, односно Стручна већа ће организовати школска такмичења из обавезних наставних предмета, а затим и узети учешће на осталим нивоима такмичења.

ОПШТИ ИСХОДИ И СТАНДАРДИ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Општи исходи образовања и васпитања резултат су целокупног процеса образовања и васпитања којим се обезбеђује да деца, ученици и одрасли стекну знања, вештине и вредносне ставове који ће допринети њиховом развоју и успеху, развоју и успеху њихових породица, заједнице и друштва у целини.

Систем образовања и васпитања мора да обезбеди све услове да деца, ученици и одрасли постижу опште исходе, односно буду оспособљени да:

1. усвајају и изграђују знање, примењују и размењују стечено знање;
2. науче како да уче и да користе свој ум;
3. идентификују и решавају проблеме и доносе одлуке користећи критичко и креативно мишљење;
4. раде ефикасно са другима као чланови тима, групе, организације и заједнице;
5. одговорно и ефикасно управљају собом и својим активностима;
6. прикупљају, анализирају, организују и критички процењују информације;
7. ефикасно комуницирају користећи се разноврсним вербалним, визуелним и симболичким средствима;
8. ефикасно и критички користе науку и технологију, уз показивање одговорности према свом животу, животу других и животној средини;
9. схватају свет као целину повезаних система и приликом решавања конкретних проблема разумеју да нису изоловани;
10. покрећу и спремно прихватају промене, преузимају одговорност и имају предузетнички приступ и јасну оријентацију ка остварењу циљева и постизању успеха.

Остваривање општих исхода образовања и васпитања обезбеђује се укупним образовноваспитним процесом на свим нивоима образовања, кроз све облике, начине и садржаје рада.

<u>Стандарди образовања и васпитања обухватају:</u>

1. опште и посебне стандарде знања, вештина и вредносних ставова ученика и одраслих (у даљем тексту: општи и посебни стандарди постигнућа);
2. стандарде знања, вештина и вредносних ставова (у даљем тексту: компетенције) за професију наставника и васпитача и њиховог професионалног развоја;
3. стандарде компетенција директора, просветног инспектора и просветног саветника;
4. стандарде квалитета уџбеника и наставних средстава;
5. стандарде квалитета рада установе.

Стандарди постигнућа јесу скуп исхода образовања и васпитања који се односе на сваки ниво, циклус, врсту образовања, образовни профил, разред, предмет, односно модул.

Општи стандарди постигнућа утврђују се на основу општих исхода образовања и васпитања по нивоима, циклусима и врстама образовања и васпитања, односно образовним профилима.

Посебни стандарди постигнућа утврђују се према разредима, предметима, односно модулима, на основу општих исхода образовања и васпитања и општих стандарда постигнућа.

За ученика коме је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета и других разлога то потребно, посебни стандарди постигнућа могу да се прилагођавају сваком појединачно, уз стално праћење његовог развоја.За ученика са изузетним способностима посебни стандарди постигнућа могу да се прилагођавају сваком појединачно, уз стално праћење развоја**.**

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАТИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Податке и запажања о напредовању и развојним потребама ученика добићемо на основу следећих питања: 1. Да ли су ученици учили успешно?
2. Да ли је брзина учења била прилагођена ученицима у одељењу и разреду?
3. Да ли су активности биле прилагођене ученицима?
4. Да ли су наставна средства била прилагођена ученицима?

Одговори на ова питања добиће се на основу: посматрања ангажованости, активности, кооперативности ученика, креативности и испитивања. Испитивање ће бити:

- усмено (разговором, усменим излагањем ученика на задате теме, ученичким објашњавањем појава, појмова и процеса, јавним презентирањем самосталног или групног рада, дискусијом, расправама, летећим усменим испитивањем целе групе или одељења у форми кратких питања и одговора и сл.);
- писмено (диктати, краће писмено одговарање, контролни задаци, пригодни неформални тестови);
- домаћим радовима;
- продуктима дечјих активности;
- учешћу у пројектној настави;
- разговором са ученицима у свим сегментима процеса учења и наставе.

У процес праћења и оцењивања укључени су: наставници, ученици, родитељи, стручни сарадници, стручне институције, директор, просветни саветници...

Праћење остваривања школског програма у целини може се остварити кроз:

1. самовредновање рада школе
2. сталне састанке стручног актива
3. праћење постигнућа исхода
4. консултације са просветним саветницима за осигурање квалитета
5. посете суседним школама и разменом искустава са њима
6. реорганизацију циљева, исхода, садржаја, активности и метода
7. израду тестова...

3.ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНИ РАД У ШКОЛСКОЈ 2020/2021.ГОДИНИ

Посебан програм основног образовања и васпитања припрема Завод за унапређивање образовања и васпитања, на основу иницијативе Министарства, а у скаду са Законом.

3.1. Посебан програм основног обрзовања и васпитања

Посебан програм садржи:

- дужину трајања часа – час траје 30 минута;
- препоруке за организацију наставе – ОШ „Иво Андрић“Прањани, се определила за основни модел образовно-васпитног рада који се планира кроз образовно-васпитни рад у школи кроз непосредни рад и наставом на даљину. Школа се регистовала за платформу учења –Гугл учионица, коју ће користити наставници и ученици;
- неопходне садржаје у складу са планом наставе и учења, који обезбеђују остваривање прописаних циљева, исхода и стандарда потигнућа - Школски програм за први и други циклус (први и пети разред) 2018/2022., Анекс школског програма за други и шести разред 2019/2023. и Анекс школског програма за трећи и седми разред 2020/2024.године;
- дидактичко-методичко упутство за остваривање програмских садржаја- програмски садржаји за ученике првог циклуса реализују се у школи. Свака група има своју учионицу. Учитељи и наставници који имају више од 15 ученика (матична школа први, трећи, четврти и пети разред) радиће у две смене.

Предлог Распореда наставе по сменама:

Прањани: I-IV

ПРВА СМЕНА:		
час	време	одмор
1.час	8^{10} – 8^{40}	5 минута
2.час	8^{45}- 9^{15}	20 минута -доручак
3.час	9^{35} – 10^{05}	5 минута
4.час	10^{10} – 10^{40}	20 минута –пауза за чишћење

Прањани : V-VIII

ПРВА СМЕНА:		
час	време	одмор
1.час	8^{10} – 8^{40}	5 минута
2.час	8^{45}- 9^{15}	5 минута
3.час	9^{20} – 9^{50}	20минута- доручак
4.час	10^{10} – 10^{40}	5 минута
5.час	10^{45}- 11^{15}	
6.час	11^{20}- 11^{50}	
7.час	11^{55}- 12^{25}	

Прањани: I-IV

ДРУГА СМЕНА:		
час	време	одмор
1.час	11^{00}-11^{30}	5 минута
2.час	11^{35}-12^{05}	20 минута -ручак
3.час	12^{25}-12^{55}	5 минута
4.час	13^{00}-13^{30}	20 минута –пауза за чишћење

Каменица, Богданица и Гојна Гора I-VIII- I-IV

ПРВА СМЕНА:		
час	време	одмор
1.час	8^{oo} – 8^{30}	5 минута
2.час	8^{35} - 9^{05}	15 минута -доручак
3.час	9^{20} – 9^{50}	15 минута -доручак
4.час	10^{05} – 10^{35}	5 минута
5.час	10^{40}- 11^{10}	5 минута
6.час	11^{15}- 11^{45}	5 минута
7.час	11^{50}- 12^{20}	

Брезна, Теочин, Коштуниће и Срезојевци I-VIII – I-IV

ПРВА СМЕНА:		
час	време	одмор
1.час	7^{30}- 8^{00}	5 минута
2.час	8^{05}- 8^{35}	20 минута -доручак
3.час	8^{55}- 9^{25}	5 минута
4.час	9^{30} – 10^{00}	20 минута –пауза за чишћење
5.час	10^{05} – 10^{35}	20 минута –пауза за чишћење

- период остваривања прописаних програмских садржаја: подељен на прво и друго полугодиште, прво и треће тромесечје. У првом полугодишту има 98 наставних дана. Настава почиње 1.септембра 2020, а завршава се 29. јануара 2021. У другом полугодишту имамо 82 наставна дана. Настава почиње 17.фебрара, а завршава се 18.јуна2021. настав за ученике осмогразреда се завршава 4.јуна. Завршни испит за ученике осмог разреда реализоваће се од 21. до 23.јуна.

3.3. Образвно-вапитни рад у школи кроз непоседни рад и наставом на даљину

ОШ „Иво Андрић“ Прањани на основу Посебног програма доноси оперативни план организације и реализације наставе у складу са просторним и техничким могућностима.

Оперативни план организације и реализације наставе садржи:

1. план наставе и учења у складу са посебним програмом -
   На основу права и обавезе родитеља да се изјасне који модел наставе ће њихово дете похађати у школској 2020-2021.години, у постојећим епидемиолошким условима и безбедности ученика обављена је анкета за родитеље. На основу обраде података сви родитељи су се изјаснили за основни модел наставе у школи.
   У матичној школи у Прањанима, настава ће се реализовати у две смене (пет одељења у првој и три у првој и другој смени).
   У свим осталим ИО настава ће се реализовати у првој смени.
   У Прањанима имамо једну хетерогену групу од два разреда (први и други) . Због ограниченог броја у групи планирано је да продужени боравак похађају ученици првог разреда.
   Уколико ученик због здравствених проблема или хроничних болести, не могу да похађају наставу у школи дуже од три недеље, настава се похађа онјалн код куће. Родитељ је дужан да благовремено поднесе захтев школи који садржи наведене разлоге због којих је ученику неопхоно организовати наставу на даљину путем Гугл учионице како би ученик добио квалитетно образовање.
   Исхрана ученика обезбеђује се у матичној школи уз највиши ниво хигијене. У ИО храна се сервира и то: у Каменици, Брезни, и Гојној Гори, а остали ученике храну припремају родитељи.
2. преглед расположивих ресурса:
   Имамо довољно учионица за реализцију наставе. Дежурни наставници ће пратити кретање ученика у просторијама школе са свим мерама у борбу против вируса ковид 19.
   Учионица за музичку културу ће бити просторија за изолацију ученика који се у току наставе разболи.
   Фискултурна сала за наставу физичког је опремљена и за извођење инвидидуадлних спортова.
   За извођење наставе имамо довољну кадровску структуру за извођење наставе.
   Регистовани смо за платформу Гугл учионица, за наставу на даљину. У школи ће се до краја августа наставно особље обучити за коришћење наведене платформе.
1. модел остваривања наставе: Определили смо се за основни модел- Образоно-васпитни рад у школи кроз неопсредни рад и наставом на даљину.
   начин остваривања наставе на даљину, који укључује и податке о одобреној платформи.
   Регистовани смо за платформу Гугл учионица, за наставу на даљину. У школи ће се до краја августа наставно особље обучити за коришћење наведене платформе

2. распоред часова по данима и разредима
3. начин праћење и вредновања постигнућа ученика-Праћење и вредновање развоја ,напредовања ,ангажовања и оцењивања ученика обављаће се у току непосредног образовно-васпитног рада ,у складу са прописима којима се уређује оцењивање ученика у основном образовању и васпитању.
4. .начин праћења остваривања плана активности
   Директор и стручни сарадници прате наставу и имају приступ Гугл учионицима , онлајн часовима и другим облицима наставе на даљину.
   Директор школе стара се о реализацији оперативног плана , прати остваривање наставе и предузима одговарајуће мере у циљу потпуног обухвата ученика квалитетном наставом у безбедном окружењу.
   Извештава Министарство односно Школску управу Чачак о реализованим активностима и облицима образовно-васпитног рада.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Програм се остварује применом различитих метода и облика рада, у складу са садржајима. Приликом планирања и избора начина рада предност се, када је то могуће, даје методама које стављају нагласак на активности ученика, чиме се омогућава стицање виших нивоа знања, развој когнитивних и других вештина и способности.

Смислено учење	
Карактеристике - **Селекција онога што је битно, разумевање и повезивање са постојећим знањем**	
Активности наставника	**Активности ученика**
-Утврђивање претходних знања и искустава која ученици имају о градиву које треба да уче; - Повезивање нових знања са животним искуствима, са претходним знањима из датог предмета, са знањима из других предмета; - Проблемско излагање садржаја (одговарање на питања, решавање проблема); - Подстицање ученика да постављају питања чим им нешто није јасно; - Излагање прво општег контекста, кључне тезе, идеје, а тек затим периферних појмова и информација; - Прецизно и тачно дефинисање појмова, са нужним наглашавањем сличности и разлика међу додирним појмовима; - Објашњавање неке нове речи и новог појма преко оних за које смо проверили да их ученик зна; - Коришћење различитих техника да се дође до истог резултата, излагање градива на више различитих начина; - Презентовање истог садржаја из више различитих перспектива, углова; - Вежбање ученика у разликовању чињеница од хипотеза и интерпретација...	-Постављање питања; - Тражење информација и објашњења; - Повезивање новог са већ постојећим знањем; - Извођење закључака.

Практично учење	
Карактеристике • Практично механичко учење- учење практичних моторичких вештина које се морају строго научити, као што су: пливање, руковање разним техничким уређајима, вожња бицикла, аутомобила, како се покреће програм рачунара, како се држи оловка... • Практично смисаоно учење- учење сложених практичних вештина уз разумевање њиховог смисла: учење техника цртања и сликања, свирања на музичким инструментима...	
Активности наставника	**Активности ученика**
Практично механичко учење - Давање упутства о ономе што треба научити, - Осигуравање средства чије руковање треба научити, - Давање обрасца вештине која се учи, - Извођење активност пред ученицима, - Вршење надзора над практичним радом ученика и кориговање га када је то потребно.. ***Практично смисаоно учење*** - Организовање процеса учења - Припрема услова за такво учење, - Демонстрација како се изводе практичне активности, - Праћење и контрола тока учења...	***Практично механичко учење*** - Практиковање (практично извођење) вештине која се учи, - Понављање делатности уз евентуално кориговање грешака, - Техничко усавршавање вештине... ***Практично смисаоно учење*** - разумевање смисла практичних радњи (поступака) који се уче, - практично извођење, - техничко усавршавање наученог, - повећавање тачности, брзине и прецизности извођења поступака који се учи.... - Стицање умења (како се нешто ради), наспрам знања.

Рецептивно учење	
Карактеристике • Усвајање знања или умења која су прописана; • Примање готових знања, презентованих вербално, која је потребно с разумевањем усвојити; • Највећи део школског садржаја усваја се кроз рецептивно учење; • Рецептивним учењем могу се примати постојећа знања, али се не могу креирати нова.	
Активности наставника	**Активности ученика**
-Презентовање знања	-Ученик не долази самостално до знања, не открива их, него их добија и усваја; -Меморисање садржаја.

Учење путем открића	
Карактеристике • Самостално долажење до сазнања< • Стицање неких умења, вештина, а не стицање одређене суме знања	
Активности наставника	**Активности ученика**
-Прилагођавање задатка способностима ученика; -Одређивање потребног материјала; -Избор приступа у решавању проблема; -Вођење процеса решавања; -Постављање питања, дискутовање са ученицима; -Праћење активности ученика.	-Уочавање, дефинисање и прецизирање проблема; -Самостално прикупљање и анализирање чињеница које су потребне за решења; -Давање идеја за решавање проблема.

Конвергентно (логичко) учење
Карактеристике • Заснива се на ригорозним правилима логичког мишљења, нпр. алгоритам за решавање неких математичких задатака

Дивергентно (стваралачко) учење	
Карактеристике • Подразумева стварање што већег броја идеја, оригиналних, креативних... • Флексибилност мишљења • Откривање алтернативних начина решавања једног истог проблема, нпр. Писање слободног састава. • Циљеви ове методе учења јесу подстицање иницијативности и самосталности, неговање стваралаштва (тј. способности за проналажење властитих и оригиналних решења).	
Активности наставника	**Активности ученика**
-Стварање услова за стваралаштво; -Подстицање климе опуштености; -Уважавање свих идеја.	-Продуковање великог броја идеја; -Проналажење оригиналних, неуобичајених и не честих решења; -Флексибилност у мишљењу

Интерактивно (кооперативно) учење	
Карактеристике • Кооперативно учење наставник-ученик и кооперативно учење у групама ученика; • Мотивисање ученика за рад и учење; • Активно учешће ученика у раду; • Приближавање ученицима апстрактних појмова; • Развијање осећаја припадности, прихваћености , осећаја обавеза и одговорности; • Способност повезивања и примене претходних знања	
Активности наставника	**Активности ученика**
-Припремање дидактичких средстава, -Планирањетока часа, -Стварање проблемске ситуације; -Организовање; -Партнерски однос у решавању проблема	-Решавање проблемске ситуације, -Извођење практичних и интелектуалних радњи

ОЦЕЊИВАЊЕ

Оцењивање ученика зависи од предмета, модула и узраста ученика. Оцењује се:

- Вештина изражавања и саопштавања
- Разумевање, повезивање, примена и вредновање научених поступака и процедура;
- Рад са подацима и рад на различитим врстама текстова
- Уметничко изражавање и разумевање уметничких дела
- Моторичке вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатак;
- Практично извођење онога што је учено, и провера разумевања изведеног;
- Иницијативност, самосталност у раду;
- Креативност, степен оригиналности процеса решавања

Критеријуми оцењивања се дефинишу за сваки предмет и разред посебно.

Ученици се оцењују путем::

- Усмене провере потигнућа;
- Писмене провере постигнућа;
- Практичног рада;
- Активности на часу;
- Оцењивања активности ученика и резултата његовог рада, у које спадају:
  - излагање и представљање (изложба радова, резултати истраживања, модели, цртежи, постери, дизајнерска решења и др.)
  -учешће у дебати и дискусији;
  -писање есеја;
  -писање домаћих задатака;
  -учешће у различитим облицима групног рада;
  -рад на пројектима;
  -збирка одабраних ученикових продуката рада-портфолио

4. ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ

Разред: ТРЕЋИ	**Годишњи фонд часова: 180**
Предмет: СРПСКИ ЈЕЗИК	**Недељни фонд часова: 5**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У ТРЕЋЕМ РАЗРЕДУ:

Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
1.разликује књижевне врсте: лирску и епску песму, причу, басну, бајку, роман и драмски текст; 2.одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; 3.именује главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; 4.уочи основне одлике лирске песме 5.разуме пренесено значење пословице и басне и њихову поучност;	КЊИЖЕВНОСТ	Књижевни појмови: –лирска песма, – химна, – епска песма, – народна бајка, – роман, – поређење, – персонификација (на нивоу препознавања), – опис, – дијалог, – приповедање	- градити код ученика критичко мишљење анализом књижевних текстова , -упућивати ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања -коришћење е-уџбеника,и др. -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације - упутити ученике како да се поставе на место другога и да разумеју најразличитије особине и поступке ликова - подстицати љубав према читању применом различитих метода и облика рада	слуша, посматра, прича, чита текстове, активно учествује у разговору, описује доживљај прочитаних књижевних дела и износи мишљење о њима,поставља питања, препричава,	-Природа и друштво (Прошлост-Историјски извори, Начини живота данас и у прошлости; Природа, човек, друштво-Услови за живот, ланац исхране и међусобни утицаји у животним заједницама) - Музичка култура (Слушање музике: Композиције различитог карактера; -Музичко стваралаштво: Стварање звучне приче)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
6.разуме идеје књижевног дела; 7.уочи основне одлике народне бајке; 8.разликује народну од ауторске бајке; 9.представи главне особине јунака; 10.уочи основне одлике народне епске песме 11.уочи поређење у књижевном делу и разуме његову улогу; 12.разликује опис од приповедања у књижевном делу; 13.покаже примере дијалога у песми, причи и драмском тексту; 14.уочи хумор у књижевном делу;	КЊИЖЕВНОСТ	-епски јунак -драмска радња -школска лектра -поезија -проза -драмски текстови -популарни и информативни текстови -домаћа лектира	- богаћење речника путем усвајања непознатих речи из прочитаних текстова - примена тимског, групног и рада у пару		-Ликовна култура (Споразумевање: Слика, текст, звук; Кратки анимирани филмови)
15. разликује вресте речи у типичним случајевима; 16.одреди основне граматичке категорије именица, придева и глагола; 17.примењује основна правописна правила; 18.јасно и разговетно изговори обавештајну, упитну и заповедну реченицу, поштујући одговарајућу интонацију и логички акценат, паузе, брзину и темпо;	ЈЕЗИК	- Врсте речи: именице (градивне, збирне); придеви (присвојни, градивни); род и број придева; заменице (личне заменице); глаголи; лице и број глагола. -Подела речи на крају реда (граница на самогласник).-Управни говор (први и други модел). Неуправни говор. -Велико слово: писање имена народа, вишечланих географских назива (планина, река, језера, мора и сл.), празника, наслова књига и часописа;	-упућивати ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања -коришћење е-уџбеника,и др.	слуша, посматра, повезује са наученим, активно учествује у разговору, уочава врста	-Природа и друштво (Природа, човек, друштво - Услови за живот, Облици рељефа; Материјали – Промене материјала) -Музичка култура (Слушање музике: Музички дијалог) -Ликовна кулотура (Споразумевање: Тумачење вузуелних информација) -Математика (Мерење и мере: Јединице мере)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
	ЈЕЗИК	-Велико слово: писање имена народа, вишечланих географских назива (планина, река, језера, мора и сл.), празника, наслова књига и часописа; - Писање присвојних придева изведених од властитих имена (суфикси: -ов, -ев, -ин; -ски, -чки, -шки). -Речца не уз именице и придеве. Наводници (у управном говору, насловима дела, називима школа). -Сугласник ј (између самогласника и-о и о-и). - Скраћенице	-направити корелацију са наставом математике у вези са писањем скраћеница за мерне јединице ћириличким и латиничким писмом; -користити правописне вежбе: преписивање, диктат и самостално писање - примена индивидуализоване наставе - примена демонстративне, дијалошке и текстуалне методе -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације		
19. чита са разумевањем различите текстове; 20. чита текст поштујући интонацију реченице /стиха; 21. изражајно рецитује песму и чита прозни текст; 22. изводи драмске текстове; 23.опише свој доживљај прочитаних књижевних дела; 24. изнесе своје мишљење о тексту;	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	-Краћи и дужи текстови – књижевни и некњижевни, као и нелинеарни текстови. -Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним (усмено и писано). -Описивање људи, животиња и природе (плански приступ) – усмено и писано. -Различите комуникативне ситуације (комуникација са одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници, телефонски разговор, поздрављања, честитања и сл.).	- увежбавати јасно, прецизно и разговетно изговарање реченице, поштовање интонације и правилно акцентовање у реченицама -реализовати различите вежбе (правописне, језичке, лексичко-семантичке - примењивати правописне вежбе:диктат, аутодиктат, вежбе допуњавања и правилног избора речи - кроз игровне активности, посебно кроз језичке и ситуационе игре, увежбавати усмену комуникацију	слуша, посматра, прича, чита текстове, глуми, активно учествује у разговору,	-Свет око нас (Природа, човек, друштво - Животне заједнице у мом крају и човеков однос према њима. -Музичка култура (Слушање музике: Композиције различитог карактера;

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
25. споји више реченица у крађу и дужу целину; 26. препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин; 27. извештава о догађајима водећи рачуна о прецизности, тачности, објективности и сажетости	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	-Богаћење речника: речи истог или сличног значења; речи супротног значења; речи које значе нешто умањено и увећано (уз одговарајуће текстове из лектире).	- богаћење речника путем усвајања непознатих речи из прочитаних текстова - примена тимског, групног и рада у пару. -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације;	описује усмено и писмено доживљај, износи мишљење о свом и раду других	Музичко стваралаштво: Стварање звучне приче -Ликовна кулотура (Споразумевање: Слика, текст, звук; Кратки анимирани филмови)
Начин праћења и процењивања квалитета програма		Предвиђена је провера остварености циља и исхода учења наставног предмета кроз: **посматрање, разговор (комуникацију), рад у групи (сарадњу), ангажовање ученика, продукте дечјих активности, тестирање, домаће задатке, израду мини пројеката, решавање теоријских и практичних проблема, примену знања у решавању разноврсних задатака, примену знања у свакодневном животу, задовољство ученика на часу, самопроцену знања. Обавезна је повратна информација за сваког ученика, као и препорука за даље учење.**			

Кључни појмови: књишевност, језик, језичка култура

Разред: ТРЕЋИ	**Годишњи фонд часова: 180**
Предмет: МАТЕМАТИКА	**Недељни фонд часова: 5**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У ТРЕЋЕМ РАЗРЕДУ:

Циљ наставе математике у основној школи јесте: да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање; као и да доприносе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развитку личности ученика.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
- Влада читањем, писањем и упоређивањем природних бројева до 1000. - Упозна римске цифре (I, V, X, L, C, D, M) и принцип читања и писања бројева помоћу њих. - Успешно обавља све четири рачунске операције до 1000. - Својства операција користе за рационалније (лакше) рачунање. - Упозна зависност резултата од компонената операције.	Блок бројева до 1000	- Декадно записивање и читање бројева до 1000. - Упоређивање бројева према њиховим декадним записима. - Писање бројева римским цифрама. - Сабирање и одузимање бројева у блоку до 1000. - Дељење са остатком у блоку бројева до 100 (укључујући и усмене вежбе). - Множење и дељење троцифреног броја једноцифреним. - Изрази. - . Коришћење заграда и њихово изостављање.	Остваривање садржаја програма кроз традиционалне методе: -дијалошка, демонстративно-илустративна, -текстуална, -писаних радова, -практичних радова, - учење путем открића **Посебан акценат дати савременим методама рада а то су :** -Партиципативне методе учења; -Решавање проблемских ситуација; -Кооперативне методе учења;	- Читају, записују и упоређују бројеве прве хиљаде. - Врше 4 основне рачунске операције. - Израчунавају вредности бројевних израза. - Користити знаке за скуп и припадност елемента скупу. -Решавају једначине.	Српски језик, Природа и друштво, Ликовна култура, Физичко васпитање, Музичка култура.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
- Зна да израчуна вредност бројевног израза са највише три операције. - Уме да прочита и запишуепомоћу слова својства рачунских операција. - Зна да решава једноставније једначине у скупу бројева до 1000. - Препознаје и правилно записују разломке чији је бројилац 1, а именилац мањи или једнак 10. - Успешно решава текстуалне задатке.		- Својства рачунских операција и њихова примена на трансформисање израза и за рачунске олакшице. - Употреба знакова за скуп и припадност скупу. - Једначине облика попут: $x \pm 13 = 25$, $125 - x = 25$, $5 \bullet x = 225$. - Неједначине облика попут: $x > 15$, $x < 245$. - Скуп решења неједначине. - Текстуални задаци	-Интерактивне методе; -Амбијентално учење; Игра. **Употреба информационих технологија:** - Гугл учионица; - Електронска пошта.	- Решавају неједначине. - Записују разломке.	
- Има формирану представу о правој и полуправој. - Уочава и уме да црта прав, оштар и туп угао. - Зна да црта паралелне и нормалне праве, квадрат, правоугаоник, троугао и кружницу (помоћу лењира, троугаоника и шестара). Стекао је представе о подударности фигура (преко модела и цртања). - Зна да одреди обим. правоугаоника, квадрата и троугла.	Геометријски објекти и њихови међусобни односи	- Кружница (кружна линија) и круг. - Цртање помоћу шестара. - Угао, врсте углова. - Паралелне и нормалне праве и њихово цртање помоћу обичног и троугаоног лењира. - Правоугаоник и квадрат. - Троугао. - . Цртање ових фигура помоћу лењира и шестара. - Поређење и графичко надовезивање дужи. - . Обим правоугаоника, квадрата и троугла.	-дијалошка, демонстративно-илустративна, -текстуална,писаних радова, -практичних радова, - учење путемоткрића Партиципативне методе учења; -Решавање проблемских ситуација; -Кооперативне методе учења; Решавање проблемских ситуација; -Кооперативне методе учења; -Интерактивне методе; -Амбијентално учење; Игра. - Гугл учионица; - Електронска пошта.	- Цртају углове (прав, оштар, туп). - Цртају паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат, троугао и круг. - Израчунавају обим правоугаоника, квадрата и троугла.	Српски језик, Природа и друштво, Ликовна култура, Физичко васпитање, Музичка култура.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
- Зна мерење масе тела и запремине течности. - Зна нове јединице за време (година, век).	**Мерење и мере**	- Милиметар и километар. - Килограм. - Литар. - Година и век. - Односи између мањих и већих јединица који остају у оквиру блока бројева до 1000.	дијалошка, демонстративно-илустративна, -текстуална,писаних радова, -практичних радова, - учење путемоткрића Партиципативне методе учења; -Решавање проблемских ситуација; -Кооперативне методе учења; Решавање проблемских ситуација; -Кооперативне методе учења; -Интерактивне методе; -Амбијентално учење; Игра. - Гугл учионица; - Електронска пошта.	- Користе јединице за време, дужину, масу и запремину течности. -	Српски језик, Природа и друштво, Ликовна култура, Физичко васпитање, Музичка култура.
Начин праћења и процењивања квалитета програма		**Предвиђена је провера остварености циља и исхода учења наставног предмета кроз:** Посматрање, разговор (комуникацију), рад у групи (сарадњу), ангажовање ученика, продукте дечјих активности, тестирање, домаће задатке, решавање теоријских и практичних проблема, примену знања у решавању разноврсних задатака, примену знања у свакодневном животу, задовољство ученика на часу, самопроцену знања, употребу информационо-комуникационе технологије.			

Кључни појмови:

Природни бројеви до 1000; Римске цифре; Рачунске операције; Вредност израза; Једначине; Разломци; Текстуални задаци; Права и полуправа; Углови; Кружница; Геометријска тела и геометријске фигуре; Подударност фигура; Обим; Мере.

Разред: ТРЕЋИ	**Годишњи фонд часова: 72**
Предмет: ПРИРОДА И ДРУШТВО	**Недељни фонд часова: 2**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У ТРЕЋЕМ РАЗРЕДУ:

Циљ наставе и учења предмета Природа и друштво јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

ИСХОДИ **По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:**	**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**	**Начин остваривања садржаја програма**	**Активност ученика**	**КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)**
-идентификује облике рељефа и површинских вода у свом крају, -илуструје примерима како рељеф и површинске воде утичу на живот људи у крају -примени правила друштвено прихватљивог понашања поштујући права, обавезе и различитости међу људима -сарађује са другима у групи на заједничким активностима -повеже различита занимања и делатности са потребама људи у крају у коме живе -представи резултате истраживања -повеже врсте и значај саобраћаја у свом крају са потребама људи -примени правила безбедног понашаља у саобраћају	Природа и друштво мог краја	Мој крај и његов рељеф. Површинске воде у мом крају. Становници и народи краја. Поштујемо се и помажемо. Насеља у мом крају.Занимања и делатности људи у мом крају. Повезаност делатности. Саобраћај у мом крају. Безбедно понашање на саобраћајницама у крају.	Смисаоно, активно и искуствено учење, учење откривањем, едукативне радионице, посматрањем реалних ситуација из свакодневице, истраживачко и продуктивно учење, индивидуални рад, рад у паровима, индивидуализована настава, мултимедије у настави, групни рад, кооперативно учење, вршњачко подуавање, самосталан рад	Посматрају са усмереном и концентрисаном пажњом ради јасног запажања и уочавања света; Описују – вербално или ликовно изражавају спољашња и унутрашња запажања; Процењују – самостално одмеравају; Групишу – уочавају сличности и различитости ради класификовања; Прате – континуирано посматрају ради запажања промена; Сакупљају – праве	**Српски језик** – **-Ј**езичка култура **Музичка култура** -Извођење музике **Ликовна култура** -Односи у видном пољу,Обликовање **Грађанско васпитање** - Људска права: Ја и други у одељењу; -Демократско друштво: Одељење/група као заједница;

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-повеже температурне промене са променама запремине и кретања ваздуха -очита вредност температуре воде, ваздуха и тела помоћу термометра -разликује чврсто, течно и гасовито стање воде у природи и свакодневном животу -прикаже везе међу живим бићима у различитим животним заједницама помоћу ланца исхране -сарађује са другима у групи на заједничким активностима -изведе једноставне огледе и повеже резултате са објашњење / закључком -представи резултате истраживања -илуструје примерима одговоран и неодговоран однос човека према животној средини	Услови за живот у мом крају	Ваздух. Меримо температуру воде и ваздуха. Животне заједнице (шуме, ливаде и пашњаци, баре и језера, реке и потоци). Култивисане копнене животне заједнице (њиве, повртњаци, воћњаци, паркови). Чувамо животне заједнице. Услови за живот у мом крају.	Смисаоно, активно и искуствено учење, учење откривањем, едукативне радионице, посматрањем реалних ситуација из свакодневице, истраживачко и продуктивно учење, индивидуални рад, рад у паровима, индивидуализована настава, мултимедије у настави, групни рад, кооперативно учење, вршњачко подуавање, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на наставним листићима, задаци на три нивоа тежине, мапе ума, техника „грозд“, МЕНСА	Стварају – креативна продукција; Играју се – дидактичке, едукативне и спонтане игре; Активности у оквиру мини-пројекта – осмишљавају и реализују Посматрају, описују, именују, орјентишу се у простору и времену, прате, бележе, цртају, боје, примењују знања у игри и учењу, сарађују, играју игре улога, прикупљају податке, истражују, решавају ребусе, мозгалице, примењују своје знање, процењују своје знање и знање својих вршњака Практикују – у настави, свакодневном животу и спонтаној игри и раду	**Ликовна култура**: -Обликовање - Односи у видном пољу **Музичка култура:** -Слушање музике **Физичко и здравствено васпитање:** -Моторичке вештине: Вежбе равнотеже, Вежбе са реквизитима, Полигони - Физичка и здравствена култура **Српски језик** -Језичка култура **Математика** -Мерење и мере

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-се орјентише у простору помоћу компаса и орјентира из природе/ окружења -сарађује са другима у групи на заједничким активностима -опише пут којим се може стићи из једне до друге тачке помоћу плана насеља -идентификује географске објекте у свом крају користећи географску карту Србије -користи временске одреднице (година, деценија, век) у свакодневним ситуацијама и приликом описивања догађаја из прошлости. -прикупи и представи податке о прошлости породице и краја -представи резултате истраживања	Орјентација у простору и времену	Орјентација у простору и одређивање главних страна света помоћу природних орјентира. Шта нам у природи помаже да одредимо стране света. Одређујемо главне стране света помоћу компаса. План насеља- орјентација. Орјентишемо се помоћу географске карте. Орјентишемо се у времену- прошлост, садашњост, будућност. Како сазнајемо податке из прошлости. Знамените личности мог краја.	Учење откривањем, амбијентално учење, решавање проблема, интерактивне методе од рада у паровима до тимског рада, кооперативне методе учења, ситуационо учење, учење кроз игру, експериментална метода, истраживање, радионице, мозгалица, техника „грозд“, учење помоћу илустрације, учење помоћу асоцијације, мултимедијала настава	Посматрају са усмереном и концентрисаном пажњом ради јасног запажања и уочавања света; Описују – вербално или ликовно изражавају спољашња и унутрашња запажања; Процењују – самостално одмеравају; Групишу – уочавају сличности и различитости ради класификовања;	Математика: - Положај, величина и облик предмета – Линије, Мерење и мере Ликовна култура: - Обликовање - Односи у видном пољу Музичка култура: - Слушање музике Физичко и здравствено васпитање: - Моторичке вештине: Вежбе равнотеже, Вежбе са реквизитима, Полигони - Физичка и здравствена култура

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-доводи у везу брзину падања тела са његовим обликом -изведе једноставне огледе/ експерименте и повеже резултате рада са објашњењем/ закључком -повеже јачину деловања на тело са његовим пређеним растојањем -разликује природне и вештачке изворе светлости -повеже промену величине и положаја сенке са променом положаја извора светлости -повеже промену јачине звука са променом удаљености од његовог извора -повеже резултате рада са уложеним трудом	Кретање	Кретање тела по путањи. Када тело пада на њега делује Земљина тежа. Утицај јачине деловања на пређено растојање тела. Светлост. Како настају сенке и којих су облика и величина. Кретање ствара звуке. Шта сазнајемо помоћу звука. Заштита од буке.	Смисаоно, активно и искуствено учење,учење откривањем, едукативне радионице, посматрањем реалних ситуација из свакодневице, истраживачко и продуктивно учење, индивидуални рад, рад у паровима, индивидуализована настава, мултимедије у настави, групни рад, кооперативно учење, вршњачко подуавање, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на наставним листићима, задаци на три нивоа тежине, мапе ума, техника „грозд“, МЕНСА	Сакупљају – праве колекције, збирке, албума из природног и друштвеног окружења; Стварају – креативна продукција; Играју се – дидактичке, едукативне и спонтане игре; Активности у оквиру мини-пројекта – осмишљавају и реализују.	**Математика:** - Положај, величина и облик предмета - Линије **Ликовна култура:** -Обликовање -Односи у видном пољу **Музичка култура:** -Слушање музике **Физичко и здравствено васпитање**: - Моторичке вештине: Вежбе равнотеже, Вежбе са реквизитима, Полигони - Физичка и здравствена култура

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-разликује повратне и неповратне промене материјала -изведе једноставне огледе и повеже резултате са објашњењем -представи резултате истраживања -повеже резултате рада са уложеним трудом -одабере материјале који по топлотној проводљивости највише одговарају употреби у свакодневном животу -уочи сличности и разлике међу течностима-тече, променљивост облика, провидност, боја, густина -објасни како рециклажа помаже очувању природе	Материјали	Промене материјала. Сличности и разлике међу течностима. Вода и друге течности као растварачи. Топлотна проводљивост материјала.Ваздух као топлотни изолатор. Рециклажом чувамо природу.	индивидуализована настава, мултимедије у настави, групни рад, кооперативно учење, вршњачко подуавање, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на наставним листићима, задаци на три нивоа тежине, мапе ума, техника „грозд“, МЕНСА	Експериментишу-намерно модификоване активности, огледи које изводи сам ученик; Истражују – испитују својства и особине, везе и узрочно-последичне односе;	**Ликовна култура**: -Обликовање -Односи у видном пољу **Српски језик** -Језичка култура
Начин праћења и процењивања квалитета програма	Планирано и детаљно припремљено, заступљено у свим фазама наставног процеса, реализовано различитим стратегијама и поступцима (посматрање, усмено и писмено испитивање, ученички радови, међусобно оцењивање и самооцењивање) подложно евалуацији и систематском унапређивању, континуирано уважавајући интересовања и активности ученика у процесу учења, а у складу са индивидуалним развојним способностима. При процесу праћења и вредновања наставе и учења оријентисаних на исходе, пожељно је што мање користити класичне писмене провере знања – контролне и писмене вежбе. Поред мотивационог значаја, оцена треба да представља и одраз квалитета испуњености постављених стандарда (знања, умења, ставова и вредности) у оквиру предмета. **Ученички радови као продукти ученичких активности**: домаћи задаци, ликовни, музички радови, приредбе, учешће у пројектној настави. Обавезна је повратна информација за сваког ученика, као и препорука за даље учење.				

Кључни појмови: оријентација, култура живљења, природа, човек и друштвена стварност у непосредном окружењу, станишта, животне заједнице, временска лента, растварачи, рециклажа

Разред: ТРЕЋИ	**Годишњи фонд часова: 72**
Предмет: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	**Недељни фонд часова: 2**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У ТРЕЋЕМ РАЗРЕДУ:

Циљ учења страног језика у млађем узрасту је да ученика оспособи да комуницира на основном нивоу страним језиком, у усменом и писменом облику о темама из његовог непосредног окружења. Настава треба да: подстакне потребу за учењем језика, стимулише машту, креативност и радозналост, олакша разумевање дугих традиција и култура и пружи увид ученику о значају личног залагања у учењу језика.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-препозна и именује бића и предмете који се односе на тему; -поздраве и отпоздраве примењујући основна језичка средства; -представи себе и другог; -разумеју јасно постављена питања личне природе и одговарају на њих; -разумеју и саопште једноставне исказе који се односе на бројеве и количине.	**1.** Поздрављање**,** представљање **се**бе и других, давање основних информација о себи, тражење основних информација о другима, изражавање броја и количине	- препознавање и именовање слова алфабета - речи којима се именују боје: black, blue, green, orange, pink, red, white, yellow - основне бројеве 0-100 - изразе и речи које се користе код представљања и упознавања - *Hello! I'm .....* *What's your name?* *How do you spell it?* *How are you today?* *I'm fine, thank you, and you?* - изразе и речи који се односе на бројеве и количине: *Here you are.* *How much is that?*	-комуникативно интерактивни приступ, - пројектна настава, - интегративна настава, - демонстративно илустративна метода, - монолошко-дијалошка метода, - игра драматизација, - брејнсторминг, - ИКТ методе,	-слушање, реаговање на команде наставника или са аудио записа, мануелне активности, игре, певање, игра улога, -цртање и писање по диктату.	- српски језик – вокабулар, комуникативне функције, граматички садржаји, гласови - математика – бројеви - ликовна култура - боје - музичка култура - песмице - грађанско васпитање - поздрављање, представљање, правила учтиве комуникације

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-препозна и именује бића, предмете иместа који се односе на тему; -препозна и именује бића, предмете и места из непосредног окружења; -разуме једноставне описе бића, предмета и места, -опишу бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства; -разумеју једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање, и реагују на њих; - траже и дају једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање; -поштују правила учтиве комуникације;	2. Поздрављање, описивање живих бића, предмета, места и појава; давање и тражење основних информација о другима; изражавање припадања/непри-падања и посе-довања/непо-седовања	- речи које се односе на школу и школски живот - *a blue desk, a green notebook, a pink rubber, a red sharpener, a yellow ruler, book, pen, pencil, pencil case, schoolbag* - речи којима се именују играчке - *ball, bike, car, computer, doll, music box, radio, robot, rocking horse, tea set, toys, train, TV* - језичке структуре - *Hi, Jake. This is Lilly. Hello Lilly!* *What's your name?* *This is my schoolbag. Red is my favourite colour.* *Is it pen?* *The pink school bus is number eight.* *I'm eight years old.* *I'm from England.* *Whose is this bike? It's Lilly's.* *These are all my lovely toys!* *Here you are! You're welcome!* - кратку причу и песму која се односи на тему.	- истраживачке методе, -рад у паровима, малим и великим групама -симулације, мануелне активности, - вежбе слушања, - игре примерене узрасту и дидактичком захтеву, - класирање и упоређивање - пантомима. - усмено испитивање -комуникативно интерактивни приступ, - пројектна настава, - интегративна настава, -демонстративно илустративна метода	-заокруживање, категорисање, реаговање на инструкције наставника (TPR – тотални физички одговор), цртање, сецкање, бојење, лепљење, певање кратких песмица, глума, играње	--ликовна култура – боје, ликовни израз доживљаја - музичка култура - песмице - физичко васпитање – тотални физички одговор, - грађанско васпитање - правила учтиве комуникације - српски језик - - математика - бројеви - природа и друштво - школски живот, слободно време - српски језик - вокабулар, граматички садржаји - пројектна настава

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-препозна и именује бића, предмете и места који се односе на тему; -препозна и именује бића, предмете и места из непосредног окружења; - разуме једноставне описе бића,предмета и места; -описује бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства; - разуме једноставно исказане честитке и одговори на њих; - упути једноставне честитке; - разуме и, примењујући једноставна језичка средства, наведе уобичајене активности које се односе на прославе рођендана; -разуме једноставна обавештења о положају у простору и реагује на њих; -тражи и пружа кратка обавештења о положају у простору;	**3.** - описивање бића, предмета, места и појава; честитање рођендана; исказивање положаја у простору.	- речи којима се именују чланови породице: *brother, dad, grandma, grandpa, mum, sister* - речи које односе на рођендан: *birthday card, cake, candle, decorations, party, hat, present* - речи којима се именују просторије у кући: *bathroom, bedroom,garden, kitchen, living room* - речи којима се именују делови намештаја: *armchair, bath, bed, bookcase, box,chair, clock, sofa* - језичке структуре *Happy Birthday! Thank you!* *How old are you today?* *Are you eleven? Yes, we are./No, we aren't.* *My family is very big! My dad's name is Mark.* *I'm Daisy and this is my house.* *There's a sofa in the bathroom.* *This doll is perfect for a little princess!* - кратку причу и песму која се односи на тему.	-монолошко дијалошка метода, - игра улога, -брејнсторминг, -ИКТ методе, -истраживачке методе, - рад у паровима, малим и великим групама - драматизација -симулације, - мануелне активности - вежбе слушања, - игре примерене узрасту и дидактичком захтеву, - класирање и упоређивање, - пантомима. -усмено испитивање	-креирање, истраживање, опонашање, репродуковање, анализирање, закључивање	- српски језик - вокабулар, граматичке структуре - грађанско васпитање - правила учтиве комуникације, прослава рођендана - математика - бројеви - природа и друштво - просторије у кући, делови намештаја, култура становања, породица - музичка култура- песмице - ликовна култура- боје - физичко васпитање - тотални физички одговор - пројектна настава

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
- препозна и именује бића и предмете који се односе на тему; -разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих; - тражи и даје једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање; - разуме једноставне текстове у којима се описују радње и способности у садашњости; - размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - опишу радње и способности користећи једноставна језичка средства.	4.Изражавање припадања/ неприпадања и поседовања/ непоседовања; описивање догађаја и способности у садашњости	- речи којима се именују различите врсте активности: *climb, cook, dance, draw, fly, hear, jump, play football, play the guitar, read, ride a horse, run, see, sing, swim* - речи којима се именују делови тела: *ears, eyes, hair, hands, head, legs, mouth, nose* - речи којима се именују животиње на фарми: *chicken, cow, duck, frog, goat, rabbit* - језичке структуре - *What can you do?* *I can swim really well, but I can't cook.* *Can you hear the children?* *Time for bed!* *What's that? It's got two big eyes!* *Grandma has got five chicken.They are very funny!* *I'm a farmer. I've got a lot of animals on my farm!* *How many legs?* - кратку причу и песму која се односи на тему.	-комуникативно-интерактивни приступ, - пројектна настава, - интегративна настава, - демонстративно-илустративна метода, - монолошко-дијалошка метода, - игра улога, - драматизација, - брејнсторминг, - ИКТ методе, - истраживачке методе, - рад у паровима, малим и великим групама , симулације - - мануелне активности, - вежбе слушања, - игре примерене узрасту и дидактичком захтеву, - класирање и упоређивање	-посматрање, слушање, вежбање, повезивање са свакодневним жпвотом, креирање, певање.	- српски језик: вокабулар, граматички садржаји - математика: бројеви - природа и друштво: тело, домаће животиње, фарма и живот на њој - музичка култура: песмице - ликовна култура: боје - физичко васпитање: тотални физички одговор - пројектна настава

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
- препознаје и именује бића и предмете који се односе на тему; - разуме и саопштава једноставне исказе који се односе на хронолошко и метеоролошко време; - разуме кратке и једноставне молбе и реагује на њих; - упути кратке иједноставне молбе; - искаже и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин; - разуме једноставне текстове у којима се описују радње и способности у садашњости; - размени информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; -опише радње и способности користећи једноставна језичка средства; - разуме позив на заједничку активност и на прикладан нчин реагује на њега и упућује позив на заједничку активност.	5. Исказивање времена, исказивање молбе, захвалности и извињења; описивање догађаја и способности у садашњости; позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности.	- речи којима се именују различите врсте активности; - речи и изрази који се односе на метеоролошко време: *It's cold. It's hot. It's raining. It's snowing. It's sunny. It's cloudy;* - речи којима се именује одећа: *boots, coat, dress, jacke, shoes, shorts, skirt, trousers, T-shirt;* - речи којима се именују годишња доба: *autumn, spring, summer, winter;* - речи којима се именују активности у слободно време: *drink milk, eat an ice cream, fish, fly a kite, go to school, listen to music, pick flowers, ride a bike, sleep, tidy my room, watch TV;* - језичке структуре - *It's cold. It's snowing.* *It's hot and sunny. I'm wearing my red shorts and a blue T-shirt* *It's windy day in London Town.* *I'm not flying a kite.* *Are you watching TV? Yes, we are.* *Spring is here! It's lots of fun!* *Can you help me?* - кратке приче и песме које се односе на тему	-усмено испитивање - комуникативно-интерактивни приступ, - пројектна настава, - интегративна настава, - демонстративно-илустративна метода, - монолошко-дијалошка метода, - игра улога, - драматизација, - брејнсторминг, - ИКТ методе, - истраживачке методе, - рад у паровима, малим и великим групама - симулације, - мануелне активности, - вежбе слушања, -игре примерене узрасту и дидактичком захтеву, -класирање и упоређивање, - пантомима. -драматизација, -брејнсторминг, - ИКТ методе, -истраживачке методе, - рад у паровима, малим и великим групама - симулација мануелне активности, - вежбе слушања, - игре примерене узрасту и дидактичком захтеву, -класирање и упоређивање, -пантомима	-сарађивање, креирање, богаћење речника, преписивање, цртање, повезивање. -слушање, илустровање паноа, богаћење речника.	- српски језик: граматички садржаји - математика: бројеви - природа и друштво: временске прилике, годишња доба - грађанско васпитање: култура облачења, слободно време - музичка култура: песмице - ликовна култура: боје - физичко васпитање: тотални физички одговор - пројектна настава

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-препознају и именују бића, предмете и места који се односе на тему; - разумеју свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетимаи осећањима и реагују на њих; - изразе основне потребе, осете и осећања једноставним језичким средствима; - разумеју и саопште једноставне исказе који се односе на хронолошко и метеоролошко време - разумеју једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања и реагују на њих; - траже мишљење и изражавају допадање/недопадање једноставним језичким средствима.	6. Исказивање потреба, осета, осећања; исказивање времена; изражавање допадања/ недопадања.	-речи којима се именује храна: *biscuit, burger, carrot, chicken, chips, chocolate, egg, hot dog, orange juice, onion, pasta, pizza, popcorn, potato, rice, sausage* - речи и изразе који се односе на хронолошко време: *eight o'clock, half past eight, quarter past eight, quarter to eight* - речи којима се именују оброци:*breakfast, dinner, lunch* - речи којима се именују свакодневне активности:*brush my teeth, do my homework, get up, have a shower* - речи којима се именују дани у недељи: *Monday, Tuesday, Wednesday, Thursday, Friday, Saturday, Sunday* - језичке структуре - *Can I have some chips, please?* *I like chips, but I don't like burgers.* *There are some onions, but there aren't any eggs.* *My favourite food is apple pie!* *Every day I get up at at eight o'clock.* *My favourite day is Sunday.* *I get up at ten o'clock in the morning and I have a big breakfast.* *Cover your mouth and nose when you sneeze.* - кратку причу и песму која се односи на тему.	-комуникативно интерактивни приступ, - пројектна настава, - интегративна настава, - демонстративно илустративна метода, - монолошко-дијалошка метода, - игра драматизација, - брејнсторминг, - ИКТ методе, истраживачке методе, -рад у паровима, малим и великим групама	-погађање, пантомима, певање, слушање приче, давање примера, повезивање. - погађање, пантомима, глума, сакривање, цртање по диктату, игровне активности	- спрски језик: граматички садржаји - природа и друштво: време, дани у недељи, исхрана, хигијена, свакодневне активности и слободно време - математика: бројеви - ликовна култура: боје - музичка култура: песмице - грађанско васпитање: култура понашања и опхођења -физичко васпитање: тотални физички одговор - пројектна настава

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
- препознају и именују бића, предмете и места који се односе на тему; -разуме и упућује једноставне честитке и одговара на њих; -уочава разлике и сличности у начину прославе празника у различитим културама;	7. Честитање празника и других значајних догађаја	- речи и изразе које се односе на празник *Halloween: costume, sweets, pumpkin, lantern* - речи и изразе који се односе на Нову годину: *hold hands, make a line, fireworks, heaven, alive* - речи и изразе који се односе на Ускрс: *bunny, chocolate egg, hot cross bun, spring, chick, lamb, basket, bonnet* - речи и изразе који сеодносе на Дан мајки: *roses, traditional, tune, cards, poem, hug* - речи и изразе који се односе на Дан очева: *day out, tree house, cool, ride, lie, tie* - језичке структуре- *Happy Halloween! Trick or treat!* *Happy New Year!* *Happy Easter!* *At school, children write poems to show their love for their mothers!* *Thank you Dad for all you do! Thanks for my day out at the zoo!* - песме које се односе на тему	-симулације, мануелне активности, вежбе слушања, - игре примерене узрасту и дидактичком захтеву, - класирање и упоређивање - пантомима. - усмено испитивање комуникативно интерактивни приступ, -пројектна настава, - интегративна настава, демонстративно илустративна метода-реаговање на команде наставника или са аудиозаписа, -мануелне активности,-игре, -певање,-класирање и упоређивање, -цртање по диктату, -прављење илустрованог материјала.	украшавање предмета, излагање, играње (бинго), решавање ребуса и укрштенице, рецитовање.	- српски језик: вокабулар - математика: бројеви - природа и друштво: прослава празника -физичко васпитање: тотални физички одговор - музичка култура: песмице - ликовна култура: боје - веронаука: празници у Србији и Великој Британији - пројектна настава

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-препозна и именује бића и предмете који се односе на тему; -разуме и даје кратка и једноставна упутства и реагује на њих; -препозна и именује бића, предмете и места из непосредног окружења - разуме једноставне описе бића, предмета иместа; - опише бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства	8.Разумевање и давање једноставних упутстава и налога, описивање бића, предмета, места и појава.	- речи и изразе који се односе на играчке очување животне средине: *rocket, teddy bear, doll's house, puzzle, train, computer, music box, plastic, electricity, batteries* - језичке структуре - *Green toys are clean toys!* *No plastic, no electricity, no batteries.* *I recycle bottles and cans.* *I plant flowers and trees.* *Chicken have got feathers and beaks.* *A tree can be a great place to play!* *Ride a bike to school.* *Leave lights on.*	-демонстрација, -дијалог, -вербално-текстуална, -кооперативна, -интерактивна, -вербално-текстуална, -потпун физички одговор, -рад у пару и у групи.	-креирање, погађање, показивање, допуњавање.	- српски језик: вокабулар - математика: бројеви - природа и друштво: рециклирање материјала, очување природе и природних ресурса - ликовна култура: боје - грађанско васпитање: заштита природе, култура понашања
Начин праћења и процењивања квалитета програма		-усмено испитивање (индивидуално испитивање, вредновање рада ученика у групи, у пару, вредновање самосталне припреме и презентације предавања ученика); -писмене провере (контролне вежбе, иницијалне контролне вежбе, петоминутне и петнаестоминутне контролне вежбе, тестови знања, критеријумски тестови знања); -ученички радови (мини пројекти).			

Разред: ТРЕЋИ	**Годишњи фонд часова: 72**
Предмет: ЛИКОВНА КУЛТУРА	**Недељни фонд часова: 2**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У ТРЕЋЕМ РАЗРЕДУ:

ЦИЉ учења Ликовне културе је да се ученик развијајући стваралачко мишљење и естетске критеријуме кроз практични рад,оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
– поштује инструкције за припремање, коришћење, одржавањеи одлагање материјала и прибора; – повеже уметничко занимање и уметнички занат са одговарајућим продуктом; – преобликује, самостално или у сарадњи са другима, амбалажуи предмете за рециклажу мењајући им употребну функцију; – изрази своје доживљаје, емоције, имагинацију и запажања одабраним материјалом, прибором и техникама; – разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити.	**МАТЕРИЈАЛИ**	Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање – тврдоћа, еластичност, растворљивост или постојаност (промене у току сушења, у контакту са светлошћу, у контакту саразличитим супстанцама иподлогама...), материјали који могу да се користе као алатке (пера, крзно, длака, лишће, дрвца...). Изглед материјала – основне и изведене боје, природне и створене текстуре. Технике. Однос материјала, ликовне технике и идеје. Производи уметничких заната	Цртачке, сликарске технике, технике колажа и комбиноване технике -Учење од природе, посматрање, опажање и уочавање непоновљивости природе -ученик сам треба да проналази решења задатка, по логици непосредног естетског доживљаја	-пастелима да цртају цртеже по својој жељи, -на кошуљама лепе комадиће крпица, по принципу колажа, -праве, -спајају, -боје, -посматрају, -уочавају, -размишљају, -закључују, -смишљају, -анализирају, -упоређују, -схватају, -процењују, -стварају, -маштају...	Српски језик-разговор, усмено изражавање, одговарање на питања; Музичка култура – слушање песме „Ала је леп овај свет“ Музичка култура – слушање композиције Беджиха Сметане „Влтава“ Српски језик-усмено изражавање, одговарање на питања;

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
		накит, уметничке лутке, шешири, таписерије, ћилими, осликани текстил, собне светиљке и сенила, грнчарија, дуборез, гравуре...). Значај рециклирања, уметничка рециклажа.			Природа и друштво -(Морске ж Међупредметна повезаност: Српски језик- усмено изражавање, одговарање на питања; Природа и друштво: (Водене површине-вода); Музичка култура ивотиње“ Српски језик- усмено изражавање, одговарање на питања, рецитовање песме „Сади дрво“Јована Јовановић Змаја; Природа и друштво - (Биљке)
– распореди облике, боје, линије и/или текстуре креирајући оригиналне композиције; – изрази своје доживљаје, емоције, имагинацију и запажања одабраним материјалом, прибором и техникама; – разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања можепримени ти.	**КОМПОЗИЦИЈА**	Композиција. Дводимензионалне и тродимензионалне композиције, организација композиције, равнотежа. Орнамент. Традиционална и савремена употреба орнамената, симетрија	разговор -цртачка, сликарска или вајарска техника - групни рад, -кооперативно учење, -вршњачко подучавање, -самосталан рад, -учествовање на тематским конкурсима, -графички радови, -игровне активности -интерактивна настава -Пројектна настава	црта -боји -посматра -уочава -машта -украшава -мисаоно се ангажује, креира	Српски језик- усмено изражавање, одговарање на питања, речи, реченице; Математика -(линија); Природа и друштво -(Обичаји) Српски језик- усмено изражавање, одговарање на питања, речи, реченице; Природа и друштво - Животиње(Природа и друштво – (Природа – Људи(друг-другарица

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
– изрази своје доживљаје, емоције, имагинацију и запажањао дабраним материјалом, прибором и техникама; – користи одабране податке и информације као подстицај застваралачки рад; – протумачи једноставне визуелне информације и поруке из свакодневног живота; – укаже на сличности и разлике које опажа у уметничким делима и традицији различитих народа; – изрази одабране садржаје изразом лица, положајем тела, покретима или кретањем; – разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити.	**СПОРАЗУМЕВАЊЕ**	Говор тела. Поглед, израз лица, држање тела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације. Тумачење визуелних информација. Визуелне карактеристике биљака и животиња, знаци, симболи, униформе, заставе, ношње... Пејзаж, портрет, аутопортрет. Слика, текст, звук. Кратки анимирани филмови, рекламе, билборди... Лепо писање – плакат, позивнице, честитке...	разговор -цртачка, сликарска или вајарска техника -групни рад, -кооперативно учење, -вршњачко подучавање, -самосталан рад, -учествовање на тематским конкурсима, -графички радови, -игровне активности -интерактивна настава -Пројектна настава	-разговарају -цртају, -боје, -посматрају, -уочавају, -размишљају, -закључују, -смишљају, -анализирају, -упоређују, -схватају, -процењују, -праве, -стварају, -маштају	Српски језик- усмено изражавање, одговарање на питања; Природа и друштво Српски језик- усмено изражавање, одговарање на питања; Физичко васпитање - Игра „Памтомима Српски језик- усмено изражавање, одговарање на питања, читање и изражајно изговарање текста, глума Српски језик- усмено изражавање, одговарање на питања

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
– разговара са вршњацима о доживљају простора, дизајна, уметничких и ученичких радова, уважавајући различитости; – учествује у обликовању и уређењу простора у школи, код куће или у окружењу; – изрази своје доживљаје, емоције, имагинацију и запажања одабраним материјалом, прибором и техникама; – разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити.	**ПРОСТОР**	Облици у простору. Непокретни објекти у отвореном и затвореном простору (споменици, уметничка дела, експонати и др.). Композиција у простору – поставка изложбе, уређење просторије, уређење школе, уређење околине у локалној заједници. Оптичке илузије на дводимензионалној подлози, специјални ефекти на сцени, у филмовима, игрицама и др.Кретање. Покрет и кретање у природи, окружењу и уметничким делима.	разговор -цртачка, сликарска или вајарска техника -групни рад, -кооперативно учење, -вршњачко подучавање, -самосталан рад, -учествовање на тематским конкурсима, -графички радови, -игровне активности -интерактивна настава -Пројектна настава	-цртају, -боје, -посматрају, -уочавају, -размишљају, -закључују, -смишљају, -анализирају, -упоређују, -схватају, -процењују, -праве, -стварају, -маштају...	Српски језик- усмено изражавање, одговарање на питања; Природа и друштво - (Музеј, галерија) Природа и друштво - (Воће, поврће)
Начин праћења и процењивања квалитета програма		Описно оцењивање изводи наставник континуирано: ● систематским посматрањем ученика у свим наставним ситуацијама, ● усменим испитивањем (разговор, дискусија), ● практичним проверавањем, користећи следећу документацију: дневник рада, свеска за континуирано праћење напредовања ученика (скале, забелешке) - Критеријуми оцењивања: оцена изражава квантитет и квалитет учениковог знања, вештина и навика, као и уложен труд, зависно од личних способности сваког ученика самопроцењивање, повратна информација. Усмено (квалитативно, континуирано) самопроцењивање, повратна информација			

Кључни појмови: материјали ,композиција, споразумевање, простор, облик и линија.

Разред: ТРЕЋИ	**Годишњи фонд часова: 36**
Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА	**Недељни фонд часова: 1**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У ТРЕЋЕМ РАЗРЕДУ:

Циљ наставе и учења предмета музичка култура је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа..

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-објасни својим речима утиске о слушаном делу -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике -користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука -користи различите облике усменог и писменог изражавања -објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело	**ЗНАЛЦИ МУЗИКАЛЦИ**	-неговање способности извођења музике(певање-свирање) -извођење народних и уметничких дечијих игара -развијање критичког мишљења(исказивање осећања у музици која се изводи и слуша) -стицање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музичких порука	Остваривање садржаја програма кроз традиционалне методе: -дијалошка, -демонстративно-илустративна, -текстуална, -писаних радова, -практичних радова. **Посебан акценат дати савременим методама рада а то**	-слуша -црта -изражава -уочава - истражује -закључује	**-Ликовна култура** (Ликовна култура и окружење, Споразумевање) **-Свет око нас** (Непосредно окружење)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
издвоји основне музичке изражајне елементе -пева по слуху песме различитог садржаја и расположења -осмисли ритмитчку пратњу за бројалице, песме и музичке игре -примењује правилан начин певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању-користи самостално или уз помоћ одраслих доступне носиоце звука -повезује ритам са графичким приказом -препозна музичку тему или карактеристичан мотив који се понавља у слушаном делу -деонице у музичким играма -пева по слуху песме различитог садржајаи расположења	**УХВАТИ РИТАМ**	Уметничка музика у цртаним и анимираним филмовима. Однос звук – лик, музика – радња. Композиције које илуструју различита осећања. Звук и тон (извори). Звуци тела (пулс, куцање срца, дисање...). Звуци из природе и окружења. Звучни знак (школско звоно, аутомобилска сирена...). Тон: боја (различити гласови и инструменти), трајање (кратак – дуг), јачина (гласан – тих), висина (висок – дубок). Тишина и одсуство звука Композиције које илуструју различите боје људског гласа и инструмената. Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент, два гласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар). Различити жанрови везани за ситуације значајне за ученике (празници, приредбе, свечаности, рођендани, венчања, новогодишње и божићне песме...). Музичка прича. Карактер дела и елементи музичке изражајности (условљеност). Музички бонтон. Музика и здравље. Носиоци звука (це-де плејер, ем пе 3 плејер, рачунар...).	су : -Партиципативне методе учења, - Решавање проблем-ситуација, - Кооперативне методе учења, - Интерактивне методе, -Амбијентално учење, - Игра. **Облици рада**: -индивидуални рад, -рад у пару, -индивидуализована настава, - групни рад, -истраживачки рад, -пројектна настава		***као заједница)*** **-Физичко и здравствено васпитање** (Физичка и здравствена култура) **-Српски језик** (Језичка култура)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-повезује карактер дела са изражајним музичким елементима и инструментима -издвоји основне музичке изражајне елементе -осмисли ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука -направи дечије ритмичке инструменте -разликује различите инструменте по боји звука и изражајним могућностима -примењује правилан начин певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању -ообјашњава својим речима доживљај свог и туђег извођења -објасни својим речима утиске о слушаном делу -према литерарном садржају изабере од понуђених, одговарајући музички садржај	**МУЗИКАЛНЕ СТЕПЕНИЦЕ**	Изговор бројалице у ритму уз покрет – пљескање, пуцкетање прстима, корачање, дланом о надланицу, ударом о клупу. Звучне ономатопеје и илустрације. Држање тела и дисање – правилан начин певања. Правилна дикција – изговарање брзалица и бројалица. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера. Певање песама уз покрет – песме уз игру и народне песме. Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова уз боју (до-зелено, ре-браон, ми-жуто, фа-плаво и солцрвено). Дечји ритмички инструменти и начииа свирања на њима. Свирање по слуху пратње уз бројалице и песме – пулс, ритам, груписање удара. Певање и извођење музичких игара уз свирање на дечјим инструментима – песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације. Свирање инструменталних аранжмана на дечјим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука. Свирање графички представљеног ритма. Музички бонтон.	-дијалошка, -демонстративно-илустративна, -текстуална, -писаних радова, -практичних радова. **Посебан акценат дати савременим методама рада а то су** : -Партиципативне методе учења, - Решавање проблем-ситуација, - Кооперативне методе учења, - Интерактивне методе, - Амбијентално учење, - Игра. **Облици рада**: -индивидуални рад, -рад у пару, -индивидуализована настава, - групни рад, -истраживачки рад, -пројектна настава, -драматизација, Остваривање садржаја програма кроз традиционалне методе:	-изражава се -комуницира -истражује -свира -уочава -слуша -пева -црта	**-Матемазика** (Бројеви, Редни бријеви) -Свет око нас (Непосредно окружење) **-Физичко и здравствено васпитање** (Моторичке вештине, Физичка и здравствена култура) **-Српски језик** (Књижевност и Језичка култура) **Ликовна култура** (Ликовна култура и окружење, Споразумевање

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-повезује почетне тонове песама-модела и једноставних наменских песама са бојама -осмисли одговор на музичко питање -изводи уз покрет музичке игре -изводи уз покрет традиционалне игре -препозна музичку тему или карактеристичан мотив у слушаном делу -учествује у школским приредбама и манифестацијама-осмисли покрете уз музику -осмисли једноставну мелодију -повезује музичко дело са њему блиским ситуацијама -осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст	**НА КРИЛИМА ПЕСМЕ**	-развијање интересовања, музичке осетљивости и креативности	Остваривање садржаја програма кроз традиционалне методе: -дијалошка, -демонстративно-илустративна, -текстуална, -писаних радова, -практичних радова. **Посебан акценат дати савременим методама рада а то су**: -Партиципативне методе учења, - Решавање проблемситуација, - Кооперативне методе учења, - Интерактивне методе, - Амбијентално учење, - Игра. Облици рада: -индивидуални рад, -рад у пару, -индивидуализована настава, - групни рад, -истраживачки рад, -пројектна настава, -импровизација покрета, -одређивање ритма за задати текс	шта би волео да промени -игра улоге, -примењује стечено знање	**-Ликовна култура** (Ликовна култура и окружење, Обликивање, Споразумевање) **-Свет око нас** (Непосредно окружење) **-Матемазика** (Бројеви, Редни бријеви) Одељење-група као заједница) **-Физичко и здравствено васпитање** (Моторичке вештине) **-Српски језик** (Књижевност и Језичка култура)
Начин праћења и процењивања квалитета програма	Предвиђена је провера остварености циља и исхода учења наставног предмета кроз: **посматрање, разговор (комуникацију), рад у групи (сарадњу), ангажовање ученика, продукте дечјих активности, тестирање, домаће задатке, израду мини пројеката, решавање теоријских и практичних проблема, примена знања у решавању разноврсних задатака, примена знања у свакодневном животу, задовољство ученика на часу, самопроцена знања.** **Обавезна је повратна информација за сваког ученика, као и препорука за даље учење.**				

Кључни појмови: тон, покрет, мелодија, ритам и извођење

Разред: ТРЕЋИ	**Годишњи фонд часова: 108**
Предмет: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ	**Недељни фонд часова: 3**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У ТРЕЋЕМ РАЗРЕДУ:

Циљ наставе физичког и здравственог васпитања јесте да ученици унапређују физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-примени једноставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); -прати промене у тежини и висини код себе и других; -коригује сопствено држање тела на основу савета наставника; -правилно држи тело.	**ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ**	Батерија тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности Вежбе за развој снаге Вежбе за развој покретљивости Вежбе за развој издржљивости Вежбе за развој брзине Вежбе за развој координације	Остваривање садржаја програма кроз традиционалне методе: -дијалошка; -демонстративна; -практичних вештина; **Посебан акценат дати савременим методама рада, а то су:** -метода обучавања (подучавања); -метода увежбавања и тренирања; -методе проверавања.	-изводи једноставне вежбе обликовања; -учествује у елементарним играма; -изводи суножни наскок и поскок у месту; -изводи пузања и провлачења; -разликује правилно од неправилног држања тела.	**-Српски језик:** Језичка култура Усмено изражавање **-Математика:** Бројеви Геометрија **-Ликовна култура:** Облици и простор **-Музичка култура:** Слушање и певање песма

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; -комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; -одржава равнотежу у различитим кретањима; -правилно подиже, носи и спушта терет; -изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; -изведе дечји и народни плес; -правилно изводи и контролише покрете у различитим кретањима.	**МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ**	1.Атлетика 2.Спортска гимнастика 3.Основе тимских, спортских и елементарних игара 4.Плес и ритмика 5.Полигони	-партиципативне методе учења; -решавање проблем-ситуација; -кооперативне методе учења; -интерактивне методе; -амбијентално учење; -игре; **Посебан акценат дати савременим методама рада, а то су:** -метода обучавања (подучавања); -метода увежбавања и тренирања; -метода проверавања.	-унапређује моторичке способности; -усклађује своје кретање са кретањем пара; -прави разлику по карактеристикама елементарних и штафетних игара; -вешто изводи разноврсне форме и природних облика кретања; -изводи гимнастичке покрете ; -поседује позитивно искуство успешности кроз овладавање правила елементарних и штафетних игара; -покретом изражава своје емоције и искуства; -покрет усклађује са музиком; -вешто изводи сложеније облике кретања.	**-Српски језик:** Језичка култура, Усмено изражавање **-Математика:** Бројеви Геометрија **-Свет око нас:** Непосредно окружење, Ја и други, Школа **-Музичка култура:** Слушање музике **-Ликовна култура:** Облици и простор

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-користи терминологију вежбања; -поштује правила понашања на вежбалиштима; -поштује мере безбедности током вежбања; -одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; -примени правила игре; -навија и бодри учеснике у игри на начин који никога не вређа; -прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; -уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања и у другим ситуацијама; -препозна здравствено стање када не треба да вежба; -примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања и у другим животним ситуацијама; -уредно одржава простор у коме живи и борави; -користи здраве намирнице у исхрани; -повезује различита вежбања са њиховим утицајем на здравље; -препозна лепоту покрета у вежбању; -се придржава правила вежбања; -вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању.	**ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА**	1.Култура вежбања и играња 2.Здравствена култура	-партиципативне методе учења; -решавање проблем-ситуација; -кооперативне методе учења; -интерактивне методе; -амбијентално учење; -игра; **Посебан акценат дати савременим методама рада, а то су:** -метода обучавања (подучавања); -метода увежбавања и тренирања; -метода проверавања.	-познаје основна начела безбедности у сали, на игралишту и учионици; -уочава своје моторичке и друге способности и особине и сличности и разлике међу вршњацима; -познаје неспортско понашање; -упознаје и прихвата себе и друге кроз игру; -примењује здравствено-хигијенске мере; -упознаје и прихвата своје способности, особине и ограничења значајна за учешће у игри; -позитивно вреднује успешне потезе и уложени труд свих учесника у игри, уз подстивање свих учесника у игри.	**-Свет око нас:** Непосредно окружење, ја и други, Породични дом, Школа **-Ликовна култура:** Споразумевање **-Музичка култура:** Слушање музике **-Грађанско васпитање:** Људска права, Ја и други у одељењу

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
Начин праћења и процењивања програма		Предвиђена је провера остварености циља и исхода учења наставног предмета кроз:**посматрање, разговор (комуникацију), рад у групи (сарадњу), мерење, процењивање, ангажовање ученика, продукте дечјих активности, тестирање, израду мини пројекта, решавање теоријских и практичних проблема, примена знања у свакодневном животу, задовољство ученика на часу, самопроцена знања.** **Обавезна је повратна информација за сваког ученика, као и препорука за даље вежбање.** **Напомена:** Ученике упознати са циљем и исходима постигнућа, путем слика, постера, видео материјала и других очигледних материјалних средстава, како би они постали активни учесници у процесу наставе и оспособљавали се за самостално вежбање у слободно време. На крају сваке оцене, учитељ треба да наведе које су могуће препоруке за даљи напредак и укључи родитеље, поготову ако је психофизичко стање ученика незадовољавајуће.			

Кључни појмови: васпитање, вежбање, игра, здравље и култура

Разред: СЕДМИ	**Годишњи фонд часова: 144**
Предмет: СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ	**Недељни фонд часова: 4**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У СЕДМОМ РАЗРЕДУ:

Циљеви учења Српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области

ИСХОДИ **По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:**	**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**	**Начин остваривања садржаја програма**	**Активност ученика**	**КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)**
– користи књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима и повезује их са новим делима која чита; – истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; – чита са разумевањем различите врсте текстова и коментарише их, у складу са узрастом; – разликује народну од ауторске књижевности и	КЊИЖЕВНОСТ	**Лектира** ЛИРИКА 1. Јован Дучић: Подне 2. Милан Ракић: Божур 3. Владислав Петковић Дис: Међу својима 4. Милутин Бојић: Плава гробница 5. Десанка Максимовић: Крвава бајка 6. Стеван Раичковић: После кише 7. Јован Јовановић Змај: Јututунска јухахаха	Лектира је разврстана по књижевним родовима – лирика, епика, драма и обогаћена избором научнопопуларних и информативних текстова.Комбиновањем и повезивањем различитих текстова успоставља се вертикална и и	Своје утиске, ставове и судове о књижевном делу доказују чињеницама из самога текста. - Повезује књижевне термине и појмова обрађиване у	Историја: -Срби под турском влашћу -Србија у Велоком рату Музичка култура: - Слушање композиција „Креће се лађа француска и „Тамо далеко“

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
одлике књижевних родова и основних књижевних врста; – разликује основне одлике стиха и строфе – укрштену, обгрљену и парну риму; слободни и везани стих; рефрен; – тумачи мотиве (према њиховом садејству или контрастивности) и песничке слике у одабраном лирском тексту; – локализује књижевна дела из обавезног школског програма; – разликује етапе драмске радње; – разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; – разликује облике казивања (форме приповедања); – идентификује језичко-стилска изражајна средства и разуме њихову функцију; – анализира идејни слој књижевног дела служећи се аргументима из текста;	КЊИЖЕВНОСТ	8. Рабиндранат Тагоре: Папирни бродови 9. Вислава Шимборска: Облаци ЕПИКА 1. Народна бајка (једна по избору): Међедовић / Чудотворни прстен / Златоруни ован 2. Стефан Митров Љубиша: Кањош Мацедоновић (одломак) 3. Радоје Домановић: Вођа (одломак) 4. Петар Кочић: Кроз мећаву 5. Иво Андрић: Јелена, жена које нема (одломак) 6. Данило Киш: Прича о печуркама / Еолска харфа 7. Алфонс Доде: Последњи час / Владимир Набоков: Лош дан 8. Дневник Ане Франк (одломак) 9. Ефраим Кишон: Код куће је најгоре (једна прича по избору) 10. Афоризми (Душан Радовић и други)	хоризонтална корелација уз помоћ којих се се ученици поступно уводе у свет књижевности	претходним разредима са новим делима -Одређује главне и споредне мотиве -Одређује род књижевног дела и књижевну врсту; – Анализира структуру лирске песме –Одређује стилске фигуре – Анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди; Повезује назив дела и писца -Временски и просторно локализује дело -Рашчлањује дело на мање целине -Користи дигитални уџбеник	Ликовна култура: Композиција- боје и емоције -Уметност око нас; наслеђе Физичко и здравствено васпитање -Народно коло из краја у којем се школа налази

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
– уочи разлике у карактеризацији ликова према особинама: физичким, говорним, психолошким, друштвеним и етичким; – разликује хумористички од ироничног и сатиричног тона књижевног дела; – критички промишља о смислу књижевног текста и аргументовано образложи свој став; – доведе у везу значење пословица и изрека са идејним слојем текста; – препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину; – размотри аспекте родне равноправности у вези са ликовима књижевно-уметничких текстова; – препоручи књижевно дело уз кратко образложење; – упореди књижевно и филмско дело настало по истом предлошку, позоришну представу и драмски текст;	КЊИЖЕВНОСТ	ДРАМА 1. Бранислав Нушић: Власт (одломак) 2. Вида Огњеновић: Кањош Мацедоновић (одломак о сусрету Кањоша и Фурлана) НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ Обавезна дела 1. Михајло Пупин: Са пашњака до научењака (одломак) 2. Јелена Димитријевић: Седам мора и три океана (одломак) / Милош Црњански: Наша небеса („Крф, плава гробница” – одломак) Једно дело по избору 1. Јован Цвијић: Охридско језеро (одломак) / Пеђа Милосављевић: Потера за пејзажима2. Светлана Велмар Јанковић: Српски Београд деспота Стефана (Капија Балкана) 3. Уметнички и научнопопуларни текстови о природним лепотама и културноисторијским споменицима завичаја 4. Избор из енциклопедија и часописа за децу ДОМАЋА ЛЕКТИРА 1. Епске народне песме покосовског тематског круга (Смрт војводе Пријезде, Диоба Јакшића и песма по избору) 2. Епске народне песме о хајдуцима и ускоцима (Мали Радојица, Стари Вујадин,			

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
	КЊИЖЕВНОСТ	Старина Новак и кнез Богосав; Иво Сенковић и ага од Рибника, Ропство Јанковић Стојана) 3. Свети Сава у књижевности: – одломак из Житија Светог Симеона (о опроштају оца од сина); – избор из народних прича и предања (на пример Свети Сава и ђаво, легенде о Светом Сави); – избор из ауторске поезије о Св. Сави (на пример Матија Бећковић: Прича о Светом Сави) 4. Мирослав Антић: Плави чуперак и Шашава књига (избор) 5. Антоан де Сент Егзипери: Мали Принц; Момо Капор: Мали Принц 6. Јован Стерија Поповић: Покондирена тиква 7. Душан Ковачевић: Свемирски змај 8. Дејан Алексић: Ципела на крају света / Игор Коларов: Дванаесто море ДОПУНСКИ ИЗБОР ЛЕКТИРЕ (бирати 3 дела) 1. Милорад Павић: Руски хрт (одломак) 2. Тургењев: Шума и степа 3. Антон Павлович Чехов: Чиновникова смрт 4. Јанко Веселиновић: Хајдук Станко (одломак из првог дела романа) 5. Гордана Малетић: Катарке Београда (прича Зебња и друге) 6. Урош Петровић: Загонетне приче 7. Александар Манић: У свитање света 8. Јасминка Петровић: Лето кад сам научила да летим 9. Градимир Стојковић: Хајдук у Београду 10. Корнелија Функе: Срце од мастила 11. Душица Лукић: Земља је у квару (избор)			

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
	КЊИЖЕВНОСТ	12. Гордана Брајовић: из збирке песама Индија, Индија (Пролази слон пун мириса, Пролази слон пун Хималаја) 13. Душан Поп Ђурђев: Лет лионског Икара КЊИЖЕВНИ ТЕРМИНИ И ПОЈМОВИ Опкорачење. Рефрен. Цезура. Везани и слободни стих. ауторске лирске песме: рефлексивна и сатирична песма. Језичко-стилска изражајна средства: метафора, алегорија, градација, словенска антитеза, фигуре понављања (асонанца и алитерација). Функција мотива у композицији лирске песме. Песма у прози. Фабула и сиже. Статички и динамички мотиви. Композиција. Епизода. Идејни слој књижевног текста. Хумор, иронија и сатира. Врсте карактеризације књижевног лика. Унутрашњи монолог. Хронолошко и ретроспективно приповедање. Дневник. Путопис. Аутобиографија. Легендарна прича. Предања о постанку бића, места и ствари. Афоризам. Пословице, изреке; питалице; загонетке. Драмска радња; етапе драмске радње: увод, заплет, врхунац, перипетија, расплет. Драмска ситуација. Драма у ужем смислу			

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
– разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и употреби их у складу са нормом; – одреди врсте непромењљивих речи у типичним случајевима;	ЈЕЗИК	Грађење и основна значења глаголских облика: футур II, императив, потенцијал; трпни гл. придев, гл. прилог садашњи и гл. прилог прошли. Подела глаголских облика на просте и сложене и на личне (времена и начини) и неличне.	Програм граматике се реализује поступно, где се језик ученицима представи и тумачи као систем. Ниједна језичка појава се не изучава изоловано, већ се повезује са обрађеним текстовима из књижевности, али и са непосредном говорном праксом	– Ученик запажа језичке појаве,упоређује са појавама у другим језицима, примењује стечена знања у свакодневном говору, повезује са примерима из свакодневног живота, решава проблем језичких недоумица,	
– уочи делове именичке синтагме; – разликује граматички и логички субјекат; – разликује сложени глаголски предикат од зависне реченице са везником да; – препозна врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама; – идентификује врсте зависних реченица; – искаже реченични члан речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом; – примени основна правила конгруенције у реченици;	ГРАМАТИКА	Непромењљиве врсте речи: везници, речце, узвици. Појам синтагме (главни члан и зависни чланови); врсте синтагми: именичке, придевске, прилошке и глаголске. Атрибут у оквиру синтагме. Логички субјекат. Сложени глаголски предикат. Напоредни односи међу реченичним члановима – саставни, раставни и супротни. Појам комуникативне и предикатске реченице. Независне предикатске реченице – напоредни односи међу независним реченицама (саставни, раставни, супротни).	На тај начин се настава граматике приближава животним потребама у којима се примењени језик појављује као свестрано мотивисана људска активност. Садржај вежбања граматике се одређује на основу континуираног праћења језичког испољавања ученика. Тако ће настава граматике бити у функцији оспособљавања ученика за правилно комуницирање савременим српским језиком.	повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство Израђује и презентује самосталне истраживачке радове, изражава своје мисли, закључке ,учествује у дискусији; - Самостално обавља практичне задатке на часу; сарађује са другим ученицима кроз рад у групи ;	

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
	ГРАМАТИКА	Зависне предикатске реченице (изричне, односне, месне, временске, узрочне, условне, допусне, намерне, последичне и поредбене). Реченични чланови исказани речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом. Конгруенција – основни појмови.		–Практична примена стечених знања Самопроцењи-вање напретка	
– доследно примени правописну норму;	ПРАВОПИС	Правописна решења у вези са обрађеним глаголским облицима. Интерпункција у вези са зависним реченицама (запета, тачка и запета). Писање скраћеница, правописних знакова.	Правописна правила се усвајају путем систематских вежбања. У оквиру правописних вежби повремено ће се проверавати графија. Ученици ће се подстицати да уочавају и исправљајуправописне грешке у СМС комуникацији, као и у различитим типовима комуникације путем интернета. На овим часовима ће се користити штампано издање Правописа, а ученици ће се упућивати на служење и електронским издањем	-Слуша -правилно изговара гласове,речи и реченице -изражајно чита	

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
– разликује дугосилазни и дугоузлазни акценат	ОРТОЕПИЈА	Дугоузлазни и дугосилазни акценат	Ортоепске вежбе су изузетно битне за правилан изговор, али се оне неће реализовати као посебне наставне јединице, већ уз одговарајуће теме из граматике и књижевности. Уз коришћење аудио снимака, ученике треба навикавати да препознају, репродукују и усвоје правилно акцентован говор. Као ортоепска вежба спроводиће се и говорење напамет научених одломака у стиху и прози уз помоћ аудитивних наставних средстава.		
– говори на задату тему поштујући књижевнојезичку норму; – разликује књижевноуметнички од публицистичког функционалног стила; – састави кохерентан писани текст у складу са задатом темом наративног и дескриптивног типа	ЈЕЗИКА КУЛТУРА	Књижевни и остали типови текстова у функцији унапређивања језичке културе. Књижевноуметнички и публицистички текстови. Усмени и писмени састави према унапред задатим смерницама (ограничен број речи; задата лексика; одређени граматички модели и сл.). Текст заснован на аргументима. Технички и сугестивни опис	Област Језичка култура обухвата усмено и писмено изражавање . Свака од програмских вежби (говорне, правописне, лексичко-семантичке, стилске вежбе) планира се и реализује у наставном контексту у коме постоји потреба за функционалним усвајањем и функционалном применом датих језичких законитости и појава у новим комуникативним ситуацијама, као и потреба за утврђивањем, обнављањем или систематизовањем знања стеченог током наставе језика и наставе књижевности. Све врсте вежби, чији је циљ развијање језичког мишљења, изводе се на тексту или током говорних вежби. Језичка култура реализује се кроз повезивање с обрадом књижевних текстова као репрезентативних	У задатом наменски креираном мешовитом тексту проналазе и разврставају реченице с обзиром на то да ли припадају књижевноуметничком или публицистичком стилу. -Састављају логички смислене текстове на основу задатих речи уз обавезну употребу ових речи.	

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
– напише једноставнији аргументативни текст позивајући се на чињенице; – користи технички и сугестивни опис у изражавању; – препозна цитат и фусноте и разуме њихову улогу; – пронађе потребне информације у нелинеарном тексту; – напише електронску (имејл, SMS) поруку поштујући нормативна правила; – примени различите стратегије читања (информативно, доживљајно, истраживачко и др.); – састави текст репортажног типа (искуствени или фикционални); – правилно употреби фразеологизме и устаљене изразе који се јављају у литерарним и медијским текстовима намењеним младима	ЈЕЗИКА КУЛТУРА	Репортажа. Цитати и фусноте из различитих књижевних и неуметничких текстова. Нелинеарни текстови: табеле, легенде, графикони, мапе ума и друго. Говорне вежбе: интерпретативно-уметничке (изражајно читање, рецитовање); вежба аргументовања (дебатни разговор). Правописне вежбе: диктат, исправљање правописних грешака у тексту; запета у зависносложеним реченицама; глаголски облици; електронске поруке. Језичке вежбе: допуњавање текста различитим облицима променљивих речи; допуњавање текста непроменљивим речима; обележавање комуникативне реченице у тексту; исказивање реченичног члана на више начина (реч, синтагма, предлошко-падежна конструкција, реченица); фразеологизми (разумевање и употреба) и друге. Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу. Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту	образаца изражавања, а такође и са наставом граматике и правописа. Када су у питању домаћи и школски писмени задаци, ученици ће користити и латинично писмо.	-Састављају текстове чија ће дужина бити ограничена -Успостављају нарушен хронолошки или смислени поредак у задатом тексту. Аргументовано образлажу свој став везан за проблемску ситуацију у књижевном делу -Користе обе врсте описа (технички и сугестивни) -Уочавају разлике у функцији и квалитету различитих типова читања; - Дефинишу ситуације у којима би требало употребити неку стратегију читања; вежбају да брзо, временски ограничено пронађу информације у задатом тексту;	

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
Начин праћења и процењивања квалитета програма		Континуирано кроз праћење напредовања ученика и праћење, планирање, остваривање и вредновање наставних садржаја. Праћење и вредновање резултата напредовања ученика је у функцији остваривања исхода, а започиње иницијалном проценом достигнутог нивоа знања, у односу на који ће се одмеравати даљи напредак и формирати оцена. Сваки наставни час и свака активност ученика је прилика за формативно оцењивање, односно регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности.			

Кључни појмови: Глаголски облици, синтагме, напоредни односи, зависне реченице, акценат,рефлексивна и сатирична песма, алегорија, словенска антитеза,писање великог слова, изражајно казивање стихова,лирика, епика, драма

Разред: СЕДМИ	**Годишњи фонд часова: 144**
Предмет: МАТЕМАТИКА	**Недељни фонд часова: 4**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У СЕДМОМ РАЗРЕДУ:

Циљ учења *математике* је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова

ИСХОДИ **По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:**	**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**	**Начин остваривања садржаја програма**	**Активност ученика**	**КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)**
– израчуна степен реалног броја и квадратни корен потпуног квадрата и примени одговарајућа својства операција; – одреди бројевну вредност једноставнијег израза са реалним бројевима; – на основу реалног проблема састави и израчуна вредност једноставнијег бројевног израза са реалним бројевима;	РЕАЛНИ БРОЈЕВИ	Децимални запис рационалних бројева Квадрати рационалних бројева Скуп реалних бројева и бројевна права Квадратни корен Рачунске операције у скупу реалних бројева Функција директне пропорционалности Продужена пропорција	-методе рада: монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.	активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу,практична примена стечених знања,активно учешће у раду,самопроцењивање напретка,запажа, упоређује,примењује, повезује, решава проблем,закључује,организује, повезује знања са другим областима,ослања се на претходно искуство	Математика /Физика Директна пропорционалност (време, пређени пут / запремина, маса...)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
– одреди приближну вредност реалног броја и процени апсолутну грешку; – нацрта график функције $y = kx, k \in R\{0\}$; примени продужену пропорцију у реалним ситуацијама.					
– примени Питагорину теорему у рачунским и конструктивним задацима; правилно користи геометријски прибор.	ПИТАГОРИНА ТЕОРЕМА	Питагорина теорема Примене Питагорине теореме Обрат Питагорине теореме	-методе рада: монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована -облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.	активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу,практична примена стечених знања,активно учешће у раду,самопроцењивање напретка,запажа, упоређује,примењује, повезује, решава проблем,закључује,организује,повезује знања са другим областима,ослања се на претходно искуство	Математика/Ликовна култура-Питагорино стабло

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
– трансформише збир, разлику и производ полинома; – примени формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; – растави полином на чиниоце (користећи дистрибутивни закон и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата); – примени трансформације полинома на решавање једначина.	ЦЕЛИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ	Степен чији је изложилац природан број Множење и дељење степена једнаких основа Степен производа, количника и степена Примена степена Алгебарски изрази Полиноми Сабирање полинома Множење полинома Квадрат бинома Разлика квадрата Растављање полинома на чиниоце	-методе рада: монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована -облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.	активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу,практична примена стечених знања,активно учешће у раду,самопроцењивање напретка,запажа, упоређује,примењује, повезује, решава проблем,закључује,организује,повезује знања са другим областима,ослања се на претходно искуство	

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
– примени својства страница, углова и дијагонала многоугла; – израчуна површину многоугла користећи обрасце или разложиву једнакост; – конструише ортоцентар и тежиште троугла; – примени ставове подударности при доказивању једноставнијих тврђења и у конструктивним задацима.	МНОГОУГАО	Број дијагонала многоугла Основне теореме геометрије Збир углова многоугла Примене ставова подударности Значајне тачке троугла Правилни многоуглови Геометријске конструкције Обим и површина многоугла	-методе рада: монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована -облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.	активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу,практична примена стечених знања,активно учешће у раду,самопроцењивање напретка,запажа, упоређује,примењује, повезује, решава проблем,закључује,организује,повезује знања са другим областима,ослања се на претходно искуство	Математика/Ликовна култура-Конструкција многоуглова-Мозаик
– примени својства централног и периферијског угла у кругу;		Централни и периферијски угао Примена Питагорине теореме на круг Ротација Обим круга	методе рада: монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање	активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу,практична примена стечених знања,активно учешће у раду, самопроцењивање	

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
– израчуна обим и површину круга и његових делова; преслика дати геометријски објекат ротацијом.	КРУГ	Дужина кружног лука Површина круга Површина кружног исечка и кружног прстена	- проблема-хеуристички приступ, комбинована -облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.	напретка,запажа, упоређује,примењује, повезује, решава проблем,закључује,организује,повезује знања са другим областима,ослања се на претходно искуство	Математика / ТИО - Ротација
– одређује средњу вредност, медијану и мод.	ОБРАДА ПОДАТАКА	Средња вредност, медијана и мод Прикупљање, обрада и анализа података	-методе рада: монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована -облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални	активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу,практична примена стечених знања,активно учешће у раду,самопроцењивање напретка,запажа, упоређује,примењује, повезује, решава проблем,закључује,организује,повезује знања са другим областима,ослања се на претходно искуство	Математика/ Историја, Географија/Хемија...-Прикупљање и обрада података
Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда:	свакодневна посматрања,активност на часу,учествовање у разговору и дискусији,самосталан рад, рад у групи,домаћи задаци,писмене провере(иницијални тест, писмени задаци, контролне вежбе, провера од 15 мин., полугодишњи тест, завршни тест, тестови по нивоима образовних стандарда)				

Кључни појмови: квадрат, квадратни корен, директна пропорционалност, продужена пропорција, Питагорина теорема, степен, полином, алгебарски израз, квадрат бинома, разлика квадрата, многоугао, круг, ротација, кружни лук, кружни прстен, средња вредност, медијана, мод, податак.

Разред: СЕДМИ	**Годишњи фонд часова: 72**
Предмет: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	**Недељни фонд часова: 2**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У СЕДМОМ РАЗРЕДУ:

Циљ учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.
Циљ наставе је и да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији образовних стандарда постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим непознатим ситуацијама, да изложе и образложе своје мишљење и дискутују с другима, развијају мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, овладају комуникативним вештинама.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
- разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - поздрави и отпоздрави , представи себе и другог користећи једноставнија језичка средства;	1.Поздрављ ање и представља ње себе и других и тражење / давање основних информациј а о себи и другима; изражавање припадања и поседовања; описивање бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања.	**Језичке активности у комуникативним ситуацијама:** Читање и слушање једноставнијих текстова и дијалога као и учење и увежбавање речи и израза који се односе на теме - физички изглед, одећу, свакодневне активности, превозна средства, храну, пиће, животиње; језичке садржаје *She usually watches TV online in the evening.* ***(Subject/Object personal***	Комуникативно-интерактивни приступ: циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери; говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика; - наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе;	Говор: -јавно обраћање (саопштења, давање упутстава и информација); - излагање пред публиком (предавања, презентација, репортаже, извештавање и коментари о неким догађајима)	Српски језик: вокабулар, култура представљања Информатика: тражење и давање информација уз помоћ ИКТ Други страни језик: поздрављање и представљање

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
- размени једноставније информације личне природе; - у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима; - разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнја језичка средства		***pronouns – Possessiveadjectives/pronouns****); No, it's not mine. That's my grandparents' house.* ***(Possessive case****); How often does he play basketball?* ***(Question words****), Ema goes to bed at 10 o'clock at night.* ***(Prepositions of time****); The bookshop is between the florist's and the butcher's.* ***(Prepositions of place/movement****);How many teaspoons of sugar do you want?* ***C/U nouns – Quantifiers – Plurals****);Both reindeer and monkeys are mammals* ***(both/neither/either****);Does anyone know where I can get a taxi?* ***(some/any/no/every & compounds****);It's a blue, leather backpack with brown straps and a brown handle.* ***(Order of adjectives****);* сличности и разлике у културама.	битно је значење језичке поруке; -настава се заснива и на социјалној интеракцији; -рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложенихзадатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем; -наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њи њиховог међусобног односа; -сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се	Ове активности се могу реализована на различите начине и то: - читањем писаног текста пред публиком; - спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др., реализацијом увежбане улоге или певањем Читање: -читање ради усмеравања -читање ради информисаности; -читање ради праћења упутстава;	Географија Биологија

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
- разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; - разуме једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; - разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа; - размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се доносе на радње у садашњости; - опише радње, способности и умећа	2. Описивање бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; описивање радњи у садашњости; исказивање просторних односа и упутстава за оријентацију у простору.	**Језичке активности у комуникативним ситуацијама:** Читање и слушање једноставнијих текстова и дијалога као и учење речи и израза који се односе на теме - географске особености, стране света, облике, врсте грађевина, становање, места у граду, фразалне глаголе са глаголом *come.* **Језички садржаји:** *She's working at a hotel for the summer.* ***(Present simple – Present continuous – Adverbs of frequency – Stative verbs);*** *Have you ever tried rock climbing? Yes, I have. He has gone to the supermarket.* ***(Present perfect – have been/have gone);*** *Luke is keen on travelling.*	вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту. -усвајање језичког садржаја се врши кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину и поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности; - наставник треба да прихвати нове идеје, а ученици се посматрају као одговорни, креативни активни учесници у друштвеном чину; - уџбеници представљају извор активности и морају бити праћени употребом додатних аутентичних материјала; - учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан; - рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад;	читање ради задовољства Разумевање писаног језика: уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности род, број глаголско време, лице...); препознавање везе између група слова и гласова; одговарање на једноставна питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор извршавање прочитаних упутстава и наредби.	Српски језик, други страни језик: описивање догађаја, садашње време, императив, грађење речи ЧОС: култура комуникације Грађанско васпитање: учтива комуникација, становање, места у граду Географија: стране света, географски појмови и особености Биологија (називи и опис биљака и животиња)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
користећи неколико везаних исказа; - разуме једноставнија питања која се односе оријентацију/положај предмета, бића и места у простору и правац кретања и одговори на њих; - затражи и разуме обавештења о оријентацији/положају предмета, бића и места у простору и правцу кретања; - опише правац кретања и просторне односе једноставнијим, везаним исказима.		***(to) infinitive /-ing form)****; Help yourselves to some more sandwiches.* ***(Imperative)****; The Eiffel Tower in Paris is made of iron.* ***(Prepositions)****; The length of the London Bridge is 269 metres.* ***(Word Formation): suffixes to form nouns (-eight, -ength, -th)****;* сличности и разлике у културама	-за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто. Технике и активности: --динамично смењивање техника / активности које не би требало да трају дуже од 15 минута; слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.); рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.); мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.);	Писмено изражавање: повезивање гласова и групе слова; замењивање речи цртежом или сликом; проналажење	Историја Математика

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
- разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; - размењује појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; - описује у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; - описује неки историјски догађај, историјску личност и сл. - разуме једноставније исказе који се доносе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих;	3. Описивање радњи у прошлости, изражавање допадања и недопадања ; описивање бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања	**Језичке активности у комуникативним ситуацијама**: Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање исказа у вези са догађајима / активностима и способностима у прошлости; усмено и писано описивање догађаја / активности и способности у прошлости; израда и презентација пројеката о историјским догађајима, личностима и сл. **Речи и изрази који се односе на тему;** **Језичке структуре:** *My parents weren't at home yesterday afternoon. (**Past Simple (the verb to be)**; Max was watching TV when the phone rang. (**Past Simple vs Past Continuous**);* *He used to stay up late in the evening. (**used to**);*	друге медије: игру, песму, драмски израз, ликовни израз. - пројектна настава, - интегративна настава, - демонстративно-илустративна метода, - монолошко-дијалошка метода, -игра улога, - драматизација, - брејнсторминг, -ИКТ методе, - истраживачке методе, - рад у паровима, малим и великим групама , - мануелне активности, - вежбе слушања, - игре примерене узрасту и дидактичком захтеву, - класирање и упоређивање, - комуникативно-интерактивни приступ, - пројектна настава, - интегративна настава, - демонстративно-илустративна	- Утврђује - Прилагођава - Именује - Конструише реченицу - Склапа реченицу - Демонстрира - Открива информације - Успоставља контакт - Процењује - Истражује - Излаже - Илуструје - Одржава разговор - Модификује реченице - Вежба	Српски језик, немачки језик: описивање догађаја, изражавање прошлости Географија, историја: описивање неког историјског догађаја или историјске личности, писци, велика открића Информатика: проналажење информација на интернету Грађанско васпитање: учтива комуникација (изражавање допадања и недопадања)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
- изражава допадање и недопадање уз једноставије образложење; - разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; - изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење.		*I tidied my room yesterday afternoon. Alan has worked in Italy since 2015.* ***(Past Simple vs Present Perfect)****; The children played happily outdoors yesterday.* ***(Adverbs of manner)****;* *Her grandfather came from Northern Serbia.* ***(Prepositions)****;* *Romina was excited to visit the UK.* ***(Word formation: -ing/-ed adjectives)****;* (Интер)културни садржаји: историјски догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости (историјска личност, писац), сличности и разлике у културама.		Разуме садржај и структуру теме •Анализира •Рашчлањује •Категорише •Упоређује •Прави контраст •Увиђа узајамни однос •Изводи закључке •Детектује у говору	
- разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; - размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; - саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа	4.Описивање будућих радњи (планова, намера, предвиђања); изрицање дозвола, забрана, упозорења, правила понашања и обавеза.	**Језичке активности у комуникативним ситуацијама**: Слушање и читање краћих текстова у вези са жељама, плановима и намерама; усмено и писано исказивање планова, намера, предвиђања; израда и презентација пројеката Речи и изрази који се односе на теме - очување животне средине, климу и временске проблеме, занимања, угрожене врсте, слободно време, фразални глаголи са глаголом *look*.	-монолошко-дијалошка метода, - игра улога, - драматизација, -брејнсторминг, -ИКТ методе, - истраживачке методе, - рад у паровима, малим и великим групама - симулације, - мануелне активности, - вежбе слушања,	•Одваја •Испитује •Уобличава •Групише •Налази најбоље решење •Кратко описује •Одабира •Издваја	Српски језик, други страни језик: изражавање будућности Биологија: очување животне средине, угрожене врсте

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ / ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
- разуме једноставније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих; - размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавеза код куће, у школи и на јавном месту; - разуме једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање; - формулише питања и једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање-	5. Изношење предлога и савета, упућивање позива за учешће у заједничкој активности и реаговање на њих	Језичке структуре: *Tom is going to study Biology at university this September. I think you'll have a great time at the aquarium. Tom is catching a plane to Italy tomorrow morning, (**will - be going to - Present Simple - Present Continuous**);* *Mike will volunteer at the local zoo when he finishes school. (**Time clauses (when, after, before, as soon as**);* *If we heat ice, it melts. If you buy an electric car, you will save a lot of petrol money.(**Conditionals - Zero and First**);* *She loves sharing her stories for/with us. (**Prepositions**);*	- игре примерене узрасту и дидактичком захтеву, - класирање и упоређивање, -пантомима. - Интерактивно учење, кооперативно учење - ТПР- слушање и реаговање на инструкције наставника или са аудио траке - Певање у групи, мануелне активности - Вежбе слушања, и говорне активности - Симулација ситуација Коришћење израза код представљања-Упознавање са новим градивом помоћу слика активности - Реаговања на упутства - презентација наставних садржаја - интерактивно учење - препознавање и примена граматичких садржаја - рад у пару - групни рад на задату тему - израда пројеката - израда паноа - приближавање граматичких садржаја из угла свакодневнице - утврђивање и систематизација путем штампаног материјала, радне свеске и мини тестова - квиз - корелација и позивање на стечено знање из граматике матерњег језика - начини реализације уз помоћ визуелног и аудио материјала	Формулише и гради нове структуре од постојећег знања и вештина. •Проширује вокабулар Доводи у везу садржаје теме са Испољавање понашања које је у складу са једним уверењем или ставом у ситуацијама када нису дате инструкције Пример: •Осетљив је на индивидуалне и културне разлике (поштује различитости) •Показује способност решавања проблема. •Информише наставника о питањима која сматра кључним.	Географија: клима, временске прилике Грађанско васпитање: занимања, слободно време Информатика: проналажење информација на интернету Други страни језик: културолошке сличности и разлике

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
- разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осећањима и реагује на њих; - изрази жеље, интересовања, потребе, осете, и осећања једноставниим језичким средствима; - разуме једноставније исказе који се односе на количну, димензије и цене; - размени информације у вези са количином, димензијама и ценама	6. Исказивање жеља, интересовања, потреба, осета и осећања; изражавање количине, димензија и цена	**Језичке активности у комуникативним ситуацијама** Поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима; у говору и писању употреба речи и израза који се односе на теме - спорт и вежбање, здравље и лечење, младе и проблеме тинејџера, фразални глаголи (put); израда и презентација пројеката. **Језичке структуре:** *Emma could/may/might start yoga this summer. We had to collect all the balls after tennis practice.* ***Modals (present - past modals)****; It's Wednesday. He must be at football practice.* ***(Modals of deduction)****; Athletics is my favourite sport. The news was very shocking.* ***(Singular/ Plural nouns - Uncountable nouns)****; Sally hurt herself while playing hockey.* ***(Reflexive pronouns)****; What qualities do you need to be good at team sports?* ***(Prepositions)****; helpful - unhelpful* ***(Word formation: forming negative adjectives (un-, im-, ir-)****;* (Интер)културни садржаји: понашање на јавним местима; друштвено окружење; локална мерна јединица за тежину (фунта), валута; намирнице и производи специфични за циљну културу	игра улога, драматизација, брејнсторминг, ИКТ методе, истраживачке методе, рад у паровима, малим и великим групама симулације, мануелне активности, вежбе слушања, игре примерене узрасту и дидактичком захтеву, класирање и упоређивање, пантомима- рад у пару - групни рад на задату тему - презентација наставних садржаја - интерактивно учење - препознавање и примена граматичких садржаја - израда пројеката и паноа - утврђивање и систематизација путем штампаног материјала	- Прихвата етичке стандарде. - Планира животне активности - Ефикасно организује време како би испунио захтеве који се тичу оргнизације, породице и себе. Целокупно понашање је у складу са усвојеним вредностима.	Српски језик; повратне заменице Други страни језик: модални глаголи, бројиве и небројиве именице Информатика: проналажење информација на интернету Физичко и здравствено васпитање: спорт и здравље Грађанско васпитање: млади и проблеми тинејџера Математика: количина, бројеви, цене, мерне јединице за количину (фунта и кило-грам), валута

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
- разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; - упути предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; - затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности; - разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих; - упути уобичајене молбе и захтеве; - честита, захвали и извини се користећи мање сложена језичка средства; - разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; - пружи једноставнија упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота	7. Разумевање и давање упутстава, изражавање молби, захтева, обавештења, извињења, честитања и захвалности.	**Језичке активности у комуникативним ситуацијама:** Усмено и писано позивање на заједничке активности и упућивање предлога, савета користећи једноставнија језичка средства; слушање, читање, писање једноставнијих текстова и дијалога који се односе на теме - технологију, изуме, места на аеродрому, средства комуникације, друштвене мреже, образовање; фразални глаголи (take). **Језичке структуре:** *Anna asked her dad to use his laptop. Mum told Susan not to be late. (**Reported requests/demands**);* *He advised me not to spend too much time online. (**Reported suggestions/ advice**);* *Despite having money, the school can't afford a robot. (**Clauses of concession**);* *You sent a message to Finn, didn't you? (**Question tags**).* Интеркултурални садржаји: сличности и разлике међу културама	(радне свеске, мини тестови, квиз) , корелација и позивање на стечено знање из граматике матерњег језика, корелација са другим страним језиком, начини реализације уз помоћ визуелног и аудио материјала, допунска и додатна настава, одговарање на питања у вези са текстом који ученици имају пред собом - групни рад на задату тему -презентација наставних садржаја -интерактивно учење -препознавање и примена граматичких садржаја -израда пројеката и паноа - утврђивање и систематизација путем штампаног материјала (радне свеске, мини тестови, квиз) корелација и позивање на стечено знање из граматике матерњег језика -корелација са другим страним језиком -начини реализације уз помоћ визуелног и аудио материјала - допунска и додатна настава - одговарање на питања у вези сатекстом који ученици имају пред собом	Пример: показује самопоуздање када ради независно, сарађује у групним активностима (тимски рад), користи објективни приступ у решавању проблема, преиспитује судове и мења понашање у светлу нових чињеница, цени људе због онога што јесу, а не на основу изгледа.	Информатика: проналажење информација на интернету, друштвене мреже Историја: изуми Српски језик, други страни језик: изражавање предлога, савета; управни говор Техника и технологија: изуми, технологија, средства комуникације

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда:	Процес праћења остварености исхода почиње проценом нивоа знања ученика на почетку школске године како би наставници могли да планирају наставни процес и процес праћења и вредновања ученичких постигнућа и напредовања. Тај процес се реализује формативним и сумативним вредновањем. Док се код формативног оцењивања током године прате постигнућа ученика различитим инструментима (дијагностички тестови, самоевалуација, језички портфолио, пројектни задаци и др.), сумативним оцењивањем (писмени задаци, завршни тестови, тестови језичког нивоа) прецизније се процењује оствареност исхода или стандарда на крају одређеног временског периода (крај полугодишта, године, циклуса образовања). Оцењивањем и вредновањем треба да се обезбеди напредовање ученика у остваривању исхода, као и квалитет и ефикасност наставе. Сврха оцењивања треба да буде и јачање мотивације за напредовањем код ученика, а не истицање њихових грешака. То се постиже оцењивањем различитих елемената као што су језичке вештине (читање, слушање, говор и писање), усвојеност лексичких садржаја и језичких структура, примена правописа, ангажованост и залагање у раду на часу и ван њега, примена социолингвистичких норми. Приликом оцењивања и вредновања неопходно је да начини провере и оцењивања буду познати ученицима односно усаглашени са техникама, типологијом вежби и врстама активности које су примењиване на редовним часовима, као и начинима на који се вреднују постигнућа. Таква правила и организација процеса вредновања и оцењивања омогућавају позитивну и здраву атмосферу у наставном процесу, као и квалитетне међусобне односе и комуникацију на релацији ученик – наставник, као и ученик – ученик. Предвиђена је израда два писмена задатка у току школске године, по један у сваком полугодишту. По завршетку сваке теме наставници: препознају како исходи из програма помажу у праћењу и вредновању напредовања ученика; показују већу спремност да прате и вреднују различите активности ученика у различитим облицима рада користећи адекватне инструменте. Неопходно је пратити: резултате које остварује процес учења и напредовања начин на који долази до резултата сарадњу, иницијативу креативност упорност ангажовање Праћење и вредновање постигнућа ученика је подршка напредовању ученика један од фактора мотивације ученика за учење и образовање уопште Праћење и вредновање сопственог рада је одлика рефлексивног практичара је чинилац развоја способности ученика да могу самостално да прате и вреднују свој рад и постигнућа У оквиру ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА НЕОПХОДНО ЈЕ ПРИМЕНИТИ: Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању (Сл. Гласник РС, бр. 72/09, 52 (формативно и сумативно оцењивање)				

Кључни појмови: комуникативни приступ, функционална употреба језика, интеркултуралност.

Разред: СЕДМИ	**Годишњи фонд часова: 36**
Предмет: ЛИКОВНА КУЛТУРА	**Недељни фонд часова: 1**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У СЕДМОМ РАЗРЕДУ:

Циљ наставе и учења ликовне културе је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
– Разуме појам простора и препознаје га у свакодневном животу, као и у различитим видовима уметничког изражавања – користи традиционалне технике и одабрана савремена средства за ликовна истраживања; -изражава, одабраним ликовним елементима, емоције, стање или имагинацију;	ПРОСТОР И КОМПОЗИЦИЈА	**Композиција** Принципи компоновања (ритам, контраст, равнотежа, јединство, хармонија, доминанта); врсте композиција (пирамидална, вертикална, хоризонтална, дијагонална, овална, спирална, слободна) **Арабеска** Појам, врсте, принципи и начини конструкције, израда арабеске **Пропорције** Односи величина, пропорције људске фигуре, пропорције портрета, кроки	Наставник ученике анимира различитим врстама презентација, штампаним фотографијама и репродукцијама уметничких дела како би им приближио основне појмове простора, ликовних елемената, принципа компоновања и различитих врста композиција. Радом на тексту и путем визуелних примера из уџбеника ученици самостално, или у пару истражују одређену тему, а затим путем дискусије изводе закључке и разматрају могуће идеје за реализацију ликовних задатака. Наставник још путем туторијала на YouTube-у ученике упознаје са различитим ликовним техникама	-слуша -посматра -опажа -процењује -врши самопроцену -повезује вербални и ликовни израз -уочава -износи своја запажања -анализира -истражује -практично ради	Математика, Историја, Музичка култура, Српски језик

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ / ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
– обликује композиције примењујући основна знања о пропорцијама и перспективи; – користи, сам или у сарадњи са другима, одабране изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад; – представи своје и радове других, кратко, аргументовано и афирмативно; – користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад опише свој рад, естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела		**Простор** Појам и врсте простора (унутрашњи и спољашњи, микро и макро); простор у ликовним уметностима; **Амбијент** Елементи који чине амбијент (дизајн ентеријера, атмосфера, корисници, утицај амбијента на расположење, активност и учење, обликовање школског простора, поставка изложбе). **Перспектива** Врсте перспектива: нагомилавање; вертитакална; инверзна; иконолошка (семантичка); линеарна (централна, угаона, птичија, жабља); ваздушна, колористичка и полиперспектива.	Подстиче ученике да самостално и слободно исказују своја мишљења о уметничким делима. Покреће дискусије естетске анализе на крају наставне целине развијајући код ученика естетски начин размишљања уз уважавање туђих мерила вредности и ставова. У зависности од ликовног задатка, у току часа организује се индивидуални практични рад, рад у пару, или по групама. Наставник активно учествује у процесу рада ученика својим саветима и коректурама. Поред ових најчешће примењиваних метода рада, наставник ученике упућује на одговоран однос према средини у којој живе и раде, па у складу са тим подстиче их да дају свој допринос активним планирањем пројектне наставе усмерене ка естетском уређењу просторија школе и школског дворишта. Ученицима ће бити омогућен и додатни рад код куће, а материјале за домаће ликовне задатке имаће прилику да виде на Google classroom.		
– идентификује теме у одабраним уметничким делима и циљеве једноставних визуелних порука – изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником	КОМУНИКАЦИЈА	**Комуникативна улога уметности** (теме, мотиви и поруке у визуелним уметностима; улога уметности у свакодневном животу).	Наставник ученике анимира различитим врстама презентација, штампаним фотографијама и репродукцијама уметничких дела како би им приближио различите начине визуелне комуникацијеРадом на тексту и путем визуелних примера из уџбеника ученици самостално, или у пару истражују одређену тему, а затим путем дискусије изводе закључке и разматрају могуће	Слуша Посматра Опажа Процењује Врши самопроцену	Српски језик, Биологија, Историја

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ / ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих култура и епоха; – препозна различите врсте фотографија; – самостално креира своје фотографије успешно користећи начине кадрирања и технику фотографисања; – уважава себе и друге када снима, обрађује и дели дигиталне фотографије; – прави, самостално или у тиму, презентације о одабраним темама повезујући кључне текстуалне податке и визуелне информације; – разматра својаи нтересовања и могућности у односу на занимања у визуелним уметностима.		**Фотографија** Историја фотографије (појам, врсте фотографија и техника фотографисања); примена фотографије у свакодневном животу; дигитална фотографија. **Кадрирање** Портрет (анфас, полупрофил и профил); аутопортрет; однос мотива и простора у којем се он налази; динамика кадра **Анимација** Врсте анимација (фенакистоскоп, праксиноскоп, цртани филм, компијутерска анимација); дизајн карактера анимираних ликова; **Покрет, игра, звук** Обједињавање игре, покрета и звука (ритуални плесови, карневали, циркуске представе, драмска и филмска уметност, перформанс и хепенинг); Организација сцене **Презентација** Презентовање тема из ликовне уметности путем PowerPoint-а.	идеје за реализацију ликовних задатака. Наставник још путем туторијала на YouTube-у ученике упознаје са различитим ликовним техникама. Подстиче ученике да самостално и слободно исказују своја мишљења о уметничким делима. Покреће дискусије естетске анализе на крају наставне целине развијајући код ученика естетски начин размишљања уз уважавање туђих мерила вредности и ставова. У зависности од ликовног задатка, у току часа организује се индивидуални практични рад, рад у пару, или по групама. Наставник активно учествује у процесу рада ученика својим саветима и коректурама. Ученици добијају практичне задатке у којима повезујући текстуалне и визуелне информације презентују резултате свог тимског рада. Ученицима ће бити омогућен и додатни рад код куће, а материјале за домаће ликовне задатке имаће прилику да виде на Google classroom.		

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
– учествује у заједничком креативном раду који обједињује различите уметности и/или уметност и технологију; – предлаже идеје за уметничку рециклажу, хуманитарне акције кроз ликовно стваралаштво или обилазак места и установа културе;	**УМЕТНОСТ ОКО НАС**	**Уметност и технологија** Савремена средства израза (видео продукција ликовних дела, инсталације, амбијентална уметност, дигитална фотографија, уметност рециклаже. **Моје место, мој крај** Институције културе, значајни споменици и ликовни стваралоци Западне Србије. **Уметничке школе и занимања** Преглед средњих школа и факултета за развијање ликовних вештина и знања; врсте занимања ликовних и примењених уметности (сликарство, вајарство, графика, фотографија, сценографија, костимографија, уметничка керамика, индустријски и графички дизајн, дизајн ентеријера и екстеријера, архитектура, пејзажна архитектура...). **Уметничко наслеђе** (савремено уметничко стваралаштво нашег краја).	Доминантан циљ ове области јесте да ученике упозна са савременим средствима ликовног израза и приближи им уметност њиховог краја. У те сврхе, наставник поред наставних метода и дидактичкихсредстава који су горе наведени користи демонстрације употребе савремених техничких средстава у уметничком изразу. Организује посете галерији.музеју, Уметничкој школи и УВУУ како би ученици из прве руке добили информације о савременом ликовном стваралаштву, али и стваралаштву претходних периода. Битно је код ученика развити могућност разумевања утицаја друштвених околности на резултате уметничких израза. У овој области је предвиђен и практичан рад ученика кроз који би се реализовала пројектна настава усмерена ка естетском уређењу просторија школе и школског дворишта. За те потребе би ученици користили материјале за рециклажу.	Слуша Посматра Опажа Процењује Врши самопроцену Повезује вербални и ликовни израз Уочава Износи своја запажања Анализира Истражује Практично ради	Историја, Географија, Биологија, Музичка култура
Начин праћења и процењивања квалитета програма		- представљање наставног садржаја - усмеравање активности ученика - припрема за час; - усмеравање на самостални, стваралачки рад са наглашеном индивидуалношћу; - естетска анализа и самовредновање кроз разговоре, поређења и дискусије;			

Кључни појмови: Развој ученика, Креативност, Опажање, Ликовне технике, Материјал, Медији, Комуникација, Уметничко наслеђе

Разред: СЕДМИ	**Годишњи фонд часова: 36**
Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА	**Недељни фонд часова: 1**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У СЕДМОМ РАЗРЕДУ:

Циљ наставе и учења музичке културе је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа..

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
У оквиру области/теме ученик ће бити у стању да: – наведе начине и средства музичког изражавања у праисторији и античком добу; – објасни како друштвени развој утиче на начине и облике музичког изражавања; – искаже своје мишљење о значају и улози музике у животу човека; – реконструише у сарадњи са другима начин комуникације	УПОЗНАВАЊЕ МУЗИКЕ РАЗЛИЧИТИХ ЕПОХА И СЛУШАЊЕ И ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	**Праисторија** Обрада следећих тема: порекло и улога музике у првобитном друштву; изражајна средства музике - примери мелодија и ритмова; настанак првих инструмената (удараљки, дувачких, жичаних). Певање и свирање примера у комбинацији са покретом. Обрада појма импровизација. **Античка епоха** Музика првих цивилизација - Месопотамија, Египат, Индија и Кина (појмови класног раслојавања и професионалне музике, функција музике у друштву). Упознавање пентатонике кроз извођење примера и упознавање специфичног инструментарија. Античка Грчка - музика и мит, инструменти и видови музицирања (дитирамб и грчка трагедија, хорско певање, концертна наметања).	-Дијалошка метода ; -Метода интерактивног учења; - Метода практичних радова; - Метода проблемске наставе; - Хеуристичка метода; -Метода демонстрације -Комбиновани рад	– солистичко певање, – групе певача, – „Мала школа инструмента” (клавир, гитара, тамбуре...), – групе инструмената , – млади композитори, – млади етномузиколози (прикупљање мало познатих или готово заборављених песама средине у којој живе), – музичко-креативне	Српски језик и књижевност Матерњи језик Историја Страни језици Математика Биологија Географија Ликовна култура

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ / ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
кроз музику у смислу ритуалног понашања и пантеизма; – идентификује утицај ритуалног понашања у музици савременог доба (музички елементи, наступ и сл.);		**Средњи век** Музика и хришћанство. Музичка основа хришћанске музике. Појава осмогласника и грегоријанског корала. Њихова даља музичка надоградња и развој црквених музичких облика у уметничке. Видови извођења вокалне музике: солистичко, хорско, антифоно и респонзоријално певање, канон. Појава оргуља у Европи. Инструменти у световном музицирању: дувачки,жичани, удараљке. **Ренесанса** Световна и духовна музика. Појмови хомофоније и полифоније. Облици: мадригал, шансон, миса, мотет. **Барок** Развој инструмената (породица виолина, породице дрвених и имених дувачких инструмената, инструменти с диркама). Рођење опере. Клаудио Монтеверди. Облици вокално-инструменталне музике (ораторијум, кантата, пасија). Инструментална музика: солистичко, камерно и оркестарско музицирање. Облици: свита, концерт, фуга. Антонио Вивалди, Јохан Себастијан Бах и Георг Фридрих Хендл. Слушање и извођење једноставних музичких примера.		радионице. (прављење музичких инструмената, илустрације везане за наставу музичке културе и школске музичке догађаје, ажурирање школског сајта, креирање, организација и реализација музичких догађаја...), – ритмичке радионице (модерни и традиционални плес, ритмичке игре, „бит боксинг” – вокалне перкусије, игре чашама, штаповима...), – посете концертима у школи и ван ње (концерти еминентних уметника, концерти у организацији Музичке омладине или неког другог удружења, концерти ученика музичких школа, пријатеља школе, пројекције музичких филмова...).	Физичко и здравствено васпитање Информатика и рачунарство Верска настава Грађанско васпитање

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ / ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
– класификује инструменте по начину настанка звука; – опише основне карактеристике удараљки; – препозна везу између избора врсте инструмента и догађаја, односно прилике када се музика изводи; – користи могућности ИКТ-а у примени знања о музичким инструментима		**Класицизам** Појам сонате и симфоније. Жанрови класичне музике: опера, црквени жанрови, симфонијска, концертантна, камерна (посебно гудачки квартет), солистичка музика. Клавир. Јозеф Хајдн, Волфганг Амадеус Моцарт и Лудвиг ван Бетовен. Слушање и извођење једноставних музичких примера. **Музика на тлу Србије** Праисторијска налазишта и антички споменици на тлу Србије. Народна музика и обичаји. Развој црквене музике од XII до XVIII века (утицаји византијске музике и тварање српск црквене музике, духовни центри у турском периоду, развој музике после Велике сеобе).			Српски језик и књижевност Матерњи језик Историја Страни језици Математика Биологија Географија
(коришћење доступних апликација); – изражава се покретима за време слушања музике; – вербализује свој доживљај музике; – идентификује ефекте којима различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања; – анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте	ОСНОВЕ МУЗИЧКЕ ПИСМЕНОСТИ	Обнављање старих познатих и обрада нових појмова из музичке писмености: мелодијски мол, акорди на главним ступњевима (на примеру Це-дура), каденца, мешовити тактови.	Дијалошка метода; -Метода интерактивног учења; - Метода практичних радова; - Истраживачка метода; - Метода стваралачког рада -Слушање аудио примера		Ликовна култура Физичко и здравствено васпитање Информатика и рачунарство Верска настава Грађанско васпитање

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
састав и инструменте; – илуструје примере коришћења плесова и музике према намени у свакодневном животу (војна музика, обредна музика, музика за забаву...); – критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; – понаша се у складу са правилима музичког бонтона; – користи могућности ИКТ-а за слушање музике; изражава се покретима за време слушања музике; – вербализује свој доживљај музике; – идентификује ефекте којима различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања – анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте; – илуструје примере коришћења плесова и музике према намени у свакодневном животу (војна музика, обредна музика, музика за забаву...); – критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; – понаша се у складу са правилима музичког бонтона; – користи могућности ИКТ-а за слушање музике	СТВАРАЊЕ МУЗИКЕ	Подстицање музичке креативности кроз импровизацију на доступним инструментима. Стварање дечјих композиција.	-Дијалошка метода; -Метода интерактивног учења; - Метода практичних радова; - Истраживачка метода; - Метода стваралачког рада;	Солистичко певање – групе певача, – „Мала школа инструмента” (клавир, гитара, тамбуре...), – групе инструмената, – млади композитори, – млади етномузиколози (прикупљање мало познатих или готово заборављених песама средине у којој живе), – музичко-креативне радионице (прављење музичких инструмената, илустрације везане за наставу музичке културе и школске музичке догађаје, ажурирање школског сајта, креирање, организација и реализација музичких догађаја...), – ритмичке радионице (модерни и традиционални плес, ритмичке игре, „бит боксинг” – вокалне перкусије, игре чашама, штаповима...),	Српски језик и књижевност Матерњи језик Историја Страни језици Математика Биологија Географија Ликовна култура Физичко и здравствено васпитање Информатика и рачунарство Верска настава Грађанско васпитање

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
Начин праћења и процењивања квалитета програма		Битни фактори за праћење музичког развоја и оцењивање сваког ученика су ниво његових постигнућа у односу на дефинисане исходе као и рад, степен ангажованости, кооперативност, интересовање, став, умешност и креативност. Тако се у настави музичке културе за исте васпитно-образовне задатке могу добити различите оцене, као и за различите резултате исте оцене, због тога што се конкретни резултати упоређују са индивидуалним ученичким могућностима. Начин провере и оцена треба да подстичу ученика да напредује и активно учествује у свим видовима музичких активности. Главни критеријум за процес праћења и процењивања је начин ученичке партиципације у музичком догађају, односно да ли је у стању да прати музичко дело при слушању и како односно, да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће знање.У зависности од области и теме, постигнућа ученика се могу оценити усменом провером, краћим писаним проверама (до 15 минута) и проценом практичног рада и уметничког и стваралачког ангажовања. Поред ових традиционалних начина оцењивања, треба користити и друге начине оцењивања као што су: 1. допринос ученика за време групног рада, 2. израда креативних задатака на одређену тему, 3. рад на пројекту (ученик даје решење за неки проблем и одговара на конкретне потребе), 4. специфичне вештине. У процесу вредновања резултата учења наставник треба да буде фокусиран на ученичку мотивацију и ставове у односу на извођење и стваралаштво, способност концентрације, квалитета перцепције и начин размишљања приликом слушања, као и примену тероетског знања у музицирању. Наставник треба да мотивише ученика на даљи развој, тако да ученик осети да је кроз процес вредновања виђен и подржан, као и да има оријентацију где се налази у процесу развоја у оквиру музике и музичког изражавања. Важно је укључити самог ученика у овај процес у смислу дијалога и узајамног разумевања у вези са тим шта ученик осећа као препреке (вољне и невољне) у свом развоју, као и на које начине се, из ученикове перспективе, оне могу пребродити. Када је у питању вредновање области Музичко стваралаштво, оно треба вредновати у смислу стваралачког ангажовања ученика, а не према квалитету насталог дела, јер су и најскромније музичке импровизације, креативно размишљање и стварање, педагошки оправдане. Узимајући у обзир циљ предмета неопходно је имати на уму да се оквир вредновања процеса и резултата учења одвија највише у ученниковом живом контакту са музиком, тј. извођењу и стваралаштву, а такође и слушању музике. Теоретско знање треба да има своју примену и функцију у ученичком изражавању кроз музику и у контакту са музиком. Како процес учења у оквиру сваког часа треба да обухвати све области, посматрање ученика у живом контакту са музиком је истовремено показатељ квалитета процеса учења, као и идеална сцена за вредновање остварености исхода. Сумативно вредновање осмишљено је кроз задатке и активности које захтевају креативну примену знања.			

Кључни појмови: Осмишљавање музичких питања и одговора, ритмичка допуњалка, мелодијска допуњалка са потписаним текстом, састављање мелодије од понуђених мотива;Импровизација мелодије на задати текст;

Разред: СЕДМИ	**Годишњи фонд часова: 72**
Предмет: ИСТОРИЈА	**Недељни фонд часова: 2**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У СЕДМОМ РАЗРЕДУ:

Циљ учења Историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи

ИСХОДИ **По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:**	**ОБЛАСТ / ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**	**Начин остваривања садржаја програма**	**Активност ученика**	**КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)**
– наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку; – повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); – пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности; – анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; – уочава специфичности у тумачењу одређених историјских догађаја и појава на основу поређења извора различитог порекла; – раздваја битно од небитног у историјској нарацији; раздваја битно од небитног у историјској нарацији; – препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва	**ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ**	Основне одлике, хронолошки и просторни оквири периода од Индустријске револуције до завршетка Првог светског рата. Историјски извори за изучавање периода од Индустријске револуције до завршетка Првог светског рата	Метода разговора (дискусија); Метода демонстрације илустративна Интерактивна метода Текстуална метода (рад на анализи историјских извора);	Активно слуша, наводи, описује, препознаје, разликује, понавља, именује, дефинише, закључује, проналази; анализира слике, табеле, графиконе, историјске изворе;	**Српски језик:** чита са разумевањем одабране примере текстова; говори јасно поштујући књижевно језичку норму **Ликовна култура** **Информатика и рачунарство**

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
– доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; – изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера; – уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе; – сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку; – анализира процес настанка модерних нација и наводи њихове основне карактеристике; – уочава утицај и улогу књижевних и уметничких дела на формирање националног идентитета у прошлости; – уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву;	**ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКЕ РЕВОЛУЦИЈЕ (до средине 19. века)**	Индустријска револуција (парна машина, и њена примена; промене у друштву – јачање грађанства и појава радничке класе). Политичке револуције (узроци, последицеи обележја, европске монархује уочи револуције, просветитељске идеје, примери америчке и француске револуције; појмови уставности и поделевласти, Декларација о правима човека и грађниа, укидање феудализа). Наполеоново доба (Наполеонова владавина, ратови,тековине, Бечки конгрес). Свакоднени живот и култура (промене у начину живота) Источно питање балкански народ (политика великих сила, борба балканских народа за ослобођење) Живот Срба под османском и хабзбуршком влашћу.	Текстуална метода (рад на анализи историјских извора); Рад у групама и рад у пару Коришћење дигиталног уџбеника; Коришћење карте, ленте времена, аудио и видео средстава;	Активно слуша, наводи, описује, препознаје, разликује, понавља, именује, дефинише, закључује, проналази; активно учествује у раду групе,рад у пару; анализира слике, табеле, графиконе, историјске изворе;	**Српски језик**:чита са разумевањем одабране примере текстова; говори јасно поштујући књижевно језичку норму **Географија** садржај везан за регионалну географију Европе и света **Музичка култура и Ликонакултура:** садржаји везани за сличности разлике и међусобни утицај уметности одређених култура и цивилизација и периода **Биологија:** садржај везан за вирусе, бактерије и разне болести **Историја** тема: Српске земље у средњем веку

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ / ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
– препознаје историјску подлогу савремених институција и друштвених појава (грађанска права, парламентаризам, уставност); – анализирајући дате примере, уочава утицај научно-технолошког развоја на промене у друштвеним и привредним односима и природном окружењу; – пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених слојева и група у индустријско доба; – приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у новом веку; – уочава историјске промене, поређењем политичке карте савременог света са историјским картама других епоха; – пореди информације приказане на историјској карти са информацијама датим у другим симболичким модалитетима – повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни);		Српска револуција 1804-1835 (основна обележја, ток Првог и Другог српског устанка, последице и значај) Развој модерне српске државе (аутономија кнежевине Србије, успостава државе, оснивање основних и културних установа) Црна Гора у доба владичанства (основна обележа државног и друштвеног уређења) Истакнуте личности: Џејм Ват, Волтер, Катарина Друга, Марија Терезија, Робеспјер, Наполеон Бонапарта,вожд Карађорђе,кнез Милош, кнегиња Љубица, Доситеј Обрадовић,Вук Караџић, прота Матеја Ненадовић, Петар Први и Петар Други Петровић Његош, Сава Текелија, митрополит Стефан Стратимировић		активно разговара, дискутује и излаже, закључује; самостално се служи историјском картом и литературом; примењује стечена знања; повезује знања извише области користи ИТК;	**Информатика и рачунарство**

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ / ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
– пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности; – анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; - уочава специфичности у тумачењу одређених историјских догађаја и појава на основу поређења извора различитог порекла; – уочи пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора; – употреби податке из графикона и табела у елементарном истраживању; – презентује, самостално или у групи, резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе, користећи ИКТ; – упоређује, анализира и уочава разлике између својих и ставова других; – раздваја битно од небитног у историјској нарацији; – препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва; – идентификује историјске споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања.					

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
– доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; – изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера; – уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе; – сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку; – уочава утицај и улогу књижевних и уметничких дела на формирање националног идентитета у прошлости; – уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву; – препознаје историјску подлогу савремених институција и друштвених појава (грађанска права, парламентаризам, уставност);	**ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У ДРУГОЈ ПЛОВИН И 19.ВЕКА**	Рађање модерних држава, међународни односи и кризе (револуције 184/49- „Пролеће народа“, политичке идеје, настанак модерне Италије и Немачке успон САД и грађански рата, борба за колоније у Африци и Азији, Персија, Индија, Кина, опадање Османског царства). Промене у привреди, друштву и култури (Друга индустријска револуција, људска права и слободе-право гласа, укидање робовласништва, положај деце и жена; култура, наука,образовање, свакодневни живот). Кнежевина и Краљевина Србија и њено окружење (развој државних установа политичког живота, унутрашња и спољна политика, међународно признавање	Коришћење дигиталног уџбеника; Коришћење карте, ленте времена, аудио и видео средстава; Текстуална метода (рад на анализи историјских извора); Рад у групама и рад у пару Мапа ума Игровне активности (квиз, асоцијације, играњеулога) Презентације Пројектна настава	Активно слуша, наводи, описује, препознаје, разликује, понавља, именује, дефинише, закључује, проналази; активно учествује у раду групе,рад у пару; анализира слике, табеле, графиконе, историјске изворе;	**Српски језик**:чита са разумевањем одабране примере текстова; говори јасно поштујући књижевно језичку норму; проза и поезија везана за крај 19.века **Географија** садржај везан за регионалну географију Европе и света **Историја** тема: Стварање модерне српке државе (Први и Други устанак)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
– приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у новом веку; – пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности; – анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; – уочава специфичности у тумачењу одређених историјских догађаја и појава на основу поређења извора различитог порекла; – уочи пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора; – раздваја битно од небитног у историјској нарацији; – препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва; идентификује историјске споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања.		-Берлински конгрес; културна и просветна политика, свакодневни живот, положај Срба под хабзбуршком и османском влашћу). Истакнуте личности: Ђуепе Гарибалди , Ото фон Бизмарк, Наполеон Трећи, краљица Викторија, Абрахам Линколн, Карл Маркс, браћа Лимијер, Алфред Нобел, кнез Александар Карађорђевић, кнез Михаило, краљ Милан, краљица Наталија и краљ Александар Обреновић, књаз Никола Петровић, Илија Гарашанин, Јован Ристић, Никола Пашић, Стојан Новаковић, патријарх Јосиф Рајачић, Катарина Ивановић, Светозар Милетић, Бењамин Калај, Алекса Шантића		активно разговара, дискутује и излаже, закључује; самостално се служи историјском картом и литературом; примењује стечена знања; повезује знања извише области користи ИТК	**Музичка култура и Ликонакултура:** садржаји везани за сличности разлике и међусобни утицај уметности одређених култура и цивилизација и периода **Верска настава** **Информатика и рачунарство**

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
– доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; – изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера; – уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе; – сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку; – уочава утицај и улогу књижевних и уметничких дела на формирање националног идентитета у прошлости; – уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву; – анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; – препознаје историјску подлогу савремених институција и друштвених појава (грађанска права, парламентаризам, уставност); – приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у новом веку;	**ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ 20.ВЕКА**	Међународни односи и кризе (формирање савеза, сукоби око колонија, Руско-јапански рат,Мароканска криза, Анексиона криза, Либијски рат, Балкански ратови). Култура, наука и свакодневни живот (Светска изложба у Паризу, примена научних достигнућа, положај жена). Крањвина Србија њено окружење (Мајски преврат, политички живот,унутрашња и спољна политика; појава југословенства, наука, култура, свакодневниживот, положај Срба под аустроугарском и османском влашћу, Црна Гора- доношење устава,проглашење краљевине; учешће Србије и Црне Горе у Балканским ратовима). Велики рат (узроци и повод, савезништва и фронтови, Србија и Црна Гора у рату; преломнице, ток и последице рата; аспекти рата-технологија рата,	Коришћење дигиталног уџбеника; Коришћење карте, ленте времена, аудио и видео средстава; Текстуална метода (рад на анализи историјских извора); Рад у групама и рад у пару Мапа ума Игровне активности (квиз, асоцијације, играњеулога) Презентације Пројектна настава	Активно слуша, наводи, описује, препознаје, разликује, понавља, именује, дефинише, закључује, проналази; активно учествује у раду групе,рад у пару; анализира слике, табеле, графиконе, историјске изворе; активно разговара, дискутује и излаже, закључује;	**Српски језик**:чита са разумевањем одабране примере текстова; говори јасно поштујући књижевно језичку норму; проза и поезија везана за почетак 20.века **Географија** садржај везан за регионалну географију Европе и света **Историја** тема: Кнежевина Србија у другој половини 19.века **Музичка култура и Ликонакултура:** садржаји везани за сличности разлике и међусобни утицај уметности одређених култура и

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
– уочава историјске промене, поређењем политичке карте савременог света са историјским картама других епоха; – пореди информације приказане на историјској карти са информацијама датим у другим симболичким модалитетима; – повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); – пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности; – раздваја битно од небитног у историјској нарацији; – уочава специфичности у тумачењу одређених историјских догађаја и појава на основу поређења извора различитог порекла; – уочи пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора; – употреби податке из графикона и табела у елементарном истраживању; – презентује, самостално или у групи, резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе, користећи ИКТ; упоређује, анализира и уочава разлике између своји и ставова других;		пропаганда, губици и жртве, глад и епидемије; човек у рату- живот у позадини и на фронту; живот под окупацијом и избеглиштву; Велики рат у сећању). Истакнуте личности: Алберт Ајнштајн, Пјер и Марија Кири, Сигмунд Фројд,Михаило Пупин, Никола Тесла, Хенри Форд, Вилхем Други, Николај Други Романов, Вудро Вилсон, краљ Петар и престолонаследник Александар Карађорђевић, Јован Цвијић, Надежда Петровић, Арчибалд Рајс, Милунка Савић, Флора Сендс,Радомир Путник, Степа Степановић, Живојин Мишић, Петар Бојовић,Јанко Вукотић, Драгутин Димитријевић Апис		самостално се служи историјском картом и литературом; примењује стечена знања; повезује знања извише области користи ИТК	култура и цивилизација и периода; српски сликари и уметници поч.20.века **Биологија, Физика, Хемија:** садржаји везани за област научних открића поч.20.века **Информатика и рачунарство**

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
– препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва; идентификује историјске споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања					
Начин праћења и процењивања квалитета програма	усмени одговор, рад на наставним листићима, активност на часу, праћење уредности белешки,домаћи задатак, презентације, задовољство ученика, самооцењеивање, самостални рад, учешће у групном раду, тест, сналажење на карти, учешће у пројектима.				

Кључни појмови садржаја: револуција, индустријско доба, Источно питање, људска права, уставност, Сретењски устав, уставна и парламетарна монархија, република, Кнежевина Србија, Краљевина Србија, Велики рат, либерализам,национализам, социјализам,империјализам,колонијализам, расизам.

Разред: СЕДМИ	**Годишњи фонд часова: 72**
Предмет: ГЕОГРАФИЈА	**Недељни фонд часова: 2**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У СЕДМОМ РАЗРЕДУ:

Циљ наставе и учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и предлаже различите начине издвајања регија; -доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора проналази на карти државе проучаване регије и именује их; -приказује на немој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске споменике; -препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију проналази на карти државе проучаване регије и именује их; приказује на немој карти најважније географске појмове	РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА	Регионална географија, принципи регионализације. Хомогеност и хетерогеност географског простора. Јужна Европа – културно-цивилизацијске тековине, етничка хетерогеност, туризам, политичка подела.	Комуникативно-интерактивни приступ, демонстративно-илустративна метода, монолошко-дијалошка, метода асоцијације.	Активно слуша; Наводи; Описује; Препознаје; Разликује; Понавља; Именује; Дефинише; Закључује; Активно разговара, дискутује и излаже.	Географски садржаји из лекција за пети и шести разред географије, биологија (садржаји везани за 5 и 6.р.), историја (тема Европа и свет у 19 и почетком 20.века), информатика и рачунарство (коришћење ИКТ-а

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске споменике; препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију; -анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; -проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; -укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; -тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; --открива узроке и последице процеса урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; -доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; анализира примере позитивног утицаја човека на животну средину у државама које	**ГЕОГРАФСКЕ РЕГИЈЕ ЕВРОПЕ**	Средња Европа – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Немачка – основне географске карактеристике. Западна Европа – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Француска и Уједињено Краљевство – основне географске карактеристике Северна Европа – природни ресурси и економски развој, народи, политичка подела. Норвешка – основне географске карактеристике. Источна Европа – културно-цивилизацијске тековине, етничка хетерогеност, природни ресурси и економски развој	Комуникативно-интерактивни приступ, демонстративно -илустративна метода, монолошко-дијалошка метода, метод асоцијације, - мапа ума - ИКТ метод, - коришћење дигиталног уџбеника, - рад у паровима, и групама , - мануелне и игровне активности, интегративна настава,	Активно слуша; Наводи; Описује; Препознаје; Разликује; Понавља; Именује; Дефинише; Закључује; Проналази; Активно разговара, дискутује и излаже; Самостално се служи географском картом и литературом; Активно учесвује у раду групе, раду у пару;	Географски садржаји из лекција за пети и шести разред географије, биологија (садржаји везани за 5 и 6.р.), историја (тема Европа и свет у 19 и почетком 20.века), информатика и рачунарство (коришћење ИКТ-а)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-улажу напоре на очувању природе и упоређује их са сличним примерима у нашој земљи; -истражује утицај Европске уније на демографске, економске и политичке процесе у Европи и свету; -доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора.	**ГЕОГРАФСКЕ РЕГИЈЕ ЕВРОПЕ**	политичка подела Руска Федерација – основне географске карактеристике. Европска унија – пример интеграционих процеса	израда презентација, -Примена личног блога у настави (текстови, мултимедијални материјал, вежбе, квизови...) - пројектна настава.	Анализира слике, табеле, графиконе, дијаграме, клима дијаграме и сл. Примењује стечена знања; користи ИКТ знања; повезује знања из више области	
-дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; -проналази на карти државе проучаване регије и именује их; -приказује на немој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске споменике; -препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију; -анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; -објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; проналази податке о	**АЗИЈА**	Географски положај, границе и величина Азије. Природне одлике Азије. Становништво Азије. Насеља Азије. Привреда Азије. Политичка и регионална подела. Југозападна Азија – природни ресурси и економски развој, културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, урбанизација, политичка подела	Комуникативно-интерактивни приступ, демонстративно -илустративна метода, монолошко-дијалошка метода, метод асоцијације, - мапа ума - ИКТ метод, - коришћење дигиталног уџбеника,	Активно слуша; Наводи; Описује; Препознаје; Разликује; Понавља; Именује; Дефинише; Закључује; Проналази; Активно разговара, дискутује и излаже; Самостално се служи географском картом и литературом;	Географски садржаји из лекција за пети и шести разред географије, биологија (садржаји везани за 5 и 6.р.), историја (тема Европа и свет у 19 и почетком 20.века), информатика и рачунарство коришћење ИКТ

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; -укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; -тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; -открива узроке и последице процеса урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; -доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава;-изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља;-објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност; доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора;- препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама.	**АЗИЈА**	Јужна Азија – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, етничка хетерогеност, урбанизација, политичка подела. Југоисточна Азија – природни ресурси и економски развој, политичка подела. Источна Азија – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, етничка хетерогеност, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Централна Азија – природни ресурси, политичка подела, насеља и становништво.	- рад у паровима, и групама , - мануелне и игровне активности, интегративна настава, израда презентација, -Примена личног блога у настави (текстови, мултимедијални материјал, вежбе, квизови...) - пројектна настава.	Активно учесвује у раду групе, раду у пару; Анализира слике, табеле, графиконе, дијаграме, клима дијаграме и сл. Примењује стечена знања; користи ИКТ знања; повезује знања из више области	Географски садржаји из лекција за пети и шести разред географије, биологија (садржаји везани за 5 и 6.р.), историја (тема Европа и свет у 19 и почетком 20.века), информатика и рачунарство коришћење ИКТ

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; -проналази на карти државе проучаване регије и именује их; -приказује на немој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске споменике; -препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију; -анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; -објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; -проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине - укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; -тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама;	**АФРИКА** **СЕВЕРНА АМЕРИКА**	Географски положај, границе и величина Африке. Природне одлике Африке. Становништво Африке. Насеља Африке. Привреда Африке. Политичка и регионална подела. Афрички Медитеран и Сахарска Африка. Подсахарска Африка. Географски положај, границе, величина и регионална подела Северне Америке. Природне одлике Северне Америке. Становништво Северне Америке. Насеља Северне Америке. Привреда Северне Америке	Комуникативно-интерактивни приступ, демонстративно -илустративна метода, монолошко-дијалошка метода, метод асоцијације, - мапа ума - ИКТ метод, - коришћење дигиталног уџбеника, - рад у паровима, и групама , - мануелне и игровне активности, интегративна настава, израда презентација,	Активно слуша; Наводи; Описује; Препознаје; Разликује; Понавља; Именује; Дефинише; Закључује; Проналази; Активно разговара, дискутује и излаже; Самостално се служи географском картом и литературом; Активно учесвује у раду групе, раду у пару; Анализира слике, табеле, графиконе, дијаграме,	Географски садржаји из лекција за пети и шести разред географије, биологија (садржаји везани за 5 и 6.р.), историја (тема Европа и свет у 19 и почетком 20.века), српски језик (Хенрик Сјенкијевич: „ Кроз пустињу и прашуму“), информатика и рачунарство (коришћење ИКТ-а)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-открива узроке и последице процеса урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; -доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; -изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља; објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње -и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност;	**ЈУЖНА АМЕРИКА** **АУСТРАЛИЈА И ОКЕАНИЈА**	Географски положај, границе и величина Јужне Америке. Природне одлике Јужне Америке. Становништво Јужне Америке. Насеља Јужне Америке. Привреда Јужне Америке. Политичка подела. Географски положај, границе и величина Аустралије и Океаније. Природне одлике Аустралије. Колонијални период и становништво Аустралије. Насеља Аустралије. Привреда Аустралије. Океанија – основна географска обележја. Политичка и регионална подела.	Комуникативно-интерактивни приступ, демонстративно -илустративна метода, монолошко-дијалошка метода, метод асоцијације, - мапа ума - ИКТ метод, - коришћење дигиталног уџбеника, - рад у паровима, и групама , - мануелне и игровне активности, интегративна настава, израда презентација,	Описује; Препознаје; Разликује; Понавља; Именује; Дефинише; Закључује; Проналази; Активно разговара, дискутује и излаже; Самостално се служи географском картом и литературом; Активно учесвује у раду групе, раду у пару; Анализира слике, табеле, графиконе, дијаграме, клима дијаграме и сл.	Географски садржаји из лекција за пети и шести разред географије, биологија (садржаји везани за 5 и 6.р.), историја (тема Европа и свет у 19 и почетком 20.века), информатика и рачунарство (коришћење ИКТ-а)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама	**ПОЛАРНЕ ОБЛАСТИ**	Основне географске одлике Антарктика – откриће, назив, географски положај, природне одлике, природни ресурси и научна истраживања. Основне географске одлике Арктика – откриће, назив, географски положај, природне одлике, природни ресурси и савремена научна истраживања.	Комуникативно-интерактивни приступ, демонстративно-илустративна метода, монолошко-дијалошка, метода асоцијације.	Активно слуша; Наводи; Описује; Препознаје; Разликује; Понавља; Именује; Дефинише; Закључује; Активно разговара, дискутује и излаже.	Географски садржаји из лекција за пети и шести разред географије, биологија (садржаји везани за 5 и 6.р.), историја (тема Европа и свет у 19 и почетком 20.века), информатика и рачунарство (коришћење ИКТ-а)
Начин праћења и процењивања квалитета програма		Тестови, контролни задаци,, усмено испитивање, израда модела,израда ППТ презентација ; дискусија, проблемски задаци,активност на часу, учешће у групном раду, сналажење на географској карти, учешће у пројектима, самоцењивање, праћење уредности бележака, домаћи рад...			

Кључни појмови садржаја: регије Европе, Азија, Африка, Северна Америка, Јужна Америка, Аустралија и Океанија, поларне области.

Разред: СЕДМИ	**Годишњи фонд часова: 72**
Предмет: ФИЗИКА	**Недељни фонд часова: 2**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У СЕДМОМ РАЗРЕДУ:

Циљ учења Физике јесте да ученици стекну базичну језичку и научну писменост, оспособе се да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, образложе своје мишљење у оквиру дискусије, упознају природне појаве и основне природне законе и њихову примену у свакодневном животу, развију мотивисаност за учење и напредују ка достизању одговарајућих образовних стандарда.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
- разликује скаларне и векторске физичке величине; - користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички; - анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем; - примени Њутнове законе динамике на кретање тела из окружења.	**СИЛА И КРЕТАЊЕ**	Сила као узрок промене брзине тела. Појам убрзања. Успостављање везе између силе, масе тела и убрзања. Други Њутнов закон. Динамичко мерење силе. Међусобно деловање два тела – силе акције и реакције. Трећи Њутнов закон. Примери. Равномерно променљиво праволинијско кретање. Интензитет, правац и смер брзине и убрзања. Тренутна и средња брзина тела.	Вербално-текстуална дијалошка, илустративна, демонстративна, хеуристичка метода,разговор, решавање проблема, фронтални, индивидуални, групни, диференциран облик рада. Проблемска настава.	Усваја нова знања, дефинише нове појмове,именује, посматра, пише, комбинује, решава проблеме, развија тачност, уредност и одговорност према раду, смисао за појмовно и апст.мишљење. Пажљиво прати излагање наставника и осталих ученика; Процењује сопствени рад и напредак;	Физика и математика (рационални бројеви, децимални запис рационалних бројева, графичко представљање статистичких података, вектори, пропорције); Физика и географија (регионална географија Европе);

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
	СИЛА И КРЕТАЊЕ	Зависност брзине и пута од времена при равномерно променљивом праволинијском кретању. Графичко представљање зависности брзине тела од времена код равномерно променљивог праволинијског кретања. *Демонстрациони огледи*: - Илустровање инерције тела помоћу папира и тега. - Кретање куглице низ Галилејев жљеб. - Кретање тела под дејством сталне силе. - Мерење силе динамометром. - Илустровање закона акције и реакције помоћу динамометара и колица, колица са опругом и других огледа (реактивно кретање балона и пластичне боце). ***Лабораторијске вежбе*** 1. Одређивање сталног убрзања при кретању куглице низ жљеб. **2.** Провера Другог Њутновог закона помоћу покретног тела (колица) или помоћу Атвудове машине.	Метода логичког закључивања (индуктивни метод).	Користи различите изворе знања. Мисаоно се ангажује; Користи своја постојећа знања и искуства; Активан је у саопштавању и преношењу својих опажања; Изводи огледе.	Физика и техничко и информатичко образовање (интернет, програм за цртање, анимације); Физика и биологија (кичмењаци, кожа); Физика и свет око нас (еластичност); Физика и физичко васпитање (атлетика).

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
- покаже од чега зависи сила трења и на основу тога процени како може променити њено деловање; - демонстрира појаве: инерције тела, убрзаног кретања, кретање тела под дејством сталне силе, силе трења и сила акције и реакције на примерима из окружења; - самостално изведе експеримент из области кинематике и динамике, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента.	**КРЕТАЊЕ ТЕЛА ПОД ДЕЈСТВОМ СИЛЕ ТЕЖЕ. СИЛЕ ТРЕЊА**	Убрзање при кретању тела под дејством силе теже. Галилејев оглед. Слободно падање тела, бестежинско стање. Хитац навише и хитац наниже. Силе трења и силе отпора средине (трење мировања, клизања и котрљања). Утицај ових сила на кретање тела. *Демонстрациони огледи*: - Слободно падање тела различитих облика и маса (Њутнова цев, слободан пад везаних новчића…). - Падање тела у разним срединама. - Бестежинско стање тела (огледи са динамометром, с два тега и папиром између њих, са пластичном чашом која има отвор на дну и напуњена је водом). - Трење на столу, косој подлози и сл. - Мерење силе трења помоћу динамометра. ***Лабораторијске вежбе*** 1. Одређивање убрзања тела које слободно пада. 2. Одређивање коефицијента трења клизања.	Вербално-текстуална дијалошка, илустративна, демонстративна, хеуристичка метода,разговор, рад на тексту, решавање проблема, фронтални, индивидуални, групни, диференциран облик рада, рад у паровима. Пројектна настава. Проблемска настава. Решавање разних практичних и теоријских проблема;Тематско планирање; Квизови знања; Коришћење табела и дијаграма; Истраживачки задаци. Излагање садржаја теме. Метода логичког закључивања (индуктивни метод).	Усваја нова знања, дефинише нове појмове,именује, посматра, пише, комбинује, решава проблеме, развија тачност, уредност и одговорност према раду, смисао за појмовно и апст.мишљење. Пажљиво прати излагање наставника и осталих ученика; Процењује сопствени рад и напредак. Графички представља табеле неког мерења. Решава одговарајуће текстуалне задатке; Изводи огледе.	Физика и математика (вектори,разломци децимални бројеви, једначине са непознатим чиниоцем, дељеником и делиоцем, графичко представљање статистичких података); Физика и природа и друштво (трење); Физика и техничко и информатичко образовање (програм за цртање, интернет); Физика и физичко васпиање (ритмичка гимнастика, плес и народне игре); Физика и биологија (кичмењаци, кожа)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
- покаже врсте и услове равнотеже чврстих тела на примеру из окружења; - наводи примере простих машина које се користе у свакодневном животу; - прикаже како сила потиска утиче на понашање тела потопљених у течност и наведе услове пливања тела на води.	**РАВНОТЕЖА ТЕЛА**	Деловање две силе на тело, појам резултујуће силе кроз различите примере слагања сила. Разлагање сила. Појам и врсте равнотеже тела. Полуга, момент силе. Равнотежа полуге и њена примена. Сила потиска у течности и гасу. Архимедов закон и његова примена. Пливање и тоњење тела. *Демонстрациони огледи*: - Врсте равнотеже помоћу лењира или штапа. - Равнотежа полуге. - Услови пливања тела (тегови и стаклена посуда на води, Картезијански гњурац, суво грожђе у минералној води, свеже јаје у води и воденом раствору соли, мандарина са кором и без коре у води, пливање коцке леда на води…). ***Лабораторијске вежбе*** 1. Одређивање густине чврстог тела применом Архимедовог закона.	Вербално-текстуална дијалошка, илустративна, демонстративна, хеуристичка метода,разговор, рад на тексту, решавање проблема, фронтални, индивидуални, групни, диференциран облик рада, рад у паровима. Пројектна настава Проблемска настава; Решавање разних практичних и теоријских проблема; Тематско планирање; Коришћење табела и дијаграма; Истраживачки задаци. Излагање садржаја теме. Метода логичког закључивања (индуктивни метод).	Користи различите изворе знања; Користи различите мисаоне вештине као помоћ у решавању проблема; Повезује нове појмове и садржаје са већ обрађеним и усвојеним садржајима.Учествује у обнављању градива; Мисаоно се ангажује; Користи своја постојећа знања и искуства; Решава задатке и проблеме; Активан је у саопштавању и преношењу својих опажања; Формулише и размењује своје идеје са другима; Уочава, дефинише и прецизира проблем; Графички представља табеле неког мерења; Користи мерне инструменте; Изводи огледе.	Физика и математика (вектори, углови, пропорција) Физика и природа и друштво (кретање и материјали, природне појаве); Физика и информатика (ИКТ); Физика и хемија (пливање и тоњење тела, густина течности); Физика и географија (планета Земља).

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
- повеже појмове механички рад, енергија и снага и израчуна рад силе теже и рад силе трења; - разликује кинетичку и потенцијалну енергију тела и повеже њихове промене са извршеним радом; - демонстрира важење закона одржања енергије на примерима из окружења; - решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (кинематика и динамика кретања тела, трење, равнотежа полуге, сила потиска, закони одржања,...).	**МЕХАНИЧКИ РАД И ЕНЕРГИЈА. СНАГА**	Механички рад. Рад силе. Рад силе теже и силе трења. Квалитативно увођење појма механичке енергије тела. Кинетичка енергија тела. Потенцијална енергија. Гравитациона потенцијална енергија тела. Веза између промене механичке енергије тела и извршеног рада. Закон о одржању механичке енергије. Снага. Коефицијент корисног дејства. *Демонстрациони огледи*: - Илустровање рада утрошеног на савладавање силе трења при клизању тела по различитим подлогама, уз коришћење динамометра. - Коришћење потенцијалне енергије воде или енергије надуваног балона за вршење механичког рада. - Примери механичке енергије тела. Закон о одржању механичке енергије (Галилејев жљеб; математичко клатно; тег са опругом). ***Лабораторијске вежбе*** 1. Одређивање рада силе под чијим дејством се тело креће по различитим подлогама. 2. Провера закона одржања механичке енергије помоћу колица.	Вербално-текстуална дијалошка, илустративна, демонстративна, хеуристичка метода,разговор, рад на тексту, решавање проблема, фронтални, индивидуални, групни, диференциран облик рада, рад у паровима. Пројектна настава Проблемска настава; Решавање разних практичних и теоријских проблема; Тематско планирање; Коришћење табела и дијаграма; Истраживачки задаци. Излагање садржаја теме. Метода логичког закључивања (индуктивни метод).	Користи геометријски прибор; Користи мерне инструменте; Усваја нова знања, дефинише нове појмове, именује, посматра, пише, комбинује, решава проблеме, развија тачност, уредност и одговорност према раду, смисао за појмовно и апст.мишљење. Пажљиво прати излагање наставника и осталих ученика; Процењује сопствени рад и напредак; Користи различите изворе знања; Користи различите мисаоне вештине у решавању проблема; Изводи огледе.	Физика и математика (рационални бројеви); Физика и природа и друштво (трење и материјали); Физика и физичко васпитање; Физика и хемија (вода); Физика и географија (планета Земља); Физика и физичко васпитање (атлетика).

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
- разликује појмове температуре и количине топлоте и прикаже различите механизме преноса топлоте са једног тела на друго; - анализира промене стања тела (димензија, запремине и агрегатног стања) приликом грејања или хлађења; - наведе методе добијања топлотне енергије и укаже на примере њеног рационалног коришћења.	**ТОПЛОТНЕ ПОЈАВЕ**	Честични састав супстанције: молекули и њихово хаотично кретање. Топлотно ширење тела. Појам и мерење температуре. Унутрашња енергија и температура. Количина топлоте. Специфични топлотни капацитет. Топлотна равнотежа. Агрегатна стања супстанције. *Демонстрациони огледи*: - Дифузија и Брауново кретање. - Ширење чврстих тела, течности и гасова (надувани балон на стакленој посуди – флаши и две посуде са хладном и топлом водом, Гравесандов прстен, издужење жице, капилара...). ***Лабораторијске вежбе*** **1.** Мерење температуре мешавине топле и хладне воде после успостављања топлотне равнотеже.	Фронтални, индивидуални, групни, диференциран облик рада, рад у паровима. Пројектна настава Проблемска настава; Решавање разних практичних и теоријских проблема; Тематско планирање; Коришћење табела и дијаграма; Истраживачки задаци.Излагање садржаја теме. Метода логичког закључивања (индуктивни метод).	Пажљиво прати излагање наставника и осталих ученика; Процењује сопствени рад и напредак; Користи различите изворе знања; Користи различите мисаоне вештине у решавању проблема; Активно слуша;Упознаје нове наставне садржаје, усваја нова знања; Повезује нове појмове и садржаје са већ обрађеним и усвојеним садржајима. Учествује у обнављању градива; Препознаје ситуације када треба да примени одређени математички апарат; Мисаоно се ангажује; Користи своја постојећа знања и искуства; Дефинише нове појмове; Решава задатке и проблеме; Активан је у саопштавању и преношењу својих опажања; Формулише и размењује своје идеје са другима; Уочава, дефинише и прецизира проблем; Решава текстуалне проблеме Активно слуша; Упознаје нове наставне садржаје, усваја нова знања; Повезује претходно стечена знања са новим; Користи мерне инструменте; Изводи огледе.	Физика и математика (једначине,пропорционалност); Физика и хемија (молекули, атоми, вода); Физика и природа и друштво (промена агрегатних стања, проводници, изолатори); Физика и географија (планета Земља); Физика и биологија (ефекат стаклене баште, биљке); Физика и физичко васпитање (атлетика); Физика и географија (планете, климатске промене).

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
Начин праћења и процењивања квалитета програм	Иницијална процена нивоа на коме се ученик налази.Свакодневна посматрања.Активност на часу. Учествовање у разговору и дискусији.Самосталан рад.Рад у групи.Тестови.Решавање разних практичних проблема;Тематско планирање;Демонстративна метода; Презентација; Посматрање; Усмене провере; Ученички радови; Домаћи задаци; Писмене провере; Вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Ако наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења.				

Кључни појмови у оквиру тема:

СИЛА И КРЕТАЊЕ:
Кретање, сила, убрзање, Њутнови закони.

КРЕТАЊЕ ТЕЛА ПОД ДЕЈСТВОМ СИЛЕ ТЕЖЕ. СИЛЕ ТРЕЊА.
Сила теже, Слободан пад, Хитац навише, Хитац наниже, Трење.

РАВНОТЕЖА ТЕЛА
Равнотежа тела, Момент силе, Полуга, Сила потиска.

МЕХАНИЧКИ РАД И ЕНЕРГИЈА. СНАГА.
Механички рад, Енергија, Снага.

ТОПЛОТНЕ ПОЈАВЕ
Топлотне појаве, Температура, Унутрашња енергија, Количина топлоте.

Разред: СЕДМИ	**Годишњи фонд часова: 72**
Предмет: БИОЛОГИЈА	**Недељни фонд часова: 2**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У СЕДМОМ РАЗРЕДУ:

Циљ наставе биологије у основној школи је да ученици упознају основне појмове о живом свету, његовом пореклу и историјском развоју, основним животним процесима, развијају основну научну писменост, логичко расуђивање, објективност и способност критичког мишљења, хигијенске навике и здравствену културу, осећање одговорности за заштиту природе и биолошке разноврсности, свест о властитом положају у природи и потреби одрживог развоја**.**

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
• прикупи и анализира податке о животним циклусима почевши од оплођења; • упореди бесполно и полно размножавање; • идентификује разлике између митозе и мејозе на основну промене броја хромозома и њихове улоге у развићу и репродукцији; • одреди однос између гена и хромозома и основну улогу генетичког материјала у ћелији; • шематски прикаже наслеђивање пола и других особина према првом Менделовом правилу;	**1.НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА**	*Улога и значај једра у метаболизму ћелије. Деоба ћелије (хромозоми, настајање телесних и полних ћелија). ~ДНК и појам гена (алел, генотип, фенотип) ~Прво Менделово правило, крвне групе, трансфузија и трансплантација. ~Наслеђивање пола. ~Наследне болести. ~Животни циклуси биљака и животиња. Смена генерација. Једнополни и двополни организми. Значај и улога полног размножавања.	*метода практичних радова, *метода писаних и графичких радова.	*активно слуша, препознаје задати циљ на часу *упознаје нове наставне садржаје, усваја нова знања; бележи.црта,посматра описује	*Математика *Српски језик *Географија *Историја

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
• одреди положај организма на дрвету живота на основу прикупљених и анализираних информација о његовој грађи; • упореди организме на различитим позицијама на „дрвету живота” према начину на који обављају животне процесе; • користи микроскоп за посматрање грађе гљива, биљних и животињских ткива;	**2. ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА**	~Основни принципи организације живих бића. Појам симетрије – типични примери код једноћелијских и вишећелијских организама; биолошки значај. ~Симетрија, цефализација и сегментација код животиња. ~Присуство/одсуство биљних органа, (симетрија и сегментација код биљака). ~Ћелије са специфичном функцијом: мишићне, крвне, нервне, ћелије затварачице... ~Грађа и улога ткива, органа, органских система и значај за функционисање организма. ~Компаративни преглед грађе главних група биљака, гљива и животиња – сличности и разлике у обављању основних животних процеса на методски одабраним представницима.	*фронтални, *индивидуални, *рад у пару	*сагледава примену биологије на примерима из живота *размењује своје идеје са другима; *учи откривањем *размишља ,описује ,открива ,ослања се на предходна зна	* Српски језик *Математика *Географија Историја
• разврста организме према задатим критеријумима применом дихотомих кључева; • повеже принципе систематике са филогенијом и еволуцијом на основу данашњих и изумрлих врста – фосила;	**3. ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА**	*Основни принципи систематике (Карл Лине, биномна номенклатура). ~Приказ разноврсности живота кроз основне систематске категорије до нивоа кола и класе. ~Докази еволуције, фосили и тумачење филогенетских низова (предачке и потомачке форме, прелазни фосили).	*квиз, *пантомима, *дебата, *осмосмерка	,запажа, упоређује,повезује учествује у обнављању градива *дефинише нове појмове; *активан је у саопштавању и преношењу својих опажања;	*Математика *Географија

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
• идентификује основне односе у биоценози на задатим примерима; • илуструје примерима однос између еколошких фактора и ефеката природне селекције; • упореди прикупљене податке о изабраној врсти и њеној бројности на различитим стаништима; • повеже утицај абиотичких чинилаца у одређеној животној области – биому са животним формама које га насељавају; • анализира разлику између сличности и сродности организама на примерима конвергенције и дивергенције; • идентификује трофички ниво организма у мрежи исхране; • предложи акције заштите биодиверзитета и учествује у њима;	**4. ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ**	~Састав и структура популација. Популациона динамика (природни прираштај и миграције). ~Абиотички фактори и биотички односи као чиниоци природне селекције (адаптације). ~Мреже исхране. Животне области. ~Конвергенција и дивергенција животних форми. ~Заштита природе. Заштита биодиверзитета.	*Метода усменог излагања, *метода разговора (дијалошка метода), *метода демонстрације (показивања), *метода рада на тексту (текст метода),	*Активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу, *практична примена стечених знања, *активно учешће у раду,	* Српски језик *Математика *Географија
прикупи податке о радовима научника који су допринели изучавању људског здравља и изнесе свој став о значају њиховог истраживања; • одржава личну хигијену и хигијену животног простора у циљу спречавања инфекција; • доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; • анализира задати јеловник са аспекта уравнотежене и разноврсне исхране;	**5. ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ**	~Примери наследних болести. Особине и грађа вируса. Болести изазване вирусима. ~Имунитет, вакцине. ~Пулс и крвни притисак. ~Прва помоћ: повреде крвних судова (практичан рад).	*групни рад, *тимски рад.	*понавља, примењујезакљ уч ује .препознаје *анализира ,критички процењује *решава проблем	*Техника и технологија *Географија *Српски језик и књижевност

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
• идентификује поремећаје исхране на основу типичних симптома (гојазност, анорексија, булимија); • планира време за рад, одмор и рекреацију; • доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; • аргументује предности вакцинације; • примени поступке збрињавања лакших облика крварења; • расправља о различитости међу људима са аспекта генетичке варијабилности, толеранције и прихватања различитост	**5. ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ**	~Принципи уравнотежене исхране и поремећаји у исхрани.~Значај правилног чувања, припреме и хигијене намирница; тровање храном. ~Промене у адолесценцији. ~Здрави стилови живота (сан, кондиција, итд). ~Последице болести зависности – наркоманија.		препознаје *користи технологију *евалуација	
Начин праћења и процењивања квалитета програма	* Свакодневно праћење рада (евиденција) радние навике и примене наученог *Усмена провера постигнућа (индивидуално испитивање) * Писмене провере: тестови, контролне вежбе, наставни листићи *Учешће у различитим облицима групног рада *Активност на часу, однос ученика према часу и настави,самооцењивање *Праћење уредности школске свеске , домаћи задаци *Допунска настава и додатни рад. Ангажованост ван наставе(презентације, прављење модела, цртежа, постера, паноа,семинарски радови) задовољство ученика у раду *евиденција ученика,размена мишљења , вршњачко подучавање *израда тестоваза сваку тему, вршњачко оцењивање * оцењивањеангажованости ван наставе, примене наученог(видео, прочитао, сазнао) *однос ученика према часу и настави *рад у групама,пројекти,самосталан рад,извођење вежби *илустрација ,израда збирки,учешће у еколошким акцијама *есеји				

Кључни појмови:

Разред: СЕДМИ	**Годишњи фонд часова: 72**
Предмет: ХЕМИЈА	**Недељни фонд часова: 2**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У СЕДМОМ РАЗРЕДУ:

Циљ да ученици стекну основну језичку и научну сменост, да свате значај хемије у свакодневном животу, да се оспособе за решавања задатака у непознатим ситуацијама,развијање мотивисаности и заинтересованости за природне науке, развијање способности за проналажење и коришћење релевантних информација, развијање свести о животној средини, о сопственим знањима и способностима и професионалној оријентацији

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-идентификује и објашњава појмове који повезују хемију са другим наукама и различитим професијама и принципима одрживог развоја; -разуме значај хемије за развој технологије и развој друштва уопште; -разликује елементе од једињења на примерима супстанци из окружења; -зна да постоји 118 елемената и да постоји могућност откривања нових; -закључује на основу огледа да елементи у једињењима не задржавају своја својства;	Хемија као експериментална наука и хемија у свету око нас	-Предмет изучавања хемије. -Везе између хемије и других наука. -Примена хемије у различитим делатностима и свакодневном животу. -Супстанца. -Врсте супстанци: хемијски елементи, хемијска једињења и смеше. Демонстрациони огледи: демонстрирање узорака елемената, једињења и смеша.	**методе рада**: монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована **-облик рада**: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.	Усваја нова знања, дефинише нове појмове , посматра, пише, комбинује, развија појмовно и апст.мишљење. Пажљиво прати излагање наставника и осталих ученика; Процењује сопствени рад и напредак;	Физика, биологија, свет око нас, природа и друштво

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-разликује једињења од смеша; -препознају примере смеша у свакодневном окружењу; разликује врсте смеша на примерима			Користи различите изворе знања. Мисаоно се ангажује; Користи своја постојећа знања и искуства; Активан је у саопштавању и преношењу својих опажања;		
-разуме фазе научног метода. -зна шта је хемијски експеримент и где се изводи; -зна и разуме шта је демонстрациони оглед и ко га изводи; -разуме и зна физичке величине и њихове мерне јединице и препознаје мерне инструменте и физичке величине које се њима мере; -зна и разуме основна правила рада, мере опреза у хемијској лабораторији; -зна какве незгоде могу настати у хемијској лабораторији; -зна и разуме шта подразумева прва помоћ у хемијској лабораторији;-правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, и показује одговоран однос према здрављу и животној средини;	Хемијска лабораторија	Хемијска лабораторија и експеримент. Лабораторијско посуђе и прибор. Физичка и хемијска својства супстанци. Физичке и хемијске промене супстанци. Демонстрациони огледи: демонстрирање правилног руковања лабораторијским посуђем и прибором, и правилног извођења основних лабораторијских техника рада; испитивање физичких и хемијских својстава и промена супстанци. Лабораторијска вежба I: основне лабораторијске технике рада: мешање, уситњавање и загревање супстанци.	**методе рада**: монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована **-облик рада**: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални	Усваја нова знања, дефинише нове појмове,именује, посматра, пише, комбинује, решава проблеме, развија тачност, уредност и одговорност према раду, смисао за појмовно и апст.мишљење Пажљиво прати излагање наставника и осталих ученика;	Физика, биологија

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-експериментално појединачно и у групи испита, опише и објасни физичка и хемијска својства супстанци и физичке и хемијске промене супстанци; -објашњава основну разлику између хемијских елемената и једињења и препознаје примере хемијских елемената и једињења у свакодневном животу; објашњава по чему се разликују чисте супстанце од смеша и илуструје то примерима.		Лабораторијска вежба II: физичка својства супстанци, мерење масе, запремине и температуре супстанце. Лабораторијска вежба III: физичке и хемијске промене супстанци		Процењује сопствени рад и напредак; Користи различите изворе знања. Мисаоно се ангажује; Користи своја постојећа знања и искуства; Активан је у саопштавању и преношењу својих опажања; Изводи огледе.	
-представља структуру атома, молекула и јона помоћу модела, хемијских симбола и формула; -повезује распоред електрона у атому елемента с положајем елемента у Периодном систему елемената и својствима елемента; -зна да нуклеони чине језгро, а електрони образују електронски омотач атома; -зна релативна наелектрисања протона, неутрона и електрона; -повезује наелектрисања протона, неутрона и електрона са наелектрисањем атома;	Атоми и хемијски елементи	Атоми хемијских елемената. Хемијски симболи. Грађа атома: атомско језгро и електронски омотач. Атомски и масени број, изотопи. Распоред електрона по нивоима у атомима елемената. Периодни систем елемената (ПСЕ), закон периодичности и веза између броја и распореда електрона по нивоима у атомима елемената и положаја елемената у ПСЕ	**методе рада**: монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована **-облик рада**: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.	Усваја нова знања, дефинише нове појмове,именује, посматра, пише, комбинује, решава проблеме, развија тачност, уредност и одговорност према раду, смисао за појмовно и апст.мишљење. Пажљиво прати излагање наставника и осталих ученика; Процењује сопствени рад и напредак;	Претходне наставне јединице из хемије

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-зна однос маса протона, неутрона и електрона; -разликују атомски од масеног броја; -објашњава зависност масеног броја од броја нуклеона; -повезује атомски и масени број са израчунавањем броја протона, неутрона и електрона; -уочава да су изотопи атоми истог елемента, али да се разликују по маси; -повезује знање о изотопима са њиховом применом; -разуме да се електрони крећу у електронском омотачу по енергетским нивоима; -зна да се електрони по енергетским нивоима разликују по енергији; -разуме појам валентних електрона; -примењује правила распоређивања електрона по енергетским нивоима; -уочава, анализира и објашњава податке из таблице Периодног система елемената; -разуме својства елемената, атомски број, број и распоред електрона у електронском омотачу; -разликује хемијске елементе и једињења на основу хемијских симбола и хемијских формула; -изгради знање о племенитим гасовима; -зна на који начин се добијају племенити гасови; -зна физичка својства племенитих гасова; -објасни стабилност племенитих гасова.	Атоми и хемијски елементи	Племенити гасови. Својства и примена. Демонстрациони огледи: формулисање претпоставке о честичној грађи супстанци. Вежба IV: одређивање валентног нивоа и броја валентних електрона	Користи различите изворе знања. Мисаоно се ангажује; Користи своја постојећа знања и искуства; Активан је у саопштавању и преношењу својих опажања		

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-препознаје тип хемијске везе у супстанцама и повезује га са својствима тих супстанци; -објашњава настајање ковалентне везе на једноставнијим примерима; -разликује поларну и неполарну ковалентну везу; -разуме квалитативно и квантитативно значење хемијских формула;-разликује молекулске, електронске и структурне формуле и разуме њихово значење;-објашњава настајање молекула елемената и молекула једињења;-објашњава настанак јонске везе на примерима;-разуме да је хемијска формула једињења са јонском везом најмањи бројчани однос јона у јонској кристалној решетки; -разуме разлике и сличности између атома и јона по броју и врсти субатомских честица; -разуме појам кристалне решетке и разликује атомске, молекулске и јонске кристалне решетке на примерима; -повезује честичну структуру супстанце и агрегатно стање које она има при нормалним условима; -уочава и објашњава зависност својстава хемијских једињења од типа хемијске везе и врсте кристалне решетке;-уочава, анализира, објашњава и закључује о разликама у својствима једињења са поларном и неполарном ковалентном везом на основу огледа; -примењује правила писања хемијских формула на основу валенце елемената-разликује молекулске, електронске и структурне формуле и разуме њихово значење;-одређује валенце елемената на основу хемијске формуле;на основу модела напише хемијску формулу.	Молекули елемената и једињења, јони и јонска једињења	Ковалентна веза: молекули елемената и молекули једињења. Атомска и молекулска кристална решетка. Јонска веза и јонска кристална решетка. Валенца. Хемијске формуле и називи. Демонстрациони огледи: својства супстанци са ковалентном и јонском везом. Лабораторијска вежба V: упоређивање својстава супстанци са јонском и супстанци са ковалентном везом.	**методе рада**: монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована **-облик рада**: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.	Усваја нова знања, дефинише нове појмове,именује, посматра, пише, комбинује, решава проблеме, развија тачност, уредност и одговорност према раду, смисао за појмовно и апст.мишљење. Пажљиво прати излагање наставника и осталих ученика; Процењује сопствени рад и напредак;	Наставне јединице из хемије, тема „ Атоми и хемијски елементи"

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-разликује хомогене и хетерогене смеше; -наводи примере смеша из свакодневног живота; -зна да је састав смеше произвољан; -објашњава по чему се разликују чисте супстанце од смеша и илуструје то примерима; -објасни процес растварања супстанце и квантитативно значење растворљивости супстанце; -зна који је састав и шта утиче на квалитет и састав ваздуха; -зна значај воде за живи свет и разликује једињење воде од вода у природи; -изводи израчунавања у вези с масеним процентним саставом раствора; -зна да наведе, бира и примењује основне методе раздвајања састојака смеше.	Хомогене и хетерогене смеше	Смеше: хомогене и хетерогене. Раствори – хомогене смеше. Растварање и растворљивост. Вода и ваздух – хомогене смеше у природи. Масени процентни састав смеша. Раздвајање састојака смеша: декантовање, цеђење и одвајање помоћу магнета. Демонстрациони огледи: састав и својства смеша; раствори и њихова својства; растворљивост; незасићени, засићени и презасићени раствори; раздвајање састојака смеша. Лабораторијска вежба VI: испитивање растворљивости супстанци. Лабораторијска вежба VII: раздвајање састојака смеша: декантовање, цеђење и одвајање помоћу магнета.	**методе рада**: монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована **-облик рада**: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.	Усваја нова знања, дефинише нове појмове,именује, посматра, пише, комбинује, решава проблеме, развија тачност, уредност и одговорност према раду, смисао за појмовно и апст.мишљење. Пажљиво прати излагање наставника и осталих ученика; Процењује сопствени рад и напредак; Користи различите изворе знања. Мисаоно се ангажује; Користи своја постојећа знања и искуства; Активан је у саопштавању и преношењу својих опажања; Изводи огледе.	Наставне јединице из претходних наставних тема

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-напише једначине хемијских реакција и објасни њихово квалитативно и квантитативно значење; -квантитативно тумачи хемијске симболе и формуле.	Хемијске реакције и хемијске једначине	Хемијске реакције. Закон о одржању масе. Хемијске једначине. Демонстрациони огледи: мерење и упоређивање укупне масе супстанци пре и после хемијске реакције у отвореном и затвореном реакционом систему. Вежба VIII: састављање једначина хемијских реакција.	**методе рада**: монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована -**облик рада**: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.	Усваја нова знања, дефинише нове појмове,именује, посматра, пише, комбинује, решава проблеме, развија тачност, уредност и одговорност према раду, смисао за појмовно и апст.мишљење. Пажљиво прати излагање наставника и осталих ученика; Процењује сопствени рад и напредак; Користи различите изворе знања.	Наставне јединице из претходних наставних тема

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-разуме да је стварна маса атома мала и да се користи релативна атомска маса; -разуме да је стварна маса молекула мала; -на основу хемијске формуле израчуна релативну молекулску масу; -квантитативно тумачи хемијске симболе и формуле користећи појмове релативна атомска и молекулска маса, количина супстанце и моларна маса; -изводи израчунавања у вези с масеним процентним саставом раствора; -разуме и примењује Закон о одржању масе при писању једначина хемијских реакција и при хемијским израчунавањима; -изводи једноставна израчунавања на основу једначине хемијске реакције – стехиометријска израчунавања	Израчунавања у хемији	Релативна атомска и релативна молекулска маса. Количина супстанце и мол. Моларна маса. Закон сталних односа маса. Масени процентни састав једињења. Израчунавања на основу једначина хемијских реакција. Лабораторијска вежба IX: мерење масе супстанце и израчунавање моларне масе и количине супстанце		Усваја нова знања, дефинише нове појмове,именује, посматра, пише, комбинује, решава проблеме, развија тачност, уредност и одговорност према раду, смисао за појмовно и апст.мишљење. Пажљиво прати излагање наставника и осталих ученика; Процењује сопствени рад и напредак; Користи различите изворе знања. Мисаоно се ангажује; Користи своја постојећа знања и искуства; Активан је у саопштавању и преношењу својих опажања; Изводи огледе.	Математика, и наставне јединице из претходних наставних тема

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-опише и објасни физичка и хемијска својства водоника и кисеоника; -зна појам оксид и оксидација; -зна и примењује правила писања оксида; -представља хемијским једначинама хемијске реакције оксидације; -разуме појам киселина и начине добијања киселина; -доказује киселине индикаторима; -разликује киселине од оксида; -разуме појам хидроксиди и начин њиховог добијања; -примени правила писања хидроксида; -доказује хидроксиде индикаторима; -разуме појам соли и начин њиховог добијања; -зна физичка и хемијска својства соли; -зна и разуме појам електролитичке дисоцијације, примењује писање једначина дисоцијације киселина, хироксида и соли; -разуме појам неутрализације; -тумачи ознаке са амбалаже супстанци/комерцијалних производа	Водоник и кисеоник и њихова једињења; Соли	Водоник. Кисеоник. Оксидација, сагоревање и корозија. Оксиди: хемијске формуле, називи и основна својства. Киселине: хемијске формуле, називи и основна својства. Хидроксиди (базе): хемијске формуле, називи и основна својства. Мера киселости раствора: pH-скала. Неутрализација – хемијска реакција киселина и хидроксида (база). Соли: формуле и називи. Демонстрациони огледи: испитивање кисело-базних својстава раствора помоћу индикатора; реакција неутрализације. Лабораторијска вежба X: испитивање кисело-базних својстава раствора помоћу индикатора.	**методе рада**: монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована **-облик рада**: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.	Усваја нова знања, дефинише нове појмове,именује, посматра, пише, комбинује, решава проблеме, развија тачност, уредност и одговорност према раду, смисао за појмовно и апст.мишљење. Пажљиво прати излагање наставника и осталих ученика; Процењује сопствени рад и напредак; Користи различите изворе знања. Мисаоно се ангажује; Користи своја постојећа знања и искуства; Активан је у саопштавању и преношењу својих опажања; Изводи огледе.	Наставне јединице из претходних наставних тема

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
Начин праћења и процењивања квалитета програма	Континуирано кроз праћење напредовања ученика и праћење, планирање, остваривање и вредновање наставних садржаја. Праћење и вредновање резултата напредовања ученика је у функцији остваривања исхода, а започиње иницијалном проценом достигнутог нивоа знања, у односу на који ће се одмеравати даљи напредак и формирати оцена. Сваки наставни час и свака активност ученика је прилика за формативно оцењивање, односно регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности.				

Кључни појмови: Материја и супстанца, физичка и хемијска својства супстанци, физичке и хемијске промене супстанци, елементи, једињења, хомогене и хетерогене смеше, поступци за раздвајање састојака смеша, атом, симболи хемијских елемената, грађа атома, изотопи, релативна атомска маса, релативна молекулска маса, електронски омотач, периодни систем елемената, молекули, јони, хемијска веза, валенца, раствори, растворљивост, масени састав, хемијске реакције, типови хемијских реакција, хемијске једначине, закон одржања масе, закон сталних односа маса, количина супстанце, мол, моларна маса, оксиди, киселине, хидроксиди, соли, pH вредност.

Разред: СЕДМИ	**Годишњи фонд часова: 72**
Предмет: ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА	**Недељни фонд часова: 2**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У СЕДМОМ РАЗРЕДУ:

Циљ: Ученик треба да развије техничко-технолошку писменост, да изради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
• повеже развој машина и њихов допринос подизању квалитета живота и рада; • повеже ергономију са здрављем и конфором људи при употреби техничких средстава; • анализира да ли је коришћење одређене познате технике и технологије у складу са очувањем животне средине; • истражи могућности смањења трошкова енергије у домаћинству; • повеже занимања у области производних техника и технологија са сопственим интересовањем;	**Животно и радно окружење**	- Коришћење расположивих ресурса на земљи - Појам, улога и значај машина	- вербална -демонстрација - кооперативно учење - посета техничком сајму	- посматрање - слушање - повезују са свакодневним животом -препознају	- географија (животно окружење) - информатик а (основни и периферни делови рачунара)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
• разликује врсте транспортних машина; • повеже подсистеме код возила друмског саобраћаја са њиховом улогом; • провери техничку исправност бицикла; • демонстрира поступке одржавања бицикла или мопеда;	**Саобраћај**	- Основни појмови и принципи - Елементи машина и механизама - Елементи за преношење оптерећења - Специјални елементи - Транспортне машине - Машине за унутрашњи транспорт - Времеплов транспорта	- групни рад - кооперативно учење,вршњач ко подучавање, - коришћење илустрација и мултимедија - коришћење саобраћајне табле	- посматрање - слушање - презентовање - повезивање - разумевање - размишљају - критички процењују - израда саобраћајне макете - решавају проблем - доносе одлуке - повезују са свакодневним животом - примењују - препознају	- информатик а (коришћење мултимедиј а-лних садржаја)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
самостално црта скицом и техничким цртежом предмете користећи ортогонално и просторно приказивање; • користи CAD технологију за креирање техничке документације; • образложи предности употребе 3D штампе у изради тродимензионалних модела и макета; • управља моделима користећи рачунар; • објасни улогу основних компоненти рачунара, таблета, паметних телефона и осталих савремених ИКТ уређаја;	**Техничка и дигиталнапис меност**	- Софтвер за цртање - Израда презентација - Управљање помоћу персоналног рачунара - Електронско – информатички наставни систем - Времеплов информатичке технологије	- вебално - демонстрацио на - подучавање - самостална израда цртежа - коришћење рачунара	- посматрање - слушање - презентовање - повезивање, - анализа - разумевање - размишљају - критички процењују - доносе одлуке - примењују - користе ИК технологију - препознају - креирају документа	- математика (правилно коришћење прибора за цртање, основе геометрије) - информатик а (коришћење периферних ИКТ уређаја, обрада дигиталне слике

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
аргументује значај рационалног коришћења расположивих ресурса на Земљи; • идентификује материјале који се користе у машинству и на основу њихових својстава процењује могућност примене; • користи прибор за мерење у машинству водећи рачуна о прецизности мерења; • врши операције обраде материјала који се користе у машинству, помоћу одговарајућих алата, прибора и машина и примени одговарајуће мере заштите на раду; • објасни улогу одређених елемената машина и механизама на једноставном примеру; • образложи значај примене савремених машина у машинској индустрији и предности роботизације производних процеса; • објасни основе конструкције робота; • класификује погонске машине – моторе и повеже их са њиховом применом	**Ресурси и производња**	Мерење дужине угла Мерење масе, силе и момента Мерење времена, брзине и убрзања Размерване и обележавање на металу Обрада метала скидања струготине Обрада метала без скидања струготине Спајање металних делова Мере заштите на раду	-групни рад - кооперативно учење - вршњачко подучавањесамостаалан - рад и коришћењеразних врста прибора иалата (метода практичног рада) посета сајму науке	- посматрање - слушање - презентовање - дебата - прикупљање података - повезивање - евалуација - анализа	- биологија (природни ресурси на Земљи – основни појмови) ликовна култура (цртање и украшавање бојама)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
• самостално/тимски истражи и реши задати проблем у оквиру пројекта; • изради производ у складу са принципима безбедности на раду; • тимски представи идеју, потупак израде и производ; • креира рекламу за израђен производ; • врши е-коресподенцију у складу са правилима и препорукама са циљем унапређења продаје; • процењује свој рад и рад других на основу постављених критеријума (прецизност, педантност и сл.).	**Конструкторскомоделовање**	Фазе конструисања и моделовања, Постављање задатака конструкције Избор носеће структуре Енергетско решење конструкције Обликовање конструкције Монтажа и одржавање конструкције Испитивање конструкције	израда практичних радова	-посматрање - презентовање - разумевање - размишљају - критички процењују - решавају проблем - доносе одлукепримењују - користе ИК технологију - препознају - примењују - користе технологију обраде различитих материјала - планери, организатори	- математика (геометријска тела, мрежа) - информатик а (коришћење готових програма, израда презентациј а)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
Начин праћења и процењивања квалитета програма	Наставни предмет *техника и технологија* намењен је развоју основних техничких компетенција ученика ради његовог оспособљавања за живот и рад у свету који се технички и технолошки брзо мења. Један од најважнијих задатака је да код ученика развија свест о томе да примена стечених знања и вештина у реалном окружењу подразумева стално стручно усавршавање и целоживотно учење, као и да је развијање предузимљивости један од важних предуслова личног и професионалног развоја. Програм наставе и учења за седми разред оријентисан је на остваривање исхода. Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи предмет *техника и технологија*. Представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности ученика у пет наставних тема: *животно и радно окружење, саобраћај, техничка и дигитална писменост, ресурси и производња* и *конструкторско моделовање.* Полазећи од датих исхода и садржаја наставник најпре креира свој годишњи-глобални план рада из кога ће касније развијати своје оперативне планове. Дефинисани исходи олакшавају наставнику даљу операционализацију исхода на ниво конкретне наставне јединице. Наставник је у планирању, припреми и остваривању наставе и учења аутономан. За сваки час треба планирати и припремити средства и начине провере остварености пројектованих исхода. Ученици у седмом разред долазе са извесним знањем из области технике и технологије која су стекли у предходним разредима, као и са одређеним животним искуствима у коришћењу различитих уређаја и учествовања у саобраћају. На томе треба градити даље стицање знања, овладавање вештинама водећи рачуна да су изузетно важни исходи овог предмета формирање правилних ставова према техници и технологији где је човек лично одговоран за њихову употребу и злоупотребу, као и за заштиту животне средине. Реализацијом вежби ученици откривају и решавају једноставне техничке и технолошке проблеме, упознају примену природних законитости у пракси, формирају свест о томе како се применом технике и технологије мења свет у коме живе.				

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
Начин праћења и процењивања квалитета програма	Програм наставне и учења из *технике и технологије* захтева разноврстан методички приступ с обзиром на различитост функција и карактера појединих делова програмских садржаја, као и психофизичких могућности ученика. За успешно остваривање програма, односно циља учења, потребно је организовати наставу у складу са следећим захтевима: – уводити ученике у свет технике и савремене технологије на занимљив и атрактиван начин, чиме се подстиче њихово интересовање за техничко стваралаштво; – омогућити ученицима да исказују властите креативне способности, да траже и налазе сопствена техничка решења и да се доказују у раду; – систематизовано излагати ученике проблемским ситуацијама - расподела комплексних задатака на низ једноставнијих захтева, идентификовање елемента које ученик мора узети у разматрање приликом решавања проблемских ситуација, као и подстицање ученика на коришћење различитих когнитивних процеса као што су индуктивно и дедуктивно закључивање, поређење, класификација, предвиђање резултата, трансфер знања од познатог на непознато; – обезбедити услове да ученици на најефикаснији начин стичу трајна и примењива научно-технолошка знања и да се навикавају на правилну примену техничких средстава и технолошких поступака; – не инсистирати на запамћивању података, поготову мање значајних чињеница и теоријских садржаја који немају директну примену у свакодневном животу; – ради што успешније корелације одговарајућих садржаја, усклађивања терминологије, научног осмишљавања садржаја и рационалног стицања знања, умења и навика, неопходна је стална сарадња са наставницима *информатике и рачунарства, физике, математике, хемије, биологије* и *ликовне културе*, у циљу развоја међупредметних компетенција;				

Кључни појмови: техника, технологија, ИКТ уређаји, саобраћај, техничка документација, енергетика, предузимљивост и иницијатива.

Разред: СЕДМИ	**Годишњи фонд часова: 36**
Предмет: ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО	**Недељни фонд часова: 1**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У СЕДМОМ РАЗРЕДУ:

Циљ наставе и учења информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења
.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
разликује визуелну презентацију и логичку структуру текста; – користи алате за стилско обликовање документа и креирање прегледа садржаја у програму за обраду текста; – објасни принципе растерске и векторске графике и модела приказа боја; – креира растерску слику у изабраном програму; – креира векторску слику у изабраном програму; – користи алате за уређивање и трансформацију слике; – креира гиф анимацију; – креира видео-запис коришћењем алата за снимање екрана;	**Информационо комуникационе технологије**	Обележавање логичке структуре и генерисање прегледа садржаја текстуалног документа. - Карактеристике рачунарске графике (пиксел, резолуција, RGB и CMYK модели приказа боја, растерска и векторска графика). - Рад у програму за растерску графику. - Рад у програму за векторску графику. - Израда гиф анимација. - Коришћење алата заснимање екрана	Облици фронтални групни рад у пару индивидуални Методе монолошка дијалошка демонстрација смислено учење кооперативно учење решавање проблема учење путем открића	посматра слуша повезује анализира размишља поставља питања вежба усваја примењује приказује радове	Техника и технологија (Животноми радно окружење конструкторско моделирање Ликовна култура (Линија, облик) Музичка култура (слушање музике, извођење музике и музичко стваралаштво),

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
разликује појмове URL, DNS, IP адреса; – објасни појмове хипервеза и хипертекст; – креира, форматира и шаље електронску пошту; – обавља електронску комуникацију на сигуран, етички одговоран и безбедан начин водећи рачуна о приватности; – препозна непримерени садржај, нежељене контакте и адекватно се заштити; – сараднички креира и дели документе у облаку водећи рачуна о одговарајућим нивоима приступа; – подешава хипервезе према делу садржаја, другом документу или веб локацији;	**Дигиталнаписменост**	Обележавање логичке структуре и генерисање прегледа садржаја текстуалног документа. - Карактеристике рачунарске графике (пиксел, резолуција, RGB и CMYK модели приказа боја, растерска и векторска графика). - Рад у програму за растерску графику. - Рад у програму за векторску графику. - Израда гиф анимација. - Коришћење алата за снимање екрана.	Облици фронтални групни рад у пару индивидуални Методе монолошка дијалошка демонстрација смислено учење кооперативно учење учење путем открића практичано смисаоно учење	посматра слуша повезује анализира размишља поставља питања вежба усваја примењује приказује радове	Техника и технологија (ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ) Биологија (НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА, ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ) Географија (ПЛАНЕТА ЗЕМЉА, ВАСИОНА)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
Основне карактеристике изабране графичке библиотеке. Методе за исцртавање основних геометријских облика. Подешавање боја и положаја објеката. Примена петљи и случајно генерисаних вредности на исцртавање геометријских облика.	**Рачунарство**	Рад са изабраним текстуалним програмским језиком у области 2Д графике. Основне карактеристике изабране графичке библиотеке. Методе за исцртавање основних геометријских облика. Подешавање боја и положаја објеката. Примена петљи и случајно генерисаних вредности на исцртавање геометријских облика.	Облици фронтални, групни, рад у пару. Методе монолошка, демонстрација,кооперативно учење решавање проблема учење путем открића практичано смисаоно учење	Посматра, слуша, размишља,поставља питања вежба усваја примењује приказује радове	Математика (природни бројеви, дељивост, разломци)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
– сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка; – креира, уређује и структурира дигиталне садржаје који комбинују текст, слике, линкове, табеле и анимације; – креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка; – поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника; – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.	**Пројектни задатак ИКТ и дигитална писменост (4) Пројектни задатак - рачунарство**	Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења. - Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима. - Вредновање резултата пројектног задатка.	Облици групни рад у пару индивидуални Методе монолошка дијалошка демонстрација смислено учење кооперативно учење решавање проблема учење путем открића практично смисаоно учење	посматра слуша повезује анализира размишља поставља питања вежба усвајапримењује приказује радове	Биологија (ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ, ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ) Географија (ПЛАНЕТА ЗЕМЉА, ВАСИОНА) Математика (ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ, РАЗЛОМЦИ)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
Начин праћења и процењивања квалитета програма	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се ипроцес и продукти учења. Будући да предмет информатика и рачунарство у седмом разреду треба, првенствено да развије вештине, навике, вредносне ставове и стилове понашања, требало би и вредновање више усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања, а мање ка тестовима знања. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, се може обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишље- ње о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Препоручује се да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења. Препоручује се и оцењивање базирано на практичним радовима и вежбањима. Квизове, тестове знања и слично користити првенстве- но за увежбавање и утврђивање појмова и чињеничних знања, а мање за формирање коначних оцена. Креирање таквих инструмената за утврђивање градива, кад год је могуће, препустити самим ученицима, чиме се постиже вишеструки ефекат на усвајање знања и вештина. Комбиновати различите начинаеоцењивања да би се сагледале слабе и јаке стране сваког свог ученика. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Потребно је да наставник резултате вредновања постигнућа својих ученика континуирано анализира и користи тако да промени део своје наставне праксе. Када је промени, потребно је да прикупи нове податке да би могао да види колико су те промене ефикасне.				

Кључни појмови: предмет изучавања информатике и рачунарства, ИКТ уређаји, хардвер, софтвер, обрада текста, мултимедија, слајд, презентација, безбедност на интернету, претраживање интернета, заштита приватности личних података, програмирање, програмски језик, алгоритам

Разред: СЕДМИ	**Годишњифондчасова: 108**
Предмет: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ	**Недељни фонд часова: 3**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У СЕДМОМ РАЗРЕДУ:

Циљ наставе и учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начиностваривањасадржајапрограма	Активностученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикалнаповезаност)
– примени једноставне комплексе простих и општеприпремних вежби; – изведе вежбе (разноврсна природна и изведена кретања) и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама; – упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак.	**ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ**	-Обавезни садржаји Вежбе за развој снаге -Вежбе за развој покретљивости -Вежбе за развој аеробне издржљивости -Вежбе за развој брзине -Вежбе за развој координације -Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности	методе: -метода демонстрације, прктичног вежбања и метода вербалне комуникације технике: -тестирања,мерења. -комбинује се индивидуални, групни и фронтални начин рада, у фискултурној сали или школском дворишту у зависности од наставне јединице. Наставник упућујеученика на самостално вежбање, корективно – педагошки рад, слободне активности, кросеве и такмичења.	Посматрање, слушање, увежбавање одређених елемената, усавршавање садржаја у жеља за што бољим извођењем и резултатима. Примењује научено и развија физичке способностибрзину, снагуиздржљивост, координацију, прецизност, равнотежу и гипкост.	Физика, Биологија, Математика, Географија, Српски језик

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА		САДРЖАЈИ	Начиностваривањасадржајапрограма	Активностученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикалнапове заност)
− комбинује и користи досегнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу − доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама	МОТИРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	АТЛЕТИКА	Обавезни садржаји Техника истрајног трчања -Истрајно трчање – припрема за крос -Техника спринтерског трчања -Техника високог и ниског старта Скок увис (прекорачна техника) -Бацање лоптице (до 200 г) Препоручени садржаји -Техника штафетног трчања -Скок удаљ -Бацања кугле 2 kg -Бацање „вортекс-а“ -Тробој	методе: -метода демонстрације, прктичног вежбања и метода вербалне комуникације технике: -обучавање, увежбавања, провера, тестирања, мерења. облици: - Комбинује се индивидуални, групни и фронтални начин рада, у фискултурној сали или школском дворишту у зависности од наставне јединице. Наставник упућује ученика на самостално вежбање,корективно – педагошки рад, слободне активности, кросеве и такмичења	Посматрање, слушање, увежбавање одређених елемената, усавршавање садржаја у жеља за што бољим извођењем и резултатима. Примењује научено и развија физичке способностибрзину, снагу издржљивост, координацију, прецизност, равнотежу и гипкост	Физика, Биологија, Математика Географија Српски језик
− одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела − користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри − процени сопствене могућности за вежбање у гимнастици		СПОРТСКА ГИМНАСТИКА	Обавезни садржаји -Вежбе на тлу -Прескоци и скокови -Вежбе у упору -Вежбе у вису -Ниска греда -Гимнастички полигон Препоручени садржаји -Вежбе на тлу (напредне варијанте) Висока греда -Трамболина -Прескок -Коњ са хватаљкама -Вежбе у упору (сложенији састав) -Вежбе у вису (сложенији састав);			Физика, Биологија, Математика Географија Српски језик Музичка култура

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА		САДРЖАЈИ	Начиностваривањаса држајапрограма	Активностученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикалнапове заност)
− користи елементе технике у игри − примењује основна правила рукомета у игри − учествује на унутародељенским такмичењима	МОТИРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	Основе тимских и спортских игара	Обавезни садржаји Рукомет/минирукомет: Основни елементи технике и правила; - вођење лопте, - хватања и додавања лопте, - шутирања на гол, - финтирање, - принципи индувидуалне одбране - основна правила рукомета/минирукомета - Спортски полигон Препоручени садржаји Напредни елементи технике, тактике и правила игре: - хватања котрљајућих лопти, - дриблинг, - шутирања на гол, - финтирање, - основни принципи колективне одбране.	методе: -метода демонстрације, прктичног вежбања и метода вербалне комуникације технике: -обучавање, увежбавања, провера, тестирања, мерења. облици: - Комбинује се индивидуални, групни и фронтални начин рада, у фискултурној сали или школском дворишту у зависности од наставне јединице. Наставник упућује ученика на самостално вежбање,корективно – педагошки рад, слободне активности, кросеве и такмичења	Посматрање, слушање, увежбавање одређених елемената, усавршавање садржаја у жеља за што бољим извођењем и резултатима. Примењује научено и развија физичке способностибрзину, снагу издржљивост, координацију, прецизност, равнотежу и гипкост	Физика, Биологија, Математика Географија Српски језик Музичка култура
− изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу − игра народно коло − изведе кретања у различитом ритму − изведе основне кораке плеса из народне традиције других култура		Плес и ритмика	Обавезни садржаји -Покрети уз ритам и уз музичку пратњу - Ритмичка вежба без реквизита - Скокови кроз вијачу -Народно коло „Моравац“ -Народно коло из краја у којем се школа налази - Основни кораци друшвених			

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА		САДРЖАЈИ	Начиностваривањаса држајапрограма	Активностученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикалнапове заност)
− објасни својим речима сврху и значај вежбања − користи основну терминологију вежбања − поштује правила понашања у и на просторима за вежбање у школи и ван ње, као и на спортским манифестацијама − примени мере безбедности током вежбања − одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање − примени и поштује правила тимске и спортске игре у складу са етичким нормама − навија и бодри учеснике на такмичењима и решава конфликте на социјално прихватљив начин − користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортскорекративних активности − прихвати сопствену победу и пораз у складу са „ферплејом“	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	Физичко вежбање и спорт	-Циљ и сврха вежбања у физичком и здравственом васпитању -Основна правила Рукомета/минирукомета и Малог фудбала -Понашање према осталим субјекатима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе) -Чување и одржавање материјалних добара која се користе у физичком и здравственом васпитању -Уредно постављање и склањање справа и реквизита неопходних за вежбање -Упознавање ученика са најчешћим облицима насиља у физичком васпитању и спорту -„Ферплеј” (навијање, победа, пораз решавање конфликтних ситуација) -Писани и електорнски извори информација из области физчког васпитања и спорта -Значај развоја физичких способности за сналажење у ванредним ситуацијама (земљотрес, поплава, пожар...) -Физичко вежбање и естетика (правилно обликовање тела) -Планирање дневних активности	методе: -метода демонстрације, прктичног вежбања и метода вербалне комуникације технике: -обучавање, увежбавања, провера, тестирања, мерења. облици: - Комбинује се индивидуални, групни и фронтални начин рада, у фискултурној сали или школском дворишту у зависности од наставне јединице. Наставник упућује ученика на самостално вежбање, корективно – педагошки рад, слободне активности, кросеве и такмичења.	Посматрање, слушање, увежбавање одређених елемената, усавршавање садржаја у жеља за што бољим извођењем и резултатима. Примењује научено и развија физичке способностибрзину, снагу издржљивост, координацију, прецизност, равнотежу и гипкост.	Физика, Биологија, Математика Географија Српски језик Музичка култура

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА		САДРЖАЈИ	Начиностваривањасадржај апрограма	Активностученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикалнапове заност)
− наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље − разликује здраве и нездраве начине исхране − направи недељни јеловник уравнотежене исхране уз помоћ наставника − примењује здравственохигијенске мере пре, у току и након вежбања − препозна врсту повреде − правилно реагује у случају повреде − чува животну средину током вежбања	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	Здравствено васпитањ	-Физичка активност, вежбање и здравље - Основни принципи вежбања и врсте физичке активности -Одржавање личне опреме за вежбање и поштовање здравствено-хигијенских мера пре и после вежбања - Лична и колективна хигијена пре и после вежбања - Утицај правилне исхране на здравље и развој људи - Исхрана пре и после вежбања Прва помоћ: - значај прве помоћи, - врсте повреда. -Вежбање и играње на чистом ваздуху - чување околине приликом вежбања	методе: -метода демонстрације, прктичног вежбања и метода вербалне комуникације технике: - обучавање, увежбавања, провера, тестирања, мерења. облици: - Комбинује се индивидуални, групни и фронтални начин рада, у фискултурној сали или школском дворишту у зависности од наставне јединице. Наставник упућује ученика на самостално вежбање, корективно – педагошки рад, слободне активности, кросеве и такмичења.	Посматрање, слушање, увежбавање одређених елемената, усавршавање садржаја у жеља за што бољим извођењем и резултатима. Примењује научено и развија физичке способностибрзину, снагу издржљивост, координацију, прецизност, равнотежу и гипкост.	Физика, Биологија, Математика Географија Српски језик Музичка култура
Начин праћења и процењивања квалитета програма	провера, увежбавања, тестирања, мерења, учешће на такмичењу					

Кључни појмови:

Разред: СЕДМИ	**Годишњи фонд часова: 72**
Предмет: НЕМАЧКИ ЈЕЗИК	**Недељни фонд часова: 2**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У СЕДМОМ РАЗРЕДУ:

Циљ учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу..

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-даје једноставан опис места и људи,опише карактеристике простора, разуме једноставна питања која се односе на прошлост и одговори на њих - у неколико исказа саопшти информације о себи и другима,разуме једноставне исказе који се односе на изражавање - уме да опише временске прилике	Wie war`s in den Ferien? (Како је било на распусту?)	Von Ferienerlebnisse erzählen (описивање шта се дешавало на распусту) , über das Wetter sprechen (говорити о временским приликама) , über die Vergangenheit sprechen(говорити у прошлом времену), Possessivartikel – Artikel im Dativ (присвојни члан у дативу), Perfekt (коришћење Перфекта)	- Комуникативно интерактивни приступ, -настава се заснива и на социјалној интеракцији; -рад у учионици и ван ње - Мануелне активности (израда паноа, презентација, постера, приказ фотографија и сл.).	-јавно обраћање; -излагање пред публиком; -читање -спонтано излагање -читање ради усмеравања -читање ради информисаности	Српски језик, Географија, Историја, Биологија, Ликовна култура

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
- у неколико исказа саопшти информације о себи и плановима за будућност,разуме исказе који се односе на изражавање жеља и реагује на њих, постави и одговори на једноставна питања личне природе	Meine Pläne (Моји планови)	Hoffnungen und Wünsche äußern (изразити наде и жеље), über Berufe sprechen (причати о занимањима) , etwas vermuten/berichten (нешто претпоставити/пре причати), einen Plan machen (направити план) , dass und weil-Sätze (зависне реченице) , Modalverben im Präteritum (модални глаголи у прошлом времену)	-Рад у паровима, малим и великим групама -Мануелне активности (израда паноа, презентација, постера и сл.). -Вежбе слушања -Игре примерене узрасту -Писмено изражавање: проналажење недостајуће речи , пројектна настава, интегративна настава, демонстративно илустративна метода, монолошко-дијалошка метода, игра улога, драматизација, брејнсторминг, истраживачке методе, рад у паровима, малим и великим групама, игролике активности симулације, мануелне активности,вежбе и слушања, игре примерене узрасту и дидактичком захтеву, класирање и упоређивање, комуникативноинтерактивни приступ	-разумевање - уочавање - препознавање - одговарање -извршавање Писмено изражавање: - повезује -замењује - проналази Овладава значењем: Артикулише реченице Карактерише људе Разјашњава разлике Класификује себе и друге Користи научено у новим и конкретним ситуацијама Утврђује Прилагођава Примењује Именује Конструише реченицу	Српски језик, Грађанско васпитање
- уме да опише добре и лоше особине неке особе -разуме једноставне текстове у којима се описује пријатељство -разуме када неко затражи помоћ -уме сам да затражи помоћ	Freundschaft (Пријатељство) KLEINE	Über Freunschaft sprechen (прича о пријатељству), um Hilfe bitten (тражи помоћ), Hilfe anbieten (нуди помоћ),	приступ, пројектна настава, интегративна настава, демонстративноилустративна метода, монолошко-дијалошка метода, игра улога, драматизација, Комуникативноинтерактивни брејнсторминг, истраживачке методе, рад у паровима, малим и великим групам, симулације, мануелне	-Разуме садржај и структуру теме - Анализира -Рашчлањује - Категорише - Упоређује - Прави контраст -Увиђа узајамни однос -Изводи закључке	Српски језик,грађанско васпитање

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-уме да да комплимент -упоређује	PAUSE(мала пауза-обнављање)	Eigenschaften bennenen (наводи добре и лоше особине), Komplimente machen (даје комплименте), Komparativformen(Упоређује)	активности, вежбе слушања, игре примерене узрасту и дидактичком захтеву, класирање и упоређивање, пантомима		
-шта су медији, чему служе и када их користимо - шта смемо / не смемо да радимо - давање и примање савета , шта би требало или не би требало да радимо - Енглеске речи које користимо у Немачком	Bilder und Töne (Слике и тонови)	Über eletronische Medien sprechen (причати о медијима), Modalverben dürfen und sollen (модални глаголи смети и требало би), Sätze mit wenn (када - зависне реченице), englische Wörter im Deutschen (Енглеске речи у Немачком језику)	комуникативноинтерактивни приступ, пројектна настава, интегративна настава, демонстративноилустративна метода, монолошко-дијалошка метода , игра улога, симулације, драматизација, брејнсторминг, истраживачке методе, рад у паровима, малим и великим групама	- Држи се одређених вредности што се испољава кроз понашање; учи да процени шта треба/сме, а шта не -Ефикасно организује време како би испунио захтеве који се тичу оргнизације, саветује друге - комуникација	-Српски језик, Енглески језик, Информатика: проналажење информација на интернету; Ликовна култура;Грађанско васпитање
- уме да искаже и опише своја осећања, али и осећања других - уме да опише своју школу и наведе предмете и активности које учи	Zusammenleben (Заједнички живот)	Über Gefühle sprechen (причати о осећањима), Schule beschreiben (описати школу); streiten und Kompromisse finden (свађа и	комуникативноинтерактивни приступ, пројектна настава, интегративна настава, демонстративно монолошко	-Анализира -Рашчлањује -Категорише -Упоређује -Прави контраст-Детектује	Српски језик: учтива комуникација

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-пружа одговарајући изговор, извињење или оправдање- уме да пронађе решење у различитим ситуацијама		проналажење компромиса/решења); reflexive Verben (повратни глаголи)	-дијалошка метода, игра улога, драматизација, пантомима	у говору - Разликује; Одваја - Уобличава -Решава	Грађанско васпитање
- разуме једноставне текстове у којима описујусталне,уобичајене и тренутне радње - уме да каже шта му се свиђа или не свиђа - уме да опише како особа изгледа - уме помоћу једноставних конструкција да купи нешто	Das gefällt mir (То ми се допада)	Sagen, was die gefällt (рећи шта се допада /не допада), über Mode sprechen (причати о моди и трендовима), Person beschreiben (описати како особа изгледа и шта носи), Kleidung kaufen (купити одећу)	комуникативноинтерактивни приступ, пројектна настава, интегративна настава, демонстративно монолошко-дијалошка метода, игра улога, драматизација, брејнсторминг, симулације, рад у паровима, вежбе слушања, игролике активности	-Анализира - Рашчлањује - Категорише - Упоређује -Прави контраст-Детектује у говору - Разликује; Кратко описује	Српски језик, Ликовна култура, Музичка култура, Енглески језик
уме да искаже претпоставку - уме правилно да изговори датум , односно датум рођења користећи редне бројеве- једноставник конструкцијама описује школовање - уме да наведе и примени редне бројеве у комуникацији или писаној форми	Mehr über mich (Више о мени	Vermutungen äußern (исказивање претпоставки); das Datum/ Geburtsdatum sagen (правилно изговарање датума/ датума рођења), über die Schulzeit sprechen (причати о школовању); Ordinalzahlen (редни бројеви)	комуникативноинтерактивни приступ, -монолошко-дијалошка метода, -истраживачке методе, - рад у паровима, малим и великим групама -вежбе слушања	Анализира - Рашчлањује - Категорише - Упоређује -Прави контраст-Детектује у говору - Разликује; -Кратко описује; - Формулише - Комуницира - Оцењује	Српски језик Математика Грађанско васпитање
опише сталне,уобичајене и тренутне активности користећи неколико везаних исказа -разуме краће текстове у којима се описују догађаји у	GROSSE PAUSE	Sprechen, Spielen und Wiederholen (говор,игра и обнављање), Grammatikwiederholung (Обнављање граматике),	комуникативноинтерактивни приступ, -монолошко-дијалошка метода,	Анализира -Категорише -Упоређује	Српски језик, Информатика

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
-прошлости -размени информације у вези са догађајима у прошлости -разуме планове и намере и реагује на њих	(ВЕЛИКА ПАУЗА)	Освртање на целу годину и утисци о часовима ; Internetgeschichte ,,Das rosa Kätzchen“ (Интернет прича „Розе маца“), Quiz (Квиз)	- игра улога, - истраживачке методе -игролике активности	-Прави контраст -Увиђа узајамни однос -Изводи закључке -Детектује у говору - Испитује -Групише -Налази најбоље решење;	Физичко васпитање
Начин праћења и процењивања квалитета програма	Процес праћења остварености исхода почиње проценом нивоа знања ученика на почетку школске године како би наставници могли да планирају наставни процес и процес праћења и вредновања ученичких постигнућа и напредовања. Тај процес се реализује формативним и сумативним вредновањем. Док се код формативног оцењивања током године прате постигнућа ученика различитим инструментима(дијагностички тестови, самоевалуација, језички портфолио, пројектни задаци и др.), сумативним оцењивањем (писмени задаци, завршни тестови, тестови језичког нивоа) прецизније се процењује оствареност исхода или стандарда на крају одређеног временског периода (крај полугодишта, године, циклуса образовања). Оцењивањем и вредновањем треба да се обезбеди напредовање ученика у остваривању исхода, као и квалитет и ефикасност наставе. Сврха оцењивања треба да буде и јачање мотивације за напредовањем код ученика, а не истицање њихових грешака. То се постиже оцењивањем различитих елемената као што су језичке вештине (читање, слушање, говор и писање), усвојеност лексичких садржаја и језичких структура, примена правописа, ангажованост и залагање у раду на часу и ван њега, примена социолингвистичких норми. Приликом оцењивања и вредновања неопходно је да начини провере и оцењивања буду познати ученицима односно усаглашени са техникама, типологијом вежби и врстама активности које су примењиване на редовним часовима, као и начинима на који се вреднују постигнућа. Таква правила и организација процеса вредновања и оцењивања омогућавају позитивну и здраву атмосферу у наставном процесу, као и квалитетне међусобне односе и комуникацију на релацији ученик – наставник, као и ученик – ученик.Предвиђена је израда два писмена задатка у току школске године. По завршетку сваке теме наставници: препознају како исходи из програма помажу у праћењу и вредновању напредовања ученика; показују већу спремност да прате и вреднују различите активности ученика у различитим облицима рада користећи адекватне инструменте. Неопходно је пратити: резултате које остварује, процес учења и напредовања, начин на који долази до резултата, сарадњу, иницијативу, креативност, упорност, ангажовање. Праћење и вредновање постигнућа ученика је подршка напредовању ученика и један од фактора мотивације ученика за учење и образовање уопште. Праћење и вредновање сопственог рада је одлика рефлексивног практичара и чинилац развоја способности ученика да могу самостално да прате и вреднују свој рад и постигнућа. У оквиру ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА НЕОПХОДНО ЈЕ ПРИМЕНИТИ: Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању (Сл. Гласник РС, бр. 72/09, 52 (формативно и сумативно оцењивање)				

Кључни појмови: комуникативни приступ, функционална употреба језика, интеркултуралност

Разред: СЕДМИ	**Годишњи фонд часова: 36**
Предмет: ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	**Недељни фонд часова: 1**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У СЕДМОМ РАЗРЕДУ:

Циљ: Општи циљ предмета је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице, спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности..

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
ученик би требало да зна да наведе и опише основне карактеристике људских права и да својим речима опише везу између права појединца и општег добра. Требало би да дискутује о односу права и правде и о сукобу права. Ученик би требало да зна образложи личну одговорност у заштити свог здравља. Уме да штити своја права на начин на који не угрожава друге и њихова права	Људска права	Карактеристике људских права- урођеност, универзалност, неотуђивост, недељивост. Опште добро. Права појединца и опште добро. Сукоб појединачних права и општег добра.Права и правда. Социјална правда.	методе рада: монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована -облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални	Правилнија употреба термина који се односе на демократске појаве и процесе, исказивање ставова аргументацијом,дискусија, ненасилна комуникација, прихватање различитости, емпатија, све	српски језик и књижевност, историја,

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
Од ученика се очекује да образложи сврху постојања политичких странака. Уме да аргументује потребу ограничења и контролу власти и наведе кораке од предлагања до усвајања закона. Ученик образлаже на примеру могућност утицаја на грађана на одлуке Народне скупштине	Демократско друштво	Политичке странке у вишепартијском систему – владајуће и опозиционе Народна скупштина – сврха и надлежности. Народни посланици и посланичке групе. Процедуре у раду Народне скупштине. Скупштинске дебате. Дебата – вежба. Предлагање и доношење закона. Поштовање закона	методе рада: монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована -облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални	Правилнија употреба термина који се односе на демократске појаве и процесе, исказивање ставова аргументацијом,дискусија, ненасилна комуникација, прихватање различитости, емпатија, све чешће испољавање иницијативе, већа сарадљивост.	српски језик и књижевност, историја, географија, ликовна култура, информатика и рачунарство
По завршетку обраде ове области од ученика се очекује да препозна и одупре се различитим облицима вршњачког притиска. Ученик ће умети да препозна опасност када се нађе у великој групи људи и заштити се.	Процеси у савременом свету	Политичке странке у вишепартијском систему – владајуће и опозиционе. Народна скупштина – сврха и надлежности. Народни посланици и посланичке групе. Процедуре у раду Народне скупштине. Скупштинске дебате. Дебата – вежба. Предлагање и доношење закона. Поштовање закона	методе рада: монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована -облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални	Правилнија употреба термина који се односе на демократске појаве и процесе, исказивање ставова аргументацијом,дискусија, ненасилна комуникација, прихватање различитости, емпатија, све чешће испољавање иницијативе, већа сарадљивост.	српски језик и књижевност, историја, ликовна култура, информатика и рачунарство

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
Ученик учествује у организацији, реализацији и евалуацији симулације Народне скупштине. У дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин. Проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора.	Грађански активизам	Симулација Народне скупштине. Одређивање улога и процедура у скупштини. Формирање посланичких група. Избор председника скупштине. Формулисање предлога закона. Скупштинска дебата. Гласање. Евалуација симулације	методе рада: монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована -облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални	Правилнија употреба термина који се односе на демократске појаве и процесе, исказивање ставова аргументацијом,дискусија, ненасилна комуникација, прихватање различитости, емпатија, све чешће испољавање иницијативе, већа сарадљивост.	српски језик и књижевност, ликовна култура, информатика и рачунарство
Начин праћења и процењивања квалитета програма	Програм се описно оцењује, али то не умањује потребу да се континуирано прати напредовање ученика у достизању исхода, Наставник треба да обезбеди да се на часу сваки ученик осећа уважено, прихваћено и добродошло у својој различитости, уз обавезу да поштује и уважи друге и другачије погледе и мишљења. Сваки наставни час и свака активност ученика је прилика за процену остварености исхода, односно регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности. Значајну улогу у процени квалитета рада имају продукти ученичких активности а то су: постери, панои, видео запис, фотографије, презентације, акције, истраживања.				

Кључни појмови садржаја: социјална правда, Народна скупштина, конформизам, вршњачки притисак

Разред: ТРЕЋИ	**Годишњи фонд часова: 36**
Предмет: ПРОЈЕКТНА НАСТАВА	**Недељни фонд часова: 1**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У ТРЕЋЕМ РАЗРЕДУ:

Циљ : пројектне наставе је достизање исхода усмерених на логичко и критичко мишљење, као и припрема и оспособљавање ученика за лако сналажење у свету технике, технологије и рачунарства, како у свакодневном животу, тако и у процесу учења. У функцији је когнитивног, афективног и социјалног развоја ученика. Мотивација за истраживачки рад, креативност и ширење нових видика.

ИСХОДИ **По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:**	**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**	**Начин остваривања садржаја програма**	**Активност ученика**	**КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)**
1. Ученик учествује у смишљању прича на основу датих речи, почетка, средине или завршетва, поштујући логичан след реченица или догађаја ; - илуструје најзанимљивије детаље створених прича; - учествује у изради електронске одељенске збирке. 2. користи камеру за снимање ; - уочи одређени локалитет ; - издвоји појединости и опише их; - напише сценарио и склапа делове филма у целину - активно сарађује са друштвеним окружењем	- Одељенске штафетне приче – електронска књига - одељенски еко - филм	**У зависности од одабране теме од стране ученика**	**Традиционалне методе:** -дијалошка -илустративно-демонстративна -текстуална -писаних радова -практичних радова	**Посматра** Посматрање са усмереном и концентрисаном пажњом ради јасног запажања и уочавања света у окружењу (уочавање видних карактеристика) илуструје, активно сарађује, користи камеру, снима и истражује.	**ПОВЕЗИВАЊЕ САДРЖАЈА СВИХ НАСТАВНИХ ПРЕДМЕТА**

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
3. осмисли лого за школски биоскоп, припреми плакат ; - осмисли изглед улазнице ; - учествује у избору филма за пројекцију. 4. оплемени објекте у непосредној околини ; - у сарадњи изведе акцију у прикупљању средстава и материјала за рад ; - ослика и декорише објекте од различитих материјала. 5. организује предавања са гостом – предавачем ; - сними делове предавањ и направи ППТ ; - прикупља примере историјских извора свог краја ; - прикажњ колаж – програм о историји свога краја. 6. састави различите енигматске форме; - уреди енигматски садржај у форми одељенског часописа; - представи часопис у електронској форми на сајту школе.	- школски биоскоп поново ради. - очистимо наш парк - историја нашег краја - енигматске одељенске новине		**Савремене методе:** - решавање проблем-ситуација - партиципативне - кооперативне - интерактивне - амбијентално учење - игра - креирање - снимање - публиковање	**Описује** Вербално или ликовно изражавање спољашњих и унутрашњих запажања (описивање карактеристика, процеса, објашњавање) **Процењује** Самостално одмеравање-одокативно, упоређивањем и сл. **Групише** Уочавање сличности и разлика ради класификовања **Прати** Континуирано посматрање ради запажања промена **Бележи** Записивање, тј.графичко, симболичко или електронско бележење опажања, прављење мапа ума, графикона **Практикује** У настави, у свакодневном животу и у спонтаној игри или раду, презентовање резултата рада	**ПОВЕЗИВАЊЕ И *КОРИШЋЕЊЕ ВАНШКОЛСКИХ ЗНАЊА, ВЕШТИНА И ИСКУСТАВА УЧЕНИКА***

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
7. разуме значај очувања здравља, - разуме и схвата важност систематског прегледа ; - има сазнања о заразним болестима и њиховом преносу. 8. прикупи и направи рециклажни материјал и употреби их у практичне сврхе; - осмисли кампању и организује акцију прикупљања рециклажног материјала ; - планира инвестирање зарађеног новца у хуманитарне акције. 9. направи воћни аранжман ; - направи витраж ; - направи пратеће декорације ; - направи играчку или украс од воћа. 10. прикаже ланац исхране у одређеној животној заједници ; - попуни табелу описујући животињу ; - компонује приказ животне заједнице и сарађује у групи.	- боље спречити него лечити - уметност рециклаже - занимације – воћне декорације - покажимо лице животне заједнице			**Експериментише** Намерно модификоване активности, огледи које ученик изводи самостално или у групи **Истражује** Испитивање својстава и особина, веза и узрочно- последичних односа **Сакупља** Прављење колекција, збирки, албума из природног и друштвеног окружења **Ствара** Креативна продукција **Игра се** Дидактичке, едукативне и спонтане игре -У оквиру малих група(тимова) дели/бира улогу за успешну реализацију изабраног задатка -Решава додељени задатак, истражује према унапред договореним задацима и процедурама пратећи сугестије других ученикаучитеља или стручњака -Учествује у сумирању резултата пројекта -Дискутује и договара се о форми презентовања резултата истраживања -Учествује у креирању презентације пројектаУчествује у документовању свог рада у оквиру пројекта (портфолио) -Користи ИКТ у оквиру активности	**ПОВЕЗИВАЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ШКОЛСКИХ И ВАНШКОЛСКИХ ЗНАЊА, ВЕШТИНА И ИСКУСТАВА О САВРЕМЕНИМ ТЕХНОЛОГИЈАМА И ПРИМЕНА У ШКОЛИ**

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
11. направи фигуре од пластелина ; - направи рам од различитих материјала ; - искористи својстава материјала приликом преобликовања ; - направи накит од спајалица и других материјала и то прикаже на ревији ; - демонстрира и објашњава израду накита ; - врши селекцију радова. 12. разуме штетно деловање цигарета на здравље ; - уочава мере заштите ; - доприноси развоју сопствене и еколошке свести околине ; - прави плакате о штетности пушења.	- од спајалице до наруквице - увек смета Тета Цигарета				
Начин праћења и процењивања квалитета програма					

Кључни појмови:

Разред: ТРЕЋИ	**Годишњи фонд часова: 36**
Предмет: ВЕРСКА НАСТАВА	**Недељни фонд часова: 1**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У ТРЕЋЕМ РАЗРЕДУ:

Циљ Циљ наставе у 3. разреду јесте пружити ученицима основна знања о учењу Цркве о стварању света; • омогућити ученицима да разумеју да Бог ствара природу и човека, јер жели да их воли и да буде са њима заједно; • Пружити ученицима могућност да разумеју да је човек у природној вези са свим оним што је Бог претходно створио, али да се разликује од свих створених бића; • Објаснити ученицима да је човек икона Божја (сличан Богу) зато што је створен као слободна личност и једини позван да буде домаћин света; • Омогућити ученицима да увиде разлику између Бога и створене природе. Омогућити ученику да увиди да је Бог створио свет из љубави; • Омогућити ученику да увиди да се Бог брине о свету; • Омогућити ученику да разуме да је Бог из бриге према свету и човеку послао свога Сина у свет. • Пружити ученицима основ за разумевање да се лични однос са Богом остварује кроз служење Богу и ближњима; • Пружити ученицима основ за разумевање да природи и човеку вечно постојање дарује Бог; • Омогућити ученику да увиди да су светитељи најбољи пример односа човека са Богом; • Пружити ученицима основна знања о о Светоме Сави као нашем примеру служења. Ученицима пружити основ за разумевање да хлеб и вино – наши дарови -представљају свет у малом; • Ученицима пружити основ за разумевање разлога приношења Богу хлеба и вина на Литургији; • Пружити основ за разумевање да се на Литургији молимо за спасење целога света; • Омогућити ученицима да увиде да се на Литургији остварује спасење човека и света; • Ученицима пружити основ за разумевање да нас Христос толико воли да је дао свој живот за нас и да је васкрсао да победи смрт за нас. • Ученицима пружити неопходно знање да разумеју да је човек одговоран за очување природе; • Омогућити ученицима да увиде на које све начине људи данас уништавају природу, тј. да увиде да загађење природе потиче од човека; • Омогућити ученицима да разумеју да је човек позван од Бога да брине о природи; • Упознати ученике са примерима изражавања љубави према природи; • Развијати код ученика скромност; • Установити обим и квалитет знања стечених у току школске године из Православног катихизиса.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
• Когнитивни аспект: □ моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 3. разреда основне школе; □ моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. Афективни аспект: □ ученик ће бити мотивисан да активно учествује на часовима верске наставе	УВОД	• Упознавање са садржајем програма и начином рада • Прелиминарна систематизација	Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада	Активно прати, слуша и сарађује. Учествује у активностима: рад на тексту (Библија – Свето Писмо, односно Стари и Нови Завет, по потреби	**ПОВЕЗИВАЊЕ САДРЖАЈА СВИХ НАСТАВНИХ ПРЕДМЕТА**

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
Когнитивни аспект: □ препознати неке елементе библијске повести о стварању света; □ моћи да препозна и именује иконе на којима су представљени дани стварања света, на основу библијске повести; моћи да увиди да је свет скуп конкретних врста живих бића која су уједињена, једна другима потребна и да она чине велику заједницу љубави – Цркву; □ моћи да објасни да је свет створен љубављу Божјом; □ моћи даразуме да се права слобода изражава као љубав према другим људима, природи и Богу; □ уочити да је човек сличан Богу. Афективни аспект: □ бити подстакнут да развија љубав према ближњима, природи и Богу; □ развијати жељу и свест о важности бриге према ближњима и природи	БОГ СТВАРА СВЕТ И ЧОВЕК	Појам Светога Писма као књиге откривења □ Стварање невидљивог света-духовних сила - анђела □ Библијско казивање о стварању света по данима □ Стварање човека □ Песма „Молитва“ Бранко Радичевић(песник се диви Божјем стварању и моли благослов...) □ Прича „Паче“ А. Солжењицин	На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рад	активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу; практична примена стечених знања активно учешће у раду	Историја (религије и културе старог света) •
Когнитивни аспект: • знати да је Бог створио свет из љубави и да објасни како зна да Бог воли свет; • препознати да Бог брине о свету и да наведе примере Божјег старања о свету; • увидети кроз своје креативне способности да је човек сличан Богу; • увидети да Бог жели да свет постоји вечно; • увидети да су Бог, људи и природа различити, али да нису потпуно раздељени; • увидети различитост која постоји између Бога и створеног света; • знати да је Бог из бриге према свету и човеку послао свога	БОГ НАС ВОЛИ	Прича „Шишарка“ или прича „Себични џин“ О. Вајлд (са правим крајем, кад се појављује Христос...) □ Прича Св. Владике Николаја о томе како је Господ са Богородицом избавио пастира Давида из невоље (кад је заспао у пећини а змија му легла на груди...)	Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на	Активно прати, слуша и сарађује. Учествује у активностима: рад на тексту (Библија – Свето Писмо)	

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
човеку послао свога Сина у свет; • упознати улогу анђела као сарадника Божјих у старању о свету; • уочити да је свет смртан ван заједнице са Богом; • упознати сдржај молитве Анђелу чувару; • усвојити текст и мелодију песме „Анђели певају“. Афективни аспект: • бити подстакнут да развија свест о томе да је важан зато што га воли Бог и његови ближњи ; • бити подстакнут да се труди да воли све људе (чак и оне од којих је веома различит).		А кад је одрастао Цар Давид је описао Богородицу и Христа у псалму „Љубавна песма“, М. Данојлић (о маслачку и облачку) Јављање анђела Богородици; Јављање анђела Јосифу; Сусрет Богородице и Јелисавете; Јављање анђела пастирима; Јављање анђела мудрацима; Анђео јавља Јосифу да склони породицу у Египат; Молитва Анђелу чувару; Песма: „Анђели певају“. употребе			
Когнитивни аспект: • уочити да је човек посредник између Бога и природе и да Бог са природом разговара преко човека; • проширити своје знање о служењу Светога Саве Богу и нашем народу; • уочити да нема љубави без служења ближњима; • упознати библијску повест о Христовом служењу Апостолима. Афективни аспект: • бити подстакнут да љубав препознаје као служење; • знати да кроз чињење дела љубави према ближњима, постаје сличан Христу и светитељима Божјим.	ЗАЈЕДНИЦА БОГА И СВЕТА КРОЗ ЧОВЕКА	Прича „ Три дрвета“(Ова прича је и Божићна и Васкршња) Подизање задужбина – најзначајније задужбине Светога Саве и Светог Симеона Мироточивог Јеванђељско казивање о Христовом служењу – прање ногу апостолима и Тајна вечера Прича: Доброчинство – најлепши начин да постојиш, из књиге «Мали анђео», Н. Витошевић	Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава		

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
Когнитивни аспект: • препознати да је Литургија захвалност Богу; • уочити да се захвалност Богу показује кроз наше дарове; • уочити да наши дарови хлеб и вино представљају свет у малом; • увидити везу Литургије и спасења човека и света; • проширити своја знања о празнику Васкрсења; • увидити шта за створену прируду значи Христово Васкрсење; • усвојити текст и мелодију песме „Људи ликујте“ Афективни аспект: бити подстакнут да учествује на Литургији како би показао Богу да жели да буде у заједници са Њим; • бити подстакнут да у себи развија осећај захвалности према Богу и својим ближњима.	ЛИТУРГИЈА-ПРЕОБРАЖЕНИ СВЕТ	Твар у Литургији – хлеб и вино Песма“Како настаје хлеб“ Лидија Поповић Твар у Литургији – тамјан, уље, восак, вода, врба, бадњак, јаје, жито, грожђе... Прича о удовичиној лепти Велика Јектенија Прича „Мудри чобанин“ Патријарх српски Иринеј Гавриловић(прича о причешћу) Библијско казивање о васкрсењу Лазара Казивање о женама мироносицама на Христовом гробу ((„Зашто тражите живога међу мртвима“) Васкршња прича „ И жовотиње“ Зинаида Хипијус	Овај програм треба реализовати читајући кључне одломке из Старог Завета и тумачећи их из перспективе будућег Царства Божијег, односно из перспективе новозаветних догађаја, као што и новозаветне догађаје треба тумачити из перспективе другог доласка Христовог и Царства Божијег. На овај начин ћемо указати ученицима на спасење као историјски процес: Стари завет је сенка, Нови је икона, а истина је стање света у будућем веку (Св. Максим Исповедник) Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика		

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
Когнитивни аспект: • препознати личну одговорност за творевину; • увидити да се загађењем наше околине, загађује цео свет; • увидити да се на православним иконама стварања света и човека, приказује зависност природе од човека; • препознати представе које приказују догађаје везане за стварање света; • уочити у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса трећег разреда основне школе. Афективни аспект: • бити подстакнут на очување природе и своје животне средине; • бити подстакнут да гледа на природу као на Божју Ученици ће бити подстакнути да уреде школски простор изабраним радовима везаним за стварање и очување света	– ЧОВЕК И ПРИРОДА	Поучне приче: „Свети Власије благосиља животиње“ „Игуман и медвед“ „Необична лађа“ (Свети Елије и крокодил) „Свети Серафим и медвед“ Песма „ Радуј се“ М. Одаловић Израда иконе Израда стрипа	• Ученицима пружити неопходно знање да разумеју да је човек одговоран за очување природе; • Омогућити ученицима да увиде на које све начине људи данас уништавају природу, тј. да увиде да загађење природе потиче од човека; • Омогућити ученицима да разумеју да је човек позван од Бога да брине оприроди; • Упознати ученике са примерима изражавања љубави према природи; • Развијати код ученика скромност; • Установити обим и квалитет знања стечених у току школске године из Православног катихизиса	запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство...	

Начин праћења и процењивања квалитета програма	Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које ученици усвајају на часу и испитивањем ставова; Оцењивање: непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика;

Разред: СЕДМИ	**Годишњи фонд часова: 36**
Предмет: ВЕРСКА НАСТАВА	**Недељни фонд часова: 1**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У ТРЕЋЕМ РАЗРЕДУ:

Циљ Циљ наставе у 3. разреду јесте пружити ученицима основна знања о учењу Цркве о стварању света; • омогућити ученицима да разумеју да Бог ствара природу и човека, јер жели да их воли и да буде са њима заједно; • Пружити ученицима могућност да разумеју да је човек у природној вези са свим оним што је Бог претходно створио, али да се разликује од свих створених бића; • Објаснити ученицима да је човек икона Божја (сличан Богу) зато што је створен као слободна личност и једини позван да буде домаћин света; • Омогућити ученицима да увиде разлику између Бога и створене природе. Омогућити ученику да увиди да је Бог створио свет из љубави; • Омогућити ученику да увиди да се Бог брине о свету; • Омогућити ученику да разуме да је Бог из бриге према свету и човеку послао свога Сина у свет. • Пружити ученицима основ за разумевање да се лични однос са Богом остварује кроз служење Богу и ближњима; • Пружити ученицима основ за разумевање да природи и човеку вечно постојање дарује Бог; • Омогућити ученику да увиди да су светитељи најбољи пример односа човека са Богом; • Пружити ученицима основна знања о о Светоме Сави као нашем примеру служења. Ученицима пружити основ за разумевање да хлеб и вино – наши дарови -представљају свет у малом; • Ученицима пружити основ за разумевање разлога приношења Богу хлеба и вина на Литургији; • Пружити основ за разумевање да се на Литургији молимо за спасење целога света; • Омогућити ученицима да увиде да се на Литургији остварује спасење човека и света; • Ученицима пружити основ за разумевање да нас Христос толико воли да је дао свој живот за нас и да је васкрсао да победи смрт за нас. • Ученицима пружити неопходно знање да разумеју да је човек одговоран за очување природе; • Омогућити ученицима да увиде на које све начине људи данас уништавају природу, тј. да увиде да загађење природе потиче од човека; • Омогућити ученицима да разумеју да је човек позван од Бога да брине о природи; • Упознати ученике са примерима изражавања љубави према природи; • Развијати код ученика скромност; • Установити обим и квалитет знања стечених у току школске године из Православног катихизиса.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
• сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 5. разреда основне школе; • уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања.	Упознавање садржаја програма и начина рада	• Упознавање са садржајем програма и начином рада • Прелиминарна систематизација	Катихизација као литургијска делатност - заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.	Активно прати, слуша и сарађује. Учествује у активностима: рад на тексту (Библија – Свето Писмо, односно Стари и Нови Завет, по потреби	
моћи да уочи да су знање и учење важни у његовом животу; моћи да кроз очигледне примере и експерименте закључи да постоје различити начини сазнавања моћи да кроз примере из личног искуства уочи да једино онај кога заволимо за нас постаје личност - непоновљиво и бескрајно важно биће моћи да повезује личносно познање са нашим познањем Бога; моћи да препозна да нам Христос открива Бога као љубавну заједницу три личности; моћи да вреднује своје понашање на основу љубави коју исказује према својим ближњима; бити подстакнут на одговорније обликовање заједничког живота са другима.	БОГОПОЗНАЊЕ	Процес сазнавања као дело целе личности: чула, разум, слободна воља, искуство Личносно познање, упознавање кроз љубав Познање Бога Бог је један, али није сам (Бог је заједница три личности: Отац, Син и Свети Дух	На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рад	активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу; практична примена стечених знања активно учешће у раду	

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
моћи да уочи да је Црква на Саборима решавала проблеме са којима се сусретала кроз историју; бити подстакнут да своје проблеме и несугласице са другима решава кроз разговор и заједништво; знати да је Символ вере установљен на Васељенским саборима; умети да интерпретира Символ вере; знати да се Символ вере изговара на Крштењу и Литургији; моћи да уочи да појам Богочовека описује Христа као истинитог Бога и истинитог Човека;	СИМВОЛ ВЕРЕ	Сабори као израз јединства Цркве Васељенски сабори Символ вере Христос је истинити Бог и истинити Човек	Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.	Активно прати, слуша и сарађује. Учествује у активностима: рад на тексту (Библија – Свето Писмо)	
моћи да увиди да Црква Светим Тајнама повезује човека са Богом у најважнијим моментима његовог живота (рођење и духовно рођење – Крштење, венчање и Брак, Црквена брига за болесне у јелеосвећењу...) моћи да увиди да је Литургија извор и циљ свих Тајни Цркве знати да је Причешће врхунац светотајинског живота моћи да препозна Крштење и Миропомазање као Тајне уласка у Цркву; бити подстакнут да на покајање гледа као на промену начина живота; моћи да увиди да су брак и монаштво два пута која воде ка Богу; моћи да разликује и именује службе у Цркви	СВЕТОТАЈИНСКИ ЖИВОТ ЦРКВЕ	Светотајински живот Цркве Света Литургија као светајна Цркве Свете Тајне Крштења и Миропомазања Света Тајна Исповести Света Тајна брака (слика Христа и Цркве) Монашка заједница (искорак ка животу будућег века) Света Тајна Рукоположења Молитвословља Цркве	Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава	Активно прати, слуша и сарађује. Учествује у активностима: рад на тексту (Библија – Свето Писмо, односно Стари и Нови Завет, по потреби	

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
(епископ, свештеник, ђакон и народ); моћи да препозна своју службу у Цркви; моћи да у молитвословљима уочи важност природних елемената (воде, грожђа, жита, светлости...) бити подстакнут на учествовање у светотајинском животу Цркве;					
моћи да препозна да култура и писменост Словена имају корен у мисионарској делатности просветитеља равноапостолних Кирила и Методија; моћи да објасни просветитељску улогу и значај Светога Саве за српски народ; бити подстакнут да доживи српске светитеље као учитеље хришћанских врлина; моћи да препозна неговање српских православних обичаја као начин преношења искуства вере и прослављања Бога и светитеља моћи да препозна евхаристијску симболику у елементима Крсне Славе; бити подстакнут да прослављање Крсне славе везује за Литургију бити подстакнут да доживи, вреднује и негује богатство и лепоту српске културне баштине	СРПСКА ЦРКВА КРОЗ ВЕКОВЕ	Света браћа Кирило и Методије Свети Сава Срби светитељи (вероучитељ ће на више часова описати живот и подвиге неколико светитеља Српске Цркве по избору: - Света лоза Немањића - Св. цар Лазар - Св. Василије Острошки - Св. Николај Жички и Охридски - Св. Петар Цетињски - Св. Вукашин из Клепаца) Крсна слава и обичаји (литије, храмовне и градске славе...) Српска црквена баштина	Објаснити ученицима значај мисионарске и просветитељске делатности Свете браће и Светог Саве; Указати ученицима кроз примере српских светитеља на значај стицања хришћанских врлина; Указати ученицима на историјски пут Српске Цркве кроз житија изабраних светитеља; Подстаћи ученике да развију доживљај Крсне славе као молитвеног прослављања Бога и светитеља; Развити код ученика свест о важности неговања традиције и обичаја (Крсна слава, литије, храмовне и градске славе); Пружити ученицима могућност да сагледају улогу СПЦ у развоју српске културе и идентитета.	Активно прати, слуша и сарађује. Учествује у активностима: рад на тексту (Библија – Свето Писмо, односно Стари и Нови Завет, по потреби	

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
Начин праћења и процењивања квалитета програма		Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које ученици усвајају на часу и испитивањем ставова; Оцењивање: непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика;			

Кључни појмови: .откривење, Свето Писмо, прародитељски грех, Рајски врт, Пасха, заповест, пророк, Месија, обећана земља, народ Божији

Разред: СЕДМИ	**Годишњи фонд часова: 36**
Предмет: ЧУВАРИ ПРИРОДЕ	**Недељни фонд часова: 1**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У СЕДМОМ РАЗРЕДУ:

Циљ: Ученик треба да развије техничко-технолошку писменост, да изради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
Развијање значаја образовања за животну средину Развијање здравог односа према себи и другима	Положај и улога човека у природи	Основни појмови из области животне средине. Позитиван и негативан утицај човека на животну средину. Концепт одрживог развоја. Климатске промене. Еколошка култура живљења.Положај и улога човека у природи.	методе рада: монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована -облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални	Одговорно учешће у демократском друштву, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост, рад са подацима и информацијама, решавање проблема.	Биологија, хемија, физика, географија, историја

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
Развијање вредности, ставова, вештина и понашања у складу са одрживим развојем Примењивање рационалног коришћења природних ресурса	Одговоран однос према одрживости животне средине	Природна богатства Србије. Обновљиви природни ресурси. Жива бића као природни ресурс. Еколошки отисак.	методе рада: монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована -облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални	Одговорно учешће у демократском друштву, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост, рад са подацима и информацијама, решавање проблема.	Биологија, географија
Умеће да се на основу стечених знања изаберу квалитетни и здрави стилови живота Препознавање извора загађивања и уочавање последица	Извори и последице загађивања животне средине	Извори загађивања животне средине. Глобалне промене. Последице глобалних промена. Оштећење озонског омотача, озонске рупе и последице. Отпад. Дивље депоније. Рециклажа-решавање проблема органског отпада.	методе рада: монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована -облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални	Одговорно учешће у демократском друштву, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост, рад са подацима и информацијама, решавање проблема.	Биологија, хемија

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
Стицање способности за уочавање, формулисање, анализирање и решавање проблема везаних за животну средину Развијање радозналости, активног учешћа и одговорности Подизање нивоа свести о личном ангажовању у заштити и очувању животне средине, природе и биодиверзитета.	Биодиверзитет-биолошка разноврсност	Биодиверзитет. Угрожавање биодиверзитета Србије. Нестајање врста и заштита угрожених врста Србије. Заштита биодиверзитета	методе рада: монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована -облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални	Одговорно учешће у демократском друштву, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост, рад са подацима и информацијама, решавање проблема..	Биологија, хемија, географија.
Начин праћења и процењивања квалитета програма	Програм се описно оцењује, али то не умањује потребу да се континуирано прати напредовање ученика у достизању исхода, Наставник треба да обезбеди да се на часу сваки ученик осећа уважено, прихваћено и добродошло у својој различитости, уз обавезу да поштује и уважи друге и другачије погледе и мишљења. Сваки наставни час и свака активност ученика је прилика за процену остварености исхода, односно регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности. Значајну улогу у процени квалитета рада имају продукти ученичких активности а то су: постери, панои, видео запис, фотографије, презентације, акције, истраживања				

Кључни појмови садржаја: Одрживи развој, климатске промене, природна богатства, обновљиви природни ресурси, глобалне промене и последице, озонски омотач, озонске рупе, биодиверзитет.

Разред: ОСМИ	**Годишњи фонд часова: 72**
Предмет: ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА	**Недељни фонд часова: 2**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У ОСМОМ РАЗРЕДУ:

Циљ: Ученик треба да развије техничко-технолошку писменост, да изради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
• процени значај електротехнике, рачунарства и мехатронике у животном и радном окружењу; • анализира опасности од неправилног коришћења електричних апарата и уређаја и познаје поступке пружања прве помоћи; • образложи важност енергетске ефикасности електричних уређаја у домаћинству; • повеже професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике са сопственим интересовањима.	**Животно и радно окружење**	• Увод у електротехнику, рачунарство и мехатронику. • Електрична инсталација-опасност и мере заштите. • Примена електричних апарата и уређаја у домаћинству, штедња енергије и енергетска ефикасност. • Професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике.	- вербална -демонстрација - кооперативно учење - посета техничком сајму	- посматрање - слушање - повезују са свакодневним животом -препознају	- географија (животно окружење) - информатик а (основни и периферни делови рачунара)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
•упореди карактеристике електричних и хибридних саобраћајних средстава са конвенционалним; •разуме значај електричних и електронских уређаја у саобраћајним средствима; •користи доступне телекомуникационе уређаје и сервисе	Саобраћај	• Саобраћајна средства на електропогон-врсте и карактеристике. Хибридна возила. • Електрични и електронски уређаји у саобраћајним средствима. • Основи телекомуникација	групни рад - кооперативно учење,вршњач ко подучавање, - коришћење илустрација и мултимедија - коришћење саобраћајне табле	посматрање ,слушање презентовање ,повезивање - разумевање , размишљају - критички процењују - израда саобраћајне макете - решавају проблем - доносе одлуке , повезују са свакодневним животом - примењују - препознају	- информатик а (коришћење мултимедиј а-лних садржаја
класификује компоненте ИКТ уређаја према намени; • процени значај управљања процесима и уређајима помоћу ИКТ; • црта електричне шеме правилно користећи симболе; • користи софтвере за симулацију рада електричних кола; •састави електромеханички модел и управља њиме помоћу интерфејса	Техника и дигитална писменост	Основне компоненте ИКТ уређаја. • Управљање процесима и стварима на даљину помоћу ИКТ. • Основни симболи у електротехници. • Рачунарски софтвери за симулацију рада електричних кола. • Израда и управљање електромеханичким моделом.	вебално - демонстрацио на - подучавање - самостална израда цртежа - коришћење рачунара	- посматрање - слушање - презентовање - повезивање, - анализа - разумевање - размишљају - критички процењују - доносе одлуке - примењују - користе ИК технологију - препознају - креирају документа	математика (правилно коришћење прибора за цртање, основе геометрије) - информатик а (коришћење периферних ИКТ уређаја, обрада дигиталне слике

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
• објасни систем производње, трансформације и преноса електричне енергије; • анализира значај коришћења обновљивих извора електричне енергије; • разликује елементе кућне електричне инсталације; • повеже електрично и/или електронско коло према задатој шеми; • користи мултиметар; •анализира карактеристике електричних машина и повезује их са њиховом употребом; • класификује електронске компоненте на основу намене; • аргументује значај рециклаже електронских компоненти	Ресурси и производња	Електроенергетски систем. • Производња, трансформација и пренос електричне енергије. • Обновљиви извори електричне енергије. Електроинсталациони материјал и прибор. • Кућне електричне инсталације. • Састављање електричних кола. • Коришћење фазног испитивача и мерење електричних величина мултиметром. • Електричне машине. • Електротехнички апарати и уређаји у домаћинству. • Основни електронике. • Рециклажа електронских компоненти.	групни рад - кооперативно учење - вршњачко подучавањесамостал ан - рад и коришћењеразних врста прибора иалата (метода практичног рада) посета сајму науке	- посматрање - слушање - презентовање - дебата - прикупљање података - повезивање - евалуација - анализа	- биологија (природни ресурси на Земљи – основни појмови) ликовна култура (цртање и украшавање бојама)
самостално/тимски истражује и осмишљава пројекат; • креира документацију, развије и представи бизнис план производа; • састави производ према осмишљеном решењу; • састави и управља једноставним школским роботом или мехатроничким моделом;	Конструктивно моделирање	Моделовање електричних машина и уређаја. •Огледи са електропанелима. • Коришћење интерфејса за управљање помоћу рачунара. •Израда једноставног школског робота сопствене конструкције или из конструкторског комплета.	израда практичних радова	посматрање - презентовање - разумевање - размишљају - критички процењују - решавају проблем - доносе одлукепримењују - користе ИК технологију	- математика (геометријска тела, мрежа) - информатик а (коришћење готових програма, израда презентациј а)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
• представи решење готовог производа/модела; • процењује свој рад и рад других и предлаже унапређење реализованог пројекта	Конструктивно моделирање	Рад на пројекту: израда производа/модела; управљање моделом; представљање производа/модела.		препознају - примењују - користе технологију обраде различитих материјала - планери, организатори	
Начин праћења и процењивања квалитета програма	Програм се описно оцењује, али то не умањује потребу да се континуирано прати напредовање ученика у достизању исхода, Наставник треба да обезбеди да се на часу сваки ученик осећа уважено, прихваћено и добродошло у својој различитости, уз обавезу да поштује и уважи друге и другачије погледе и мишљења. Сваки наставни час и свака активност ученика је прилика за процену остварености исхода, односно регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности. Значајну улогу у процени квалитета рада имају продукти ученичких активности а то су: постери, панои, видео запис, фотографије, презентације, акције, истраживања.				

Кључни појмови: техника, технологија, ИКТ уређаји, саобраћај, техничка документација, енергетика, предузимљивост и иницијатива

Разред: ОСМИ	**Годишњи фонд часова: 36**
Предмет: ИНФОРМАТИКА	**Недељни фонд часова: 1**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У ОСМОМ РАЗРЕДУ:

Циљ наставе и учења информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
- унесе и мења податке у табели - разликује типове података у ћелијама табеле - сортира и филтрира податке по задатом критеријуму - користи фрмуле за израчунавање статистике - представи визуелно податке на одговарајући начин - примени основне функције форматирања табеле, сачува је у пдф формату и одштампа - приступи дељеном документу, коментарисе и врши измене унутар дељеног документа	**ИКТ**	Радно окруење програма за табеларне прорачуне - Креирање радне табеле и унос података (нумерички, текстуални, датум, време....) - Формуле и функције, - Примена формула за израчунавање статистика - Сортирање и филтрирање података - Груписање података и израчунавање статистка по групама - Визуелизација података- израда графикона - Форматирање табеле и припрема за штампу - Рачунарство у облику дељене табеле	Облици фронтални групни рад у пару индивидуални Методе монолошка дијалошка демонстрација смислено учење кооперативно учење решавање проблема учење путем открића	посматра слуша повезује анализира размишља поставља питања вежба усваја примењује приказује радове	Техника и технологија (Животноми радно окружење конструкторско моделирање Ликовна култура (Линија, облик) Музичка култура (слушање музике, извођење музике и музичко стваралаштво),

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
- разуме на које све начине делимо личне податке приликом коришћења интернета - разуме потенцијалне разлике дељења личних података путем интернета , поготову лчих података деце - разуме везу између ризика на интернету и кршења права - објасни појам “ отворени подаци “ - успостави везу између отварања података и стварања услова за развој иновација и привредних грана за које су доступни отворени подаци	**Дигитална писменост**	-Заштита личних података -Права детета у дигиталном добу - Отворени подаци	Облици фронтални групни рад у пару индивидуални Методе монолошка дијалошка демонстрација смислено учење кооперативно учење учење путем открића практичано смисаоно учење	посматра слуша повезује анализира размишља поставља питања вежба усваја примењује приказује радове	Техника и технологија (ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ) Биологија (НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА, ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ) Географија (ПЛАНЕТА ЗЕМЉА, ВАСИОНА)
унесе серију (низ) података - изврши једноставне анализе низа података (израчуна збир, просек, проценте - графички представи мизове података (у облику линијског, стубичастог или секторског дијаграма) - унесе табеларне податке или их учита из локалних датотека и сними их - изврши основне анализе и обраде табеларних података (по врстама и по колонама , сортирање , филтрирање...) - изврши анализе које укључују статистике по групама	Рачунарство	- Програмски језици и окружења погодни за анализу и обраду података (Јупутер) - Унос података у једнодимензионе низове - Једоставне анализе низова податка помоћу библиотечких функција (сабирање, пресек, минимум, максимум, сортирање, филтрирање...)	Облици фронтални, групни, рад у пару. Методе монолошка, демонстрација,кооперативно учење решавање проблема учење путем открића практичано смисаоно учење	Посматра, слуша, размишља,поставља питања вежба усваја примењује приказује радове	Математика (природни бројеви, дељивост, разломци)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
		- Графичко представљање низова података. - Унос и представљање табеларно записаних података. - Анализе табеларно заисаних података - Обраде табеларно записаних података - Груписање података и одређивање статистика за сваку групу			
сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка - сарднички осмисли и спроведе фазе пројектног задатка - самовреднује своју улогу у оквиру пројектног задатка / тима - креира рачунрске програме који доприносе решавању пројектног задатка - поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника - вреднује своју улогу у рупи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен	Пројектни задатак ИКТ и дигитална писменост Пројектни задатак - рачунарство	- Онлајн упитник (крирање - типови питањаа, дељење - нивои приступа и безбедност). Онлајн упитник (прикупљање и обрада података, визуализација) - Отворени поаци - Инфографик - Управљање дигиталним уређајима(програмирање уређаја)	Облици групни рад у пару индивидуални Методе монолошка дијалошка демонстрација смислено учење кооперативно учење решавање проблема учење путем открића практичано смисаоно учење	посматра слуша повезује анализира размишља поставља питања вежба усвајапримењује приказује радове	Биологија (ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ, ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ) Географија (ПЛАНЕТА ЗЕМЉА, ВАСИОНА) Математика (ПРИРОДНИБРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ, РАЗЛОМЦИ)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
Начин праћења и процењивања квалитета програма	Програм се описно оцењује, али то не умањује потребу да се континуирано прати напредовање ученика у достизању исхода, Наставник треба да обезбеди да се на часу сваки ученик осећа уважено, прихваћено и добродошло у својој различитости, уз обавезу да поштује и уважи друге и другачије погледе и мишљења. Сваки наставни час и свака активност ученика је прилика за процену остварености исхода, односно регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности. Значајну улогу у процени квалитета рада имају продукти ученичких активности а то су: постери, панои, видео запис, фотографије, презентације, акције, истраживања.				

Кључни појмови: предмет изучавања информатике и рачунарства, ИКТ уређаји, хардвер, софтвер, обрада текста, мултимедија, слајд, презентација, безбедност на интернету, претраживање интернета, заштита приватности личних података, програмирање, програмски језик, алгоритам

АНЕКС ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА ОШ „ИВО АНДРИЋ“	2020-2024.

Разред: ОСМИ	**Годишњифондчасова: 102**
Предмет: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ	**Недељни фонд часова: 3**

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА У ОСМОМ РАЗРЕДУ:

Циљ наставе и учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начиностваривањасадржајапрограма	Активностученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикалнаповезаност)
– примени једноставне комплексе простих и општеприпремних вежби; – изведе вежбе (разноврсна природна и изведена кретања) и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама; – упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак.	**ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ**	-Обавезни садржаји Вежбе за развој снаге -Вежбе за развој покретљивости -Вежбе за развој аеробне издржљивости -Вежбе за развој брзине -Вежбе за развој координације -Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности	методе: -метода демонстрације, -прктичног вежбања и -метода вербалне комуникације технике: -тестирања,мерења. -комбинује се индивидуални, групни и фронтални начин рада, у фискултурној сали или школском дворишту у зависности од наставне јединице. Наставник упућујеученика на самостално вежбање, корективно – педагошки рад, слободне активности, кросеве и такмичења.	Посматрање, слушање, увежбавање одређених елемената, усавршавање садржаја у жеља за што бољим извођењем и резултатима. Примењује научено и развија физичке способностибрзину, снагуиздржљивост, координацију, прецизност, равнотежу и гипкост.	Физика, Биологија, Математика, Српски језик

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА		САДРЖАЈИ	Начиностваривањасадржајапрограма	Активностученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикалнаповезаност)
− комбинује и користи досегнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу − доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама	МОТИРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	АТЛЕТИКА	Обавезни садржаји Техника истрајног трчања -Усавршавање технике истрајног трчања и високог старта; -Усавршавање технике спринтерског трчања и ниског старта -Техника штафетног трчања -Скок удаљ техником увинућа, предвежбе за корачну технику -Скок увис леђном техником (предвежбе) -Бацање кугле (3кг девојчице, 4кг дечаци -Бацање вортекса -Четворобој	методе: -метода демонстрације, -прктичног вежбања и -метода вербалне комуникације технике: -обучавање, -увежбавања, -провера, - тестирања, -мерења. Облици: - Комбинује се индивидуални, групни и фронтални начин рада, у фискултурној сали или школском дворишту у зависности од наставне јединице. Наставник упућује ученика на самостално вежбање, корективно – педагошки рад, слободне активности, кросеве и такмичења	Посматрање, слушање, увежбавање одређених елемената, усавршавање садржаја у жеља за што бољим извођењем и резултатима. Примењује научено и развија физичке способности брзину, снагу издржљивост, координацију, прецизност, равнотежу и гипкост	Физика, Биологија, Математика Српски језик Музичка култура
− одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела − користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри − процени сопствене могућности за вежбање у гимнастици		СПОРТСКА ГИМНАСТИКА	Обавезни садржаји: Вежбе и комбинације вежби карактеристичних за поједине справе: -тло, -прескок, -вратило, Проширени садржаји: На тлу и справама сложеније вежбе и комбинације вежби			Физика, Биологија, Математика Српски језик Музичка култура

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА		САДРЖАЈИ	Начиностваривањаса држајапрограма	Активностученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикалнапове заност)
-изведе елементе усвојених тимских и спортских игара -примени основна правила тимских и спортских игара -користи усвојене елементе технике у спортским играма -примени основне тактичке елементе -учествује на унутар одељенским такмичењима	МОТИРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	Основе тимских и спортских игара	Футсал: Елементи технике и тактике Игра уз примену правила Рукомет: Елементи технике и тактике Игра уз примену правила Кошарка: Елементи технике и тактике Игра уз примену правила Одбојка: Елементи технике и тактике Игра уз примену правила Стони тенис: Игра уз примену правила	методе: -метода демонстрације, -прктичног вежбања и -метода вербалне комуникације технике: -обучавање, -увежбавања, -провера, - тестирања, -мерења. Облици: - Комбинује се индивидуални, групни и фронтални начин рада, у фискултурној сали или школском дворишту у зависности од наставне јединице. Наставник упућује ученика на самостално вежбање, корективно – педагошки рад, слободне активности, кросеве и такмичења	Посматрање, слушање, увежбавање одређених елемената, усавршавање садржаја у жеља за што бољим извођењем и резултатима. Примењује научено и развија физичке способностибрзину, снагу издржљивост, координацију, прецизност, равнотежу и гипкост	Физика, Биологија, Математика Српски језик Музичка култура
- игра народно коло - изведе кретања у различитом ритму - изведе основне кораке плеса из народне традиције других култура - изведе вежбе и саставе уз музичку пратњу		ПЛЕС И РИТМИКА	-Вежбе са вијачом -Вежбе са обручем -Народно коло „Моравац“ -Народно коло из краја у којем се школа налази -Енглески валцер			

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА		САДРЖАЈИ	Начиностваривањаса држајапрограма	Активностученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикалнапове заност)
-Примени достигнути ниво усвојене технике кретања у игри, спорту и свакодневном животу -Примени основне техниче елементе спортских игара -Одржава равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела -Примени вежбање гимнастике за развој моторичких способности	МОТИРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	ПОЛИГОНИ	-Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима, -Полигон са препрекама	-Примени достигнути ниво усвојене технике кретања у игри, спорту и свакодневном животу -Примени основне техниче елементе спортских игара -Одржава равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела -Примени вежбање гимнастике за развој моторичких способности		

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА		САДРЖАЈИ	Начиностваривањасадржајапрограма	Активностученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикалнаповезаност)
− објасни својим речима сврху и значај вежбања − користи основну терминологију вежбања − поштује правила понашања у и на просторима за вежбање у школи и ван ње, као и на спортским манифестацијама − примени мере безбедности током вежбања − одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање − примени и поштује правила тимске и спортске игре у складу са етичким нормама − навија и бодри учеснике на такмичењима и решава конфликте на социјално прихватљив начин − користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортскорекративних активности − прихвати сопствену победу и пораз у складу са „ферплејом“	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	Физичко вежбање и спорт	-Циљ и сврха вежбања у физичком и здравственом васпитању -Основна правила тимских и спортских игара -Понашање према осталим субјекатима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе) -Чување и одржавање материјалних добара која се користе у физичком и здравственом васпитању -Уредно постављање и склањање справа и реквизита неопходних за вежбање -Упознавање ученика са најчешћим облицима насиља у физичком васпитању и спорту -„Ферплеј” (навијање, победа, пораз решавање конфликтних ситуација) -Писани и електорнски извори информација из области физчког васпитања и спорта -Значај развоја физичких способности за сналажење у ванредним ситуацијама (земљотрес, поплава, пожар...) - Физичко вежбање и естетика (правилно обликовање тела) - Планирање дневних активности	методе: -метода демонстрације, -прктичног вежбања и -метода вербалне комуникације технике: -обучавање, -увежбавања, -провера, - тестирања, -мерења. Облици: - Комбинује се индивидуални, групни и фронтални начин рада, у фискултурној сали или школском дворишту у зависности од наставне јединице. Наставник упућује ученика на самостално вежбање, корективно – педагошки рад, слободне активности, кросеве и такмичења.	Посматрање, слушање, увежбавање одређених елемената, усавршавање садржаја у жеља за што бољим извођењем и резултатима. Примењује научено и развија физичке способностибрзину, снагу издржљивост, координацију, прецизност, равнотежу и гипкост.	Физика, Биологија, Математика, Српски језик, Музичка култура

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА		САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
− наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље − разликује здраве и нездраве начине исхране − направи недељни јеловник уравнотежене исхране уз помоћ наставника − примењује здравственохигијенске мере пре, у току и након вежбања − препозна врсту повреде − правилно реагује у случају повреде − чува животну средину током вежбања	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	Здравствено васпитањ	-Физичка активност, вежбање и здравље - Основни принципи вежбања и врсте физичке активности -Одржавање личне опреме за вежбање и поштовање здравствено-хигијенских мера пре и после вежбања - Лична и колективна хигијена пре и после вежбања - Утицај правилне исхране на здравље и развој људи - Исхрана пре и после вежбања Прва помоћ: - значај прве помоћи, - врсте повреда. -Вежбање и играње на чистом ваздуху - чување околине приликом вежбања	методе: -метода демонстрације, -прктичног вежбања и -метода вербалне комуникације технике: -обучавање, -увежбавања, -провера, - тестирања, -мерења. Облици: - Комбинује се индивидуални, групни и фронтални начин рада, у фискултурној сали или школском дворишту у зависности од наставне јединице. Наставник упућује ученика на самостално вежбање, корективно – педагошки рад, слободне активности, кросеве и такмичења	Посматрање, слушање, увежбавање одређених елемената, усавршавање садржаја у жеља за што бољим извођењем и резултатима. Примењује научено и развија физичке способностибрзину, снагу издржљивост, координацију, прецизност, равнотежу и гипкост.	Физика, Биологија, Математика Српски језик Музичка култура
Начин праћења и процењивања квалитета програма	провера, увежбавања, тестирања, мерења, учешће на такмичењу					

Кључни појмови:

5. ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ

ДОПУНСКА НАСТАВА	**ПРВИ РАЗРЕД**	**Годишњи фонд часова: 18**
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	**СРПСКИ ЈЕЗИК**	**Недељни фонд часова: 1**
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
ПОЧЕТНО ЧИТАЊЕ И ПИСАЊЕ	Индивидуални рад, вршњачко подучавање, аналитичко-синтетичка вежбања, диференцирана настава, индивидуализована настава, учење помоћу слика, језичке вежбе, учење кроз игру.	Посматрају слике, описују предмете, бића и појаве, именују и читају слова, ређају слагалице од слова и слика, праве реченице од речи исечених из штампе, подражава звукове из природе, сецкају, лепе, доцртавају, украшавају, моделују, певају, читају, пишу, процењују чиме су задовољни, доносе одлуке шта би волели да промене
КЊИЖЕВНОСТ	Индивидуални рад, вршњачко подучавање, аналитичко-синтетичка вежбања, диференцирана настава, индивидуализована настава, учење помоћу слика, језичке вежбе, учење кроз игру.	Препознају, питају, уче кроз игру, певају, слушају, уочавају, играју игру пантомиме, глуме, рецитују
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА Говорење Слушање Писање Читање	Индивидуални рад, вршњачко подучавање, аналитичко-синтетичка вежбања, диференцирана настава, индивидуализована настава, учење помоћу слика, језичке вежбе, учење кроз игру.	Питају, уче кроз игру, читају, пишу, процењују чиме су задовољни, доносе одлуке шта би волели да промене, игра улога.
ДОПУНСКА НАСТАВА	**ПРВИ РАЗРЕД**	**Годишњи фонд часова: 18**
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	**МАТЕМАТИКА**	**Недељни фонд часова: 1**
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
ГЕОМЕТРИЈА Положај, величина и облик предмета Линије	Диференцирана настава, индивидуализована настава, вршњачко учење, рад у пару, групни рад, игра, учење помоћу слика.	Цртају, боје, сецкају, лепе, служе се лењиром, играју се, посматрају, слушају, мисле, активно учествују у комуникацији, размењују своја мишљења, цртају, боје, сецкају, лепе, упоређују предмете према датим особинама, закључују.
БРОЈЕВИ	Диференцирана настава, индивидуализована настава, вршњачко учење, рад у пару, групни рад, игра, учење помоћу слика	Цртају, боје, сецкају, лепе, броје, читају и записују бројеве, упоређују, сабирају и одузимају, рачунају, решавају задатке са образовног CD-а на компјутеру.
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Диференцирана настава, индивидуализована настава, вршњачко учење, рад у пару, групни рад, игра, учење помоћу слика.	Пореде, процењују, мере, уче кроз игру улога продаваца и купаца, сами стварају ситуације за учење

ДОПУНСКА НАСТАВА	ДРУГИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 18
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	СРПСКИ ЈЕЗИК	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
1. Језик -Граматика -Правопис	Индивидуални рад, индивидуализовани рад, израда диференцираних задатака, кооперативно учење, вршњачко подучавање, рад у пару, игровне активности, решавање задатака код куће.	Посматрају, слушају, читају, пишу, преписују, уочавају, упоређују, препознају, разликују, именују, закључују, сарађују, презентују, повезују, разумеју, размишљају, повезују са свакодневним животом, примењују
2. Књижевност	Индивидуални рад, индивидуализовани рад, израда диференцираних задатака, кооперативно учење, вршњачко подучавање, рад у пару, игровне активности, решавање задатака код куће.	Посматрају, слушају, читају, пишу, преписују, уочавају, упоређују, препознају, разликују, именују, закључују, сарађују, презентују, повезују, разумеју, размишљају, повезују са свакодневним животом, примењују
3. Језичка култура	Индивидуални рад, индивидуализовани рад, израда диференцираних задатака, кооперативно учење, вршњачко подучавање, рад у пару, игровне активности, решавање задатака код куће.	Посматрају, слушају, читају, пишу, преписују, уочавају, упоређују, препознају, разликују, именују, закључују, сарађују, презентују, повезују, разумеју, размишљају, повезују са свакодневним животом, примењују
ДОПУНСКА НАСТАВА	ДРУГИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 18
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МАТЕМАТИКА	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
1. Природни бројеви до 100	Индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака, диференцирана настава, индивидуализована настава, рад у пару, групни рад, игра, учење помоћу слика	Рачунају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство.
2. Геометријска тела и фигуре	Индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака, диференцирана настава, индивидуализована настава, рад у пару, групни рад, игра, учење помоћу слика	Цртају, мере, процењују, упоређују, сарађују, бележе, закључују, примењују, проверавају, користе лично искуство, играју се
3. Мерење и мере	Индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака, диференцирана настава, индивидуализована настава, рад у пару, групни рад, игра, учење помоћу слика	Процењују, мере, упоређују, закључују, бележе, примењују, сарађују, саопштавају, повезују са свакодневним животом.

ДОПУНСКА НАСТАВА	ТРЕЋИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 18
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	СРПСКИ ЈЕЗИК	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
1. Језик -Граматика -Правопис	Правописне вежбе, умесна и систематска вежбања, анализа и синтеза, теоријска обавештења, коришћење говорних ситуација, обнављање и вежбе у примени правописних правила.	Уочавају, повезују, записују, анализирају, закључују, пишу, допуњују, повезују са свакодневним животом, препознају, процењују, вежбају.
2. Књижевност	Стилске вежбе, умесна и систематска вежбања, коришћење погодног полазног текста, читање текста, подстицање на схватање књижевних појмова.	Уочавају, повезују, записују, анализирају, закључују, пишу, допуњују, повезују са свакодневним животом, препознају, процењују, вежбају.
3. Језичка култура	Теоријска обавештења, умесна и систематска вежбања, стваралачки поступак, сазнавање битних својстава језичке појаве, дефинисање језичког појма, усмено и писмено изражавање, препричавање, описивање, причање.	Уочавају, повезују, записују, анализирају, закључују, пишу, допуњују, повезују са свакодневним животом, препознају, процењују, вежбају.
ДОПУНСКА НАСТАВА	ТРЕЋИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 18
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МАТЕМАТИКА	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
1.Природни бројеви до 1000 и операције са њима	Читање, записивање и упоређивање бројева прве хиљаде; израчунавање вредности бројевног израза са највише три операције; решавање једноставних текстуалних задатака, као и једначина и неједначина.	Посматрају, слушају, уочавају, повезују, записују, анализирају, закључују, користе рачунске радње, проверавају резултате, решавају, уочавају непознато, пишу, цртају, повезују са свакодневним животом, препознају, процењују.
2. Геометријски облици и њихови међусобни односи	Схватање и цртање углова, правих и конструисање геометријских фигура помоћу лењира и шестара; израчунавање обима троугла, квадрата и правоугаоника	Уочавају, анализирају, закључују, проверавају резултат, мере, користе прибор за цртање, конструишу, решавају задатке, пишу, цртају, анализирају
3. Разломци	Графичким приказима усвајање појма разломка; записивање разломака; одређивање n-тог дела неке целине; решавање једноставних текстуалних задатака.	Посматрају, уочавају, приказују, представљају, записују, анализирају, закључују, проверавају резултат, решавају задатке, пишу, примењују.
4. Мерење и мере	Усвајање јединица мера, као и односа између мањих и већих јединица у оквиру блока бројева до 1000 и примена у једноставним задацима.	Уочавају, мере, упоређују, анализирају, закључују, проверавају резултат, решавају задатке, пишу, цртају, читају време на часовнику и календару

ДОПУНСКА НАСТАВА	ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 18
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	СРПСКИ ЈЕЗИК	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
I ЈЕЗИК *Граматика *Правопис	Индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака код куће.	Посматрају, слушају, уочавају, презентују, повезују, разумеју, размишљају, упоређују, повезују са свакодневним животом, примењују, препознају
2. Књижевност	Индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака код куће.	Посматрају, слушају, уочавају, презентују, повезују, разумеју, размишљају, упоређују, повезују са свакодневним животом, примењују, препознају
3. Језичка култура	Индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака код куће.	Посматрају, слушају, уочавају, презентују, повезују, разумеју, размишљају, упоређују, повезују са свакодневним животом, примењују, препознају
ДОПУНСКА НАСТАВА	ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 18
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МАТЕМАТИКА	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
I СКУП ПРИРОДНИХ БРОЈЕВА	Индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака код куће	Рачунају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство.
II ПОВРШИНА	Индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака код куће	Цртају, мере, процењују, упоређују, сарађују, бележе, размишљају, закључују, примењују.
III МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака код куће	Посматрају, уочавају, приказују, представљају, записују, анализирају, закључују, проверавају резултат, решавају задатке, пишу, примењују.
ДОДАТНА НАСТАВА	ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 18
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МАТЕМАТИКА	Недељни фонд часова: 1
Садржај	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
Скуп природних бројева	- проблемска настава, интерактивна, кооперативна, учење откривањем, технике учења, технике памћења - симболизација и упрошћавање, асоцијативна, техника грозд, когнитивно мапирање	- слушају, посматрају, уочавају, бележе, упоређују, анализирају, сарађују, размишљају, стварају и решавају проблемске ситуације, закључују, повезују, примењују, уопштавају, презентују
Површина	- проблемска настава, интерактивна, кооперативна, учење откривањем, технике учења, технике памћења - симболизација и упрошћавање, асоцијативна, техника грозд, когнитивно мапирање	- слушају, посматрају, уочавају, бележе, упоређују, анализирају, сарађују, размишљају, стварају и решавају проблемске ситуације, закључују, повезују, примењују, уопштавају, презентују
Мерење и мере	- проблемска настава, интерактивна, кооперативна, учење откривањем, технике учења, технике памћења - симболизација и упрошћавање, асоцијативна, техника грозд, когнитивно мапирање	- слушају, посматрају, уочавају, бележе, упоређују, анализирају, сарађују, размишљају, стварају и решавају проблемске ситуације, закључују, повезују, примењују, уопштавају, презентују

ДОПУНСКА НАСТАВА	ПЕТИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	СРПСКИ ЈЕЗИК	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
-КЊИЖЕВНОСТ	-рад на тексту, демонстративна метода, демонстративна метода, метода илустрације, разговорна метода	Уочава књижевноуметничке појаве, рашчлањује дело на смисаоне целине, одређује тему и мотиве дела, уочава стилске фигуре
-ЈЕЗИК	-рад на тексту, демонстративна метода, метода -рад на тексту, разговорна метода	Уочава језичке појаве, одређује врсту и службу речи, именује падеже и глаголске облике.
-ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	-разговорна метода, метода илустрације	Саставља смисаоне реченице, писани текст раставља на композиционе етапе.
ДОДАТНА НАСТАВА	ПЕТИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	СРПСКИ ЈЕЗИК	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
-КЊИЖЕВНОСТ	-метода рада на тексту, разговорна метода, хеуристичка метода	-израђује мултимедијални материјал, повезује текст са другим сродним текстовима, уочава композицијске, сижејне и структурне елементе књижевног дела
-ЈЕЗИК	-метода рада на тексту, разговорна метода, хеуристичка метода	-израђује мултимедијални материјал, повезује језичку појаву са другим синтаксичким и морфолошким појавама
-ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	-метода рада на тексту, разговорна метода, хеуристичка метода	-примењује у говорном и писаном изражавању правописну норму у сложенијим примерима, решава језичке недоумице
ДОПУНСКА НАСТАВА	ПЕТИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МАТЕМАТИКА	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ	Вербално-текстуална дијалошка, илустративна, демонстративна, разговор, рад на тексту, решавање проблема, фронтални, индивидуални, групни, диференциран облик рада, рад у паровима	Усваја знања,именује,посматра, пише, развија тачност, уредност и одговорност према раду; -Пажљиво прати излагање наставника и осталих ученика; -Процењује сопствени рад и напредак; -Учествује у обнављању градива;
ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ГЕОМЕТРИЈЕ	Вербално-текстуална дијалошка, илустративна, демонстративна метода,разговор, рад на тексту, решавање проблема, фронтални, индивидуални, групни, диференциран облик рада, рад у паровима. - Квизови знања.	-Препознаје ситуације када треба да примени одређени математички апарат; -Мисаоно се ангажује; Решава задатке. Белешке; - Користи своја постојећа знања и искуства; -Активан је у саопштавању и преношењу својих опажања; -Задовољство ученика на
УГАО	Вербално-текстуална,дијалошка, илустративна, демонстративна метода,разговор, рад на тексту, фронтални, индивидуални, групни, диференциран облик рада, рад у паровима.	-Усваја знања,именује,посматра, пише, развија тачност, уредност и одговорност према раду; -Пажљиво прати излагање наставника и осталих ученика; -Процењује сопствени рад и напредак; -Учествује у обнављању градива;

ДОПУНСКА НАСТАВА	ПЕТИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МАТЕМАТИКА	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
РАЗЛОМЦИ	Дијалошка, илустративна, демонстративна метода,разговор, рад на тексту, решавање проблема, фронтални, индивидуални, групни, диференциран облик рада, рад у паровима	-Мисаоно се ангажује; Решава задатке. Белешке; - Користи своја постојећа знања и искуства; -Активан је у саопштавању и преношењу својих опажања; -Задовољство ученика на часу; Домаћи задаци.
ОСНА СИМЕТРИЈА	Дијалошка,илустративна, демонстративна метода,разговор, рад на тексту, решавање проблема, фронтални, индивидуални, групни, диференциран облик рада, рад у паровима.	Активно слуша; - Учествује у обнављању градива; - Мисаоно се ангажује; - Користи своја постојећа знања и искуства; - Користи геометријски прибор -Задовољство ученика на часу, - Домаћи задаци

ДОДАТНА НАСТАВА	ПЕТИ РАЗРЕД		Годишњи фонд часова: 36	
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МАТЕМАТИКА		Недељни фонд часова: 1	
ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ	ИСХОДИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика
СКУПОВИ. ВЕЗНИЦИ И ЊИХОВА ИНТЕРПРЕТАЦИЈА СКУПОВНИМ ОПЕРАЦИЈАМА И РЕЛАЦИЈАМА	Скупови Скуповне операције Релације Везници Веза везника и скуповних операција и релација Венови дијаграми и примене Скуповне једначине	реши сложене и проблемске задатке у вези са скуповима и скуповним операцијама. - правилно употреби везнике и интерпретира их скуповним операцијама и релацијама -појачана способност логичког мишљења -резоновање на повишеном нивоу апстракције.	Разговор са ученицима о скуповима и везницима, илустровање скупова, демонстрација решавања задатака са скуповима. Индивидуални рад на задацима са скуповима, решавање задатака, навођење примера из окружења, ситуацијама.	Усваја нова знања, дефинише нове појмове, именује, посматра, слуша, разговара, пише, чита, решава задатке и проблеме, илуструје и графички представља, поставља питања, одговара на питања, наводи примере, анализира, дискутује, закључује.
ДЕЉИВОСТ ПРИРОДНИХ БРОЈЕВА	Дељивост бројева – критеријуми и њихова примена НЗС и НЗД Прости и сложени бројеви Диофантске једначине	-примена критеријума дељивости; - реши сложене и проблемске задатке са дељивошћу; -склоност према јасности, прецизности, концизности, критичности, истрајности у раду; -познаје Голдбахову хипотезу; - решава једноставне једначине у скупу простих и скупу природних бројева.	Разговор са ученицима о појму дељивости и критеријумима дељивости, демонстрација решавања задатака са дељивости. Индивидуални рад на задацима са дељивости, решавање задатака, примена у текстуалним задацима и реалним ситуацијама	Усваја нова знања, дефинише нове појмове, именује, посматра, слуша, разговара, пише, чита, решава задатке и проблеме, поставља питања, одговара на питања, наводи примере, анализира, закључује, дискутује, рачуна. Уз помоћ Интернета добија низ веома интересантних података о простим бројевима и занимању науке и научника за ову проблематику.

ДОДАТНА НАСТАВА	ПЕТИ РАЗРЕД		Годишњи фонд часова: 36	
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МАТЕМАТИКА		Недељни фонд часова: 1	
ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ	ИСХОДИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика
РЕШАВАЊЕ ЗАДАТАКА СА МАТЕМАТИЧКИХ ТАКМИЧЕЊА	Задаци са математичких такмичења	-реши задатке са математичких такмичења -појачана способност логичког мишљења -резоновање на повишеном нивоу апстракције.	Разговор са ученицима, дискусија, илустровање, демонстрација решавања задатака. Индивидуални рад на задацима, решавање задатака, коришћење Математичког листа и задатака са математичких такмичења.	Усваја нова знања, дефинише нове појмове, именује, посматра, слуша, разговара, пише, чита, решава задатке и проблеме, илуструје и графички представља, поставља питања, одговара на питања, анализира, закључује, дискутује, рачуна.
РАЗЛОМЦИ (СВОЈСТВА И РАЧУНАЊЕ У СКУПУ ПОЗИТИВНИХ РАЦИОНАЛНИХ БРОЈЕВА) - ОДАБРАНИ ЗАДАЦИ	Разломци, операције са разломцима у оба записа у сложеним и проблемским задацима, својства разломака, проценти	- реши сложене задатаке везане за операције са разломцима, проблемске задатке са разломцима и задатке везане за процентни запис разломака; - продубљује знања о трансформацији разломака из записа a/b у децимални запис, стечена у току редовне наставе без обзира да ли се ради о коначном или бесконачном децималном запису.	Разговор са ученицима о разломцима, њиховим својствима и рачунским операцијама. Илустровање, демонстрација решавања задатака са разломцима. Индивидуални рад на задацима са разломцима, решавање задатака, навођење примера из окружења, примена у текстуалним задацима и реалним ситуацијама	Усваја нова знања, дефинише нове појмове, именује, посматра, слуша, разговара, пише, чита, решава задатке и проблеме, илуструје и графички представља, поставља питања, одговара на питања, наводи примере, анализира, закључује, дискутује, рачуна, практично примењује проблеме у свакодневном животу
ИЗОМЕТРИЈСКЕ ТРАНСФОРМАЦИЈЕ	Изометријске трансформације Транслација Осна симетрија Централна симетрија Примена изометријских трансформација Конструкције	-реши конструктивне задатке коришћењем особина осне симетрије. примени осну симетрију, транслацију, централну симетрију у конструктивним и сложенијим задацима; -уочава осносиметричне елементе и користи одговарајућу особину осне симетрије за добијање тражених елемената помоћу датих.	Разговор са ученицима о осној симетрији, илустровање осносиметричних фигура, демонстрација решавања задатака са осном симетријом. Индивидуални рад на решавању задатака са осном симетријом, решавање задатака, примена осне симетрије у проблемским задацима. Конструкције и коришћење прибора за геометрију.	Усваја нова знања, дефинише нове појмове, именује, посматра, слуша, разговара, пише, чита, решава задатке и проблеме, илуструје и графички представља, поставља питања, одговара на питања, наводи примере, конструише и користи прибор за геометрију, анализира, дискутује, закључује, решава практичне проблеме.

ДОДАТНА НАСТАВА	ПЕТИ РАЗРЕД		Годишњи фонд часова: 36	
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МАТЕМАТИКА		Недељни фонд часова: 1	
ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ	ИСХОДИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика
ГЕОМЕТРИЈСКИ ОБЈЕКТИ	Конвексни геометријски објекти. Међусобни односи праве и кружнице, две кружнице. ТетиваТангента Конструктивни задаци Угао	-реши задатке са правом и кружницом и њиховим међусобним положајима. -реши конструктивне задатке везане за међусобни однос праве и кружнице и однос две кружнице.-решава проблеме везане за однос комплементних, суплементних, упоредних, унакрсних углова, углова са паралелним и нормалним крацима	Разговор са ученицима о правој и кружници и њиховим међусобним положајима, илустрација геометријских објеката, демонстрација решавања задатака са правом и кружницом. Индивидуални рад на задацима, решавање задатакаКонструкције и коришћење прибора за геометрију.	Усваја нова знања, дефинише нове појмове, именује, посматра, слуша, разговара, пише, чита, решава задатке и проблеме, илуструје и графички представља, поставља питања, одговара на питања, наводи примере, конструише и користи прибор за геометрију, анализира, дискутује, закључује, одређује угао између казаљки на часовнику и обрнуто ако је дат угао одређује колико је сати..
ЛОГИЧКИ И КОМБИНАТОРНИ ЗАДАЦИ	Задаци логичкокомбинаторне природе. Дирихлеов принцип. Графови и примене. Мала комбинаторика.	-реши логичкокомбинаторне задатаке помоћу сумирања, пребројавања, резања и преливања. -ствара осећај за правилан избор, дефинисање и пребројавање класа („кутија") и тумачење Дирихлеовог принципа. -познаје Гаусову идеју сабирања бројева од 1 до 100. -могућност самосталног проналажења разних и оригиналних решења проблема. -резоновање на повишеном нивоу апстракције	Разговор са ученицима, илустровање, демонстрација решавања задатака логичкокомбинаторне природе. Индивидуални рад на задацима, решавање задатака, навођење примера из окружења, примена у текстуалним задацима и реалним ситуацијама.	Усваја нова знања, дефинише нове појмове, именује, посматра, слуша, разговара, пише, чита, решава задатке и проблеме, илуструје и графички представља, поставља питања, одговара на питања, наводи примере, анализира, закључује, дискутује, рачуна.
РАЗВОЈ НУМЕРАЦИЈЕ	Развој нумерације Задаци са нумерацијом	- реши задатке са нумерацијом. -упознаје системе са основама различитим од 2 и 10 као и операције у њима	решавања задатака са нумерацијом. Индивидуални рад на задацима са нумерацијом, решавање задатака, примена у текстуалним задацима и реалним ситуацијама.	усвајање знања, дефинише нова, појмове, именује, посматра, слуша, разговара, пише, чита, решава задатке и проблеме, поставља питања, одговара на питања, наводи примере, анализира, закључује, дискутује, рачуна

ДОПУНСКА НАСТАВА	ПЕТИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
Други и ја (описивање, поздрављање, дружење…)	Гледање филмова Драматзација Организовање журке Писање за новине	Гледа филм Разуме поуку филма и уз помоћ наставника у групи дискутује и износи своје мишљење Оргганизује журку, пише позивнице, учествује у избору музике, хране. Пише рецепте за храну, помаже у припреми хране код куће Извештава за новине тх.пише краће чланке и описе догађаја
Свет око мене, ја у свету (описивање, празници, рођендани, допадање…)	Гледање филмова Драматзација Организовање журке Писање за новине	Гледа филм Разуме поуку филма и уз помоћ наставника у групи дискутује и износи своје мишљење Оргганизује журку, пише позивнице, учествује у избору музике, хране. Пише рецепте за храну, помаже у припреми хране код куће Извештава за новине тх.пише краће чланке и описе догађаја
Енглези и други (мере, куповина, временске зоне, валута, обичаји, лепо понашање…)	Гледање филмова Драматзација Организовање журке Писање за новине	Гледа филм Разуме поуку филма и уз помоћ наставника у групи дискутује и износи своје мишљење Оргганизује журку, пише позивнице, учествује у избору музике, хране. Пише рецепте за храну, помаже у припреми хране код куће Извештава за новине тх.пише краће чланке и описе догађаја
ДОДАТНА НАСТАВА	ПЕТИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
Други и ја (описивање, поздрављање, дружење…)	Гледање филмова Драматзација Организовање журке Писање за новине	Гледа филм Разуме поуку филма и уз помоћ наставника у групи дискутује и износи своје мишљење Оргганизује журку, пише позивнице, учествује у избору музике, хране. Пише рецепте за храну, помаже у припреми хране код куће Извештава за новине тх.пише краће чланке и описе догађаја
Свет око мене, ја у свету (описивање, празници, рођендани, допадање…)	Гледање филмова Драматзација Организовање журке Писање за новине	Гледа филм Разуме поуку филма и уз помоћ наставника у групи дискутује и износи своје мишљење Оргганизује журку, пише позивнице, учествује у избору музике, хране. Пише рецепте за храну, помаже у припреми хране код куће Извештава за новине тх.пише краће чланке и описе догађаја
Енглези и други (мере, куповина, временске зоне, валута, обичаји, лепо понашање…)	Гледање филмова Драматзација Организовање журке Писање за новине	Гледа филм Разуме поуку филма и уз помоћ наставника у групи дискутује и износи своје мишљење Оргганизује журку, пише позивнице, учествује у избору музике, хране. Пише рецепте за храну, помаже у припреми хране код куће Извештава за новине тх.пише краће чланке и описе догађаја

ДОПУНСКА НАСТАВА	ПЕТИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	**БИОЛОГИЈА**	**Недељни фонд часова: 1**
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
*ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА *ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА *НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА *ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМ *ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	*евиденција ученика *размена мишљења , вршњачко подучавање *израда тестоваза сваку тему * оцењивањеангажованости ван наставе * радне навикаи примене наученог *однос ученика према часу и настави*самосталан рад,извођење вежби *индивидуални *фронталан *демонстрација *илустрација *израда збирки	*практична примена стечених знања, *активно учешће у раду, *активно слуша, препознаје задати циљ на часу *упознаје нове наставне садржаје, усваја нова знања; бележи.црта,посматра описује,запажа, упоређује,повезује учествује у обнављању градива *дефинише нове појмове; *активан је у саопштавању и преношењу својих опажања; *размењује своје идеје са другима; *учи откривањем *размишља ,описује ,открива ,ослања се на предходна знања *понавља, примењујезакључује .препознаје *анализира ,критички процењује*решава проблем препознаје *користи технологију *евалуација
ДОДАТНА НАСТАВА	**ПЕТИ РАЗРЕД**	**Годишњи фонд часова: 36**
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	**БИОЛОГИЈА**	**Недељни фонд часова: 1**
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
*Микроскопирање трајних препарата ткива * Детаљније упознавање грађе биљака, животиња *Гајење и употреба лековитих биљака *Самоникле биљке наше средине *Здрава храна –здрав живот *Еколошки бонтон *Живот пријатеља човека у природи и дому *Формирање еколошког кутка *Наш допринос очувању животне средине *Улога школе и породице у превенцији болести зависности *Проблеми одрастања ----снаге и слабости младих)	-евиденција ученика -размена мишљења , вршњачко подучавање -израда тестоваза сваку тему - оцењивањеангажованости ван наставе - радне навикаи примене наученог -однос ученика према часу и настави -рад у групама, пројекти, израда збирки -самосталан рад,извођење вежби - индивидуални, фронталан - демонстрација, илустрација -учешће у акцијама Црвеног крста Ученици - приближавање деце природним изворима живота-водаактивно учешће ученика-терен Фонд за повраћај и рециклажу лименки, у граду „Екођаци“, ученички парламент, ученици и наставници биологије (може и сарадња са домом здравља)	-користи своја постојећа знања и искуства -сагледава примену биологије - израда паноа макета,интернет - семинарски радови - посете институције за заштиту животне средине -посматра, слуша -бележи, црта,прати -поставља питања ,прикупља податке -дебата, играње улога -повезује са свакодневним животом -размишља ,описује ,открива,упоређује -понавља, примењује -закључује .препознаје -анализира ,критички процењ,открива -користи технологију, евалуација

ДОПУНСКА НАСТАВА	ПЕТИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ИСТОРИЈА	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
Основи проучавања прошлости	Метода разговора, дефинисање временских јединица Метода демонстрације- сналажење на ленти времена, распоређивање периода у прошлости, класификација периода	Разуме, повезује, рачуна Класификује, распоређује, дефинише
Преисторија	Илустративна метода- рад са илустрацијама, сликама, картама Метода демонстрације- коришћење дигиталних материјала у циљу разликовања живота некада и сад	Опажа и именује информације Схвата- описује и повезује, закључује Вежба коришћење карте, лоцира
Стари исток	Метода разговора; Метода демонстарције- коришћење дигиталних садржаја у циљу препознавања простора, разликовање писама, архитектуре	Лоцира- користи географске карте Схвата- описује и повезује Разликује писма
Античка Грчка	Метода рада на тексту у циљу препознавања митова Методе разговора; Метода илустрације-коришћење ленте времена ради уочавања редоследа ратова и важних догађаја Метода демонстарције-	Опажа и именује информације; зна датуме, податке, места; зна главне идеје Лоцира- користи географске карте
Антички Рим	Метода разговора; Метода рада на тексту Метода демонстарције- коришћење дигиталнихсадржаја у циљу препознавања простора, разликовање писама, архитектуре, личности	Опажа и именује информације; зна датуме, податке, места; зна главне идеје Лоцира- користи географске карте
ДОДАТНА НАСТАВА	ПЕТИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ИСТОРИЈА	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
Основи проучавања прошлости	Рад са дигиталним алатима- цртање стабла предака; Метода разговора – вежба са примерима рачунања времена	Користи информације; користи методе, појмове,у новим ситуацијама; решава проблеме користећи усвојене вештине или сазнања. Користи ресурсе установа културе у локалној средини.
Преисторија	Рад са дигиталним материјалим	Јавно дели, проналази и израђује дигиталне материјале са темом преисторије.
Стари исток	Рад са дигиталним материјалима Рад на тексту, коришћење историјских извора Метода разговора	Разуме информацију; преводи из једног у други контекст; интерпретира податке, упоређује, разликује; уређује, групише, открива узроке; предвиђа последице. Креира, проналази и дели садржаје.
Античка Грчка	Рад са дигиталним материјалима Рад на тексту, коришћење историјских извора Метода разговора	Јавно дели, проналази и израђује дигиталне материјале са темом античке Грчке.
Антички Рим	Рад са дигиталним материјалима Рад на тексту Метода разговор	Јавно дели, проналази и израђује дигиталне материјале са темом античког Рима

ДОДАТНА НАСТАВА	ПЕТИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	**ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО**	**Недељни фонд часова: 1**
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
1-2. Радно окружење софтвера за визуелно програмирање. Алати за рад са графичким објектима, текстом, звуком и видеом у Scratch окружењу	Облици фронтални групни рад у пару индивидуални Методе монолошка дијалошка демонстрација смислено учење кооперативно учење решавање проблема учење путем открића практичано смисаоно учење	посматра слуша повезује анализира размишља поставља питања вежба усваја примењује приказује радове
3-4. Алгоритам. Програм, блокови наредби, инструкције		
5-7. Линијска програмска структура.		
8-9. Циклична програмска структура		
10-11. Циклична програмска структура са задатим бројем понављања		
12-13. Циклична програмска структура – бесконачна петља		
14-15. Циклична програмска структура са задатим условом за излазак из петље		
16-17. Разграната програмска структура „ако је – онда“		
18-20. Разграната програмска структура „ако је – онда – у супротном“		
21-22. Појам и креирање променљиве у програму. Поређење вредности променљивих у програму		
23-25. Одређивање минимума, максимума и просечне вредности		
26-27. Математичко-логичке операције над скуповима		
28-29. Еуклидов алгоритам		
30-33. Пројектни задатак		
34-35. Презентација пројекта		
36. Систематизација		

АНЕКС ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА ОШ „ИВО АНДРИЋ“	2020-2024.

ДОПУНСКА НАСТАВА	ШЕСТИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	СРПСКИ ЈЕЗИК	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
МОРФОЛОГИЈА-ЗАМЕНИЦЕ И ГЛАГОЛИ	Методе рада: Монолошка, дијалошка, текст-метода, дискусија, илустративна, писаних радова. Технике рада: технике учења, технике памћења, израда диференцираних задатака, пројекција, симболизација и упрошћавање, когнитивно мапирање. Облици рада:фронталнигрупни, рад у пару, индивидуални.	слушају, препознају врсте речи, пишу реченице по задатом моделу, уче како да препознају основне циљеве учења заменица и глагола
ГРАЂЕЊЕ РЕЧИ	Методе рада: Монолошка, дијалошка, текст-метода, дискусија, илустративна, писаних радова. Технике рада: технике учења, технике памћења, израда диференцираних задатака, пројекција, симболизација и упрошћавање, когнитивно мапирање. Облици рада:фронталнигрупни, рад у пару, индивидуални	слушају, разговарају, питају, читају, увежбавају граде речи по постављеним захтевима
ФОНЕТИКА	Методе рада: Монолошка, дијалошка, текст-метода, дискусија, илустративна, писаних радова. Технике рада: технике учења, технике памћења, израда диференцираних задатака, пројекција, симболизација и упрошћавање, когнитивно мапирање. Облици рада:фронталнигрупни, рад у пару, индивидуални	слушају, разговарају, питају, читају, увежбавају законитости гласовних промена
КЊИЖЕВНО-ТЕОРИЈСКИ ПОЈМОВИ	Методе рада: Монолошка, дијалошка, текст-метода, дискусија, илустративна, писаних радова. Технике рада: технике учења, технике памћења, израда диференцираних задатака, пројекција, симболизација и упрошћавање, когнитивно мапирање. Облици рада:фронталнигрупни, рад у пару, индивидуални.	слушају, разговарају, питају, читају, увежбавају појмове-фабула, лик, мотив, оспособљавају се за разликовање књижевних родова
ПРАВОПИС	Методе рада: Монолошка, дијалошка, текст-метода, дискусија, илустративна, писаних радова. Технике рада: технике учења, технике памћења, израда диференцираних задатака, пројекција, симболизација и упрошћавање, когнитивно мапирање. Облици рада:фронталнигрупни, рад у пару, индивидуални.	пишу текст, оспособљавају се за поштовање правописне норме, исправљају погрешно написане реченице , уче правописна правила

ДОДАТНА НАСТАВА	ШЕСТИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	СРПСКИ ЈЕЗИК	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
-КЊИЖЕВНОСТ	Методе рада: дијалошка,текст-метода, дискусија, илустративна, писаних радова, истраживачких радова, проблемска истраживачка метода. Технике рада: технике учења,технике памћења , израда диференцираних задатака, пројекција, симболизација и упрошћавање, асоцијативна техника, брејн-сторминг, контрастирање, когнитивно мапирање Облици: фронтални, групни, рад у пару, индивидуални.	Чита, анализира и интерпретира дела по избору; уочава главне мотиве и песничке слике; запажа основне карактеристике књижевних врста.
-ЈЕЗИК	Методе рада: дијалошка,текст-метода, дискусија, илустративна, писаних радова, истраживачких радова, проблемска истраживачка метода. Технике рада: технике учења,технике памћења , израда диференцираних задатака, пројекција, симболизација и упрошћавање, асоцијативна техника, брејн-сторминг, контрастирање, когнитивно мапирање Облици: фронтални, групни, рад у пару, индивидуални.	Овладава новим граматичким и правописним законитостима које уочава на примерима, упоређује; уз помоћ наставника, решава тестове са ранијих такмичења; припрема се за све нивое такмичења.
-ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Методе рада: дијалошка,текст-метода, дискусија, илустративна, писаних радова, истраживачких радова, проблемска истраживачка метода. Технике рада: технике учења,технике памћења , израда диференцираних задатака, пројекција, симболизација и упрошћавање, асоцијативна техника, брејн-сторминг, контрастирање, когнитивно мапирање Облици: фронтални, групни, рад у пару, индивидуални.	Усваја општа правила о писму као облику општења; увежбава технике у изради писаних састава, овладава писањем састава и анализира стилске поступке.

ДОПУНСКА НАСТАВА	ШЕСТИ РАЗРЕД		Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МАТЕМАТИКА		Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања		Активности ученика
Цели бројеви Рационални бројеви Троугао Четвороугао Површина троугла и четвороугла	- посматрање; -уочавање; -запажање; -објашњавање; - образлагање; -тумачење; -записивање; -белешке; - повезивање; -закључивање; -упоређивање; -праћење ангажовања ученика; -писмено испитивање; -усмено испитивање; -задовољство ученика на часу; -домаћи задаци; -активна настава; -проблемска настава; - размена мишљења; -интерактивна метода; -вербално-текстуална метода; -демонстративна метода; - индивидуални рад; - праћење рада ученика; - рад у пару; - групни рад; -кооперативно учење; -вршњачко подучавање.	Активно слуша; - Упознаје нове наставне садржаје, усваја нова знања; - Учествује у обнављању градива; - Користи своја постојећа знања и искуства; - Дефинише нове појмове; - Активан је у саопштавању и преношењу својих опажања; - Формулише и размењује своје идеје са другима; - Уочава, дефинише и прецизира проблем; - Илуструје и графички представља - Посматра рад других ученика на табли - Пише у свесци, на табли - Решава проблеме - Слуша - Размишља	

ДОДАТНА НАСТАВА	ШЕСТИ РАЗРЕД		Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МАТЕМАТИКА		Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања		Активности ученика
Цели бројеви	- посматрање; -уочавање; -запажање; -објашњавање; - образлагање; -тумачење; -записивање; -белешке; - повезивање; -закључивање; -упоређивање; -праћење ангажовања ученика; -писмено испитивање; -усмено испитивање; -задовољство ученика на часу; -домаћи задаци; -активна настава; -проблемска настава; - размена мишљења; -интерактивна метода; -вербално-текстуална метода; -демонстративна метода; - индивидуални рад; - праћење рада ученика; - рад у пару; - групни рад; -кооперативно учење; -вршњачко подучавање.	Активно слуша; - Упознаје нове наставне садржаје, усваја нова знања; - Учествује у обнављању градива; - Користи своја постојећа знања и искуства; - Дефинише нове појмове; - Активан је у саопштавању и преношењу својих опажања; - Формулише и размењује своје идеје са другима; - Уочава, дефинише и прецизира проблем; - Илуструје и графички представља - Посматра рад других ученика на табли - Пише у свесци, на табли - Решава проблеме - Слуша - Размишља	
Рационални бројеви			
Троугао			
Четвороугао			
Површина троугла и четвороугла			

ДОПУНСКА НАСТАВА	ШЕСТИ,СЕДМИ И ОСМИ РАЗРЕД		Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	БИОЛОГИЈА		Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања		Активности ученика
Особине живих бића и разноврсност живог света	-задовољство ученика у раду -евиденција ученика -размена мишљења , вршњачко подучавање - израда тестоваза сваку тему - оцењивањеангажованости ван наставе - радне навикаи примене наученог -однос ученика према часу и настави -рад у групама, -самосталан рад, - извођење вежби, -индивидуални -фронталан - демонстрација -илустрација -израда збирки	-Активно слуша - Упознаје нове наставне садржаје, усваја нова знања; - Учествује у обнављању градива; - Користи своја постојећа знања и искуства; - Дефинише нове појмове; - Активан је у саопштавању и преношењу својих опажања; - Формулише и размењује своје идеје са другима; - Уочава, дефинише и прецизира проблем; - Илуструје и графички представља - Посматра рад других ученика на табли - Пише у свесци, на табли - Решава проблеме - Размишља	
Група животни процеси биљака			
Разноврсност биљака, значај и заштите			
Царство животињ			
Група и функција тела човека			
Угрожавање заштита унапређивање екосистема – животна средина			
Животна средина здравље и култура живљења			

ДОДАТНА НАСТАВА	ШЕСТИ, СЕДМИ И ОСМИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	БИОЛОГИЈА	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
Наслеђивање и средина као чиниоци еволуције човека Микроскопирање трајних препарата ткива Детаљније упознавање грађе биљака, животиња, човека и екосистема (тест) Здрава храна –здрав живот Улога школе и породице у превенцији болести зависности Савремене болести (актуелни садржаји) Проблеми одрастања -- снаге и слабости младих)	-задовољство ученика у раду -евиденција ученика -размена мишљења , вршњачко подучавање -израда тестоваза сваку тему - оцењивањеангажованости ван наставе - радне навикаи примене наученог -однос ученика према часу и настави -рад у групама,пројекти -самосталан рад,извођење вежби -индивидуални -фронталан -демонстрација -илустрација -израда збирки -учешће у акцијама Црвеног крста	-користи своја постојећа знања и искуства -сагледава примену биологије - израда паноа макета, интернет - семинарски радови -посете институције за заштиту животне средине -посматра, слуша, бележи, црта, прати -поставља питања, прикупља податке -дебата, играње улога -повезује са свакодневним животом -размишља, описује, открива, упоређује -понавља, примењује -закључује, препознаје -анализира, критички процењ, открива -користи технологију, евалуација
ДОПУНСКА НАСТАВА	ШЕСТИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ИСТОРИЈА	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
Увод у средњи век Европа у раном средњем веку Срби у раном средњем веку Европа у позном средњем веку Срби у позном средњем век Савремене болести (актуелни садржаји) Срби у борби против османске власти	дијалошка метода, рад на техникама учења посматрање илустрација демонстартивна метода рад на тексту, удџбеник историјски извори	уочавају, постављају питања, вежбају на карти обнављају читају

ДОПУНСКА НАСТАВА	ШЕСТИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
1.Reading and writing	диктату.Разумевање прочитаног текста (до 150 речи) на основу познатих речи и извођење закључка о значењу непознатих на основу контекста. Упознавање са писањем и-мејла	Слушање; понављање; читање и писање; постављање питања и давање одговора; кратки дијалози у паровима; увежбавање читања; израда диктата већ познатог текста.
2.Listening and speaking	Оспособљавање ученика за пажљиво слушање и усмено изражавање на енглеском језику. Постављање питања и давање одговора, изношење личних ставова, разумевање и реаговање на усмену поруку. Препричавање, упоређивање и интерпретација у неколико реченица , садржаја писаних, илустрованих и усмених текстова. Изражавање ставова и мишљења на теме из наставног градива. Обнављање и утврђивање израза везаних за постављање учтивих питања и давање учтивих одговора.	Слушање, понављање, наставником; говорне вежбе; препознавање и познавање лексичких јединица; рад у пару (формирање мини дијалога и употребе усвојених лексичких јединица). Активно учествовање у разговору.
3.Grammar	Обнављање језичких и граматичких елемената научених у V разреду кроз групни рад, кооперативно учење, вршњачко подучавање, самосталан рад. Повезивање претходних знања са стеченим; омогућавње примене стечених знања; препричавање; одговарање на ученичка питања; помагање ученицима да организују и систематизују стечена знања. Упознавање ученика са граматичким правилима наученим на часу. Примена граматичких правила. Обнављање и утврђивање граматичких партија The Present Continuous Tense, The Simple Present Tense, The Past Simple Tense, The Present Perfect Tense, The Past Continuous Tense, The Future Simple Tense и њихова употреба у усменој и писаној комуникацији. Обнављање и утврђивање следећих граматичких облика: The Comparison of Adjectives, phrases with 'have', The Articles, Possessive Pronouns, Object Pronouns, Prepositions of Place, The First Conditional.	Израда граматичких вежбања; активно учествовање у раду; постављање питања и давање одговора; слушање; понављање; читање и писање.
4.Vocabulary	Повезивање претходних знања са стеченим; омогућавње примене стечених знања; препричавање; одговарање на ученичка питања; помагање ученицима да организују и систематизују стечена знања. Упућивање ученика да користе различите изворе информација (популарна географска литература, интернет). Утврђивање и проширивање вокабулара и увежбавање говора везаног за породицу и родбинске односе, школу и град у коме живе; опис школе и школских активности. Утврђивање и проширивање вокабулара и увежбавање говора везаног за кућне послове, просторије и намештај, продавнице, храну и одећу; џепарац и начин зараде, британски и амерички новац и читање цена. Утврђивање и проширивање вокабулара и увежбавање говора везаног за викенд, планове, посете музеју и биоскопу; традиционалне празнике и прославе. Уочавање разлике између британског и америчког енглеског.	Слушање; понављање; читање и писање; постављање питања и давање одговора; кратки дијалози у паровима; активно учествовање у разговору.

ДОПУНСКА НАСТАВА	ШЕСТИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ФИЗИКА	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
ФИЗИКА КАО ПРИРОДНА НАУКА Физика као природна наука и методе којима се она служи (посматрање, мерење, оглед) Огледи који илуструју различите физичке појаве	Колективни рад, групни и индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака у школи и код куће,	Посматрају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство
КРЕТАЊЕ Кретање у свакодневном животу. Релативност кретања Појмови и величине којима се описује кретање (путања, пут, време, брзина, правац и смер кретања). Подела кретања према облику путање и брзини тела. Равномерно праволинијско кретање Зависност пређеног пута од времена, код равномерног праволинијског кретања. Променљиво праволинијско кретање. Средња брзина	Колективни рад, групни и индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака у школи и код куће	Посматрају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство
СИЛА Узајамно деловање два тела у непосредном додиру и последице таквог деловања: покретање, заустављање и промена брзине тела, деформација тела (истезање, сабијање, савијање), трење при кретању тела по хоризонталној подлози и отпор при кретању тела кроз воду и ваздух Узајамно деловање два тела која нису у непосредном додиру (гравитационо, електрично, магнетно). Сила као мера узајамног деловања два тела. Правац и смер деловања силе. Процена интензитета силе демонстрационим динамометром Сила Земљине тежа (тежина тела).	Колективни рад, групни и индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака у школи и код куће	Посматрају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство
МЕРЕЊЕ Основне и изведене физичке величине и њихове јединице. Међународни систем мера Мерење дужине, запремине и времена Појам средње вредности мерене величине и грешке при мерењу Мерни инструменти	Колективни рад, групни и индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака у школи и код куће	Посматрају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство
МАСА И ГУСТИНА Инертност тела. Закон инерције (Први Њутнов закон механике). Маса тела на основу појма о инертности и узајамном деловању тела. Маса и тежина као различити појмови. Мерење масе тела вагом. Густина тела. Одређивање густине чврстих тела	Колективни рад, групни и индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака у школи и код куће	Посматрају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство
ПРИТИСАК Притисак чврстих тела. Притисак у мирној течности. Хидростатички притисак. Спојени судови Атмосферски притисак. Торичелијев оглед. Зависност атмосферског притиска од надморске висине. Барометри. Преношење спољашњег притиска кроз течности и гасове у затвореним судовима. Паскалов закон и његова примена	Колективни рад, групни и индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака у школи и код куће	Посматрају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство

ДОДАТНА НАСТАВА	ШЕСТИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ФИЗИКА	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
ФИЗИКА КАО ПРИРОДНА НАУКА	Колективни рад, групни и индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака у школи и код куће	Посматрају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство, решавају задатке, постављају питања, траже одговоре, припремају презентације, излажу садржаје везане за одређену тему, изводе огледе и лабораторијске вежбе, мере физичке вел
КРЕТАЊЕРелативна брзина праволинијског кретања Решавање проблема у вези са праволинијским кретањем Таблично и графичко приказивање брзине и пута у зависности од времена Речавање проблема везаних за израчунавање пређеног пута и средње брзине	Колективни рад, групни и индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака у школи и код куће, презентације, лабор.веж	Посматрају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство , решавају задатке,постављају питања, траже одговоре, припремају презентације, излажу садржаје везане за одређену тему, изводе огледе и лабораторијске вежбе, мере физичке величине, срђују резултате мерења, израчунавају грешке при м.
СИЛА Симулација на рачунару или видеозапис различитих облика кретања тела Резултујућа сила која делује на тело (опругу) Решавање проблема везаних за истезање опруге динамометра и тешином тега, калибрисање опруге	Колективни рад, групни и индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака у школи и код куће, презентације,лаб.вежбе	Посматрају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство , решавају задатке,постављају питања, траже одговоре, припремају презентације, излажу садржаје везане за одређену тему, изводе огледе и лабораторијске вежбе, мере физичке величине, срђују резултате мерења, израчунавају грешке при мерењу
МЕРЕЊЕ Видеозапис или симулација на рачунару рада различитих мерних уређаја Међународни систем мера (SI) и његово коришћење Апсолутна и релативна грешка при мерењу Таблични и графички приказ резултата мерења	Колективни рад, групни и индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака у школи и код куће, презентације, лаб. вежбе	Посматрају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство , решавају задатке,постављају питања, траже одговоре, припремају презентације, излажу садржаје везане за одређену тему, изводе огледе и лабораторијске вежбе, мере физичке величине, срђују резултате мерења, израчунавају грешке при ме
МАСА И ГУСТИНА Видеозапис или симулација на рачунару рада различитих примера за инертност тела Решавање проблема маса, тежина и густина	Колективни рад, групни и индивидуални рад, вршњачко подучавање, лабораторијске вежбе	Посматрају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство , решавају задатке,постављају питања, траже одговоре, припремају резултате мерења, израчунавају грешке при мерењу
ПРИТИСАК Видеозапис или симулација на рачунару рада различитих примера за притисак тела, као и притисак у течности и гасу Хидростатички притисак (принцип рада фонтане и водовода) Кретање тела у флуидима (подморнце, ваздушног балона) Примена Паскаловог закона Хидраулична преса	Колективни рад, групни и индивидуални рад, вршњачко подучавање, лабораторијске вежбе	Посматрају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство , решавају задатке,постављају питања, траже одговоре, припремају резултате мерења, израчунавају грешке при мерењу

ДОПУНСКА НАСТАВА	СЕДМИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	СРПСКИ ЈЕЗИК	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
СИНТАКСА - основни елементи; служба речи у реченици; независне реченице, синтагма	Методе рада: Монолошка, дијалошка, текстметода, дискусија, илустративна, писаних радова. Технике рада: технике учења, технике памћења, израда диференцираних задатака, пројекција, симболизација и упрошћавање, когнитивно мапирање. Облици рада: фронтални, групни, рад упару, индивидуални.	слушају, препознају службу речи, пишу реченице по задатом моделу, уче како да препознају основне циљеве учења синтаксе
МОРФОЛОГИЈА - врсте речи, падежи, глаголски облици		слушају, препознају врсту речи, пишу реченице по задатом моделу, уче како да препознају основне циљеве учења морфологије
КЊИЖЕВНОСТ		слушају, препознају врсту речи, пишу реченице по задатом моделу, уче како да препознају основне циљеве учења морфологије
ПРАВОПИС		пишу текст, оспособљавају се за поштовање правописне норме, исправљају погрешно написане реченице, уче правописна правила
ДОДАТНА НАСТАВА	**СЕДМИ РАЗРЕД**	**Годишњи фонд часова: 36**
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	**СРПСКИ ЈЕЗИК**	**Недељни фонд часова: 1**
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
ЈЕЗИК	Методе рада: Монолошка, дијалошка, текст-метода, дискусија, илустративна, писаних радова. Технике рада: технике учења,технике, памћења, израда диференцираних задатака, симболизација и упрошћавање. Облици рада: фронтални, групни, рад у пару, индивидуални	Овладава новим граматичким и правописним законитостима које уочава на примерима, упоређује;уз помоћ наставника решавају тестове са ранијих такмичења; припрема се за све нивое такмичења
КЊИЖЕВНОСТ		Чита, анализира и интерпретира дела по избору; уочава главне мотиве и песничке слике; запажа основне карактеристике књижевних врста, припрема се за такмичење из књижевности - Књижевна олимпијада.
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА		Усваја општа правила о писму као облику општења; увежбава технике у изради писаних састава, овладава писањем састава и анализира стилске поступке

ДОДАТНА НАСТАВА	СЕДМИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МАТЕМАТИКЕ	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
Конструктивни задаци- троугла и паралелограма (3 часа)	Методе рада: Монолошка, дијалошка, текст-метода, дискусија, илустративна, писаних радова. Технике рада: технике учења, технике, памћења, израда диференцираних задатака, симболизација и упрошћавање. Облици рада: фронтални, групни, рад у пару, индивидуални.	-упоређује -открива релације -рачуна -изражава их
Ирационални бројеви (одабрани задаци) (2 часа)		
Примена Питагорине теореме на геометријске фигуре (6 часова)		
Комбинаторни задаци (2 часа		
Решавање такмичарских задатака (4 часа)		
Правилни многоуглови (2 часа)		
Полиноми- растављање на чиниоце (3 часа)		
Квадрат бинома и тринома (3 часа)		
Такмичарски задаци (2 часа)		
Круг- проблемски задаци (2 часа)		
Дељивост и примена дељивости (3 часа)		
Сличност троуглова (4 часа		
ДОДАТНА НАСТАВА	СЕДМИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	БИОЛОГИЈА	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
Порекло и развој људске врсте - антропологија - преци данашњег човека	Методе рада: монолошка, дијалошка, текст-метода, дискусија, метода демонстрације Облици рада: фронтални, групни, рад у пару, индивидуални	слушају, питају, упоређују
Грађа човечјег тела - ћелија, величина, грађа, облик, деоба - нивои организације биолошких система - органски системи: улога, грађа и функција	Методе рада: монолошка, дијалошка, текст-метода, дискусија, метода демонстрације Облици рада: фронтални, групни, рад у пару, индивидуални	слушају, питају, упоређују
Репродуктивно здравље - пубертет - адолесценција - планирање породице	Методе рада: монолошка, дијалошка, текст-метода, дискусија, метода демонстрације Облици рада: фронтални, групни, рад у пару, индивидуални	слушају, питају, упоређују

ДОДАТНА НАСТАВА	СЕДМИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	**ИСТОРИЈА**	**Недељни фонд часова: 1**
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
На позорници новог века	дијалошка метода, рад на техникама учења посматрање илустрација демонстартивна метода рад на тексту, уџбеник историјски извори	уочавају постављају питања вежбају на карти обнављају читају
Срби од краја 16 до краја 18 века		
Револуције у Европи и њихов допринос обликовању модерногсвета		
Срби у 19 веку		
ДОДАТНА НАСТАВА	**СЕДМИ РАЗРЕД**	**Годишњи фонд часова: 36**
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	**ГЕОГРАФИЈА**	**Недељни фонд часова: 1**
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
1. Планета Земља и њен географски омотач	-групни , -индивидуални рад, -истраживање, -читање текстова, -разговор	-активно слуша и разговара - дискутује и излаже -уочава, дефинише и прецизира проблем - преузима иницијативу за решавање проблема -повезује нова знања са већ постојећим -служи се географском картом
2. Природно- географске и друштвено-економске одлике Азије		
3. Природно- географске и друштвено-економске одлике Африке		
4. Природно- географске и друштвено-економске одлике Америке		
5. Природно- географске и друштвено-економске одлике Аустралије и поларних области		
ДОПУНСКА НАСТАВА	**СЕДМИ РАЗРЕД**	**Годишњи фонд часова: 36**
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	**ФИЗИКА**	**Недељни фонд часова: 1**
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
КРЕТАЊЕ И СИЛА Сила као узрок промене брзине тела. Појам убрзања. Успостављање везе између силе, масе тела и убрзања. Други Њутнов закон. Динамичко мерење силе. Равномерно променљиво праволинијско кретање. Интензитет, правац и смер брзине и убрзања. Тренутна и средња брзина тела. Зависност брзине и пута од времена при равномерно променљивом праволинијском кретању. Графичко представљање зависности брзине и пута од времена код равномерно праволинијског кретања. Графичко представљање зависности брзине тела од времена код равномерно променљивог праволинијског кретања. Међусобно деловање два тела - силе акције и реакције. Трећи Њутнов закон.	Колективни рад, групни и индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака у школи и код куће	Посматрају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство

ДОПУНСКА НАСТАВА	СЕДМИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	**ФИЗИКА**	**Недељни фонд часова: 1**
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
КРЕТАЊЕ ТЕЛА ПОД ДЕЈСТВОМ СИЛЕ ТЕЖЕ И СИЛЕ ТРЕЊА Убрзање при кретању тела под дејством силе теже. Галилејев оглед. Слободно падање тела, бестежинско стање. Хитац навише и наниже. Силе трења и силе отпора средине. Утицај ових сила на кретање тела	Колективни рад, групни и индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака у школи и код куће	Посматрају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство
РАВНОТЕЖА ТЕЛА Деловање две силе на тело дуж истог правца Појам и врсте равнотеже тела. Полуга, момент силе. Равнотежа полуге и њена примена Сила потиска у течности и гасу. Архимедов закон и његова примена Пливање и тоњење тела	Колективни рад, групни и индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака у школи и код куће	Посматрају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство
РАД, СНАГА И ЕНЕРГИЈА Механички рад. Рад силе. Рад силе теже и силе трења. Квалитативно увођење појма механичке енергије тела. Кинетичка енергија тела. Потенцијална енергија. Гравитациона потенцијална енергија тела. Веза између промене механичке енергије тела и извршеног рада. Закон о одржању механичке енергије. Снага. Коефицијент корисног дејства.	Колективни рад, групни и индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака у школи и код куће	Посматрају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство
ТОПЛОТНЕ ПОЈАВЕ Топлотно ширење тела. Појам и мерење температуре Количина топлоте. Специфични топлотни капацитет. Топлотна равнотежа. Честични састав супстанције: молекули и њихово хаотично кретање. Унутрашња енергија и температуре	Колективни рад, групни и индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака у школи и код куће	Посматрају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство
ДОДАТНА НАСТАВА	**СЕДМИ РАЗРЕД**	**Годишњи фонд часова: 36**
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	**ФИЗИКА**	**Недељни фонд часова: 1**
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
КРЕТАЊЕ И СИЛА Сила као узрок промене брзине тела. Појам убрзања. Успостављање везе између силе, масе тела и убрзања. Други Њутнов закон. Динамичко мерење силе. Равномерно променљиво праволинијско кретање. Интензитет, правац и смер брзине и убрзања. Тренутна и средња брзина тела. Зависност брзине и пута од времена при равномерно променљивом праволинијском кретању. Графичко представљање зависности брзине и пута од времена код равномерно праволинијског кретања. Графичко представљање зависности брзине тела од времена код равномерно променљивог праволинијског кретања. Међусобно деловање два тела - силе акције и реакције. Трећи Њутнов закон.	Колективни рад, групни и индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака у школи и код куће, презентације, семинарски радови, лабораторијске вежбе	Посматрају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство, решавају задатке, постављају питања, траже одговоре, припремају презентације, излажу садржаје везане за одређену тему, изводе огледе и лабораторијске вежбе, мере физичке величине, срећују резултате мерења, израчунавају грешке при мерењу

ДОДАТНА НАСТАВА	**СЕДМИ РАЗРЕД**	**Годишњи фонд часова: 36**
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	**ФИЗИКА**	**Недељни фонд часова: 1**
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
КРЕТАЊЕ ТЕЛА ПОД ДЕЈСТВОМ СИЛЕ ТЕЖЕ И СИЛЕ ТРЕЊА Убрзање при кретању тела под дејством силе теже. Галилејев оглед. Слободно падање тела, бестежинско стање. Хитац навише и наниже. Силе трења и силе отпора средине. Утицај ових сила на кретање тела	Колективни рад, групни и индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака у школи и код куће, презентације, семинарски радови, лабораторијске вежбе	Посматрају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство, решавају задатке, постављају питања, траже одговоре, припремају презентације, излажу садржаје везане за одређену тему, изводе огледе и лабораторијске вежбе, мере физичке величине, срећују резултате мерења, израчунавају грешке при мерењу
РАВНОТЕЖА ТЕЛА Деловање две силе на тело дуж истог правца. Појам и врсте равнотеже тела. Полуга, момент силе. Равнотежа полуге и њена примена Сила потиска у течности и гасу. Архимедов закон и његова примена Пливање и тоњење тела		
РАД,СНАГА И ЕНЕРГИЈА Механички рад. Рад силе. Рад силе теже и силе трења. Квалитативно увођење појма механичке енергије тела. Кинетичка енергија тела. Потенцијална енергија. Гравитациона потенцијална енергија тела. Веза између промене механичке енергије тела и извршеног рада. Закон оодржању механичке енергије. Снага. Коефицијент корисног дејства.		
ТОПЛОТНЕ ПОЈАВЕ Топлотно ширење тела. Појам и мерење температуре. Количина топлоте. Специфични топлотни капацитет. Топлотна равнотежа. Честични састав супстанције: молекули и њихово хаотично кретање. Унутрашња енергија и температуре		
ДОПУНСКА НАСТАВА	**СЕДМИ РАЗРЕД**	**Годишњи фонд часова: 36**
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	**ХЕМИЈА**	**Недељни фонд часова: 1**
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
1. ХЕМИЈА И ЊЕН ЗНАЧАЈ	Усмено испитивање, писменим путем	Активно слуша, понавља, бележи, одговара на питања, ради задате задатке
2. ОСНОВНИ ХЕМИЈСКИ ПОЈМОВИ		
3. СТРУКТУРА СУПСТАНЦЕ		
4. ХОМОГЕНЕ СМЕШЕ, РАСТВОРИ		
5. ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ИЗРАЧУНАВАЊА		

ДОДАТНА НАСТАВА	СЕДМИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	**ХЕМИЈА**	**Недељни фонд часова: 1**
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
1. ХЕМИЈА И ЊЕН ЗНАЧАЈ	Усменим путем, на основу активног учествовања у раду, на основу примененаученог у свакодневном животу	Активно слуша, упознаје нове наставне садржаје, повезује предходно стечена знања са новим знањима из хемије, опажа, бележи, дискутује, активан је у саопштавању и преношењу својих опажања, учествује у обнављању градива
2. ОСНОВНИ ХЕМИЈСКИ ПОЈМОВИ	Индивидуални, рад у групи, рад у пару, писање радова, анализа	
3. СТРУКТУРА СУПСТАНЦЕ	Усмено испитивање, писменим путем, презентације ученика	Повезује предходно стечена знања са новим знањима из хемије, опажа, бележи, дискутује, активан је у саопштавању и преношењу својих опажања, учествује у обнављању градива
4. ХОМОГЕНЕ СМЕШЕ, РАСТВОРИ	Индивидуални, рад у групи, рад у пару, писање радова, самостални експерименти	Активно слуша, упознаје нове наставне садржаје, повезује предходно стечена знања са новим знањима из хемије, опажа, бележи, дискутује, активан је у саопштавању и преношењу својих опажања, учествује у обнављању градива
5. ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ИЗРАЧУНАВАЊА	Рад у пару, писмена провера, израда задатака	
ДОПУНСКА НАСТАВА	**СЕДМИ РАЗРЕД**	**Годишњи фонд часова: 36**
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	**ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК**	**Недељни фонд часова: 1**
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
SPORTING LIFE	читање; појашњавање одређених фраза; постављање питања и давање могућих одговора, изражајно читање праћено понављањем ученика; давање примера са употребом лексике у контекстима; тражење и давање информација о спорт, спортским догађајима и активностима везаним за спорт; омогућавње примене стечених знања; повезивање претходних знања са стеченим; давање примерене повратне информације. (Називи заспортове који се помињу у уџбенику, глаголи, лексика) - мисаоно активирање и мотивисање ученика; навођење примера корелације са сродним предметима (физичко васпитање, географија) - праћење тока ученичких активности на часу; процена рада ученика и сопственог рада; подстицање интеракције наставникученик; развијање интересовања код ученика; упућивање	Слушање; понављање; читање и писање; постављање питања и давање одговора у вези спорта; кратки дијалози у паровима; увежбавање читања; ученици преводе краке реченице које садрже познате речи и глагол

ДОПУНСКА НАСТАВА	СЕДМИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
FOOD FOR THOUGHT	Уснемо и писмео изражавање ученика речима могао да опише храну коју једе, ону која је здрава као и ону која то није. Подстицање ученика да ппостави питања свом саговорнику и да одговара на питања, разуме краћи текст. - читање; појашњавање одређених фраза; -постављање питања и давање могућих одговора, изражајно читање праћено понављањем ученика; давање примера са употребом лексике у контекстима; тражење и давање информација о породици и дому; омогућавње примене стечених знања; повезивање претходних знања са стеченим; давање примерене повратне информације - мисаоно активирање и мотивисање ученика; праћење тока ученичких активности на часу; процена рада ученика и сопственог рада; подстицање интеракције наставник-ученик; развијање интересовања код ученика; упућивање ученика да користе различите изворе информација (рецепти, интернет).	Слушање и понављање за наставником; увежбавање читања; препознавање и познавање лексичких јединица; рад у пару (формирање мини дијалога употребе усвојених лексичких јединица); писање једноставних рецепата израда граматичких вежбања
CELEBRATIONS	Повезивање претходних знања са стеченим; омогућавње примене стечених знања; препричавање; одговарање на ученичка питања; помагање ученицима да организују и систематизују стечена знања; тражење и давање информација уз коришћење усвојених лексичких јединица; врло кратка информативна објашњења о граматичким садржајима, а са тежиштем на употреби у одговарајућем комуникативном контексту; давање примерене повратне информације - мисаоно активирање и мотивисање ученика; навођење примера корелације са сродним предметима; праћење тока ученичких активности на часу; процена рада ученика и сопственог рада; подстицање интеракције наставник-ученик; развијање интересовања код ученика; упућивање ученика да користе различите изворе информација (популарна географска литература, интернет).	Именовање празника (Божић, Нова година); Тражење и давање информација везаних за празнике и начине на који се они прослављају у земљама где је енглески језик службени (велика Британија, САД, Аустралија); читање и разумевање дијалога;
HOME SWEET HOME	Утврђивање и обнављање вокабулара везаног за кућу и становање. - повезивање претходних знања са стеченим; омогућавње примене стечених знања; препричавање; одговарање на ученичка питања; помагање ученицима да организују и систематизују стечена знања; тражење и давање информација уз коришћење усвојених лексичких јединица; врло кратка информативна објашњења о граматичким садржајима, а са тежиштем на употреби у одговарајућем комуникативном контексту; давање примерене повратне информације - мисаоно активирање и мотивисање ученика; навођење примеракорелације са сродним предметима; праћење тока ученичких активности на часу; процена рада ученика и сопственог рада; подстицање интеракције наставник-ученик; развијање интересовања код ученика; упућивање ученика да користе различите изворе информација (популарна географска литература, интернет)	тражење и давање информација различите врсте сатновања (кућа, стан) као и за теме везане за живот на селу и живот у граду тј. њихове предности и мане; читање и разумевање дијалога; израда граматичких вежбања; рад у пару (мини дијалози); читање,писање; драматизација дијалога; израда диктата већ познатог

ДОПУНСКА НАСТАВА	СЕДМИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
PICTURES AND SOUNDS	Утврђиваањеипроширивањевокабулараиувежбавањеразговоравезаногза биоскоп, филмовеимузику. - повезивање претходних знања са стеченим; омогућавње примене стечених знања; препричавање; одговарање на ученичка питања; помагање ученицима да организују и систематизују стечена знања; тражење и давање информација уз коришћење усвојених лексичких јединица; врло кратка информативна објашњења о граматичким садржајима, а са тежиштем на употреби у одговарајућем комуникативном контексту; давање примерене повратне информације - мисаоно активирање и мотивисање ученика; навођење примера корелације са сродним предметима; праћење тока ученичких активности на часу; процена рада ученика и сопственог рада; подстицање интеракције наставник-ученик; развијање интересовања код ученика; упућивање ученика да користе различите изворе информација	Именовање омиљених филмова, цтаних филмова, певача, извођача омиљене музике; Тражење и давање информација везаних за биоскопске пројекције, тремине емитовања филмова на ТВ, концерте; читање и разумевање дијалога; израда граматичких вежбања; рад у пару (мини дијалози); читање,писање; драматизација дијалога; израда диктата већ познатог текста; активно учествовање у разговору
GOING PLACES	Утврђивање и проширивање вокабулара и увежбавање разговора везаног за путовања, знаменитости, националне паркове -повезивање претходних знања са стеченим; омогућавње примене стечених знања; препричавање; одговарање на ученичка питања; помагање ученицима да организују и систематизују стечена знања; тражење и давање информација уз коришћење усвојених лексичких јединица; врло кратка информативна објашњења о граматичким садржајима, а са тежиштем на употреби у одговарајућем комуникативном контексту; давање примерене повратне информације - мисаоно активирање и мотивисање ученика; навођење примера корелације са сродним предметима; праћење тока ученичких активности на часу; процена рада ученика и сопственог рада; подстицање интеракције наставник-ученик; развијање интересовања код ученика; упућивање ученика да користе различите изворе информација	Слушање ипонављање наставника увежбавање читања; препознавање и познавање лексичких јединица; рад у пару (формирање мини дијалога употребе усвојених лексичких јединица); писање једноставних рецепата израда граматичких вежбања
FASHION CRAZY	Утврђивање и проширивање вокабулара и увежбавање разговора везаног заопис људи, одећу, моду, послове, куповину - читање; појашњавање одређених фраза; постављање питања и давање могућих одговора, изражајно читање праћено понављањем ученика; давање примера са употребом лексике уконтекстима; тражење и давање информација о породици и дому; омогућавње примене стечених знања; повезивање претходних знања са стеченим; давање примерене повратне информације - мисаоно активирање и мотивисање ученика; праћење тока ученичких активности на часу; процена рада ученика и сопственог рада; подстицање интеракције наставник-ученик; развијање интересовања код ученика; упућивање ученика да користе различите изворе информација	Слушање и понављање за наставником; увежбавање читања; препознавање и познавање лексичких јединица; рад у пару (формирање мини дијалога употребеписање једноставних рецепата израда граматичких вежбања -читање и разумевање дијалога; израда граматичких вежбања; рад у пару (мини дијалози);

ДОПУНСКА НАСТАВА	ОСМИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
1. Читање и писање	-вршњачко подучавање, самосталан рад -рад у пару, рад у групи -читање уз помоћ наставника -видео материјали, интернет -самостално превођење и уз помоћ наставника -додатни домаћи задаци	-слушају, -читају текстове, пишу по диктату - активно учествују у раду на часу -постављају питања -закључују из направљених грешака - редовно раде домаће задатке и коментаришу их
2. Граматика	-кооперативно учење, вршњачко подучавање - самосталан рад, рад у пару, рад у групи -видео материјали, интернет -континуирано вежбање граматичких правила кроз израду вежбања -додатни домаћи задаци	активно слушају, -састављају реченице - активно учествују у раду на часу -редовно раде домаће задатке и коментаришу их -на интернету налазе занимљиве примере и представљају их на часу
3. Вокабулар	-кооперативно учење, вршњачко подучавање - самосталан рад -рад у групи, рад у пару -додатни домаћи задаци	-активно слушају, -састављају реченице активно учествују у раду на часу -редовно раде домаће задатке -понављају нове и непознате речи
ДОДАТНА НАСТАВА	ОСМИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
GRAMMAR	-континуирано вежбање граматичких правила кроз израду вежбања, као и изради нових. -кроз вршњачко учење на редовним часовима, где ученици који похађају овај вид наставе, помажу осталима и тиме не помажусамо њима, већ и своје знање непрекидно усавршавају кроз питања и одговоре.	-активно учествују у проширивању већ постојећег знања кроз додатне активности. -израђују напредне тестове,као и тестове са већ одржаних такмичења из енглеског језика. -израђују пројекте из енглеског језика на задате,као и на слободне теме. -утврђују и проширују граматичка правила усвојена у претходним разредима као и у VIII разреду у циљу примене научених граматичких правила у усменој и писаној
THE LOST WORLD	-кроз решавање задатака који су делимично или потпуно непознати, повезивањем познатог и непознатог, као и извлачењем закључака и изношењем мишљења и става. -поређењем са радовима својих вршњака,не само из ближе, већ и из даље околине, путем модерних комуникација, друштвених мрежа...	-утврђују и прошују вокабулар, решавају проблеме и задатке -изражавају и образлажу мишљење, дискутују -разумеју и издвајају кључне информације из разговора -препричавају и интерпретирају садржаје илустрованих и писаних текстова, издвајају кључне информације -пишу саставе на задату тему -подстичу друге ученике на употребу енглеског језика у конкретним ситуацијама

ДОДТНА НАСТАВА	ОСМИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	**ИСТОРИЈА**	**Недељни фонд часова: 1**
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
Свет и Срби у другој половини 19 и почетком 20 века	дијалошка метода, рад на техникама учења посматрање илустрација, рад на карти демонстаривна метода рад на тексту, удџбеник историјски извори	уочавају, постављају питања вежбају на карти обнављају читају, вежбају на текстовима
Први светски рат и Срби у њему		
Свет између Првог и Другог светског рата		
Југословенска краљевина		
Други светски рат		
Свет и Срби после Другог светског рата		
ДОДАТНА НАСТАВА	**ОСМИ РАЗРЕД**	**Годишњи фонд часова: 36**
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	**ГЕОГРАФИЈА**	**Недељни фонд часова: 1**
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
1. Планета Земља и њен географски омотач	групни -индивидуални рад, -истраживање, -читање текстова, -разговор	-активно слуша и разговара -дискутује и излаже -уочава, дефинише и прецизира проблем -преузима иницијативу за решавање проблема -повезује нова знања са већ постојећим -служи се географском карто
2. Природно- географске одлике Србије		
3. Становништво, насеља и привреда Србије		
4. Срби ван матице и Србија данас		

ДОПУНСКА НАСТАВА	ОСМИ РАЗРЕД	Годишњи фонд часова: 36
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ФИЗИКА	Недељни фонд часова: 1
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
ОСЦИЛАТОРНО И ТАЛАСНО КРЕТАЊЕОсцилаторно кретање (осциловање тела обешеног о опругу, осциловање куглице клатна). Појмови и величине којима се описује осциловање тела (амплитуда, период, фреквенција). Закон одржања механичке енергије при осциловању тела. Таласно кретање (механички талас). Основни параметри којима се описује таласно кретање (таласна дужина, фреквенција, брзина). Звук. Карактеристике звука. Звучна резонанција.	Колективни рад, групни и индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака у школи и код куће	Посматрају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство
СВЕТЛОСНЕ ПОЈАВЕСветлост (основни појмови). Праволинијско простирање светлости (сенка и полусенка, помрачење Сунца и Месеца). Закон одбијања светлости. Равна огледала. Сферна огледала. Конструкција ликова предмета. Брзина светлости у различитим срединама. Индекс преламања и закон преламања светлости. Тотална рефлексија. Преламање светлости кроз призму и сочиво. Одређивање положаја ликова код сочива. Оптички инструменти. Лупа и микроскоп	Колективни рад, групни и индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака у школи и код куће	Посматрају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство
ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ Наелектрисавање тела. Елементарна количина наелектрисања. Закон о одржању количине наелектрисања. Узајамно деловање наелектрисаних тела. Кулонов закон. Електрично поље (линије сила, хомогено и нехомогено поље). Рад силе електричног поља. Напон. Веза напона и јачине хомогеног електричног поља. Електричне појаве у атмосфери	Колективни рад, групни и индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака у школи и код куће	Посматрају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство
ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА Електрична струја (једносмерна, наизменична) Услови за настајање електричне струје и извори електричне струје. Електромоторна сила. Мерење електричне струје и напона. Електрична отпорност проводника. Проводници и изолатори. Омов закон за део струјног кола Рад и снага електричне струје. Џул-Ленцов закон. Омов закон за цело струјно коло. Везивање отпорника. Електрична струја у течностима и гасовима.	Колективни рад, групни и индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака у школи и код куће	Посматрају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство
МАГНЕТНО ПОЉЕ Магнетно поље сталних магнета. Магнетно поље Земље. Магнетно поље електричне струје. Дејство магнетног поља на струјни проводник. Допринос Николе Тесле и Михајла Пупина развоју науке о електромагнетним појавама и њиховој примени.	Колективни рад, групни и индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака у школи и код куће	Посматрају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство
ЕЛЕМЕНТИ АТОМСКЕ И НУКЛЕАРНЕ ФИЗИКЕ Структура атома (језгро, електронски омотач). Нуклеарне силе. Природна радиоктивност. Радиоактивно зрачење (алфа, бета и гама зраци) и њихово биолошко дејство на биљни и животињски свет. Заштита од радиоактивног зрачења. Вештачка радиоактивност. Фисија и фузија. Примена нуклеарне енергије и радиоактивног зрачења	Колективни рад, групни и индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака у школи и код куће	Посматрају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство

ФИЗИКА И САВРЕМЕНИ СВЕТ Утицај физике на развој других природних наука, медицине и технологије	Колективни рад, групни и индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака у школи и код куће	Посматрају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство
ДОДАТНА НАСТАВА	**ОСМИ РАЗРЕД**	**Годишњи фонд часова: 36**
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	**ФИЗИКА**	**Недељни фонд часова: 1**
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
ОСЦИЛАТОРНО И ТАЛАСНО КРЕТАЊЕ Осцилаторно кретање (осциловање тела обешеног о опругу, осциловање куглице клатна). Појмови и величине којима се описује осциловање тела (амплитуда, период, фреквенција). Закон одржања механичке енергије при осциловању тела Таласно кретање (механички талас). Основни параметри којима се описује таласно кретање (таласна дужина, фреквенција, брзина). Звук. Карактеристике звука. Звучна резонанција	Колективни рад, групни и индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака у школи и код куће, презентације, семинарски радови, лабораторијске вежбе	Посматрају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство, решавају задатке, постављају питања, траже одговоре, припремају презентације, излажу садржаје везане за одређену тему, изводе огледе и лабораторијске вежбе, мере физичке величине, срећују резултате мерења, израчунавају грешке при мерењу
СВЕТЛОСНЕ ПОЈАВЕ Светлост (основни појмови). Праволинијско простирање светлости (сенка и полусенка, помрачење Сунца и Месеца) Закон одбијања светлости. Равна огледала. Сферна огледала. Конструкција ликова предмета. Брзина светлости у различитим срединама. Индекс преламања и закон преламања светлости. Тотална рефлексија. Преламање светлости кроз призму и сочиво. Одређивање положаја ликова код сочива Оптички инструменти. Лупа и микроскоп		
ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ Наелектрисавање тела. Елементарна количина наелектрисања. Закон о одржању количине наелектрисања. Узајамно деловање наелектрисаних тела. Кулонов закон. Електрично поље (линије сила, хомогено и нехомогено поље). Рад силе електричног поља. Напон. Веза напона и јачине хомогеног електричног поља. Електричне појаве у атмосфери		
ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА Електрична струја (једносмерна, наизменична) Услови за настајање електричне струје и извори електричне струје. Електромоторна сила. Мерење електричне струје и напона. Електрична отпорност проводника. Проводници и изолатори Омов закон за део струјног кола. Рад и снага електричне струје. Џул-Ленцов закон. Омов закон за цело струјно коло. Везивање отпорника. Електрична струја у течностима и гасовим		
МАГНЕТНО ПОЉЕ Магнетно поље сталних магнета. Магнетно поље Земље Магнетно поље електричне струје Дејство магнетног поља на струјни проводник Допринос Николе Тесле и Михајла Пупина развоју науке о електромагнетним појавама и њиховој примени		

ДОДАТНА НАСТАВА	**ОСМИ РАЗРЕД**	**Годишњи фонд часова: 36**
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	**ФИЗИКА**	**Недељни фонд часова: 1**
Тема	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
ЕЛЕМЕНТИ АТОМСКЕ И НУКЛЕАРНЕ ФИЗИКЕ Структура атома (језгро, електронски омотач). Нуклеарне силе Природна радиоактивност Радиоактивно зрачење (алфа, бета и гама зраци) и њихово биолошко дејство на биљни и животињски свет. Заштита од радиоактивног зрачења Вештачка радиоактивност. Фисија и фузија Примена нуклеарне енергије и радиоактивног зрачења	Колективни рад, групни и индивидуални рад, вршњачко подучавање, решавање задатака у школи и код куће, презентације, семинарски радови, лабораторијске вежбе	Посматрају, размишљају, закључују, сарађују, саопштавају, упоређују, примењују, уочавају, користе лично искуство, решавају задатке, постављају питања, траже одговоре, припремају презентације, излажу садржаје везане за одређену тему, изводе огледе и лабораторијске вежбе, мере физичке величине, срећују резултате мерења, израчунавају грешке при мерењу
ФИЗИКА И САВРЕМЕНИ СВЕТ Утицај физике на развој других природних наука, медицине и технологије.		

ПОСЕБНИ ПРОГРАМИ

1. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

Активности	Начин реализације	Носиоци
Пријем првака	Приредба	Учитељи и ученици II, III и IV
Активности везане за Дечију недељу -Представљање школе	Ликовни радови, прављење добродошлица, прављење маски,	учитељи, наставник ликовне културе
Сајт школе	Дефинисање структуре сајта - обезбеђивање материјалне подршке - обеђење естетске и техничке подршке - прикупљање материјала за сајт од наставника и ученика - израда сајта	Славица Дилпарић Велимир Александров Милева Глишић
Гледање филмских и позоришних представа	Посета биоскопу и позоришту	одељењске старешине и директор школе
Посете изложбама	Посета салонима	Директор школе, наставници
Посета музејима	Посета музејима	Директор школе, наставници
Учешће на конкурсима - ликовним, литерарним, фото, еколошким, техничким	-ликовним, литерарним, фото, еколошким, техничким Активно праћење медија који објављују конкурсе и њихова реализац	руководиоци секција
Новогодишње представе,фестивали	у организацији школе	директор школе педагог
Пратимо научна достигнића	Посета сајму науке	Директор школе и наставници природних наука
Свети Сава		Директор школе, одељењски старешина осмог разреда
Учешће на различитим општинским смотрама,	Учешће у спортским турнирима, манифестацијама	ученички парламент и наставник физичког васпитања
Дан школе	Упутити позиве Школској управи, Локалној самоуправи, родитељима и пријатељима школе	Директор, секретар, педагог
	Припрема и реализација свечане	Горица Ристановић, Ма.Станојевић
Књижевне вечери	Афирмација рада ученика у ваннаставним активностима	Горица Ристановић, Слободанка Гавриловић, Славица Ј.Бабовић
Летопис школе	Наставак традиције бележења значајних догађања у школи	Гордана Поповић
Израда брошуре школе Примери добре праксе наставника и ученика Отворена врата школе	Истицање примера добре праксе	Директор, педагог, тим за развој школског програма
Обележавање значајних датума (светски дан...) посвећених важним темама и догађајима	Дан борбе за људска права, Дан детета, Дан здравља, Дан књиге, Дан жена, Дан заштите животне средине, Дан учитеља и сл. путем паноа, предавања, посета	Педагог, директор, педагошки колегијум (историја, биологија, језик...)
Посета Сајму књига	Сајам књига-Београд	Обилазак Сајма књига и набављање потребне литературе
Квизови „Свезналица“ и „Знање је благо“	у организацији школе и издвојених одељења	директор школе, педагог,

2. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ

Активности	Начин реализације	Носиоци
Учествовање ученика виших разреда у трци „За срећније детињство“	трка	учитељи, наставници физичког васпитања
Спортске активности и здравље деце (на нивоу школе)	За млађе разреде: Игре по избору(трчање, вежбе, мали фудбал, бадминтона, између две ватре..... За старије разреде: Игре по избору(трчање, вежбе, мали фудбал, баскет, одбојка, стони тенис, атлетика.....	За млађе разреде: Професори разредне наставе За старије разреде: Професори физичког васпитања:
Школска, општинска, окружна, међуокружна и републичка такмичења у спортовима (атлетика, пливање, одбојка, кошарка, фудбал)	Секција, час, пријатељсеке утакмице (активности око прославе Дана школе наше и других школа)	учитељи наставници физичког васпитања
Пролећни-јесењи крос и крос РТС -а	Час, трчање на дуже стазе	учитељи наставници физичког васпитања
Спортски дан	Утакмице у малом фудбалу, одбојци, кошарци. Играње стоног тениса, бадминтона и спортских игара по избору.	За млађе разреде: наставници разредне наставе За старије разреде: наставници физичког васпитања Разредна
Разредна такмичења -5 разред: рукомет -6 разред: кошарка -7 разред: одбојка -8 разред: кошарка/ одбојка	Формирају се екипе које представљају своје одељење, остатак одељења навија фер-плеј. Превенција насиља.	Професори физичког васпитања, ученички парламент
Превенција деформитета за ученике школе	Корективно вежбање за јачање ризичних мишићних група Израда паноа о деформитетима тела и последицама физичке неактивности	физијатар и наставник физичког васпитања, родитељи
Утакмице и такмичења професионалних спортиста	Пријатељска утакмица у циљу боље комуникације и узајамног поштовања, фер-плеја	Професори физичког васпитања:
Пријатељска утакмица између наставника и ученика школе	Прављење снешка белића Грудвање на дистанци	Наставници физичког васпитања - Стручно веће разредне наставе Недеља
Недеља школског спорта	*Спортска такмичења(мали фудбал,одбојка, кошарка, између две ватре...) *“Игре без граница“ *Утакмице ученика и родитеља, ученика и наставника *Гостовање истакнутих спортиста *Јавни час физичког васпитања *Час одељењске заједнице о значају спорта и физичке активности *израда паноа и материјала за сајт школе о	- Наставници физичког васпитања -стручно веће разредне наставе - Савет родитеља

-Учесници такмичења у недељи школског спорта су сви ученици од првог до осмог разреда, по одељењима у следећим спортовима: мали фудбал, баскет, одбојка, рукомет, стони тенис, штафетне и елементарне игре и надвлачење конопца у мешовитим групама -правила и пропозиције, као и димензије терена могу да се модификују у складу са условима и разредом -здравствено способни ученици учествују у такмичењима-надметањима -један ученик се такмичи само за своје одељење -такмичење у екипним спортовима се игра по куп систему (на испадање) -победник-одељење добија диплому -предлажемо плесне групе које ће играти у полувремену или паузи између два такмичења. Плес-модерни денс, немају такмичарски карактер. Време извођења недеље школског спорта је у зависности од потребе и могућности школе. Препорука је да се уклопи око прославе Дана школе,дечије недеље и сл. односно да недеља школског спорт претходи овим прославама. -такмичењем су обухваћени ученици од 1-8 .разреда -реализација спортских дешавања је поверена професорима физичког васпитања у школама,за ученике од 5-8.разреда,а за ученике од 1-4.разреда наставницима разредне наставе и професорима који су ангажовани у Пројекту „Спортом против дијабетеса“ (ако их има у тој школи). -спортска такмичења се изводе у међусмени (или после наставе ако се ради само у првој смени), или у неком прикладном термину, без ремећења редовне наставе. -овај предлог спортских активности је помоћ у реализацији недеље школског спорта

ТАКМИЧАРСКИ ПРОГРАМ (СА ПРОПОЗИЦИЈАМА)
МАЛИ ФУДБАЛ- (мешовито или само дечаци) узраст 1-8. разред Такмичења се одржавају по куп систему (на испадање-ко изгуби испада из даљег такмичења) Игра се на терену стандардних димензија. Игра се 2Х15 минута, у игри учествује 5 играча и голман, уз неограничен рој измена са играчима из одељења. Аут и корнер се изводи ногом. У случају да је нерешен резултат у регуларном времену приступа се извођењу по 5 пенала са седам метара,наизменично.Ако је и тада нерешено, изводи се по један пенал са седам метара наизменично до одбране или промашаја.
БАСКЕТ- (мешовито 2м и 1ж) узраст 5-8. разред. Игра се по куп систему. Победник је екипа која прва постигне 11 поена. У игри су три такмичара са неограниченим бројем измена, од тога увек мора да буде однос 2 дечака и 1. девојчица. Важе правила кошарке (кораци, дупла…)
ОДБОЈКА (мешовито) узраст 5-8. разред. Игра се у два добијена сета до 25, трећи сет до15, односно два разлике. У игри учествује 6 играча (са 2 играча најмање супротног пола), уз неограничен број измена из одељења, под условом да је увек мешовита екипа на терену. Дозвољен је смеч са мреже и ротација (измена) не мора да постоји, али један играч не може два пута да сервира (осим када је поен).
МАЛИ РУКОМЕТ(мешовито) узраст 5-8. разред. Игра се на половини терена (ако постоје услови и мали голови), 2Х15 минута. Игра по шест играча и голман седми, са неограниченим бројем измена. У екипи морају да буду бар две девојчице. Правила су рукометна (кораци, дупла лопта, неправилно вођење...). Игра се по куп систему.
СТОНИ ТЕНИС(мешовито) узраст 5-8. разред. Екипа броји 3 играча (обавезно један супротног пола). Игра се куп систем у два добијена сета до 15 поена. Ученици доносе своје рекете.
НАДВЛАЧЕЊЕ КОНОПЦА (мешовито) узраст 4-8. разред Екипу чине 6 ученика (4 дечака и 2. девојчице) Такмичење је по куп систему Победник је екипа која два пута превуче противника преко линије.
ЕЛЕМЕНТАРНЕ ИГРЕ (мешовите групе) узраст 1-4. разред млађи школски узраст, 12.разред.
ПОПЛАВА На узвик „долази вода!“ сваки ученик треба да се попне на неку справу која се налази у сали или на пањ, оборено стабло и сл ако се игра у природи. Ко се не попне у року од три секунде (броји се наглас), њега је „вода однела“ и добија казнени поен. Онај ко има највише казнених поена испада из игре.
ОТИМАЊЕ ЛОПТЕ Ученици су подељени у две екипе тако да на свака два играча има по једна лопта. Лопте се налазе на средини, а ученици су леђима окренути лоптама. На знак се окрећу, долазе до лопте отимају се око ње. Ко освоји лопту, гађа противника који покушава да побегне. Побеђује екипа са више погодака
ОДБИЈАЊЕ Разапне се конопацили ластиш. Ученици су распоређени у тимове са обе стране конопца. Један започиње пребацивање конопца, а екипа на чију је страну балон прешао, покушава са највише пет одбијања да га врати назад. Грешке су ако се балон не пребаци после петог одбијања или падне изван терена. То повлачи казнени поен. Игра се до договореног броја поена
ЗМИЈА Један ученик положи дуг конопац на под,а остали стану поред конопца. Ученик помера конопац лево-десно по поду док остали прескачу „змију“. Кога канап закачи испада из игре. У следећој игри канап држи онај ко остане последњи.

ТАКМИЧАРСКИ ПРОГРАМ (СА ПРОПОЗИЦИЈАМА)
ТРОЈКА СА ПАЛИЦОМ Три ученика се држе за палицу, и тако јуре остале у простору који је ограничен линијама. Хватање може да буде и ногом и руком.
ВРЕЛА ЛОПТА Ученици се крећу суножним поскоцима.Онај ко јури нема лопту, али зато јури оне који је имају (уместо лопти може неки други спортски реквизит). Онај ко јури хвата оне са лоптом који се спашава додавањем некоме те лопте, али мора лепо да је дода. Варијанте:поскоци на једној нози; са више гонича; Игра се са једном или више лопти...
ПОЛИГОН Ученици стоје у две колоне које се налазе на супротним странама полигона. На знак први прави колут или котрљање, затим се провлачи испод сегмента шведског сандука (греде, козлића, обруча....), преноси лопту из круга у круг...Победник је она екипа чији чланови први обаве задате радње. НАПОМЕНА-игре могу да буду разноврсне.
НАПОМЕНА-игрице су само неке предложене, од креативности наставника зависи и реализација. Старији школски узраст 3-4. разред

3. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА, ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ И ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА

Принципи на којима се заснива овај Програм и поступање на основу њега, односе се на:

1. право на живот, опстанак и развој,
2. најбољи интерес детета, уз обезбеђивање поверљивости података,
3. спречавање дискриминације, што значи обухватање свих ученика овим Програмом,
4. активно учешће ученика, које се обезбеђује правовременим информисањем и давањем могућности да искажу своје мишљење.

Програм заштите ученика од насиља има као **општи циљ** унапређивање квалитета живота ученика у школи применом **мера превенције**, ради стварања безбедне средине, и **мера интервенције** у ситуацијама када се јавља насиље, злостављање и занемаривање ученика.

На основу Посебног протокола за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама Школа је формирала школски тим за безбедност ученика. Тим је израдио Програм за заштиту деце и ученика од насиља злостављања и занемаривања у Школи који је саставни део Годишњег плана рада Школе и Школског програма.

План рада Тима је посебан документ којим се планира рад Тима на остварењу заштите ученика од насиља. Програмом заштите ученика су дефинисане превентивне активности, као и кораци и процедуре у поступању у заштити ученика од насиља. Такође је дефинисано шта се сматра насиљем, као и које све врсте и облике обухвата.

ЗНАЧЕЊЕ ПОЈМОВА

Свако насиље над ученицима се може спречити у атмосфери која:

1. учи, развија и негује културу понашања,
2. не толерише насиље и не ћути о њему,
3. развија одговорност свих,
4. обавезује на поступање све који имају сазнање о насиљу.

Програмом заштите ученика су дефинисане превентивне активности, као и кораци и процедуре у поступању у заштити ученика од насиља. Такође је дефинисано шта се сматра насиљем, као и које све врсте и облике обухвата.

Насиље се дефинише као сваки облик једанпут учињеног или поновљеног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавања здравља, развоја и достојанства ученика.

ПОДЕЛА НАЈЧЕШЋИХ ОБЛИКА НАСИЉА
У табели су приказани нивои реаговања и различити облици насиља. У зависностиод интензитета, учесталости и последица које насиље оставља, поједини облици се понављају на више различитих нивоа
ПРВИ НИВО Ове облике насиља решава самостално наставник или одељењски старешина у оквиру саветодавно-васпитног рада са децом – појединцима, групама и одељењем. Може користити и подршку вршњачког тима и вршњачких едукатора.на
ДРУГИ НИВО У решавању ових облика насиља, наставник-одељењски старешина укључује Тим, то јест унутрашњу заштитну мрежу. У табели су приказани нивои реаговања и различити облици насиља. У зависности од интензитета, учесталости и последица које насиље оставља, поједини облици се понављају на више различитих нивоа.
ТРЕЋИ НИВО Ако ученици чине или трпе неки од следећих облика насиља обавезно је укључивање других институција, односно активирање спољашње заштитне мреже

Специфични циљеви Програма у **превенцији** су следећи:

1.подстицање и развијање климе прихватања, толеранције и међусобног уважавања;
2. идентификација безбедносних ризика у школи увидом у документацију, непосредно окружење, евидентирањем критичних места у школи, анкетирањем ученика, наставника и родитеља
3. повећање осетљивости свих који су укључени у живот и рад школе, на препознавање насиља и злостављања;
4. унапређење способности свих учесника у школском животу – наставног и ваннаставног особља, ученика, родитеља, локалне заједнице – за уочавање, препознавање и решавање проблема насиља;
5. оспособљавање свих запослених и родитеља за рано препознавање знакова у понашању деце који указују на потенцијално насилно понашање;
6. пружање помоћи ученицима у савладавању личних проблема и проблема у учењу;
7. изграђивање и примена норми понашања, информисање о правилима и кућном реду;
8. дефинисање процедура и поступака реаговања на насиље и информисање свих учесника у школском животу о томе;
9. омогућавање свим ученицима који имају сазнања о могућем насилном акту да без излагања опасности врше пријављивање насиља;
10. спровођење психо-социјалног програма превенције кроз обуку за ненасилну комуникацију, самоконтролу реаговања и понашања, превазилажење стреса, учење социјалних вештина;
11. сарадња са родитељима путем Савета, родитељских састанака, индивидуалних и групних разговора;
12. сарадња са службама ван школе које посредно и непосредно могу помоћи на превазилажењу проблема насиља у школи.

Специфични циљеви у **интервенцији:**

1.Спровођење процедура и поступака реаговања у ситуацијама насиља;
2. Праћење и евидентирање врста и учесталости насиља и процењивање ефикасности спровођења Програма заштите;
3. Рад на отклањању последица насиља и интеграција ученика у заједницу вршњака;
4. Саветодавни рад са ученицима

1. Сазнање о насиљу или **откривање насиља** одвија се непосредним увидом да је насиље у току или посредно, препознавањем спољашњих знакова или поверавањем самог детета или треће особе.
2. Прва реакција треба да буде **заустављање насиља** и обавештавање о томе надлежне особе: дежурног наставника, чланове Тима, директора, одељењског старешину, ПП службу, а који ће даље проценити да ли треба позвати МУП или здравствену службу
3. **Смиривање ситуације** подразумева удаљавање ученика из ситуације и смањење напетости кроз разговор са актерима. Тај разговор је умирујући, без спомињања могућих последица и застрашивања.
4. **Прикупљање информација** значи разговор са актерима и другим учесницима у догађају уз вођење записника. Разговор води неко од чланова тима, педагог, одељењски старешина. (Напомена: У образовно-васпитном систему нема места за истрагу или доказивање злостављања, о постојању сумње се обавештавају надлежне службе.) Посебна пажња је на жртви насиља тако што ће јој се омогућити да се осећа безбедно и да нема страх од освете ученика којима ће бити изречене мере.
5. Након тог разговора обављају се **консултације** у оквиру установе – са колегом, са Тимом за заштиту, са ПП службом, директором, дежурним наставником, при чему се анализирају чињенице, процењује ниво ризика и прави план заштите, водећи рачуна о принципу поверљивости и најбољем интересу ученика. Уколико је потребно, обављају се консултације са службама ван установе (Центар за социјални рад, здравствена служба). На основу консултација доноси се одлука о начину реаговања и праћења и одређују се улоге, задаци и одговорности у самом поступању.
6. Након консултација и заузимања става школе о догађају, предузимају се акције: **позивају се родитељи** и информишу о догађају, спроведеним консултацијама, закључцима и предложеним мерама (предочава се законска регулатива, мере заштите ученика, мере даљег васпитног деловања); уколико је потребно, **обавештава се МУП**, **Центар за социјални рад** (рок три дана од дана када се насиље десило). Подношење пријаве тим службама је у усменој и писаној форми, након што је са родитељима обављен разговор (осим ако се нису одазвали позиву или је у најбољем интересу дечије безбедности да родитељи не буду укључени).
7. **Праћење ефеката предузетих мера** врши Тим, водећи рачуна о интеграцији свих актера у заједницу и успостављању односа сарадње и толеранције
На основу урађене процене безбедности предузете су следеће мере:
1. формирана је спољашња и унутрашња заштитна мрежа
2. уведен је видео-надзор
СПОЉАШЊА ЗАШТИТНА МРЕЖА
Спољашњу заштитну мрежу чине следеће институције: 1. Центар за социјални рад, 2. МУП, 3. Дом здравља, 4. Локална самоуправа. Циљ сарадње: стручна помоћ и сарадња у решавању проблема и задовољавање културних и спортских потреба

Процедуре у ситуацијама насиља

ПРОЦЕДУРА У ИНТЕРВЕНЦИЈИ

Ближе објашњење **процедуре интервенције** према редоследу поступака приликом појаве насиља у школи, из угла улога и одговорности: Процедуре у интервенцији су различите с обзиром на три ситуације – да ли се насиље јавља **међу децом**, од **стране одраслог** у школи или од стране **одраслог ван школе.**

Кораци у интервенцији су следећи:

УНУТРАШЊА ЗАШТИТНА МРЕЖА

Унутрашњу заштитну мрежу чине сви запослени и ученици школе.

Школа је прописала улоге и одговорности запослених и ученика у школи: (ко шта ради када постоји сумња на насиље или се насиље догоди

ДЕЖУРНИ НАСТАВНИК

-дежура у складу са распоредом;
-уочава и пријављује случај;
-покреће процес заштите детета (реагује одмах у случају насилног понашања, користећи неку од стратегија;
-обавештава одељењског старешину о случају;
-евидентира случај у књигу дежурстава;
-сарађује са Тимом за заштиту деце од насиља.

ОДЕЉЕЊСКИ СТАРЕШИНА

-уочава случајеве насилног понашања и реагује одмах;
-учествује у процесу заштите деце;
-разговара са учесницима насиља;
-информише родитеље и сарађује са њима;
-по потреби, сарађује са Тимом за заштиту деце од насиља;
-прати ефекте предузетих мера;
-евидентира случај и води документацију;
-по потреби, комуницира са релевантним установама.

ТИМ

-уочава случајеве насилног понашања;
-покреће процес заштите детета, реагује одмах;
-обавештава одељењског старешину и сарађује са њим;
-по потреби, разговара са родитељима;
-пружа помоћ и подршку деци/ученицима, наставницима;
-разматра случај (2. и 3. ниво) и осмишљава мере заштите;
-обавља консултације, предлаже заштитне мере, прати ефекте предизетих мера;
-по потреби, сарађује са другим установама;
-евидентира случај.

ПОМОЋНО-ТЕХНИЧКО ОСОБЉЕ

-дежура по распореду;
-прекида насиље;
-уочава и пријављује случајеве насилног понашања.

УЧЕНИЦИ, ДЕЦА

-уочавају случајеве насилног понашања;
-траже помоћ одраслих;
-пријављују одељењском старешини;
-за теже случајеве консултују чланове школског Тима;
-учествују у мерама заштите.

ПРАЋЕЊЕ, АНАЛИЗА, ЕВАЛУАЦИЈА И ИЗВЕШТАВАЊЕ
ЕВИДЕНЦИЈА И НАЧИНИ ПРАЋЕЊА СЛУЧАЈЕВА НАСИЉА

Запослени у школи – одељенски старешина, стручна служба и Тим – воде евиденцију о појавама насиља у **образац за евиденцију о случајевима насиља који садржи:**

1. Шта се догодило?
2. Ко су учесници?
3. Како је пријављено насиље?
4. Врсте интервенције?
5. Какве су последице?
6. Који су исходи предузетих корака?
7. На који начин су укључени родитељи, одељенски старешина, стручна служба?

Праћење ефеката предузетих мера.

Потребно је пратити:
- понашање детета које је трпело насиље (да ли се повлачи, да ли постаје агресивно, да ли тражи подршку и на који начин...);
- понашање детета које се понашало насилно (да ли наставља са нападима, да ли тражи друге жртве, да ли га група одбацује, да ли га група подржава...);
- како реагују пасивни посматрачи (да ли се обраћају старијима за помоћ, да ли сви знају како да се повежу са унутрашњом заштитном мрежом и ко је њихова особа од поверења, да ли се препознаје страх, да ли сами предузимају неке акције и сл.);
- шта се дешава у васпитној групи, одељењу (да ли се издвајају нове групе, каква је атмосфера ...);
- колико су родитељи сарадници у активностима на смањивању насиља;
- како функционише Тим и унутрашња заштитина мрежа (где су слабе тачке и шта се може боље);
- колико су друге институције (спољна заштитна мрежа) укључене и који су ефекти њиховог укључивања.

Уколико се увиди да се ситуација насиља понавља, усложњава и постајеризичнија и опаснија, предузимају се следеће заштитне мере:
- појачати опрез свих запослених и дежурних наставника и ученика,
- укључити у рад родитеље,
- наставити са индивидуалним радом - педагог школе,
- укључити стручњаке из других установа (из спољашње заштитне мреже).

Све субјекте укључене у решавање проблема треба обавезати на дискрецију и заштиту права ученика.

ПРОЦЕЊИВАЊЕ ЕФЕКАТА ПРЕВЕНЦИЈЕ / ИНТЕРВЕНЦИЈЕ

На основу евиденције које воде одељенске старешине, Тим ће извршити праћење ефеката преко следећих **индикатора**:

1. броја и нивоа облика насилног понашања,
2. број случајева насилног понашања са позитивним ефектима у односу на укупан број пријављених у току школске године;
3. однос пријављених облика насилног понашања текуће и претходне школске године;
4. однос броја случајева насилног понашања са позитивним ефектима текуће и претходне школске године;
5. анализа упитника проведеног међу ученицима о степену безбедности у школи.

АСПЕКТИ ПРИМЕНЕ ПРОГРАМА

ће бити видљиви преко ефеката предузетих превентивних и интервентних активности.

АНАЛИЗА ПРИМЕНЕ ПРОГРАМА

Примену Програма прати и анализира Тим на полугодишту и на крају школске године преко евиденције о реализованим активностима које су планиране Програмом. Овим путем се утврђују и узроци уколико неке планиране активности нису реализоване.

ИЗВЕШТАВАЊЕ О ПРИМЕНИ ПРОГРАМА

Тим два пута годишње извештава Наставничко веће, а годишње Школски одбор и Савет родитеља Школе о реализацији превентивних и интервентних мера

Активности	Начин реализације	Носиоци
Информисање ученика о врстама и облицима насиља, начинима препознавања и интервенцији	повећање осетљивости свих који су укључени у живот и рад школе, на препознавање насиља и злостављања	одељењски старешина, тим
Дефинисање одељењских и школских правила	подстицање и развијање климе прихватања, толеранције и међусобног уважавања	одељењски старешина, тим
Превентивно деловање у области насилног понашања ученика	идентификација безбедносних ризика у школи увидом у документацију, непосредно окружење, евидентирањем критичних места у школи,анкетирањем ученика, наставника и родитеља	одељењски старешина, наставници тим, ученици, родитељи
Функционисање унутрашње заштитне мреже	повећање осетљивости свих који су укључени у живот и рад школе, на препознавање насиља и злостављања	УЗМ, педагошки колегијум
Функционисање спољашње заштитне мреже	сарадња са службама ван школе које посредно и непосредно могу помоћи на превазилажењу проблема насиља у школи	СЗМ
Организовање и спровођење функционалне вршњачке помоћи	Оснаживање ученика који су посматрачи насиља да конструктивно реагују	ученици, Ученички парламент
Организовати ваннаставне активности и школских манифестација Спортски фер-плеј турнири	Рад на отклањању последица насиља и интеграција ученика у заједницу вршњака	Наставници физичког и грађанског васпитања
Сарадња са Центром за социјални рад и школом у окружењу у решавању проблема ученика	Конференције случаја, подстицање и развијање климе прихватања, толеранције и међусобногуважавања	педагог, директор
Сарадња са другим тимовима у школи	увезивање свих структура у школи на спровођењу психо-социјалног програма превенције	координатори тимова
Дежурство у дворишту у функцији праћења понашања ученика	подстицање и развијање климе прихватања, толеранције и међусобног уважавања	Дежурни наставници
Евидентирање случајева насиља	Примена утврђених поступака и процедура у ситуацијама насиља	Тим за заштиту ученика од насиља
„ Колико се осећам безбедно у својој школи“	истраживање	Тим за подршку ученицима
Рад и подршка ученицима који трпе насиље	Саветодавни рад	педагог, психолог ОС
Рад са ученицима који врше насиље	Саветодавни рад	педагог, психолог ОС

Програм за заштиту деце од насиља припремљен је са намером да помогне уствараању сигурне и безбедне средине, да се олакшају и прецизирају процедуре и поступци у заштити деце од насиља и обавезујући је за све субјекте у процесуобразовања.

4. ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

Ваннаставне активности		
Назив секције: **ДРАМСКА СЕКЦИЈА**		
Садржај	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
Игре за ослобађање и култивисање говора	Методе: монолошка, дијалошка, текстметода, дискусија, метода писаних радова, метода интервјуа. Технике рада: технике памћења, пројекција, техника брзог читања. Облици рада:фронтални, групни, рад у пару, инд	Слушају, говоре, изражајно читају, глуме, рецитују, самопроцењују свој рад
Игре у дијалозима – драмске игре		Посматрају, импровизују дијалоге, глуме, пишу текстове, на задату причу, стварају дијалог
Приредбе	Методе: монолошка, дијалошка, текстметода, дискусија, метода писаних радова, метода интервјуа. Технике рада: технике памћења, пројекција, техника брзог читања.	Посматрају, импровизују ситуације, глуме, изводе пантомиму, пишу, оснажују се у сналажењу у различитим ситуацијама
Ваннаставне активности		
Назив секције: **РЕЦИТАТОРСКА СЕКЦИЈА**		
Садржај	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
Игре за ослобађање и култивисање говора	Методе: монолошка, дијалошка, текстметода, дискусија, метода писаних радова, метода интервјуа. Технике рада: технике памћења, пројекција, техника брзог читања. Облици рада:фронтални, групни, рад у пару, индивидуални.	Слушају, говоре, изражајно читају, глуме, рецитују, самопроцењују свој рад
Рецитаторске радионице		Слушају, говоре, изражајно читају, глуме, рецитују, самопроцењују св
Приредбе		Увежбавају текстове, импровизују, уче напамет текст, стичу
Ваннаставне активности		
Назив секције: **ЛИТЕРАРНА СЕКЦИЈА**		
Садржај	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
ПИСАНА РЕЧ	Методе: монолошка, дијалошка, текст-метода, дискусија, метода писаних радова, метода интервјуа. Технике рада: технике памћења, пројекција, техника брзог читања. Облици рада:фронтални, групни, рад у пару, индивидуални.	Слушају, учествују у дијалогу, пишу текстове, интерпретирају текст
КОНКУРСИ		Слушају, учествују у дијалогу, пишу текстове, интерпретирају текст
ТЕМАТСКЕ ИЗЛОЖБЕ		Слушају, учествују у дијалогу, пишу текстове, интерпретирају тек
Ваннаставне активности		
Назив секције: **НОВИНАРСКА СЕКЦИЈА**		
Садржај	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
ТЕХНИКЕ НОВИНАРСКОГ СТИЛА ИЗРАЖАВАЊА	Методе: монолошка, дијалошка, текст-метода, дискусија, метода писаних радова, метода интервјуа. Технике рада: технике памћења, пројекција, техника брзог читања. Облици рада:фронтални, групни, рад у пару, индивидуални.	Слушају, учествују у дијалогу, пишу текстове, интерпретирају текст
АКТУЕЛНОСТИ ИЗ ШКОЛЕ И ШКОЛСКОГ ЖИВОТА		Слушају, учествују у дијалогу, пишу текстове, интерпретирају текст
ТЕМАТСКИ РАДОВИ (ИНТЕРВЈУИ, ВЕСТИ, РЕП		Слушају, учествују у дијалогу, пишу текстове, интерпретирају тек

Ваннаставне активности		
Назив секције: **САОБРАЋАЈНА - ШТА ЗНАШ О САОБРАЋАЈУ**		
Садржај	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
Упознавање са програмом рада Развој аутомобилизма Развој мотоциклизма Бицикл и мотоцикл Саобраћајни знакови	Групни рад, кооперативно учење, вршњачко подучавање, коришћење илустрација, презентација, коришћење модела, самосталан рад ученика	Дебата, прикупљање података, разумевање, размишљају, повезују са свакодневним животом, препознају
Раскрсница у саобраћају Пешак у саобраћају Бицикл у саобраћају	Групни рад, кооперативно учење, вршњачко подучавање, коришћење илустрација, презентација, коришћење модела, самосталан рад ученика	Дебата, прикупљање података, разумевање, размишљају, повезују са свакодневним животом, препознају
Теретна возила у саобраћају Упознавање са полигоном спретности	Групни рад, кооперативно учење, вршњачко подучавање, коришћење илустрација, презентација, коришћење модела, самосталан рад ученика	Дебата, прикупљање података, разумевање, размишљају, повезују са свакодневним животом, препознају
Припрема и одржавање такмичења Разговор о раду у наредној школској години	Групни рад, кооперативно учење, вршњачко подучавање, коришћење илустрација, презентација, коришћење модела, самосталан рад ученика	Дебата, прикупљање података, разумевање, размишљају, повезују са свакодневним животом, препознају
Ваннаставне активности		
Назив секције: **ЛИКОВНА СЕКЦИЈА**		
Садржај	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
Цртање -врсте и својства линија (2) -линија као средство за стварање различитих квалитета површина (2) - естетско процењивање (1) - однос величина (2) -лепо писање са калиграфијом (2) - компоновање више ритмичких целина у простору (2) - естетско процењивање (1) **Сликање** -својства сликарских материјала и подлога (2) -ритмичко компоновање боја и облика (2) -коришћење разних материјала за компоновање (2) -визуелно споразумевање (2) -временски и просторни низови (цртани филам, стрип) (2+1) - сликање,естетско процењивање **Вајање** -вајање, врсте вајарског материјала (4) -везивање тродимензионалних облика у простору (2) - слободно компоновање (2) - обликовање употребних предмета (ситна пластика, накит) (2+1) -вајање,естетска анализа (1	објашњавање, дискусија, дијалог, демонстрација, -показивање основних цртачких техника -објашњавање и упознавање са основним ликовним елементима -индивидуални рад и раду групама -коректуре и естетске анализе (заједноса ученицима) -рад по природи (моделу) -посете културним институцијама (музеји, галерије) - објашњавање, разговор -демонстрирање осн. сликарских техника; -показивање репродукција познатих сликара (чисте и замућене боје); -коректуре и ест.анализе - креирање вежби и њихова примена -рад по природи и рад из маште -посета позоришту; -кроз разговор и објашњавање упознавање ученика са основним вајарским материјалима и техникама; - репродукције 2д и 3д уметничких дела и уочавање разлика -демонстрација рада у појединим материјалима-глина, глинамол… -индивидуални, рад у пару и групи са ученицима; -рад по природи - коректура и естетска анализа кроз разговор и објашњавање упознавање ученика са основним вајарским материјалима и техникама -репродукције 2д и 3д уметничких	усвајање и систематизација изложеног градива као и његова практична примена - разговориса наставником (питања, дијалози, дискусије) - вежбање различитих врста линија и површина и цртачких техника -покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: светло-тамно, облик-боја, простор, композиција -вежбање основних сликарских техника - сакупљање репродукција, формирање збирки -посматрају и естетски доживљавају дела ликовне уметности; развијају љубав према ликовном наслеђу -развијају способност за креативно и апстрактно мишљење; -развијају способност сарадње и самопоуздања у тимском раду

Ваннаставне активности		
Назив секције: **МАЛИ ФУДБАЛ**		
Садржај	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
улаз на разне начине шут после вођења лопте Напад Комбинације варијанте кретања измена места напад, Слободна игра уигравање примена стечених знања кроз игру Техника и тактика игре.	Поступци остваривања: организовање утакмица, тестирања, мерења, Облик: примењује се групни и индивидуални облик рада у фискултурној сали.	Посматрање, слушање, увежбавање одређених елемената, усавршавање садржаја у жеља за што бољим извођењем и резулта-тима. Примењује научено у игри и развија физичке способностибрзину, снагу, издржљивост, координацију, прецизност, равнотежу и гипкост
Ваннаставне активности		
Назив секције: **ХОР**		
Садржај	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
Певање песама којима се развијају музичке способности, а ученици оспособљавају за емоционално доживљавање музике. При учењу и усвајању песама у вокалном извођењу треба настојати да се што више активирају дечје музичке диспозиције и способности: слух, осећај ритма, музичко памћење.	Свирати на неком инструменту повезати певање са инструменталном пратњом - слушање аудио примера -рад на тексту - интерактивне методе (од рада у пару до тимског рада) -кооперативне методе (групне активности на заједничким задацима)	пева слуша истражује уочава закључује усваја нова знања именује посматра
Ваннаставне активности		
Назив секције: **ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК**		
Садржај	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
На пола пута до Месеца Јесен у знаку филма Празници У сваком од нас живи песник Посете и приредбе	Конституисање секције и договор о раду Договор око око корелациеј са фб групом под истим називом, одређивање садржаја рада, постаова и одређивање администратора у групи	Активно учествују у свим планирању и доношењу свих одлука везаних за рад секције
Ваннаставне активности		
Назив секције: **НЕМАЧКИ ЈЕЗИК**		
Садржај	Начин и поступци остваривања	Активности ученика
На пола пута до Месеца Јесен у знаку филма Празници У сваком од нас живи песник Посете и приредбе	Конституисање секције и договор о раду Договор око око корелациеј са фб групом под истим називом, одређивање садржаја рада, постаова и одређивање администратора у групи	Активно учествују у свим планирању и доношењу свих одлука везаних за рад секције

5. ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ

Циљ програма је да оспособи младе да ваљано, промишљено и реално изаберу занимање а потом и образовања, да планирају каријеру и укључе свет рада.

Програм ће се реализовати са ученицима VII и VIII разреда. Радионице ће реализовати школски тим за ПО који је прошао сетобука за примену програма - базичну обуку у трајању од 3 дана, као и додатне 3 акредитоване обуке о професионалној оријентацији.

Тим за ПО сматра да је најбоље реализовати ове часове у оквиру ЧОС –а као и предмета на којима је могуће реализовати поједине радионице

Активности	Начин рада	Носиоци активности
Верификација ПО-а на Наставничком већу	гласање и одлучивање	директор Наставничко веће
Оснаживање капацитета школе за ПО	обука	Тим за ПО
Информисање о пројекту: -Наставничког већа, Савета родитеља, Школског одбора, Одељењских старешина седмог и осмог разреда, Ученичког парламента, Вршњачког тима	ПП презентација дискусија	директор Тим за ПО Школски органи
Анкетирање ученика седмог и осмог разреда и обрада резултата анкете	анкета	Тим за ПО Одељењске старешине
Тим бира модел и креира акциони план имплементације ПО у сарадњи са ОС	Акциони план за сваку школску годину	Тим за ПО
Информисање и усвајање модела имплементације ПО	Излагање Тим за ПО информише Наставничко веће о договореном плану имплементације	Тим за ПО Наставничко веће
Имплементација програма ПО у ГПР	Упланове рада одељењских старешина, вршњачког тима, УП и предметних наставника се уносе активности условљене акционим планом ПО тима	ОС, ВТ, УП и предметни наставници
Креирање услова за реализацију радионица са ученицима	Радионице Креирање распореда радионица са ученицима, набавка потребног материјала за рад и информисање ОС и родитеља	Тим за ПО, ОС, директор
Реализација радионица	радионице	Тим за ПО, ОС предметни наставници
Реализација радионица са родитељима ученика	радионице	Тим за ПО, ОС родитељи
Организовање акција из области ПО: формирање кутка за ПО, посета Сајму образовања и фестивалима науке.	посете	Тим за ПО, ОС
Посете средњим школама нашег града	Презентације школа	Тим за ПО, Одељењске старешине Директор
Експерти у школи, посета НСЗ, саветодавни разговори са педагогом	Предавања, разговори	Тим за ПО педагог

Активности	Начин рада	Носиоци активности
Реализација реалних сусрета кроз распитивање у предузећу/школи и испробавање праксе (уколико се потпише протокол)	Контакти са предузећима, посета и распитивање	Тим за ПО Одељењске старешине Директор УП, ВТ
Сарадња са другим и менторским школама у реализацији активности из пројекта	Састанци Мини конференције, Примери добре праксе	ГИЗ, Водитељи на локалу, Тим за ПО, директор
Сарадња са Центром за стручно усвршавање и Школском управом на реализацији пројектних активности	Састанци, комуникација електронским путем презентација	Тим за ПО, директор
Сарадња са водитељем/ментором	Састанак Електронским путем	Тим за ПО
Дани девојчица, Дан дечака	Манифестација у више градова Србије	ГИЗ БОСС канцеларија, канцеларија за младе, тим школе, предузећа, ментори
Укључивање групе ученика 5. и 6. разреда у програм активности	Припрема за активан рад у старијим разредима	Тим за ПО и ОС 5. и 6. разреда
Учешће свих стручних органа, већа, актива и тимова у реализацији пројекта.	Састанак дискусија	Тим за ПО Педагошки колегијум Директор УП и ВТ, ОС
Сарадња са локалном заједницом и Саветом родитеља	Састанак Дискусија промоција	Тим за ПО Савет родитеља Школски одбор, УП
-креирање модела за евиденцију - формирање фолдера евиденције	Портфолиа ученика Brainstorming пројекта ППП учесницима и фотографије, сајт школе	Тим за ПО наставник информатике
Креирање и достављање извештаја: стручним и управним органима школе, ментору, Школској управи, ГИЗ БОСС	Писање извештаја ППП	Тим за ПО
Евалуација програма ПО	самовредновање	Тим за ПО

6. ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Циљ програма:Стицање знања, формирање ставова и понашање ученика у вези са здравим живота и развијањем хуманих односа међу половима; Унапређивање хигијенских и радних услова у школи и елиминисање утицаја који штетно делују на здравље;Остваривање активног односа и узајамне сарадње школе, породице и локалне заједнице на развоју, заштити и унапређивању здравља ученика;

Активности	Начин рада	Носиоци активности
Бити здрав	Утврђивање здравог понашања Потреба за одмором Спавање и релаксација Начини за савладаћивање лаких здравствених проблема	Учитељи, наставници, одељењске старешине
Здравље уста и зуба	Систематски и контролни стоматолошки прегледи	Лекар и сестра
Лична хигијена Хигијена у учионици и школи Хигијена одевањ	Разговор, радионица, демонстрација	ОС, ученици, ученици медицинске школ
Брига о телу (правилно држање, седење...	Стицање основних хигијенских навика: прање руку, купање, хигијена уста и зуба, хигијена одевања и хигијена становања	ОС, ученици, ученици медицинске школе

Активности	Начин рада	Носиоци активности
Прва помоћ и заштита	Обука	ученици медицинске школе
Здрав ритам дневних активности: учење, игра, сан, физичка активност, забава	Разговор, размена	ОС, наст.биологије
Хумани односи међу половима Оспособити ученике да: - Правилно препознају своја осећања - Спознају физичке разлике међу половима - Стекну позитивне ставове и позитивно вреднују супротан пол	Васпитање за хумане односе међу половима (наставна област из биологије)	Наставници биологије
Правилно коришћење здравствених служби	Откривање да одговарајуће службе пружају здравствену помоћ појединцу, организацији, различити, социјалним групама, заједници у целини	доктор, Дом здравља
Физичке и психичке промене у пубертету	предавање, разговор, размена	лекар
Психичке промене у адолесценцији	предавање, разговор, размена	педагог, психолог
Превенција 1. Пушење 2. Алкохолизам 3. Наркоманија 4. Сида 5. Делинквенција	радионице	Дом здравља-Завод за јавно здравље
Превенција деликвентног понашања	Предавање, ППП , разговор, размена	педагог, психолог
Трговина људима	Предавање, ППП , разговор, размен	педагог, наставници Тим за безбедност
Корективан рад са ученицима (евентуални деформитети)	Мерење стопала и кичми ученика	наставници физичког васпитања

7. ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Активности	Начин рада	Носиоци активности
Прикупљање уџбеника и школског прибора.	Акција прикупљања, селекција, подела	Педагог, ОС,
Организовање екскурзија за ученике са тешком материјалном ситуацијом, ученика осетљивих група и ученика вишечланих породица	Организовање једног броја бесплатних екскурзија у договору са агенцијом пре потисивања уговора	директор, одељењске старешине, агенције
Организовање акција прикупљања новчаних средстава за ученике који су социјално угрожени.	Хуманитарна акција	педагог, учитељи, наставници
Укључивање у акције поводом обележавања Дечје недеље и укључивање у хуманитарнорекреативне акцију “За срећније детињство”.	Литерарне-ликовне , спортске, културне , забавне, активности	учитељи, наставници
Сарадња школе са Црвеним крстом.	Организовање бесплатне ужине.	М.Мићић
Сензибилизација младих за препознавање вредности, циљева и поступака који их воде у правцу доживљаја среће	Учествовање у прикупљању играчака, школског прибора, слаткиша за сиромашну децу у оквиру новог-дишње акције „Један пакетић много љубави“.	Одељењске старешине

Активности	Начин рада	Носиоци активности
Организовање здравствено-васпитних предавања на тему превенције пушења, алкохолизма и наркомаије.	Предавања, ППП, дебата	ученички парламент
Стицање знања, формирање ставова и понашања ученика у вези са здрављем и здравим начином живота (унапређење хигијенских и радних услова у школи и кући), елиминисање утицаја који штетно делују на здравље и развој хуманизације односа међу људима.	Утврђивање здравог понашања; Потреба за одмором; Спавање и релаксација; Начини за савладаћивање лаких здравствених проблема	лекари Дома здравља, педагог, активисти Црвеног крста
Сарадња школе са институцијама за пружење услуга социјалне заштите – Центар за социјални рад	Одговарајуће службе пружају психолошку помоћ појединцу, организацији, различити, социјалним групама, заједници у целини	педагог школе социјални радници, психолози
Сарадља школе са Саветовалиштем за брак и породицу.	Трибина, индивидуални разговори, размена информација	педагог
Подршка ученицима из осетљивих група	Праћење долажења у школу, осипања, уписа и први разред	тимз за подршку

8. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Активности	Начин рада	Носиоци активности
Правилно коришћење здравствених служби	Откривање да одговарајуће службе пружају здравствену помоћ појединцу, организацији, различити, социјалним групама, заједници у целини	Тим
Здравље заједнице	Знати сачувати здраву околину	Тим
Подизање свести о управљању отпадом, заштита и увапређење животне средине	Предавања, презенрације, писање парола, израда предмета од рециклираног материјала	Тим
Спровођење разговора о заштити животне средине са Ученичким парламентом	Предавања, презенрације	Тим
Учешће у манифестацији обележавање Дана заштите животне средине у Великом парку, са порукама о здравој животној средини.	Писање парола, израда предмета од рециклираног материјала	наставници биологије
Чувари природе - амбијентална настава, пети разред	Посета акваријуму, ботаничкој башти, језеру	наставници биологије
Информисање Педагошког колегијума о пројекту заштите животне средине	Извештаји, презентација	тим
Како да постанеш иницијатор решења у својој околини	Посета дивљој депонији	тим
учешће у ео квизу у Горњем Милановцу	организовање тимова за учестовање у еко квизу	наставници биологије и хемије
Уређивање паноа са еколошким садржајем	Писање репортажа, фото снимци	тим, наставници српског језика
Укључивање родитеља у акције заштите животне средине	Радионице, заједничке акције уређења простора, предавања, помоћ у раду са децом	тим
Сарадња са школама из окружења	Размена искустава, припремање здаве хране и напитака	тим

9. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

Активности	Начин рада	Носиоци активности
Активности локалне самоуправе	Учешће у заједничким пројектима, приредбама, химанитарним и спортским активностима, маскембал	директор школе, учитељи
Упознавање са будућим ученицима школе	Сарадња инклузивних тимова, размена информација	педагог, наставници разредне наставе
Подршка ученицима и родитељима у породичним проблемима	Сензибилизација младих за препознавање вредности, циљева и поступака који их воде у правцу доживљаја среће	педагог, наставници, одељењске старешине, родитељи
Подршка ученицима из социјално осетљивих група	размену података, одлазак у ромске породице, договор око заједничких акција, помоћ и прикупљању уџбеника и прибора за ученике, помоћ у учењу	педагог, директор, ОС
Помоћ социјално угроженим ученицима	предавања, организовање помоћи социјално угроженим уч. концерти, радионице	координатор, педагог
Подршка ученицима са тешкоћама	Помоћ стручњака, (саветодавно, третман…)	Тим за инклузију и подршку учен.
Подршка даровитим ученицима	Рад радионице	ОС, наставници, педагог
Сарадња са установама здравствене заштите	Предавања, систематски прегледи	Директор, координатор докторке
Сарадња са институцијама културе	Посете ученика овим установама	директор
Безбедно детињство	Предавања, трибине, спортска такмичења, учешће у заједничким пројектима	Саобраћајни полицајци, инспектори, тим за безбедност
ПО	Организовање реалних сусрета	тим
Стручно усаврсавање	Предавања, ППП, радионице, радни задаци	координатот тима
Стручна пракса	Посматрање, самостално извођење наставе	учитељи, наставници
Методика наставе, амбијентална настава	Радионице, Посете акваријуму, планетаријуму	учитељи, наставници
Проширивање знања страних језика	Писање састава, посета	наставници стрних језика
Амбијентална настава	Наставници разредне наставе и историје	Наставници разредне наставе и историје
Посета образовним институцијама са циљем боље професионалне оријентације	Посета средњим школама, разговор са психологом и педагогом или задуженим наставником	директор, педагог
Саветовање	педагошки надзор	дитектор
Стручна размена, заједничке активности	трибина	Тим за инклузију

10. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Циљ: Организовати облике активности који ће: подићи на виши ниво партнерство родитељи-школа пружити помоћ и подршку родитељу при обављању педагошке функције

Задаци: допринети складном деловању породице и школе у образовању и васпитању ученика обезбеђивати и инсистирати на редовној, трајној и квалитетној сарадња родитеља и школе остваривати позитивну интеракцију наставник-родитељ обезбедити информисаност родитеља

Активности	Начин рада	Носиоци активности
Родитељски састанци на нивоу одељења	Информисање, упознавање, упућивање, едукација, иницијативе родитеља	Одељењске старешине
Тематски општи родитељски састанци	Предавање ППП, информисање о завршном испиту... критеријумским тестирањима	Педагог, директор
Индивидуалне посете родитеља	Информативни, консултативни разговори, или разговори по позиву)	Наставници, ОС, педагог, директор
Индивидуалне посете родитеља у дане отворених врата	Сензибилизација родитеља за препознавање вредности, циљева и поступака који их воде у школи	Наставници, одељењске старегине, педагог, директор
Посете часовима	Родитељ гост на часу	Учитељи, наставници
Учешће у ШО	Састанци, рад према правилницима и праграму овог органа	Председник ШО, директор
Учешће родитеља у изради ИОП-а	Подршка у планирању циљева у савладавању наставних садржаја	Тим за инклузију
Укључивање родитеља у тимове (за самовреновање) и Стручни актив за развојно планирање	Предлагање, евалуирање, планирање	Координатори, директор
Укључивање родитеља у активности ПО	Предавања, презентације, разговори	ОС
Одржавање представа и приредби за родитеље	Приредбе, свечаности	Тим за културну активност школе
Активно учествовање родитеља на часовима слободних активности	Радиовице, заједничка израда предмета (рециклажа, ликовних…)	Руководиоци секција
Укључивање родитеља у поједине пројекте у образовању	Давање мишљења, евалуирање, планирањ	Директор
Учешће родитеља у презентацијама стваралаштва и активности ученика	Увид, подршка, вредновање	Заинтересовани родитељи и наставници задужени за рад секција
Саветодавни рад са родитељима ученика чија деца имају тешкоћа у понашању и учењу	Различити облици саветодавног рада у зависности од проблема информисање,упућивање	педагог

11. ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

Циљ екскурзије - Екскурзија је ваннаставни облик образовно - васпитног рада који се остварује ван школе. Циљ екскурзије је савлађивање и усвајање дела наставног програма непосредним упознавањем, појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и привредних достигнућа која су у вези са делатношћу школе, као и рекреативно-здравствени опоравак ученика.

ЕКСИРЗИЈА ЗА МЛАЂЕ РАЗРЕДЕ (ОД ПРВОГ ДО ЧЕТВРТОГ РАЗРЕДА)
I-IVПрањани – Врњачка бања – Прањани.Планиран је полазак у јутарњим часовима,да се посете:Матарушка бања,манастир Жича,панорамско разгледање Врњачке бање,вожња возићем,обилазак извора Снежник и шетња парком. Повратак је у поподневним часовима
I-IVПрањаани – Топола – Прањани.Планирано је да се посети црква светог Ђорђа на Опленцу,Карађорђев конак,комплекс где је подигнут Први српски устанак у Орашцу,Буковичка бања и Аранђеловац.Повратак је у вечерњим часовима.
I-IVПрањани – Бранковина – Прањани.Планирано је да се посете:Дивчибаре,Ваљево,Бранковина,родна кућа војводе Живојина Мишића у Струганику и бања Врујци.Повратак је у поподневним часовима
I-IVПрањани – Београд – Прањани.Планирано је да се посети у Београду: Ботаничка башта,Храм Светог Саве на Врачару,Музеј Ваздухопловства у С урчину,Зоолошки врт и Авалски торањ на Авали.Повратак је у вечерњим часовима.Овај план је оквирне природе и могућа је делимична корекција,зависно од договора са организатормма,односно туристичким
ЕКСИРЗИЈА ЗА УЧЕНИКЕ ПЕТОГ И ШЕСТОГ РАЗРЕДА
ПРВА ВАРИЈАНТА
<u>V и VI РАЗРЕД</u> **Прањани – Краљево – Студеница – Жича – Крушевац – Ниш – Деспотовац – Ресавска пећина – Манасија – Прањани (2 дана)** 1.дан ➢ Полазак у раним јутарњим часовима преко Чачка и Краљева ➢ Посета манастиру Студеница ➢ Посета манастиру Жича и наставак пута ка Крушевцу (посетити цркву Лазарицу и Лазарев град ➢ Одлазак до Ниша , смештај , вечера (опција дискотеке у склопу хотела) и ноћење (ако је изводљиво да ноћење буде у самом граду или Нишкој бањи) 2. дан ➢ Доручак. Посета Чегра (опционо први дан увече, пре смештаја у хотел), Ћеле-кула, нишка тврђава, Медијана ➢ Наставак пута до Деспотовца (ручак – успут или негде у околини Деспотовца) ➢ Посета манастира Манасија и Ресавске пећине ➢ Посета Парка минијатура у Деспотов
ДРУГА ВАРИЈАНТА
<u>V и VI РАЗРЕД</u> **Прањани – Дивчибаре – Ваљево – Текериш – Троноша – Тршић – Бања Ковиљача– Шабац – Мишар – Бранковина – Дивчибаре - Прањани (2 дана)** 1.дан ➢ Полазак у раним јутарњим часовима преко Богданице до Дивчибара ➢ Пауза за доручак на Дивчибарама ➢ Одлазак до Ваљева , где треба посетити: научно-истраживачку станицу Петница, Лелић, Тешњар и Муселимов конак ➢ Наставак пута ка Лозници и посета Текеришу (музеј Церске битке) ➢ Одлазак до манастира Троноше и посета музеју Вуковог раног школовања ➢ Одлазак до Тршића и посета спомен комплекса

2. дан
- доручак, обилазак Бање Ковиљаче и наставак пута ка Шапцу
- разгледање Шапца (Музеј – Гимназија, Библиотека – Владичин конак, Дуњића кућа - Галерија, остаци тврђаве, центар града)
- одлазак до Мишара и посета Музеја Мишарске битке
- ручак (где буде изводљиво)
- наставак пута ка Ваљеву и посета Бранковини
- Повратак кући преко Дивчибара

ЕКСИРЗИЈА ЗА УЧЕНИКЕ СЕДМОГ И ОСМОМ РАЗРЕДА

ПРВА ВАРИЈАНТА

VII и VIII РАЗРЕД

Прањани – Фрушка гора - Сремски Карловци – Петроварадин - Нови Сад - Суботица – Палић — „Царска бара“ - Прањани
2 дана)

1. дан
- Полазак из Прањана у раним јутарњим часовима уз краћу паузу до Фрушке горе
- обилазак манастира Крушедола и одлазак до Сремских Карловаца (обилазак Гимназије и цркве)
- обилазак Петроварадинске тврђаве
- обилазак Новог Сада (Природњачки музеј , шетња тргом, слободно време)
- смештај, вечера, (дискотека у склопу хотела) и ноћење (Нови Сад, опционо Врбас)

2. дан
- Доручак. Одлазак до Суботице (посета Градској кући)
- Посета Палићког језера и ЗОО врта (ручак)
- посета резервата „Царска бара“ (вожња бродићем)
- повратак у Прањане у вечерњим часовима уз успутне паузе

ДРУГА ВАРИЈАНТА

VII и VIII РАЗРЕД

Прањани – Баточина - Параћин - Гамзиград - Неготин – Кладово – Лепенски вир– Голубац – Пожаревац - Прањани (2 дана)

1. дан
- Полазак из Прањана у раним јутарњим часовима, преко Крагујевца до Баточине уз паузу за доручак
- Одлазак до локалитета „ Felix Romuliana“ у Гамзиграду уз успутну паузу око Бољевца
- наставак пута ка Неготину где треба посетити: Музеј Крајине, хајдук Вељкову кућу и родну кућу С.С. Мокрањца
- одлазак до Кладова, смештај,вечера и ноћење

2.дан
- Доручак и посета ХЕ „Ђердап I “ и наставак пута Ђердапском магистралом
- Посета локалитета „Лепенски вир“ и наставак пута ка Голупцу
- Панорамско разгледање голубачке тврђаве и ручак (где буде изводљиво)
- повратак у Прањане преко Пожаревца, уз успутне паузе

12. ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Активности	Начин и поступци остваривања	Носиоци
1. Планирање и програмирање рада библиотеке и реализација плана и програма рада библиотеке	-израда Годишњег плана рада библиотекепланирање -рад на развијању читалачких навика ученика и наставника-праћење -обилазак ученика и њихово упознавање са радом библиотеке -показивање, објашњавање	библиотекар
2. Сарадња са наставницима и учитељима	-упознавање са радом библиотеке предавања, презентације, саветовање; -остваривање различитих видова стручног усавршавања за наставнике; - сарадња са наставницима у планирању часова тематске наставе; - подстицање наставника на коришћење стручне литературе за израду пројеката; - радионице, предавања и трибине за наставнике; - учешће на седницама стручних тимова, упознавање, стручних сарадника и директора са радом библиотеке.	библиотекар
3.Организовани одлазак на Сајам књига	Путовање, органицација, набавка нових наслова	Директор, библиотекар
4. Рад са ученицима	-организовање посета школској и дечијој библиотеци, упознавање са радом библиотеке; - подстицање ученика на коришћење стручне литературе за израду пројеката; - радионице, предавања и трибине за ученике; - упознавање ученика са врстама библиотечке грађе и оспособљавање за самостално коришћење књига, часописа, енциклопедијаоспособљавање ученика за самостално сналажење у библиотеци	библиотекар помагање при одабиру литературе, саветовање
5.Вођење документације и евиденције	писање извештаја рада библиотеке, вођење свеске коришћења књига, вођење књиге инвентара тј. упис нових књига и часописа, записивање одељења ученика, име и презиме, назив књиге и аутор, инв. број књиге и датум када је књига узета односно враћена у библиотеку. -вођење и уношења нових књига у евиденцију - Књигу инвентара	библиотелар -вођење евиденције коришћења књига - писање -извештавање -уношење нове библиотечке грађе у програм за библиотеку и у књигу инвентара

13. ПРОГРАМ РАДА ПЕДАГОГА И ПСИХОЛОГА

Активности	Начин и поступци остваривања	Носиоци
1.Планирање и програмирање ОВ рада	Учествовање у припреми концепције и изради делова Школског програма и Годишњег плана рада школе, Извештај о раду школе, Документ о вредновању стручног усавршавања, Годишњи план рада (област подршке ученика –рад са ученицима којима је потребна додатна подршка, ученика са изузетним способностима ;професионална орјентација, превенција болести зависности, промоција здравих стилова живота), заштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања, подизања квалитета знања и вештина ученика, стручног усавршавања запослених, сарадња породице и школе, продуженог боравка.Учествовање у избору и планирању реализације посебних и специјалнизованих програма, учешће у осмишљавању, изради и реализацији пројеката од значаја за унапређивање образовно васпитног рада Припремање плана посете часовима у школи Припремање годишњег плана рада и месечних планов рада педагога Припремање плана сопственог стручног усавршавања и професионалног развоја Учествовање у припреми развојног плана установе, вођење ИС Доситеј	пеедагог
2. Праћење и вредновање ОВ рада	Учествовање у праћењу и вредновању образовно-васпитног рада установе и предлагање мера за побољшање ефикасности, економичности и успешности установе у задовољавању развојних и образовних потреба ученика Учествовање у праћењу и подстицању напредовања деце у развоју и учењу. Учествовање у континуираном праћењу и вредновању остварености општих и посебних стандарда постигнућаПраћење и вредновање примене мера индивидуализације и ИОП-аУчествовање у праћењу и вредновању иновативних активности и пројеката, огледа који се спроводе.Учешће у изради годишњег извештаја школеИницирање различитих истраживања ради унапређивања образовно-васпитног рада установе , учествовање у истраживањима које се спроводе у оквиру самовредновања школе (помоћ у изради инструмента процене, дефинисања узорка, квалитативној анализи добијених резултата)	педагог
3. Рад са наставницима	Саветодавни рад усмерен ка унапређивању процеса праћења и посматрања дечијег напредовања у функцији подстицања дечјег развоја и учења Саветодавни рад усмерен ка стварању психолошких услова за подстицање целовитог развоја децеПружање подршке наставницима у планирању и реализацији непосредног рада са ученицима (прилагођавање рада образовно-васпитним потребама ученика, избора примене различитих техника учења,ефикасног управљања процесом учења, избора поступака посматрања и праћења напредовања ученика у развоју, односно вредновања ученичких постигнућа, стварање подстицајне атмосфере у групи, развијање конструктивне комуникације и демкратских односа у групи) Пружање подршке јачању наставничких компетенција у областима: комуникација и сарадња, конструктивно решавање сукоба и проблема, подршка рзвоку личности ученика, подучавање и учење, организација средине и дидактичког материјалаУпознавање наставника са психолошким принципима успешног учења, групне динамике, социјалне интеракције, природом мотивације за учење, методама за подстицање различитих врста интелигенције, стиловима и облицима учења, стратегијама учења и мотивисања за учење	педагог

3. Рад са наставницима	Саветовање наставника у индивидуализацији наставе на основу уочених потреба, интересовања и способности деце, односно психолошке процене индивидуалних карактеристика ученика (способности, мотивације, особина личности) и остварености образовних постигнућа Пружање подршке наставницима за рад са ученицима којима је потребна додатна подршкаОснаживање наставника за рад с ученицима изузетних способности Оснаживање наставника за рад са ученицима из осетљивих друштвених групаПружање подршке наставницима у раду са ученицима код којих је утврђен психолошки узрок неуспеха у достизању захтева образовних стандарда као и појава неадаптивних облика понашања и предлагање мера за њихово превазилажењеОснаживање наставника да препознају способности, интересовања и склоности ученика које су у функцији професионалне орјентације ученикаПружање подршке наставницима у формирању и вођењу ученичког колективаПружање подршке наставницима у раду са родитељима Саветодавни рад са наставником давањем повратне информације о посећеном часуУвођење иновација у образовно-васпитни рад Оснаживање наставника за тимски радПружање подршке наставницима менторима и саветодавни рад са приправницима.Менторски рад са психолозима приправницима у процесу увођења у посао и лиценцирања Усмеравање наставника у креирању плана стручног усавршавања и њиховог професионалног развоја	педагог
4. Рад са ученицима	Учешће у организацији пријема деце, праћења процеса адаптације и подршка деци у превазилажењу тешкоћа адаптацијеУчешће у праћењу дечијег напредовања у развоју и учењуУчешће у тимском: идентификовању деце којој је потребна подршка у процесу васпитања и образовања и осмишљавању и праћењу реализације индивидуализованог приступа у раду са овом децомИспитивање детета уписаног у школу проценом интелектуалног, когнитивног, емоционалног и социјалног статуса ради давања препорука за даљи рад. Провера спремности за полазак у школу детета старосто од шест до шест и по година. Испитивањеза школско учење, , Саветодавно-инструктивни рад са ученицима који имају тешкоће у учењу, развојне, емоционалне и социјалне тешкоће, проблеме прилагођавања, проблеме понашањаПружање подршке ученицима за које се обезбеђује васпитно-образовни рад по ИОП-у или кроз индивидуаизовану наставу Пружање подршке ученицима из осетљивих друштвених група Идентификовање ученика са изузетним способностима и пружање подршке таквим ученицима за њихов даљи развојРад са ученицима на унапређењу кључних компетенција , ставова и вредности потребних за житот у савременом друштву:стратегије учења и мотивације за учење, вештине самосталног учења, концепт целоживотног учења, социјалне вештине , здрави стилови живота и др.Подршка развоју професионалне каријере ученика професионалним информисањем и саветовањем.Пружање подршке ученичком активизму и партиципацији у школском животу Пружање подршке ученику, одељењу у акцидетним кризама Учествовање у појачаном васпитном раду за ученике Организовање и реализовање предавања, трибина и других активности за ученике.	педагог

5. Рад са родитељима	Прикупљање података од родитеља, који су од значаја за упознавање ученика и праћење његовог развоја Саветодавни рад са родитељима ученика који имају различите тешкоће у развоју, учењу и понашањуПодршка јачању родитељских васпитних компетенција, нарочито информисањем родитеља о психолошким карактеристикама њихове деце у оквиру индивидуалних консултација и облика групног психолошког образовања родитеља Саветодавни рад и усмеравање родитеља чија деца врше повреду правила понашања у школи и којима је одређен појачани васпитни рад Сарадња са родитељима на пружању подршке ученицима који се школују по ИОП-уПружање помоћи родитељима чија деца имају слабји успех у школи.Оснаживање родитеља на пружању подршке деци у усмеравању и подстицању њиховог професионалног развоја Учествовање у реализацији програма сарадње установе са родитељима Сарадња са родитељима у вези организовања разних манифестација у школи.	педагог, ОС
6.Рад са директором, стручним сарадницима,пед.асистентом и пратиоцем ученика	Сарадња са директором и стручним сарадницима на пословима који се тичу обезбеђења ефикасности, економичности и флексибилности образовно-васпитног рада установе (подела одељењског старешинства). Предлагање нових организационих решења образовно-васпитног рада. Сарадња са директором и стручним сарадницима на припреми докумената установе, извештаја, анализа.Сарадња са директором и стручним сарадницима у организовању трибина, предавања, радионица за ученике, запослене, родитеље.Сарадња са стручним сарадницима на припреми и реализацији разних облика стручног усавршавања за наставнике у оквиру установеСарадња са директором и педагогом по питању приговора ученика и родитеља на оцену из предмета и владањаУчествовање у раду комисије за проверу савладаности програма за увођење у посао наставника, односно стручног сарадникаРедовна размена, планирање и усаглашавање заједничких послова са другим стручним сарадницима	директор,психлог, библиотекар
7. Рад са стручним органима и тимовима	Учествујем у раду и председавам Школским одбором Учествовање у раду наставничког већа Учествовање у раду тимова установе који се образују ради остваривања одређеног задатка, програма или пројекта Учествовање у раду стручних актива за развојно планирње, развој школског програма и педагошког колегијума	наставници, психолог, директор
8. Сарадња са надлежним установама, организ. удружењима и јединицама локалне самоуправе	Сарадња са образовним, здравственим, социјалним и другим институцијама значајним за остваривање циљева образовно-васпитног рада и добробити ученика Сарадња са локалном заједницом и широм друштвеном средином Учествовање у раду стручних удружења, њихових органа, комисија, одбора Сарадња са психолозима који раде у другим установама, институцијама од значаја за остваривање циљева образовно-васпитног рада и добробити ученика (национална служба за запошљавање, центар за социјални рад, здравствене установе итд.)	директор, начелницима општине, школске управе
9. Вођење документације, припрема за рад	Вођење евиденције о сопственом раду Вођење евиденције, по потреби, о извршеним анализама, истраживањима, посећеним часовима итд. Припрема за све послове предвиђене годишњим планом и оперативним плановима рада Прикупљање и на оговарајући начин чување и заштита материјала који садржи личне податке о ученицима Вођење стручног усавтшавања појединачно и укупно за запослене . Организовање семинара у школи	педагог

Активности	Начин и поступци остваривања	Носиоци
1.Планирање и програмирање ОВ рада	Учествовање у припреми развојног плана установе, индивидуалног плана за ученикеУзаштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања, подизања квалитета знања и вештина ученика, стручног усавршавања запослених, сарадња породице и школе, продуженог боравка.Учествовање у избору и планирању реализације посебних и специјалнизованих програма, учешће у осмишљавању, изради и реализацији пројеката од значаја за унапређивање образовно васпитног рада Учествовање у избору уџбеника у школи * Припремање плана посете часовима у школи Припремање годишњег плана рада и месечних планов рада психолога	психолог
2. Праћење и вредновање ОВ рада	Праћење и вредновање примене мера индивидуализације и ИОП-а Учествовање у праћењу и вредновању иновативних активности и пројеката, огледа који се спроводе Учешће у изради годишњег извештаја школе Иницирање различитих истраживања ради унапређивања образовно-васпитног рада установе , учествовање у истраживањима које се спроводе у оквиру самовредновања школе (помоћ у изради инструмента процене, дефинисања узорка, квалитативној анализи добијених резултата)	психолог
3. Рад са наставницима	Саветодавни рад усмерен ка унапређивању процеса праћења и посматрања дечијег напредовања у функцији подстицања дечјег развоја и учења Упознавање наставника са психолошким принципима успешног учења, групне динамике, социјалне интеракције, природом мотивације за учење, методама за подстицање различитих врста интелигенције, стиловима и облицима учења, стратегијама учења и мотивисања за учење Пружање подршке наставницима за рад са ученицима којима је потребна додатна подршка Пружање подршке наставницима у раду са ученицима код којих је утврђен психолошки узрок неуспеха у достизању захтева образовних стандарда као и појава неадаптивних облика понашања и предлагање мера за њихово превазилажење Оснаживање наставника да препознају способности, интересовања и склоности ученика које су у функцији професионалне орјентације ученика Пружање подршке наставницима у формирању и вођењу ученичког колектива Пружање подршке наставницима у раду са родитељима	психолог
4. Рад са ученицима	Учешће у организацији пријема деце, праћења процеса адаптације . Испитивање детета уписаног у школу проценом интелектуалног, когнитивног, емоционалног и социјалног статуса ради давања препорука за даљи рад. Провера спремности за полазак у школу детета старосто од шест до шест и по година. Испитивање општих и посебних способности, особина личности, когнитивног стила, мотивације за школско учење, професионалних опредељења, вредносних орјентација, групне динамике одељењса и статуса појединца у групи, психолошких чинилаца успеха и напредовања ученика и одељења, применом стандардизованих психолошких мерних инструмената, као и других инструмената процене ради добијања ревелантних података Саветодавно-инструктивни рад са ученицима који имају тешкоће у учењу, развојне, емоционалне и социјалне тешкоће, проблеме прилагођавања, проблеме понашањаПружање подршке ученицима за које се обезбеђује васпитно-образовни рад по ИОП-у или кроз индивидуаизовану наставу Пружање подршке ученицима из осетљивих друштвених група Идентификовање ученика са изузетним способностима и пружање подршке	психолог

4. Рад са ученицима	таквим ученицима за њихов даљи развој Подршка развоју професионалне каријере ученика професионалним информисањем и саветовањем (на основу процењених способности, интересовања, особина личности,мотивације ученика) Пружање подршке ученичком активизму и партиципацији у школском животуПружање подршке ученику, одељењу у акцидетним кризама Учествовање у појачаном васпитном раду за ученике Организовање и реализовање предавања, трибина и других активности за ученике из области менталног здравља, педагошке, развојне и социјалне психологије	
5. Рад са родитељима	Прикупљање података од родитеља, који су од значаја за упознавање ученика и праћење његовог развоја Саветодавни рад са родитељима ученика који имају различите тешкоће у развоју, учењу и понашању Подршка јачању родитељских васпитних компетенција, нарочито информисањем родитеља о психолошким карактеристикама њихове деце у оквиру индивидуалних консултација и облика групног психолошког образовања родитеља Сарадња са родитељима на пружању подршке ученицима који се школују по ИОП-уПружање психолошке помоћи родитељима чија су деца у акцидентној кризиОснаживање родитеља да препознају карактеристике деце које указују на њихове изузетне способности Оснаживање родитеља на пружању подршке деци у усмеравању и подстицању њиховог професионалног развоја	психолог
6.Рад са директором, стручним сарадницима,пед.асистентом и пратиоцем ученика	Сарадња са директором и стручним сарадницима на пословима који се тичу образовно-васпитног рада Редовна размена, планирање и усаглашавање заједничких послова са другим стручним сарадницима Сарадња са педагошким асистентом и пратиоцем ученика на координацији активнсти у пружању подршке ученицима који се школују по ИОП-у	психолог
7. Рад са стручним органима и тимовима	Учествовање у раду наставничког већа Учествовање у раду тимова установе који се образују ради остваривања одређеног задатка, програма или пројекта Учествовање у раду стручних актива за развојно планирње, развој школског програма и педагошког колегијума	психолог
8. Сарадња са надлежним установама, организ. удружењима и јединицама локалне самоуправе	Сарадња са образовним, здравственим, социјалним и другим институцијама значајним за остваривање циљева образовно-васпитног рада и добробити ученикаСарадња са локалном заједницом и широм друштвеном средином Учествовање у раду стручних удружења, њихових органа, комисија, одбора Сарадња са психолозима који раде у другим установама, институцијама од значаја за остваривање циљева образовно-васпитног рада и добробити ученика (национална служба за запошљавање, центар за социјални рад, здравствене установе итд.)	психолог
9. Вођење документације, припрема за рад	Вођење евиденције о сопственом раду Стручно усавршавање	психолог

14. ПРОГРАМ ПРОДУЖЕНОГ БОРАВКА

Теме	Садржај	Начин остваривања садржаја
I.Израда домаћих задатака и провера тачности	- Понављање,вежбање и утврђивање обрађеног градива: српски језик, математика, свет око нас .	мултидисциплинарни приступ
II.Ликовно изражавање	-Сликање, цртање	-цртање,бојење...
III. Креативан рад	Прављење предмета од папира, текстила,гипса, сламки, плодова	-истраживачка настава
IV.Израда паноа	-„Јесен“ , „ Деца у саобраћају“ , „ У сусрет Новој години“ „„ Свети Сава“ , „ Осми март “, „ Ускрс“.	-тимско и сарадничко учење
V. Понашање у саобраћају	-Илустрације, прављење знакова	учење кроз игру, праксу, учење за живот
VI.Спортске и друштвене игре	Игре без реквизита (Вук и јагње; Баријачкиње јелечкиње; Ланац; Јурке; Жмурке...) -Игре лоптом (Између две ватре; Добациване из центра; Обично добацивање...) -Игре вијачом (Лимбо; Прескакање вијаче; Змијице...) -Штафетне игре (Мали полигони) -Игре уз музику (Музичке столице; Врући кромпирићи...)-Правила популарних спортских игара -између две ватре , фудбал -групне игре, спортске игре, такмичарске игре итд.	факултативни програми (спортске активности) -ванучионична и теренска настава

15. ПРОГРАМ РАДА МЕНТОРА СА ПРИПРАВНИКОМ, УВОЂЕЊЕ ПРИПРАВНИКА У ПОСАО

Област	Садржај	Активност
Устав Републике Србије, Закон и правилници, акта школе	Законска и подзаконска акта, правилници	Упознавање приправника са Школском документацијом директор школе,педагог, секретар, ментор)
Педагошка документација	Израда годишњег,месечног, и припреме за час, вођење пед.докум.	Писање планова , попуњавање Дневника рада, (ментор)
Присуство часовима	Планирање часова	Припрема за час (ментор)
Извођење часа	Писање припрема за час осврт на циљеве и задатке часа	Помоћ у припремању писања припреме за наставне јединице
Оцењивање ученика	Вођење портфолио ученика	Вредновање активности ученика на часу
Стручни органи школе	Рад са стручним органима школе	Укључивање у тимове
Сарадња са родитељима	Упознавање родитеља о напредовању детета	Вођење разговора (индивидуални и групни)
Сарадња са колегама	Праћење образовно-васпитног процеса	Присуство часовима, договор о разним акривностима које организује школа
Стручно усавршавање	Планирање семинара и активности	Праћење самовредновања свог професионалног напредовања
Стандарди квалитета школе	Области самовредновања квалитета рада школе	Упознавање приправника са кључним областима самовредновања рада школе

16. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ДРУГИХ ОБЛАСТИ РАЗВОЈНОГ ПЛАНА ШКОЛЕ КОЈИ УТИЧУ НА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИ РАД

Активности	Начин реализације	Носиоци
Јавна промоција и награђивање ученика који постижу завидне резултате у наставним и ваннаставним активностима	Припрема спискова за награде Припрема књига за награде	педагог, директор, одељењске старешине
Организовање наградних екскурзија за успешне ученике, најбоље одељењске заједнице	Припрема спискова за награде Контактирање агенција	директор, одељењске старешине, секретар
Међудржавно умрежавање школа	Успостављање контакта, договарање о начину реализације сусрета	директор, тим за развој школског програма
Сарадња са школама у региону	Успостављање контакта, договарање о начину реализације сусрета	директор, тим за развој школског програма
Сарадња са агенцијом за истраживање	Проналажење и писање пројеката усмерених на подизање квалитета наставе	директор, тим за пројектно планирање
Мотивисање наставника, ученика и родитеља за стицање и примену различитих знања и вештина кроз ваннаставне садржај	Упућивање на образовне линкове	педагог, наставници
Организовање регионалног такмичења из једног наставног предмета	Припремање спискова ученика и учионица, идентификационих листића, припрема тестова	Наставници одређеног предмета, директор
При подучавању ученика на часовима повезивати знања из различитих предмета (тимски рад наставника – тематско планирање)	Анализа остварености месечних планова на нивоу стручног већа	Стручна већа
Планирање и реализација угледних часова	Корелација међу предметима	Стручна већа

17. ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Садржаји програма	Активности	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
Обука запослених из прве помоћи и противпожарне заштите	Присуство предавњу, вежбање	Усмено излагање, практичне вежбе	Оспособоти одређени број запослених за пружање прве помоћи при повређивању, како ученика тако и запослених.
Процедуре понашања професора физичког и здравственог васпитања при повређивању ученика на вежбама, такмичењима, при изазивању нереда на утакмицама које организује школа	Састанак, обука, предавање	Усмено излагање, израда ходограма, практичне вежбе	Утврђивање процедура понашања професора физичког и здравственог васпитања при повређивању ученика на вежбама, такмичењима, при изазивању нереда на утакмицама које организује школа ради повећања сигурности и заштите ученика
Управљање отпадом и смећем	Предавања	Усмено излагање, презентација	Оспособоти помоћно особље за правилно и безбедно по здравље, одлагање отпадом и смећем.
Обука помоћног особља о правилном и безбедном коришћењу средстава за хигијену	Предавања	Усмено излагање, презентација	Оспособоти помоћно особље да правилно и безбедно користи средстава за хигијену.
Укључивање родитеља ради елиминисања могућег злостављања од стране ученика према вршњацима и према запосленима	Састанак са саветом родитеља, родитељски састанци	Усмено излагање	Елиминисање могућег злостављања од стране ученика према вршњацима и према запосленима, избећи ризичне ситуације, оснажити ученике и запослене за мирно решавање конфликата

18. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Активности	Начин реализације	Носиоци
Сваки ученик има право: - бити упознат са пожарним опасностима; “Превентивно деловање је боље него гашење “	Обука и провера знања ученика о могућим опасностима при настанку пожара, мерама, средствима и опреми за гашење пожара;	Одељењске старешине, домар
	Презентација заштите од пожара у школама;	Ватрогасна јединица Горњи Милановац
Обележавања улаза, излаза, прилаза и пролаза у случају пожара	Обележавање противпожарних путева одговарајућим светлосним или другим знацима који ће се користити за случај евакуације;	Секретар, домар
Утврдити мере за збрињавање ученика	Прва и најбитнија дужност директора школе или било којег запосленог у школи је, наравно, да се побрине за децу или лица за која је одговоран (нарочито деца са посебним потребама), што подразумева организовану евакуацију из зграде;	Директор, наставници, помоћно-техничко особље
	Ученике млађих разреда држати у учионицама у приземљу;	
Унапређивање и учвршћивање позитивних ставова и понашања значајних за заштиту од пожара	Постављање разних упозорења, обавјештења и забрана (за пушење и сл.);	Секретар , домар
	Забрана употребе ватрогасне опреме и уређаја у друге сврхе, осим за гашење пожара;	Директор и дежурни наставници
	Забрана спаљивања отпадака и смећа, те ложења ватре у школи и школском дворишту;	дежурни наставници и помоћни радници чистачице
	Пријављивати све појаве које би могле узроковати пожар;	дежурни у школи ученици
Правилно руковање електричним инсталацијама	Периодични прегледи исправности електричних инсталација и уређаја и замена дотрајалих и неисправних делова средстава опреме и прибора;	домар
Одржавање чистоће и редовно уклањање отпадака на одређено место	Свакодневно одржавање чистоће школског простора и редовно уклањање отпадака на одређено место	чистацица

19. ПРОГРАМ ПРЕДШКОЛСКОГ ВАСПИТАЊА

Област	Садржај	Начин остваривања садржаја
Неговање културе говора	Уочавање и правилан изговор гласова у речима и реченицама; упућивање ученика да своје мисли и осећаје вербално изражавају.	Учење путем открића, дијалошка,демонстративна, илустративна метода, групни облик рада.
Припрема за почетно читање и писање	Почетно читање у складу са дечијиммогућностима;препознавање имена, као и разних назива без обраћања пажње на слова од којих се састоје.	Учење путем открића, дијалошка, демонстративна метода.
Формирање појмова у математици	Уочавање положаја тела, положаја предмета у односу на тело(лево,десно, испред,изнад).	Учење путем открића, метода практичних радова
Природна и друштвена средина	Упознавање фаза човековог живота од зачећа, рођења и детињства до зрелости и старости; разговори о породици; правила понашања у кући, лепим догађај	Учење путем открића, дијалошка, илустративна метода, презентација гледања филмова
Ликовно васпитање	Представљање људи, биљака, животиња коришћењем разних врста линија.	Дијалошка, илустративна метода, практичан рад.
Музичко васпитање	Певање бројалица, музичких игара, песама чији је текст жив, сликовит, чије су речи за изговор једноставне, а мелодија лака.	Певање, цд, хармоника
Физичко васпитање	Природни облици кретања(ходање, трчање, вођење лопте); развој телесне спретности(бацање и хватање, вожња бицикла, санкање); помоћи деци да развију сигурност, самопоуздање и независност у разноврсним облицима кретања; обезбедити богата чулна искуства.	Учење путем открића, групни облик рада, демонстративна метода, практичан рад.

20. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ НОВОПРИДОШЛИМ УЧЕНИЦИМА

Област подршке	Садржај	Носиоци
Подршка новопридошлим ученицима из других школа	информисање родитеља о могућностима уписа, организацији наставе, процедури уписа и подршке ученику, наставним предметима (изборним, факултативним, ваннаставним активностима, уџбеницима итд.)прикупљање података о ученику, упознавање одељењског старешине, одељењског већа и распоређивање ученика у одељење	Директор Секретар ППС, ОС
Подршка будућим првацима у адаптацији на	размена информација васпитача	учитељи ППС
Подршка будућим петацима у адаптацији на предметну наставу,	размена информација о напредовању и понашању ученика између учитеља, одељенских старешина старијих разреда, родитеља, педагошко-психолошке службе активности подршке у оквиру одељенске заједнице у циљу што брже и боље адаптације	учитељи, ОС, ППС

21. ПРОГРАМ ИНКЛУЗИВНОГ ОБРАЗОВАЊА

Задаци	Садржај	Носиоци
Пружање оптималне подршке ученицима са који имају тешкоће у учењу, сметње у развоју или живе у социјално-нестимулативној средини,	анализа потреба ученика за додатном подршком у учењу(мере индивидуализације, ИОП са прилагођеним програмом, ИОП са измењеним програмом, ИОП са обогаћеним програмом)	ОС, наставници Педагог, психолог Тим за ИО Тимови за додатну подршку
Унапређивање сарадње свих кључних носилаца инклузивног образовања	Јасно дефинисање и поштовање улога и одговорности у примени процедура и поступака утврђивања потреба за подршком, реализације и вредновања исте (План.....)	тим и родитељ
Едукација наставника	Похађање акредитованих семинара	директор
Унапређивање сарадње са родитељима	Едукација родитеља (законска основа, кораци и поступци за остваривање додатне подршке у установи и ван ње, породични услови , природа тешкоћа и мере за ублажавање истих);	директор наставници
Подстицање инклузивне праксе	Размена информација и сарадња у процесу идентификовња ученика којима је потребна додатна подршка , планирања, праћења и вредновања подршке;	директор наставници
Праћење	идетфиковање ученика за подршку у учењу и праћење у остваривању натавног садржаја	директор наставници
Вредновање ИОП-а	на крају првог и другог полугодишта се анализира усвојеност знања према плану за ученика.	Тим ИО